

*K*úria

É v k ö n y v
2 0 1 9

*K***ú r i a**

É v k ö n y v
2 0 1 9

BUDAPEST

2020

Borítófotók:
Szél Ágnes

Fotók:
Formanek Ferenc

Portréfotók:
Verbóci Patrícia

Felelős szerkesztő:
Erdei Krisztián

Szerkesztők:
Marton Ildikó
Dévényi Olívia
Varga Edina

Olvasószerkesztő:
Bartók Flóra

ISSN 2063-9147

© *Semmelweis Kiadó, Budapest, 2020*

Grafikai tervezés, borítóterv: Táncos László
Layout: Békésy János
SKD: 672
Nyomta és kötötte: Érdi Rózsa Nyomda Kft.
Felelős vezető: Juhász László

TARTALOM

■	Előszó	6
	Dr. Pintér Sándor, belügyminiszter, miniszterelnök-helyettes: A Kúria az egységes és pártatlan bíráskodás jelképeként történelmi távlatokban is megőrizte tekintélyét	6
■	A visszajelzések éve	9
	Dr. Darák Péter, a Kúria elnökének bevezetője	9
■	A Kúria kiemelt szerepe az alkotmányos berendezkedés fenntartásában	12
	A Kúria Polgári Kollégiumának polgári és gazdasági szakága	12
	A Kúria Büntető Kollégiuma	15
	A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának közigazgatási és munkaügyi szakága	16
■	A Kúria hatásköre és feladatai	20
	A Kúria hatáskörének változásai 2020-tól	20
	Jogorvoslati hatáskörök	21
	Az ítélkezési gyakorlat egységesítését biztosító hatáskörök	23
	A Kúria igazgatási szervezete	25
■	A Kúria bírái és munkatársai 2019-ben	27
	Arcok, vallomások	34
	Dr. Kónya István	34
	Dr. Baka András	36
	Dr. Vitál-Eigner Beáta	38
	Dr. Vaskuti András	40
	Dr. Zanathy János	42
	Dr. Schwertner Beatrix Nikolett	44
	Sáránszki Mihályné	46
	Szmolár Tiborné	48
■	A Kúria ügyforgalma	51
■	Egyedi ügyekben hozott határozatok	58
■	A Kúria joggyakorlat-egységesítő tevékenysége	117
	Jogegységi határozatok	117
	Kollégiumi vélemények	125
	Elvi közzétételi tanács	126
	Joggyakorlat-elemző csoportok	143
■	Az ítélkezésen kívüli egyéb tevékenységek a Kúrián 2019-ben	151
■	Találkozások	162
■	Naptár	184
	Belföldi események	184
	Nemzetközi események	191

A Kúria az egységes és pártatlan bíráskodás jelképeként történelmi távlatokban is megőrizte tekintélyét

A Belügyminisztérium szerteágazó, változatos jogalkotási tevékenysége számos ponton kapcsolódik az igazságszolgáltatáshoz. A törvényelőkészítő kötelezettségeink, államigazgatási döntéseink, eredményes bűnüldözői tevékenységünk közvetlen kapcsolatot jelent a bíróságokkal, sok esetben a Kúriával.

A Kúria nem egyszerűen egy intézmény megnevezése, hanem egy történelmi fogalom, mely az egységes és pártatlan bíráskodás jelképeként történelmi távlatokban is megőrizte tekintélyét. A hajdani Kúria döntései időtállóak, gyakran még ma is idézik egyes, korszakos megnyilvánulásait.

Habár társadalmi viszonyaink változtak, az alkalmazott jogszabályi környezet átalakult, a Kúria logikai tisztasága, okfejtése és gondolatisága ma is követendő példa a bírák számára. Továbbra is megkerülhetetlen, nélkülözhetetlen a bíróság, kiemelten pedig a Kúria ítélkezési gyakorlata a jogalkotói szándéknak megfelelő törvények gyakorlati életbe való illesztésében.

A Kúria a jog egységének őreként vesz részt a jogértelmezési, jogalkalmazási és a következetes bírói gyakorlat kialakításában.

Tevékenysége egyfelől visszamutató, hiszen a korábbi évek törvényeinek alkalmazásával mutatja be, hogy a törvény elérte-e azt a társadalmi hatást, melyet létrehozásakor a törvényalkotó célul tűzött ki. Másfelől előretékintő, mert az újonnan életbe lépett törvények tekintetében döntései, ítéletei irányítóként szolgálnak a jogkövető polgárok és a jogalkalmazók számára.

A Belügyminisztérium és a bíróságok – kiemelten a Kúria – kapcsolata harmonikus. A Belügyminisztérium és irányított szervei kiemelt figyelmet fordítanak a Kúria döntéseire. Az együttműködés nemcsak a jogi területen valósul meg, hanem kiterjed a korszerű informatikai rendszerek kialakítására és alkalmazására is.

Az első közös informatikai cél az volt, hogy az ügyvitel elősegítésére a bíróságok számára is használhatóvá váljanak az Országos Rendőr-főkapitányságon kifejlesztett rendszerek. A fejlesztés lehetővé tette azt is, hogy egy meghatározott felhasználói kör képes legyen a lehető legrészletesebben végigkísérni a bűncselekmények felderítésének teljes folyamatát. A technika fejlődése, a vezetői elkötelezettség pedig napjainkra már biztosítják azt is, hogy az ügyészségeken, a bíróságokon és a büntetés-végrehajtási intézetekben egységes informatikai rendszerek épüljenek ki. Ezekben a korszerű rendszereken alapul többek között a távmeghallgatás és a távtolmácsolás lehetősége. A polgári ügyekben a cégkapu szolgáltatás biztosítja a felek és a bíróságok közötti elektronikus kapcsolattartást.

További közös célunk az ügyfélközpontú, hatékony és minél egyszerűbb ügyintézési gyakorlat megteremtése a Digitális Bíróság projekt keretében.

Ezekkel a gondolatokkal ajánlom a kiadványt az érdeklődők szíves figyelmébe.

Dr. Pintér Sándor
belügyminiszter, miniszter-
elnök-helyettes

■ A VISSZAJELZÉSEK ÉVE

Tisztelt Olvasó!

A 2019-es évet joggal tekinthetjük a visszajelzések évének, hiszen a jogalkotó áttekintette az 2011. évi reform óta a bírósági szervezet működése során felhalmozódott tapasztalatokat, és ezekre mintegy visszajelezve döntött az igazságszolgáltatás alapjait jelentő törvények módosításáról.

2019 jelentős eseménye volt a közigazgatási bíráskodás szervezeti reformjára vonatkozó jogalkotói elképzelések – 2020. január 1-jére tervezett – hatályba léptetésének elhalasztása. A kérdés az év végére nyugvópontra jutott: Magyarország Alaptörvényének nyolcadik módosítása a szervezeti reform legmagasabb, alaptörvényi szintű rendelkezéseit (25. cikk) is eltörölte. A módosítás ugyanakkor érintetlenül hagyta a 25. cikk utolsó bekezdését, amely szerint a bíróságok szervezetének, igazgatásának részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg. A rendes bírósági szervezet részeként tehát továbbra is létesíthetők önálló közigazgatási bíróságok. A Bszi. legutolsó, 2020. április 1-jén hatályba lépő módosítása értelmében az addig elsőfokú bíróságként eljáró, önálló közigazgatási és munkaügyi bíróságok megszűnnek, a közigazgatási jogvitákban első fokon azok a törvényszékek járnak el, ahol közigazgatási kollégiumok működnek.

A módosítás a Kúria szervezetét és működését is jelentős mértékben érinti, hiszen az egyfokú közigazgatási hatósági eljárások megteremtésével egyidejűleg a közigazgatási bírói jogorvoslat kétfokúvá válik, így a legfőbb bírói szerv a fenti időponttól kezdve rendes jogorvoslati fórumként is eljár majd. Mindez a Kúrián közigazgatási ügyszakban ítélező bírák létszámának bővítését is indokoltá teszi, amely a szükséges új álláshelyek létesítéséig kirendelések útján, azt követően pedig álláspályázatok kiírásával és elbírálásával valósul meg. A létszám bővítéssel előreláthatólag a Kúria Közigazgatási Kollégiumában is létrejön az ún. nagytanácsí struktúra.

2019-ben jeles évfordulót ünnepelt a magyar bírói kar: százötven esztendővel ezelőtt, 1869. július 15-én lépett hatályba a bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikk, amely kimondta a közigazgatás és az igazságszolgáltatás szétválasztását, és a bírói függetlenség deklarálása mellett a függetlenség alapvető garanciáit is meghatározta. A törvénycikket elfogadó Országgyűlés ülészakát 1869. április 24-én, Szent György napján nyitotta meg, amely a magyar városokban évszázadokon keresztül a bíróválasztás napja volt, és az ítélkező fórumok tavaszi üléseit is e napon kezdték meg. Éppen ezért a Kúria is 2019. április 24-én – az Országház Felsőházi üléstermében tartott ünnepi Teljes Ülés és tudományos konferencia keretében – emlékezett meg a bírói függetlenséget kimondó törvény hatálybalépésének 150 éves évfordulójáról, s hajtott fejet törvényalkotó elődeink és a régi magyar bírák előtt. Az ünnepi rendezvényt az Országgyűlés elnöke nyitotta meg, a szakmai programban pedig három kerekasztal-beszélgetés kapott helyett jogtörténészek, egyetemi oktatók, bírák és közigazgatási szakemberek részvételével.

A konferencia végén, záró gondolataim között kifejtettem, hogy a XX. század végén, a rendszerváltást követően a bírák feladata a magyar bírói tradíciók újjáteremtése volt, a bírósági szervezetet pedig 30 éve tartó, folyamatos megújulás jellemzi – a bírák feladatát azonban nem határozhatjuk meg az elvégzett erőfeszítések értékelése nélkül. Az elmúlt 150 esztendő igazságszolgáltatására visszatekintve az egyik korábbi kúriai elnökkel egyetértve állapítottam meg, hogy „a bíróságok munkájának színvonala folyton emelkedik, aminthogy emelkednie is kell, ha teljessé akarjuk tenni azt a szent frigyét, amelynek a nemzet közlelkiismerete és a végérvényes bírói ítélet tekintélye között kell léteznie. Mert, ha igaz az, hogy a nemzet nyelvében él, ezzel egyenrangú az az igazság, hogy a nemzeti erő a nemzeti jog erkölcsi hatalmából táplálkozik. Ennek a hatalomnak pedig a bírói szervezet az egyik őrzője és letéteményese.”

Az elégedettségre okot adó visszatekintés mellett azonban nem feledkezhetünk meg a jövő kihívásairól. Jól látható, hogy az alkotmányos ítélkezés igénye egyre inkább láthatóvá teszi az ítélethozatal morális háttérét. Ezért rendeztük meg 2019 októberében első alkalommal az *Erkölc és jog* című konferenciát, azzal a szándékkal, hogy teológusok, jogtudósok és gyakorló jogászok közösen keressék a kapcsolódási pontokat az erkölcs és a jog világa között. A konferencia szakmai programjában három, egymástól jól elhatárolható témakör kapott helyet: az első szekció erkölcs és jog kapcsolatának elméleti alapjait járta körül, a második a jogalkotás és az erkölcs viszonyát, míg a harmadik a jogalkalmazás és az erkölcs kapcsolatát vizsgálta.

Most, az előszó megírásakor, a járvány miatt elrendelt veszélyhelyzet közepette az a törekvés, hogy az ítélkezés erkölcsi háttérét feltárjuk, visszaigazolódni látszik, mert ebben a helyzetben még magasabb elvárások fogalmazódnak meg a Kúria bírásaival szemben. Tőlük – magasabb életkoruk és a veszélyhelyzet mellett is – szorgalmas és állandóan magas színvonalú ítélkezést várnak a magyar állampolgárok.

Dr. Darák Péter
a Kúria elnöke

■ A KÚRIA KIEMELT SZEREPE AZ ALKOTMÁNYOS BERENDEZKEDÉS FENNTARTÁSÁBAN

A Kúria kollégiumainak 2019-ben is jelentős, kiemelt társadalmi figyelemmel kísért ügyeket kellett eldönteniük. Az új perrendtartási rendelkezések és büntető-eljárási szabályok alkalmazásának tapasztalatai és a megszerzett rutin kapcsán megfogalmazott szakmai visszajelzések meghatározták a 2019-es év feladatait. Közben az igazgatási szervezetet és a Kúriát érintő jogalkotási kérdések is előtérbe kerültek, erősítve a Kúria az iránti törekvését, hogy az igazságszolgáltatásban betöltött szerepe erősödjön.

A Kúria Polgári Kollégiumának polgári és gazdasági szakága

A Polgári Kollégium számára a 2019. év folyamán a legfontosabb kihívást még mindig az új Polgári perrendtartás hatálybalépése jelentette, emellett továbbra is kiemelt figyelmet kapott a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatos problematika, az új Polgári Törvénykönyv (új Ptk.) alkalmazásával kapcsolatos joggyakorlat kialakítása, valamint a földforgalmi törvényen alapuló jogviták kezelése.

I. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (új Pp.) 2018. január 1-jén lépett hatályba. Az Országgyűlés által elfogadott törvény eddig is számos értelmezési kérdést vetett fel. A Kúria elnöke ezért – az új eljárási kódex értelmezési nehézségeket jelentő rendelkezéseinek megvitatása, a későbbiekben pedig a gyakorlat által felvetett kérdések megválaszolása érdekében – 2017 végén egy konzultációs testület felállításáról rendelkezett. A testület vezetésére dr. Orosz Árpád, a Polgári Kollégium kollégiumvezető helyettese kapott megbízást. A testület tagjai nagy gyakorlattal rendelkező és a polgári eljárásjogot kiválóan ismerő bírók, akik a testületben való részvételükkel a magyarországi bírósági szintek mindegyikét képviselik. A Konzultációs Testület 2019-ben 4 ülést tartott és 18 állásfoglalást fogadott el, amellyel azok száma már 82-re emelkedett.

Az új Polgári perrendtartással kapcsolatban a Kúria Polgári Kollégiuma több tanácskozást is szervezett, így a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 15–16-ai és 2019. november 28–29-ei tanácskozása is foglalkozott az új Polgári perrendtartás egyes szabályainak értelmezésével. E tanácskozásokon az új Pp. hatályosulását támogató Munkacsoport vezetőjének és tagjainak előadásában az ország bíróságaitól összegyűjtött jogalkalmazási problémák kerültek megvitatásra. A tanácskozásokon elfogadott állásfoglalásokról Emlékeztetők készültek, amelyek az egységes jogértelmezés kialakulásának megkönnyítése érdekében megküldésre kerültek az alsóbb fokú bíróságok kollégiumainak, a Kúria honlapján közzétette azokat, valamint megjelentek a Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok 2019. évi 7. és 2020. évi 2. számában is.

II. A 2019. évben is speciális többletfeladatot jelentett a Polgári Kollégium részére – mind az ítélkezésben, mind pedig a jogegység biztosítása terén – az ún. devizahiteles perekkel kapcsolatos tevékenység és a különböző devizahiteles törvények értelmezése, noha az ilyen tárgyú ügyek száma jelentősen csökkent, és számos kérdés már a korábbi években tisztázásra került.

A Kúria elnöke által 2016-ban felállított konzultációs testület, amelyet dr. Wellmann György kollégiumvezető vezet, és amelynek munkájában a Kollégium több bírása is részt vesz, 2019-ben 3 ülést is tartott. Az április 10-i ülés megtárgyalta azt a vitaanyagot, amely több mint 140 ügy vizsgálata alapján készült az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési kikötések tisztességtelenségével kapcsolatos országos bírói gyakorlatról. A Testület az összefoglaló megállapításait 10 pontban foglalta össze és tette közzé a Kúria honlapján.

A június 19-i ülésén a Testület többségi állásfoglalást fogadott el az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési kikötések – tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta miatti – tisztességtelensége következtében teljes egészében érvénytelen kölcsönszerződéseknel alkalmazható érvénytelenségi jogkövetkezményekről. A Testület úgy foglalt állást, hogy az érvénytelenség egyetlen alkalmazható jogkövetkezménye az érvényesség nyilvánítás, amelynek tartalmával kapcsolatban kétféle megoldás alkalmazását is lehetségesnek tartotta.

Az október 30-i ülésén a Testület megvizsgálta az április 10-i és június 19-i állásfoglalásainak a bírói gyakorlatban való hatályosulását. Ezen az ülésen a Testület megtárgyalta még az adós elállásának vagy felmondásának joghatását az adóssal szemben végrehajtási eljárásban, valamint a tartozás átvállaló árfolyamkockázatról való tájékoztatásának a kérdését. (Az elfogadott álláspontokat a Kúria honlapján közzétett emlékeztető tartalmazza.) Ezen az ülésen a Testület megvitatta még az Európai Unió Bíróságának C-621/17., C-34/18. és C-260/18. számú ítéleteinek értelmezésével kapcsolatban felmerült kérdéseket, és egyetértett a Kúriának a szóban forgó ítéletek értelmezésével kapcsolatos, az október 11-i sajtóközleményben közzétett álláspontjával.

III. Az új Ptk. alkalmazására 2019-ben már egyre több ügyben került sor a bírósági gyakorlatban, már vannak olyan jogterületek, ahol kellő tapasztalat és gyakorlati probléma gyűlt össze ahhoz, hogy a joggyakorlat elemzése és irányítása lehetségessé, illetve szükségessé váljék. A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 15–16-ai Országos Tanácskozásán – egyebek mellett – téma volt a jogalkotással okozott károkért való polgári jogi kártérítési felelősség problematikája. A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. november 28–29. napján megtartott Országos Tanácskozásán – egyebek mellett – téma volt a sérelemdíjjal kapcsolatos bírói, valamint a szerződésszegésért való kártérítési felelősség új Ptk.-beli szabályaival kapcsolatos bírósági gyakorlat.

A 2019. június 24-én megtartott kollégiumi ülésen a Kollégium tagjai a Ptk. szerződésszegéssel okozott kárért való felelősségére vonatkozó szabályaival kapcsolatos jogalkalmazási kérdésekről hallgattak meg előadást. A Tanácsadó Testület a 2019. évben is számos – a Testület tagjai által felvetett, illetve a bíróságoktól érkezett – jogértelmezési kérdéssel foglalkozott, és 6 állásfoglalást tett közzé a Kúria honlapján (a jognyilatkozat írásbeliségének követelménye, a jogosult kárenyhítési kötelezettsége, a tartásdíjra való rászorultság megszűnése esetén a bejelentés elmulasztásából eredő kártérítési kötelezettség, valamint az elővásárlási jog megsértése tárgyában).

A Ptk. értelmezésével kapcsolatos problémák mielőbbi észlelése érdekében a Kúria elnöke által az új Ptk. bírói gyakorlata alakulásának figyelemmel kísérésére létrehozott jogegységi csoportok, amelyek technikai vezetői a Polgári Kollégium bírái és főtanácsadói, szakmai felelősei a Kúria bírái, és amelyek koordinációját is a Kollégium egy bírása végzi, és amelyek munkájában a Polgári Kollégium 10 bírása vesz részt, ebben az évben is folytatták munkájukat. E jogegységi csoportok tematikus konferenciájának megtartására 2019. október 11-én került sor. A konferencia két témakörrel foglalkozott: az egyik az alanyváltozás lehetősége a gazdasági társaság vezető tisztségviselője felelősségének megállapítása iránt a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján indított perekben, a másik pedig az élettársi kapcsolat fogalmi elemeinek vizsgálata. Az ülés emlékeztetője és hanganyaga közzétételre került a Kúria honlapján.

IV. A földforgalmi törvénnyel kapcsolatos perek bírósági gyakorlatának vizsgálatára 2018-ban felállított, a Kúria Közigazgatási és Munkaügyi Kollégiummal közös joggyakorlat-elemző csoport működése 2019 folyamán folytatódott. Ennek összefoglaló jelentését a két Kollégium együttes ülése 2020. január 20-án fogadta el.

A vizsgálat kezdetén a Polgári Kollégiumban alig volt ilyen tárgyú ügy folyamatban, és csak az aktavizsgálat lezárulta után jelentek meg ezek az ügyek nagyobb számban, így számos kérdés csak utóbb merült fel a Kúria előtt. Az ügyek számának növekedésével ez az ügycsoport egyre jelentősebbé vált, és a Kúria az év folyamán több mint féltucat eseti határozatot tett közzé a felmerült kérdések tárgyában (BH 2019. 11; BH 2019.51.; BH 2019.52.; BH 2019.169.; BH 2019.173.; BH 2019.230.; BH 2019.324.). A jövőben az ilyen típusú ügyek számának növekedésére kell számítani.

A BUDAPESTI IGAZSÁGÜGYI PALOTA.

A M. KIR. CURIA DÍSZTERME.

A Kúria Büntető Kollégiuma

A 2019. év volt az első olyan teljes esztendő, amikor a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) hatályban volt. Az előző év második felét is ide számolva ez az időszak már kellő tapasztalattal szolgált az új és megújult jogintézmények alkalmazásával összefüggésben felmerült kérdések, az esetlegesen szükséges változtatások végiggondolására. Utóbbi okán meghatározó jelentőségű módosító javaslatokat vetett fel a büntetőbíráskodás; e munkában oroszlánrészt vállalt a Kúria Büntető Kollégiuma. Ezen túlmenően évközben is történt lényeges jogszabályváltozás, a bűnszervezet büntetőjogi fogalmi meghatározása átszövegezésre került a Büntető Törvénykönyv értelmező rendelkezései között. Figyelemmel arra, hogy a korábbi törvényi fogalmat a Kúria jogegységi határozatban már elemezte és annak megfelelően évtizedes egységes bírói gyakorlat állt rendelkezésre, az új jogszabályszöveg kapcsán állást kellett foglalni a korábbi joggyakorlat fenntarthatóságáról.

Mindazonáltal a Kúria Büntető Kollégiuma folyamatosan figyelemmel kíséri a bírói joggyakorlatot és szakmai szempontok alapján reagál a nyilvánosság által figyelemmel kísért egyedi ügyekre. Erre példa a sajtóban „győri gyermekgyilkosságként” említett eset, amely előrevetíti a büntetés-végrehajtási és a feltételes szabadságra bocsáthatósági jogszabályok megváltoztatásának igényét.

2019-ben a Kúria Büntető Kollégiuma három jogegységi határozatot hozott. Az össz-büntetés tárgyában hozott döntést az Alkotmánybíróság határozatával visszaható hatállyal megsemmisítette. Egy további jogegységi határozat a Büntető Törvénykönyv Általános Részében foglalt előkészület kapcsán ad iránymutatást. 2019-ben elfogadott jogegységi határozat mondja ki, hogy a gazdasági társaság vagyongazdálkodója a társaságban meglévő tulajdonosi helyzetétől függetlenül a társaság sérelmére megvalósuló hűtlen kezelés elkövetője lehet.

2018-ban két joggyakorlat-elemzés indult: „Az országos büntetés-kiszabási gyakorlat vizsgálata”, illetőleg a „Ténybeli javítás a jogerő után – perújítás a büntetőeljárásban” témákban. E két szakértői grémium érdemi munkája befejeződött, az elemzés lezárult. Ugyanez mondható el a 2019-ben folytatott, „A jogos védelem gyakorlati kérdései” címszó alatt végzett elemzésről is.

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának közigazgatási és munkaügyi szakága

Közigazgatási szakág

A Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium jövőjét illetően 2019-ben pont kerül a viták végére. Az év áttekintését ugyanakkor és sajátos módon 2018-ból kiindulva kell elvégezni. Az Alaptörvény hetedik módosítása 2018 nyarán az akkori ismereteink szerint döntően meghatározta a magyar közigazgatási bírászkodás jövőjét. Az Alaptörvény-módosítás a közigazgatási bírászkodás külön bírósági rendszerét rendelte létrehozni, amely nagyon sok tekintetben szakítást jelentett a közigazgatási bírászkodás addigi közel három évtizedes fejlődési irányával, s annak eredményeivel. Nagyon sok tudományágban és szakmai területen vannak úgynevezett „nagy kérdések”, amelyek az érintetteket megosztják, egyfajta örök vitát jelentenek, mindazonáltal a felmerülő problémákra egyik oldal sem tud teljes mértékben meggyőző választ adni. Ilyen a közigazgatási bírászkodás rendes vagy külön bírósági modelljének kérdése is.

A 2018. év végén jöttek létre azok a sarkalatos törvények, amelyek a külön közigazgatási bíróság létrehozását és a kiépülő új rendszert rendezték. E törvények végrehajtása 2019 elején megkezdődött, amire tekintettel a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium egyfajta „ügyvezető” státuszba került, tekintve, hogy a jogszabályok a Kollégium megszűntetését irányozták elő a 2019. év végén. A külön bírósági rendszer megalkotásával kapcsolatos változások alaposan, az egyes bírák és igazságügyi alkalmazottak szintjén, az egyéni szakmai életutakat érintve jelentek meg, mivel a bírák számára az új szabályok nyilatkozattételi kötelezettséget is tartalmaztak, választaniuk kellett a rendes és a külön bírósági szervezet között. A magyar igazságszolgáltatás történetében ez példa nélkülinek nevezhető, közvetett hatásai feltehetőleg a közigazgatási bírászkodásban még évek múlva is jelentkezni fognak.

A külön bírósági rendszer létrehozásának felfüggesztése, majd 2019 őszén annak teljes mellőzése a közigazgatási, munkaügyi bírászkodásban ismételt új helyzetet teremtett. 2019 júniusától a Kollégium újból a szakmai feladataira koncentrálhatott, megoldva a korábbi jogszabályi környezetre tekintettel mellőzött jogegységi problémákat. 2019 őszén a jogalkotó a szervezeti változtatás felfüggesztéséből eredő helyzetet meg kívánta oldani, amely mind a közigazgatási, mind pedig a munkaügyi bírászkodás jövője szempontjából új, várhatóan végleges szervezeti rendelkezések meghozatalát jelentette. A Kollégium mindkét szakága aktívan részt vett annak az átfogó törvénymódosításnak a véleményezésében, amely a járási hivatali eljárás egyfokúsításával volt összefüggésben, de tartalmában a közigazgatási és munkaügyi bírászkodás egészét érintette.

Munkaügyi szakág

I. A 2019-es év jelentős jogszabályi változásokat hozott a munkaügyi bírászkodás területén, beleértve a Kúria munkaügyi szakágának jövőjét is. Egész évben nagy volt a bizonytalanság arra vonatkozóan, hogy a közigazgatási bírászkodás átszervezése milyen következményekkel jár a közigazgatási és munkaügyi bíróságokra és a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumára.

A Kúria munkaügyi szakága a Munkaügyi Bírák Országos Egyesületével már az év elején javaslatokat dolgozott ki a munkaügyi jogviták elbírálásának új fórumrendszeréről (I. fok, II. fok, felülvizsgálati eljárás). Ezek egy meghatározó része bekerült a törvénytervezetekbe, így az is, hogy a Kúrián az önálló Közigazgatási Kollégium létrehozásával egyidejűleg Munkaügyi Kollégium alakuljon. Nehézséget okozott, hogy év közben többször változott az átalakulás koncepciója, ezeket a Kúria munkaügyi szakágának mindannyiszor észrevételezni, véleményezni kellett, további javaslatok kidolgozásával. A jogalkotó döntése értelmében a Kúrián végül is nem jön létre 2020-tól Munkaügyi Kollégium.

A Kúria munkaügyi szakága mindvégig fenntartotta azt a szakmai álláspontját, hogy meg kell őrizni a munkaügyi bírászkodás elkülönültségét, a munkaügyi szakbírászkodást, ezzel biztosítva a sajátos jogág tekintetében a jogalkalmazás egységét.

A kezdeti koncepciókból végül is az valósult meg, hogy 2020. április 1-jétől a törvényszék mint munkaügyi bíróság bírálja el elsőfokon a munkaügyi jogvitákat, a fellebbezési fórum az ítéletábla lesz, továbbá munkaügyi perben kijelölt munkaügyi bíró járhat el. Mind a törvényszéken, mind az ítéletáblán munkaügyi kollégium fog működni.

A Kúria munkaügyi szakágának átalakítása új irányt vett, ami azzal függ össze, hogy a szakág referádájába tartozó közszolgálati jogvitákat és a társadalombiztosítási jogvitákat a közigazgatási perrendtartás szabályozása értelmében a Kúrián az újonnan létrejövő Közigazgatási Kollégium fogja elbírálni, ezáltal a Kúria munkaügyi szakágának három ítélkező tanácsából az egyik tanács a Közigazgatási Kollégiumban, míg két munkaügyi tanács a Kúria Polgári Kollégiumában folytatja a munkaügyi felülvizsgálati ügyek tekintetében az ítélkező tevékenységet.

Az átszervezés tehát jelentősen érinti a Kúria munkaügyi szakágának jelenlegi három tanácsát 2020. április 1-jétől. A megváltozott kollégiumi keretek között mindhárom munkaügyi tanácsra jelentős szakmai kihívások várnak amellet, hogy szükségképpen új alapokra kell helyezni a Kollégiumokon belüli, a különböző szakágak közötti együttműködést.

II. A Kúria munkaügyi szakága 2019-ben fontos feladatának tekintette – illetve 2020-ban is ezt tartja kiemelt céljának – a munkaügyi ítélkezés tekintetében az egységes jogalkalmazás biztosítását, amelynek döntő eszköze a joggyakorlat-elemzés és kollégiumi vélemény megalkotása a jogértelmezés vitatott kérdéseiről.

A munkaügyi szakág 2019 I. félévében befejezte a munkajog két különleges megállapodására, a versenytilalmi megállapodásra és a tanulmányi szerződésre vonatkozó munkajogi ítélkezés joggyakorlat-elemzés keretében történő vizsgálatát és elemzését.

Leginkább a versenytilalmi megállapodást illetően merültek fel jogértelmezési problémák, ezért szükségessé vált kollégiumi véleményben tisztázni a kérdéseket. A joggyakorlat-elemző csoport a Munka Törvénykönyvének (Mt.) módosítását is kezdeményezte a célból, hogy a rendezett jogi helyzetet elősegítve a versenytilalmi megállapodás csak írásban legyen megköthető. Az Mt. ennek megfelelően 2020. január 1-jei hatállyal módosult.

A tanulmányi szerződések gyakorlata által felvetett kérdések arra vonatkoztak, hogy mely esetekben megengedett és mikor kizárt tanulmányi szerződés kötése. A joggyakorlat-elemzés választ adott arra, hogy betanításra, a szükséges gyakorlat – esetenként külföldön történő – megszerzésére tanulmányi szerződés köthető.

A KÚRIA HATÁSKÖRE ÉS FELADATAI

Az Alaptörvény 25. cikke szerint a Kúria a rendes bírósági szervezet legfőbb szerve. A Kúria az egyedi ügyekben történő ítékezés mellett biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, jogegységi határozatait a bíróságokra kötelezőek.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 24. § (1) bekezdése értelmében a Kúria:

- a) elbírálja – törvényben meghatározott ügyekben – a törvényszék, továbbá az ítélőtábla határozata ellen előterjesztett jogorvoslatot,
- b) elbírálja a felülvizsgálati kérelmet,
- c) a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz,
- d) joggyakorlat-elemzést folytat a jogerős vagy véglegessé vált határozattal befejezett ügyekben, ennek keretében feltárja és vizsgálja a bíróságok ítélezési gyakorlatát,
- e) elvi bírósági határozatokat és elvi bírósági döntéseket tesz közzé,
- f) dönt az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről,
- g) dönt a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról, és
- h) eljár a hatáskörébe tartozó egyéb ügyekben.

A Kúria fenti hatásköreiből adódó feladatait – a teljességi igénye nélkül – a következő jogszabályok határozzák meg:

- 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról (Pp.),
- 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról (Be.),
- 2017. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról (Kp.),
- 2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról (Bszi.),
- 2011. évi CLXII. törvény a bírák jogállásáról és javadalmazásáról (Bjt.),
- 2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról (Ve.),
- 2013. évi CCXXXVIII. törvény a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról.

A Kúria hatáskörének változásai 2020-tól

A Kúria feladatait és hatásköreit 2019-ben több jogszabályi változás is érintette. 2019 júliusában az Országgyűlés elfogadta a közigazgatási bíróságokról szóló törvény hatálybalépéséről és egyes átmeneti szabályokról szóló 2018. évi CXXXI. törvény hatálybalépésének elhalasztásáról szóló 2019. évi CLXI. törvényt. Az önálló közigazgatási bírósági szervezet felállításának alkotmányos alapjait Magyarország Alaptörvényének nyolcadik módosítása (2019. december 13.) helyezte hatályon kívül, rögzítve, hogy az igazságszolgáltatási tevékenységet a bíróságok látják el, a legfőbb bírói szerv pedig a Kúria.

2019. december 17-én az Országgyűlés elfogadta az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvényt. E törvény – számos más törvény mellett – a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény több rendelkezését módosította, így többek között a Kúria feladat-és hatásköreiről szóló 24. §-t is. Eszerint a Kúria

- a) elbírálja – törvényben meghatározott ügyekben – a törvényszék, továbbá az ítéltábla határozata ellen előterjesztett jogorvoslatot,
- b) elbírálja a felülvizsgálati kérelmet,
- c) a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz,
- d) elbírálja a jogegységi panaszokat,
- e) joggyakorlat-elemzést folytat a jogerős vagy véglegessé vált határozattal befejezett ügyekben, ennek keretében feltárja és vizsgálja a bíróságok ítélezési gyakorlatát,
- f) dönt az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről,
- g) dönt a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról, és
- h) eljár a hatáskörébe tartozó egyéb ügyekben.

A Kúrián ítélező, jogegységi, önkormányzati, valamint jogegységi panaszt elbíráló tanács (a továbbiakban: jogegységi panasz tanács), büntető, polgári, valamint közigazgatási kollégiumok, továbbá bírósági joggyakorlat-elemző csoportok működnek. A Kúrián szakági részkollégiumok létesíthetők.

A 2019. évi CXXVII. törvénynek a Kúria hatásköreit érintő rendelkezései 2020. április 1-jén lépnek hatályba. A továbbiakban e hatásköri rendelkezések a Kúria két fő feladata – az egyedi ügyekben elé terjesztett jogorvoslatok elbírálása és az ítélezési gyakorlat egységének biztosítása – szerint csoportosítva kerülnek ismertetésre.

Jogorvoslati hatáskörök

A Kúria feladat-és hatásköreit lényegesen érintő változás a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. tv. (Kp.) 7. és 12. §-ainak módosítása. Az új 7. § szerint közigazgatási ügyekben első fokon – a korábbi közigazgatási és munkaügyi bíróságok helyett – a közigazgatási kollégiummal rendelkező törvényszékek járnak el, törvényben meghatározott esetekben pedig a Kúria köteles a jogvita elbírálására. Az új 12. § értelmében a Kúria első és végső fokon jár el

- a) az alkotmányjogi panasz orvoslása eljárási eszközének megállapítására irányuló eljárásban,
- b) a helyi önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárásban,
- c) a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének elmulasztása miatti eljárásban,
- d) a felozlatás kivételével a gyülekezési joggal kapcsolatos eljárásban,
- e) az eljáró közigazgatási szerv kijelölésére irányuló eljárásban és
- f) a törvény által hatáskörébe utalt ügyben.

A másodfokú ítélkezési hatáskör – amely korábban megosztott a törvényszékek és a Kúria között – teljes egészében a Kúriához kerül.

A Kúria emellett továbbra is eljár felülvizsgálati bíróságként, amennyiben az adott ügyben a felülvizsgálati eljárás Kp. szerinti feltételei fennállnak.

A 2019. évi CXVII. törvény új jogorvoslatot vezetett be: a jogegységi panaszt, amely a Kúria bizonyos határozatai ellen – a Kúriának a korábban közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésére hivatkozással – igénybe vehető, speciális jogorvoslati eljárás. Jogegységi panasznak van helye a Kúriának

- a) a felülvizsgálati kérelem vagy indítvány (a továbbiakban együtt: felülvizsgálati kérelem) vagy a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény alapján fellebbezés aseptalansága esetén a megtámadott határozatot hatályában fenntartó határozata,
- b) a felülvizsgálatot a polgári perrendtartásról szóló törvény alapján megtagadó határozata,
- c) a felülvizsgálati kérelem befogadását a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény alapján megtagadó határozata

ellen, feltéve, hogy a felülvizsgálati kérelemben a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkoztak.

Jogegységi panasznak van helye akkor is, ha a Kúria ítélkező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tér el a Kúria közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbbfokú bíróságok határozatában nem került sor.

A fentiekből következően jogegységi panasznak egyaránt helye lehet büntető-, polgári, gazdasági ügyekben, továbbá közigazgatási vagy munkajogi jogvitákban.

A jogegységi panaszt a Kúria fent említett határozatának közlésétől számított 30 napon belül a Kúriánál terjesztheti elő az, aki az eljárási törvények alapján felülvizsgálati kérelem – vagy a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény alapján fellebbezés – előterjesztésére jogosult. A jogegységi panasz iránti eljárásban végrehajtás felfüggesztése vagy azonnali jogvédelem iránti kérelemnek van helye, az annak alapjául szolgáló eljárás szabályai szerint. A végrehajtás felfüggesztése vagy azonnali jogvédelem iránti kérelmet a jogegységi panaszban kell előterjeszteni. A jogegységi panaszban meg kell jelölni egyfelől azt a határozatot, amellyel szemben a fél a panaszt előterjeszti, másfelől azt a közzétett kúriai határozatot, amelytől jogkérdésben való eltérést állít a fél.

A Kúriának a jogegységi panasz alapjául szolgáló eljárás során eljáró tanácsa a panaszt az iratokkal együtt haladéktalanul a jogegységi panasz tanács elé terjeszti. A jogegységi panasz tanácsot a Kúria elnöke vagy elnökhelyettese vezeti. A jogegységi panasz tanács az elnökből és további 8 tagból áll, a tagokat az elnök a Kúria kollégiumaiból jelöli ki úgy, hogy minden kollégiumból legalább egy-egy tagot ki kell jelölni.

A jogegységi panasz tanács a jogegységi panasz befogadhatósága körében a Kúriához érkezésétől számított 30 napon belül megvizsgálja, hogy az megfelel-e a törvényi feltételeknek. Ha a jogegységi panasz a végrehajtás felfüggesztése vagy azonnali jogvédelem iránti kérelmet tartalmaz, azt 30 napon belül a jogegységi panasz alapjául szolgáló eljárás szabályai szerint kell elbírálni.

A jogegységi panasz tanács a befogadott jogegységi panaszt az előterjesztő kivételével közli az annak alapjául szolgáló eljárásban az eljárási törvények alapján felülvizsgálati kérelem – vagy a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény alapján fellebbezés – előterjesztésére jogosultakkal, akik a közléstől számított 30 napon belül nyilatkozatot tehetnek. Ha a jogegységi panasz tanács indokoltnak tartja tárgyalás tartását, arra a panasz előterjesztőjét és a felülvizsgálati kérelem (vagy a Kp. alapján fellebbezés) előterjesztésére jogosult személyeket a polgári perrendtartásról szóló törvény szabályai szerint idézi.

A jogegységi panasz érdemi vizsgálata alapján a Kúria az alábbi döntéseket hozhatja:

JOGKÉRDÉSBEN VALÓ ELTÉRÉS MEGÁLLAPÍTÁSA			JOGEGYSÉGI PANASZ ELUTASÍTÁSA
Ha a jogegységi panasz tanács megállapítja a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérést, dönt a bíróságokra kötelező értelmezésről és határozatában			
TÁMADOTT HATÁROZAT HATÁLYÁBAN VALÓ FENNTARTÁSA	TÁMADOTT HATÁROZAT HATÁLYON KÍVÜL HELYEZÉSE	TÁMADOTT HATÁROZAT HATÁLYON KÍVÜL HELYEZÉSE	Ha a jogegységi panasz tanács megállapítja, hogy a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben nem történt eltérés, a jogegységi panaszt elutasítja.
a) a panasszal támadott határozatot hatályában fenntartja, ha az eltérés indokolt volt; b) megállapítja az eltéréssel okozott jogsértést, de a panasszal támadott határozatot hatályában fenntartja, ha ba) a panaszt olyan ügyben nyújtották be, amelyben törvény a bíróság eljárására legfeljebb ötnapos határidőt állapít meg, bb) más törvény így rendelkezik;	c) a panasszal támadott határozatot hatályon kívül helyezi, és a jogegységi panasz alapjául szolgáló határozatot hozó bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, ha az eltérés nem volt indokolt.	Ha jogegységi panasz tárgya a 41/B. § (1) bekezdés b) vagy c) pontjában meghatározott határozat és a jogegységi panasz tanács a jogkérdésben való eltérést megállapítja, a panasszal támadott határozatot hatályon kívül helyezi és a Kúriát a felülvizsgálati eljárás lefolytatására utasítja.	

Az ítélezési gyakorlat egységesítését biztosító hatáskörök

2020. április 1-jét megelőzően a Kúria közvetlenül a minden bíróságra kötelező jogegységi határozatok meghozatalával, kollégiumi vélemények alkotásával, elvi bírósági határozatok és elvi bírósági döntések közzétételével, közvetetten pedig a jogerősen lezárt ügyekben folytatott joggyakorlat-elemzéssel biztosította az ítélezési gyakorlat egységét.

2020. április 1-jével megszűnt az elvi bírósági határozatok (EBH) és az elvi bírósági döntések (EBD) rendszere. E jogegységi eszközök alkalmazásának részletes szabályait a Bszi. korábbi 31. §-a tartalmazta, amely akként rendelkezett, hogy a Kúrián büntető, polgári, gazdasági, munkaügyi és közigazgatási szakágú elvi közzétételi tanácsok működnek. Ha a Kúria ítélező tanácsa valamely, a társadalom széles körét érintő vagy a közérdek szempontjából kiemelkedő jelentőségű ügyben elvi kérdésekre is kiterjedő határozatot hozott, a tanács elnöke erről értesítette a szakág szerint illetékes kollégiumvezetőt, aki a határozatot az elvi közzétételi tanács elé terjesztette, amely döntött az EBH-ként történő közzétételről. Lényegében ugyanez az eljárás volt irányadó abban az esetben, ha alsóbb fokú bíróság hozott a fenti szempontoknak megfelelő, elvi jelentőségű határozatot. Az EBH-k és az EBD-k közzétételükön keresztül elősegítették az alsóbb fokú bíróságok eligazodását a napi jogalkalmazási kérdésekben, a közzétételt követően pedig a Kúria ítélező tanácsaira kötelező erejük volt: az eljáró kúriai tanács csak jogegységi eljárás kezdeményezésével térhetett el a határozatban foglalt elvi tartalomtól.

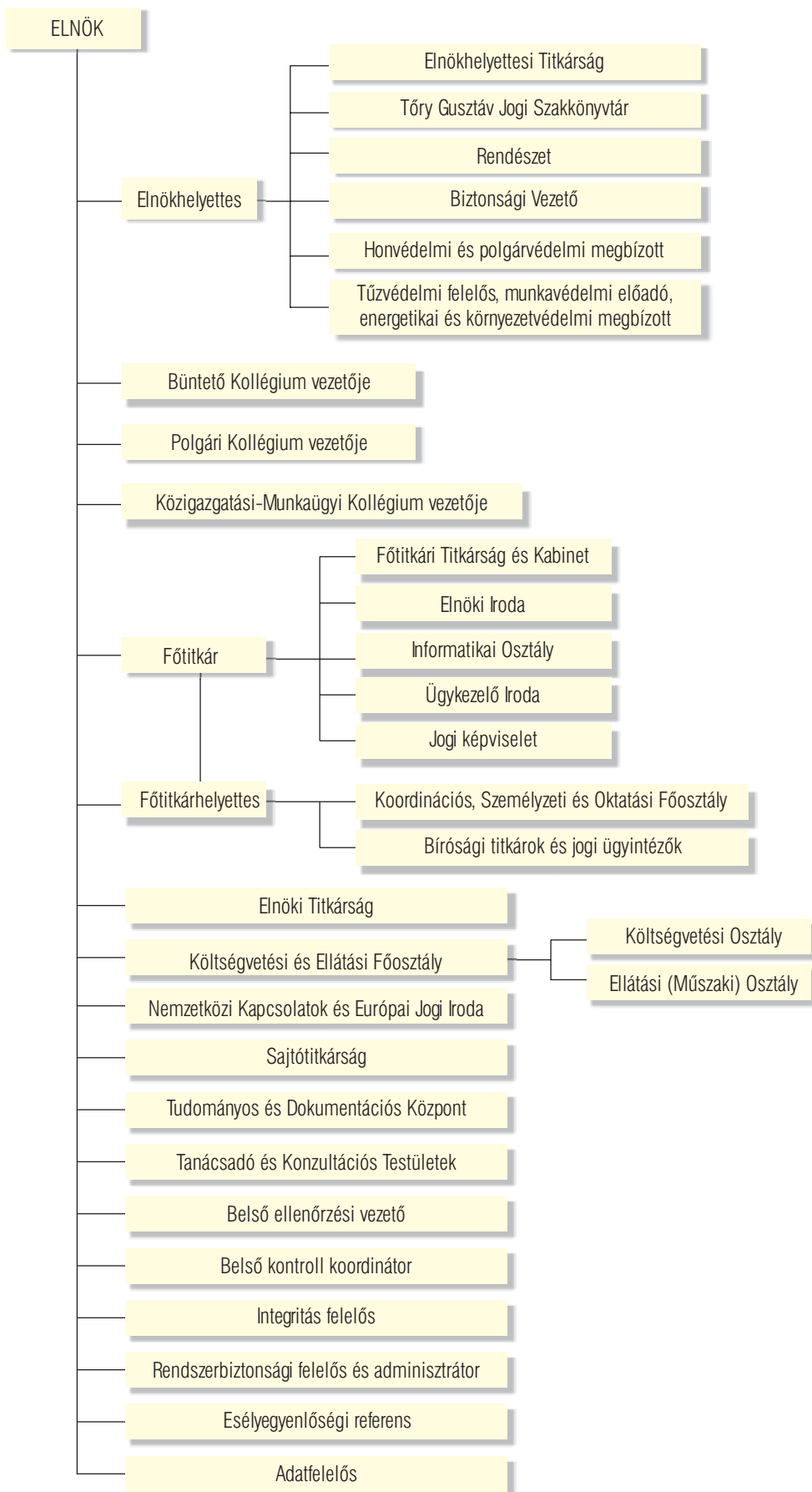
2020. április 1-jétől a fenti jogi kötőerő a Kúria ún. közzétett határozataihoz kapcsolódik. A Bszi. módosított 32. §-a értelmében jogegységi eljárásnak van helye – többek között – abban az esetben is, ha a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Kúria Bírószági Határozatok Gyűjteményében (BHGY) közzétett határozatától. A Bszi. 163. §-a pedig akként rendelkezik, hogy a Kúria a jogegységi határozatot és az általa az ügy érdemében hozott határozatot köteles digitális formában közzétenni a BHGY-ben.

A fentiekből következően a jogegységi eszközök új rendszerében a Kúria valamennyi, egyedi jogvitát lezáró határozata – a közzétételt követően – köti a Kúria eljáró tanácsait. Amennyiben a kúriai tanács egy újabb ügyben a közzétett határozatban foglalt jogértelmezéstől el kíván térni, jogegységi eljárást kell kezdeményeznie, az eljárást pedig a jogegységi határozat meghozataláig fel kell függesztenie.

A korábbi határozatok kötőerejét növeli a jogegységi panasz intézményének bevezetése: ha az újabb ügyben eljáró tanács jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül tért el jogkérdésben a közzétett határozattól úgy, hogy attól az adott jogkérdés tekintetében az alsóbb fokú bíróságok sem tértek el, a tanács határozata ellen jogegységi panasznak van helye. A jogegységi panasz tehát jogorvoslati és jogegységi funkcióval egyaránt rendelkezik.

Az új rendszerben az egyedi jogvitát lezáró határozatok mellett továbbra is szerepet kapnak a jogegységi határozatok és a Kúria kollégiumi véleményei. Fontos változás, hogy 2020. április 1-jétől csak a Kúria kollégiumai nyilváníthatnak véleményt vitás jogalkalmazási kérdésekben, az ítélőtáblai és törvényszéki kollégiumok hatásköre csupán az ítélkezési gyakorlat folyamatos figyelemmel kísérésére és az elvi kérdésben hozott, jogerőre emelkedett vagy véglegessé vált határozatoknak az eggyel magasabb szintű bíróság illetékes kollégiumvezetője részére történő bemutatására terjed ki. A módosított Bszi. 27/A. §-a értelmében bírói testület, bírósági vezetők, illetve bírák tanácskozása nevében nem tehető közzé olyan jogértelmezési célú állásfoglalás, amelynek meghozatalára törvény nem ad felhatalmazást.

A Kúria igazgatási szervezete

■ A KÚRIA BÍRÁI ÉS MUNKATÁRSAI 2019-BEN

*„[...] hogy a bíró, mint a törvény és a társadalmi rend őre, a tekintélynek és az elfogulatlanságnak oly magaslatára emeltessék, hová a párt és egyéb szenvedélyek hullámai egykönnyen fel nem csaphatnak; hogy a bírói állomás illetén felemelése és biztosítása által sikerüljön az ország legnemesebb erőit megnyerni e nemes, e fontos hivatás számára.”**

■ A Kúria bírái

Dr. Darák Péter	elnök
Dr. Kónya István	elnökhelyettes
Dr. Kalas Tibor	kollégiumvezető
Dr. Székely Ákos	kollégiumvezető
Dr. Wellmann György	kollégiumvezető
Dr. Tálné dr. Molnár Erika	kollégiumvezető helyettes
Dr. Eröss Monika	főtitkár
Dr. Suba Ildikó	főtitkárhelyettes
Dr. Baka András Bálint	tanácselnök
Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit	mb. tanácselnök
Dr. Balogh Zsolt Péter	tanácselnök
Dr. Bartal Géza	tanácselnök
Böszörményiné dr. Kovács Katalin	tanácselnök
Dr. Csák Zsolt	tanácselnök
Dr. Farkas Attila László	tanácselnök
Dr. Feleky István	mb. tanácselnök
Dr. Hajdu Edit	tanácselnök
Dr. Hajnal Péter	tanácselnök
Dr. Harter Mária Aranka	tanácselnök
Dr. Katona Sándor	tanácselnök
Dr. Kollár Márta	tanácselnök
Dr. Kovács András György	tanácselnök
Dr. Lomnici Zoltán	tanácselnök
Dr. Márki Zoltán	tanácselnök
Dr. Mészár Róza	tanácselnök
Dr. Molnár Ambrus	tanácselnök
Dr. Molnár Gábor Miklós	tanácselnök

* Horvát Boldizsár igazságügy-miniszter 1869. június 23-án az Országgyűlés előtt elmondott beszédéből az 1869. évi IV. törvénycikk a bírói hatalom gyakorlásáról általános tárgyalása során. In.: Az 1869-dik évi április 20-dikára hirdetett Országgyűlés képviselőházának naplója. 77–78. https://library.hungaricana.hu/hu/view/OGYK_KN-1869_02/?pg=0&layout=s

Dr. Orosz Árpád	tanácselnök
Dr. Patyi András	tanácselnök
Dr. Sperka Kálmán	tanácselnök
Dr. Stark Marianna	tanácselnök
Dr. Tallián Blanka	tanácselnök
Dr. Tóth Kincső	tanácselnök
Dr. Vezekényi Ursula	tanácselnök
Dr. Zanaly János	tanácselnök
Dr. Bartkó Levente	bíró
Dr. Cseh Attila	bíró
Dr. Csentericsné dr. Ágh Biró Ágnes	bíró
Dr. Csőke Andrea	bíró
Dr. Dobó Viola	bíró
Dr. Domonyai Alexa	bíró
Dr. Döme Attila Zoltán	bíró
Dr. Farkas Katalin Éva	bíró
Dr. Fekete Ildikó Katalin	bíró
Dr. Gáspár Mónika	bíró
Dr. Gyarmathy Judit	bíró
Dr. Heinemann Csilla Andrea	bíró
Dr. Horváth Tamás	bíró
Huszárné dr. Oláh Éva	bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla	bíró
Dr. Kiss Gábor	bíró
Dr. Kocsis Ottilia	bíró
Dr. Kovács Zsuzsanna Anna	bíró
Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna	bíró
Dr. Krecsik Eldoróda	bíró
Dr. Kurucz Krisztina	bíró
Dr. Madarász Anna	bíró
Dr. Magosi Szilvia	bíró
Dr. Magyarfalvi Katalin	bíró
Dr. Márton Gizella	bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna	bíró
Dr. Mocsár Attila Zsolt	bíró
Molnár Ferencné dr.	bíró
Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet	bíró
Nyíróné dr. Kiss Ildikó	bíró
Dr. Pataki Árpád	bíró
Dr. Puskás Péter	bíró
Dr. Rothermel Erika	bíró
Salamonné dr. Piltz Judit	bíró
Dr. Sebe Mária	bíró
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin	bíró

Dr. Somogyi Gábor	bíró
Dr. Soós László	bíró
Dr. Sugár Tamás Sándor	bíró
Dr. Szabó Klára	bíró
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina	bíró
Dr. Tánczos Rita	bíró
Dr. Tibold Ágnes Ilona	bíró
Dr. Varga Edit Mária	bíró
Dr. Vaskuti András	bíró
Dr. Vitál-Eigner Beáta	bíró
Dr. Zumbók Péter	bíró

■ A Kúriára beosztott bírák

Dr. Fehér-Polgár Pál	beosztott bíró
Dr. Kun Péter	beosztott bíró
Dr. Rozgonyi Viktória Erzsébet	beosztott bíró
Dr. Vasady Loránt Zsolt	beosztott bíró

■ A Kúriára kirendelt bírák

Dr. Bleier Judit	Fővárosi Ítéltábla
Dr. Csesznok Judit Anna	Fővárosi Törvényszék
Dr. Gál Attila	Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna	Fővárosi Törvényszék
Dr. Iliász Gabriella	Fővárosi Törvényszék
Dr. Istenes Attila	Fővárosi Ítéltábla
Dr. Kiss Árpád Lajos	Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
Dr. Rák-Fekete Edina	Fővárosi Törvényszék
Dr. Rózsavölgyi Bálint	Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
Dr. Sisák Péter	Miskolci Törvényszék
Dr. Stefancsik Márta	Kecskeméti Törvényszék
Dr. Szabó Ildikó	Zalaegerszegi Törvényszék
Dr. Szabolcsi-Varga Krisztina	Budapest Környéki Törvényszék
Dr. Tóth Gabriella	Fővárosi Törvényszék
Dr. Varga Eszter	Fővárosi Törvényszék
Dr. Vasady Loránt Zsolt	Fővárosi Törvényszék

A Kúria munkatársai

Afra Judit
Dr. Ambrus István
André Mónika
Dr. Andrusek Vanda
Dr. Apor Luca Cecília
Baárné Erős Márta
Dr. Báder Éva Ilona
Bagi Brigitta Anita
Balaton Lászlóné
Balog Éva Piroska
Balogh Ádám
Balogh János
Baráth Lajosné
Dr. Bartha Ildikó
Dr. Bartos Anna Terézia
Belovainé Barsi Mária
Benedek Katalin Viktória
Berecz Ildikó
Dr. Berke Gyula
Dr. Berkes Bálint Ottó
Bernáth Sándorné
Bertalan László József
Dr. Biczóné Horváth Ágnes
Bíró Tünde
Boda Gabriella
Dr. Bodonovich Klára
Dr. Both Sándor Ignác
Dr. Budainé dr. Zajános Krisztina
Bukovinszki Jánosné
Czibulka László
Csajbók Csilla
Csapó Imréné
Cseh Anikó
Csepka Tiborné
Csider Attiláné
Csillag Ibolya
Dr. Csizmazia Norbert
Dr. Csöndes Mónika
Csukás Csilla
Dr. Dán Judit
Daradics László Péter
Deák Sándorné
Dr. Dékány Erika
Dékány Sándor
Dér Krisztina Rita
Dévényi Olívia
Dobrádiné Hozleiter Anita Julianna
Dr. Enyedi-Fodor Zsófia Erzsébet
Erdei Krisztián
Erdős Istvánné
Erdős Miklós
Esztergályos Sándor
Farkas Lászlóné
Farkas Miklós
Farkasné Bajnóczi Mária
Feleki-Nagy Viktória
Forgáchné Busák Eleonóra
Freindlich Endre Péter
Freundné Varga Edina
Fülöp Józsefné
Gazsi Istvánné
Dr. Gelencsér Dániel
Gerencsér Judit
Gondos Anikó
Dr. Gölley Szilvia Zsuzsanna
Gyurik Gábor István
Halász Jenő Gyuláné
Hanti Krisztina Viktória
Hegedüs Erzsébet
Dr. Hegedüs Lilla
Hegedüs Mónika
Holbis Mihály
Dr. Hollósi Attila
Horváth Anita
Dr. Horváth Georgina
Horváth István
Horváth Katalin
Dr. Höltszl Lipót
Hudák Eszter
Jóri Istvánné
Józsa Jánosné
Karácsonyiné dr. Borbás Beatrix
Dr. Kártyás Gábor
Dr. Kaszás Edit Magdolna
Kékesi-Kovács Zoltán
Kelemen Sándor
Kerekesné Pörge Erzsébet
Kéri Imréné
Dr. Kintzly Péter
Dr. Kis Richárd
Kis Roxána
Kiss János Tiborné
Kiss Márton
Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna
Kissné dr. Mészáros Dóra
Kóczán József
Komár Krisztián
Koncz Erika Kornélia
Dr. Koncz Rita
Korcák Mónika
Kormos Pál
Kormos Pálné
Kósa-Magyari Aliz
Dr. Kovács Ágnes
Kovács Edit
Kovács Tibor
ifj. Kozák Ferenc
Kövér Andrea
Dr. Krajecz Laura
Kuslits László Béla
Dr. Kussinszky Anikó
Lakatos Christopher
Lakatos Tímea
László Csaba
Laub Jánosné
Dr. Lengyel Dániel

Lévai Viktória
Lutz Mária
Madarász Arttila
Magyar Ágnes
Magyar Lászlóné
Magyar Tibor Géza
Magyar Vivien Ágnes
Maizlné Juhász Ágnes
Marton Ferenc
Marton Zsuzsanna
Mátyás Gyöngyi
Meiszterné Polonyi Ildikó
Merkl Józsefné
Mészáros Katalin
Mészáros Tamás
Dr. Miczán Péter
Molnár Ferenc
Molnár Judit Ildikó
Mónus Ferenc
Dr. Muzsalyi Róbert
Dr. habil. Nagy Anita Zsuzsanna
Nagy Éva
Nagy László Vilmosné
Nagyné dr. Egyed Gabriella
Nagyné Bánóczy Emőke
Nagyné dr. Tóth Hajnalka
Dr. Naszladi Georgina
Dr. Németh-Szebeni Zsófia
Dr. Norris-Tari Anita
Nyujtó Ildikó
Ocskayné Gál Gabriella
Ordovics Mónika
Öchsläger-Tamók Fanni
Pál Ferencné
Dr. Papp Dorottya
Pázmándi József
Pécsi Orsolya
Polgár Kitti
Dr. Pollák Kitti
Dr. Pomeisl András
Dr. Pozsonyi Norbert
Purger Ágnes
Rác Csilla
Dr. Rác Margit
Rettigerné dr. Varga Krisztina
Ribainé Bea Ildikó
Richter Petra Melinda
Ritli Andrásné
Rizmayer Antalné
Rostásné Fazekas Gabriella
Dr. Rózsás Eszter
Rumán Mátyás Sándor
Safranyikné Nyáregyházi Klára
Sallainé Marton Ildikó
Dr. Sárady Eszter Mária
Sáranszki Mihályné
Sárdi Krisztina
Schaffer Konrád
Schulz Oszkárné
Dr. Schwertner Nikolett Beatrix
Dr. Selnicean László
Seprenyi Bettina
Seres Józsefné
Dr. Sipter Orsolya Ajnácska
Dr. Solymosi-Szekeres Bernadett
Somodi Béláné
Somogyi Magdolna Klára
Söjtör Anita
Sörös György
Steiglerné Székely Katalin
Stricz Györgyné
Strumpf Lajos
Dr. Surányi-Farkas Sára
Szabó András
Szabó András
Szabó György
Szabó Pálné
Szabó Róbertné
Dr. Szabóné Gerecz Andrea
Szálkai Szilvia
Dr. Szarka Dániel László
Dr. Szecskó József András
Szedlákné Egyed Barbara
Székelyné Molnár Ildikó
Székes Gézány
Szikszai Sándor Jánosné
Dr. Szinger Dóra Violetta
Dr. Szitásné Lóska Adrienn
Szmolár Tiborné
Dr. Szöllősi Virág
Szvétekné Bradák Katalin
Dr. Tancsik Annamária
Tímár Ágnes
Toldi Andrea
Dr. Tombor Csaba
Tordainé Szálkai Ilona
Dr. Tóth Andrea Noémi
Tóth László Zsoltné
Tóth Patrícia Anasztázia
Tóth Tímea Teréz
Tóth Zoltán
Tóthné Hamar Krisztina
Urbanics Renáta
Vágány Erzsébet
Varga Barbara
Varga Imréné
Vargáné Faragó Katalin
Varga-Tóth Tímea
Dr. Varju Márton
Veres János
Vesztegné Nádházi Katalin Róza
Vida Zoltán
Dr. Visegrády Antal András
Vitéznő Bakos Éva
Dr. Witzl Petra
Zilahi István
Zoltán Tímea Erika
Zsíros Ferenc
Zsolnai Gyula
Zsolnai Gyuláné

■ Kitüntettek

- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor-díj arany fokozatát** adományozta:

Dr. Tálné dr. Molnár Erikának, a Kúria ny. kollégiumvezető helyettesének, kúriai tanácsosnak,

Dr. Mészáros Mátyásnak, a Kúria ny. tanácselnökének, kúriai tanácsosnak,

Dr. Mészár Rózának, a Kúria ny. tanácselnökének, kúriai tanácsosnak,

Dr. Kaszainé dr. Mezey Katalinnak, a Kúria ny. tanácselnökének, kúriai tanácsosnak.

- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor-díj ezüst fokozatát** adományozta:

Dr. Rothermel Erikának, a Kúria ny. bírójának,

Dr. Kárpáti Magdolna Ildikónak, a Kúria ny. bírójának.

- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor-díj bronz fokozatát** adományozta:

Halász Jenő Gyulánének, a Kúria tisztviselőjének,

valamint

Mátyás Gyöngyinek, a Kúria bírósági ügyintézőjének.

- **Az Országos Bírói Tanács tanácsos címet** adományozott:

Pál Ferencnének, a Kúria tisztviselőjének,

valamint

Tordainé Szálkai Ilonának, a Kúria tisztviselőjének.

A Kúria elnöke, a 2019. évben végzett munkája alapján

- **az Év bírāja kitüntetés** adományozta:

Dr. Kónya Istvánnak, a Kúria elnökhelyettesének,

- **az Év tisztviselője kitüntetés** adományozta:

Sáranszki Mihálynének, a Kúria tisztviselőjének,

valamint

Szmolár Tibornének, a Kúria tisztviselőjének.

DR. KÓNYA ISTVÁN

a Kúria elnökhelyettese, a Büntető Kollégium szóvivője, 2019-ben az Év bírója

Hiszem, hogy a legszebb hivatást választottam. A legszebbet, leghumánusabbat, legnemzetibbet.

A magyar irodalom, a magyar történelem szeretete vezettek hozzá, s gimnáziumi éveimben érlelődött meg elhatározásom, hogy büntetőbíró leszek. Erre tudatosan készültem, ebben senki sem befolyásolt. Voltak, akik elhatározásomban bátorítottak, támogattak, akikre hálával gondolok. Közöttük elsősorban egyetemi gyakorlatvezetőmre, dr. Korda György legfelsőbb bírósági tanácselnök úrra, aki azzal biztatott, jó bíró válik majd belőlem. A bírói hivatás érdekesebb minden más foglalkozásnál. A bíró előtt úgyenként történnek meg események, nyílnak meg titkok, bontakoznak ki emberi sorsok, drámák, s a bíró azok megismerőivé, óhatatlan átélőjévé válik. Mindezek érzelmileg megérinthetik, de nem befolyásolhatják, jóllehet az értelem a vele kézenfogva járó érzellel egyaránt hat döntésükre, mert szubjektum nélkül nincs észlelés. A valóság megismerése feladat, a jog tudása kötelesség, de a döntés nem csupán eredmény, hanem alkotás, ami a megérlelt döntéshozatal élményén alapszik.

Ameddig az orvos a test betegségeit, addig a büntetőbíró az egyén mástól vagy a hatalomtól elszenvedett sérelmeit orvosolja, óvja a rendet, a jelen és a jövő biztonságát. Ám valójában többet, sokkal többet tesz ennél: az alkalmazott jog által szolgáltatott igazság képes katartikus élményt okozni, értékvesztéssel küszködő társadalmunkban még mindig a bíróság az, amely az egyedi ügyben

hozott döntésével képes a jót a rossztól megkülönböztetni, elismerve az előzőt, büntetni az utóbbit. A bíróság elmarasztalja az alattomos haszonleső cselekedetet, bünteti a másik ember megalázását, megnyomorítását, a hatalmaskodást, míg elégtételt, igazságot szolgáltat az igazáért kiálló, bátor, karakán embernek. A büntető ítélkezés az igazságszolgáltatás sebészete, ahol az ítélőbíró a legsúlyosabb beavatkozásra képes az egyén egzisztenciájába. A büntető ítélet nemcsak az ügy résztvevőire, de az egész nemzetre hatást gyakorol, mert szemléletformáló erővel bír a közgondolkodásra, a morálra. A bíró felelősége mindezért egyszerre aktuális és időtlen.

Miként Gárdonyi Géza regényhős nyomozója vallott a maga hivatásáról, én is elmondhatom:

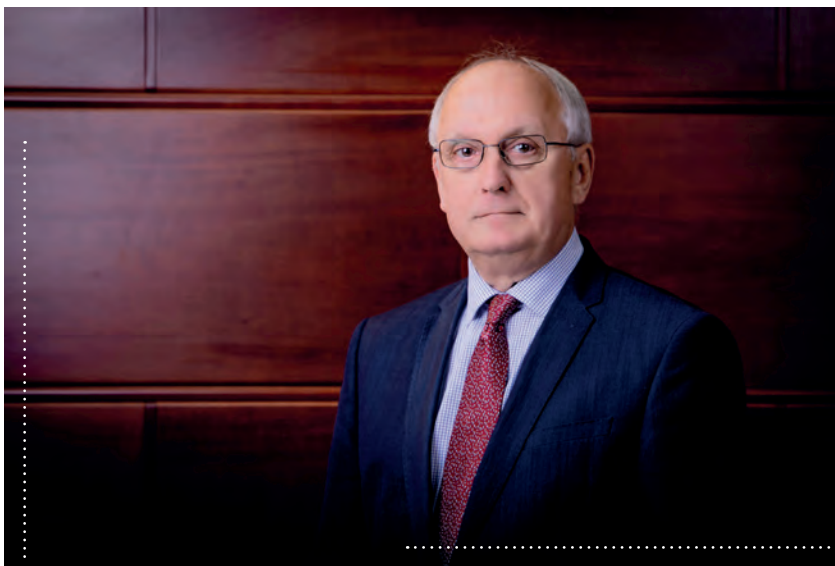
„Minden foglalkozású vagyok. [...] Ahogy az ügyek fordulnak. Mindenki másnak a mestersége munka. Az enyém játék. Igaz, hogy néha vasra, vérré. Néha csak az, hogy amíg én játszom, velem is játszik a sors: bicskával, ököllel, revorverrel. Néha azonban csak fálnak ugrasztással. [...] Mink ezerszer annyit élünk mint más emberfia, mert mivelünk sokszor egy héten több történik, mint más emberrel teljes életében.”

A bírói ítélethozatal a törvényekkel, a bíró lelkiismeretével egyező kell, hogy legyen, sokszor álmatlansággal, gyötrődéssel, zaklatottsággal is jár, de a megoldás megtalálásának a jó döntés gyönyörűsége a jutalma. Ilyen döntés meghozatalához nemcsak a tételes jog ismerete, tévedhetetlen értelmezése, hanem a bíró több évtizedes ítélkezése során felhalmozódott tapasztalata, emberismerete és olykor bátorsága is szükséges. Ezek a feltételek bírói pályám során a Kúrián teljesedtek ki, ahol a szakma legjobbjaival dolgozhattam. A közös gondolkodás termékeny vitái során a kollégiumi működés olyan szellemi műhelyét teremtettük meg és éltük át, amely egy új bírósági szervezet és egy új büntetőkodeks országos szintű gyakorlati hatályosulását tette lehetővé.

Szerencsésnek tartom magamat, mert megálmodhattam élethivatásomat és betölthettem azt. Közel 40 éven át ítélkeztem, s eljutottam a bírói hierarchia csúcsára. A legfőbb bírói fórum bírójaként, kollégiumvezetőjeként, majd elnökhelyetteseként tapasztaltam meg a bírói létezés örömeit és nehézségeit, s visszatekintve az 1981. július 1-jén kezdődött bírói pályafutásomra, minden szavában súlyosan igaznak tartom dr. Baumgarten Izidor koronaügyész-helyettes bírói hivatásról vallott felfogását, amely szerint: „Bíró az, aki átment mindazokon a kételyeken, kínokon, töprengéseken, gyönyörűségen és hatalmi érzeten, melyekben csak e magasztos hivatás bővelkedhet.”

DR. BAKA ANDRÁS

a Legfelsőbb Bíróság volt elnöke, a Polgári Kollégium tanácselnöke

Ma is úgy tartom, hogy a magyar igazságszolgáltatás szilárdan az európai jogrend és jogi kultúra része kell, hogy legyen, ahol hatalmi ágak megosztása a jogállam alapja, ahol bírók és bíróságok függetlenek. Ahol a jogerős ítélet végleges, ahol bíró és bírósági vezető értékpreferenciáját soha nem degradálja pártpreferencia szintjére, ahol a bíró személyes ambíciói nem járnak a hivatásrend alapvető értékeinek tagadásával.

Mindig csodálattal néztem azokat, akik már gyerekkorukban tudták, hogy mik szeretnének lenni. Talán azért, mert magam nem tartoztam közéjük. A zenei általános iskolában és az erős I. István reálgimnázium fizika-kémia tagozatán töltött évek – vitathatatlan ismeretek megszerzésén túl – számomra arra is rávilágítottak, hogy megtudjam, mit nem szeretnék csinálni. Az ELTE jogi karára való jelentkezésemben nyilván szerepet játszott anyai nagyapám példája és azoknak a retorzióknak a hatása, amelyeket az ötvenes években a családom szenvedett el. Naivan hittem abban, hogy a jog tudása eszköz lehet a törvénytelenségek megszüntetésére. Akkor még nem tudtam, hogy a jog és igazságszolgáltatás diktatúrában, autokráciában egyaránt alárendelt szerepet játszik, a napi politika játékszere.

Az egyetem elvégzése után tanulmányi eredményem alapján bárhova mehettem volna dolgozni, de ekkor már nem akartam gyakorlati jogász pályát választani. Kisebbségek, emberi jogok kutatási területtel az MTA Állam- és Jogtudományi Intézetében helyezkedtem el. Kiváló kollégák, legmagasabb színvonalú szakmaiság, prosperáló nemzetközi kapcsolatok, viszont a jogi pályán elérhető lehető legalacsonyabb fizetés jellemezte az intézetet. Mindazonáltal a kutatási területem lenézett jogterület volt a 70-es évek legvégén, sőt ma is látom egyes kollégáim szánakozó mosolyát. Ugyanakkor mindez – az akkori időkben példátlanul politikamentesen – lehetővé tette számomra a felkészülést, a nyelvtanulást, a külföldi tanulmányutakat és a tudományos fokozat megszer-

zését. Kutathattam és tarthattam előadásokat a többi között Washingtonban, a Kongresszusi Könyvtárban; a Kaliforniai Egyetemen, Berkeleyben és a New York-i Columbia Egyetemen. A kutatás és az egyetemi oktatás mellett Kulcsár Kálmán igazságügyi miniszter felkérésére 1989 decemberében elkészítettem a Nemzeti- és etnikai kisebbségi törvény első koncepcióját, a törvény szövegét és miniszteri indoklását, amit két kormány is programjává tett ezen a területen.

1990-ben kineveztek az Államigazgatási Főiskola főigazgatójává, ahol 1998-ig alkotmányjogot és nemzetközi jogot is oktattam, részt vettem az ELTE jogi karán folyó oktatásban, az új alkotmány előkészítésének munkálataiban, később pedig a Pázmány Péter Katolikus Egyetem doktori iskoláján tanítottam. Publikáltam, nemzetközi emberi jogokat tanítottam itthon, illetve éveken át visszatérően az Emberi Jogok Nemzetközi Intézetében, Strasbourgban és a kaliforniai Santa Clara Egyetem jogi karán is.

Bírói pályám 1991 áprilisában kezdődött, amikor megválasztottak az Emberi Jogok Európai Bíróságának tagjává. E minőségemben különböző magyar kormányok jelölése alapján 1998-ban és 2001-ben újraválasztottak.

A strasbourgi bíróságon bíróként és bírósági vezetőként eltöltött 17 esztendő meghatározó jelentőségű volt számomra. Nem pusztán a nemzetközi bírói munka és a bírói magatartás elsajátítását jelentették ezek az évek, de az ügyeken keresztül más országok jogrendszerének és – tekintve, hogy a bíróságon nem volt szakosodás – az európai országokban különböző jogterületek legfontosabb problémáinak megismerése is lehetővé vált. Alkotmány-, polgári-, és büntetőjogi kérdések egyaránt szerepeltek eljárásjogi, nemzetközi, vagy közigazgatási, és más ügyek mellett. Itt tapasztaltam meg először az egyik legmagasabb európai bíróság szerénységben példát mutató magatartását a nemzeti bíróságokkal való viszonyában, de itt élhettem át először a társasbíráskodás során a nézetek közötti kompromisszum keresését, illetve az időnkénti belső feszültségeket és a bíróság ellen irányuló méltatlan támadásokat is.

Strasbourgban részese lehettem a bíróság alapvető átalakításának, egy nem állandó bíróságnak ügyek tízezreit elbíráló, professzionális európai nagybírósággá válásának. A teljes nyilvánosság kialakítása, eljárási és ügyviteli rend tervszerű változása, az informatikai rendszer forradalmi gyorsaságú kiépítése, a megfelelő munkatársak kiválasztása alapjai voltak a strasbourgi bírósági reform sikerének.

Amikor 2009-ben a Legfelsőbb Bíróság és az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnökévé választottak, úgy gondoltam, hogy ezek a tapasztalatok hasznosíthatók lesznek a magyar bírósági rendszer átalakításánál is. Így is lehetett volna. 2010 júniusára a bírósági szervezeten belül komplex program készült a bírósági rendszer átalakítására. A megvalósításra azonban nem nyílt esély.

Azok az elvek, amelyeket strasbourgi bíróként, elnöki periódusom alatt és 2012 óta végzett tanácselnöki munkám során szem előtt tartottam, nem változtak. Vallom, hogy nem bíró az, aki úgy hoz ítéletet, hogy fél, és nem jogállam az az ország, amelynek igazságszolgáltatásán belül ennek a félelemnek bármilyen alapja van.

DR. VITÁL-EIGNER BEÁTA

a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírója

A bírói munka nem csupán egy foglalkozás, hanem hivatás. Gyakorlásának alapvető feltétele a bírói függetlenség. A jó bíró ítélete nemcsak a jog betűjének felel meg, hanem az erkölcs és a józan ész elvárásainak is. A világ folyamatosan változik, de a bíróval szembeni társadalmi elvárás lényegében évszázadok óta változatlan. Igazolja ezt az 1435-ben bevezetett – szakmai hitvallásomnak is tekinthető – eskü: „Esküszöm Istenre és Isten dicsőséges anyjára..., hogy minden egyes előttem pereskedőnek bármi személyre, tudniillik gazdagra és szegényre tekintet nélkül és minden kérés, jutalom, kedvezés, szeretet és gyűlölet félretételével és eltávoztatásával, miképp Isten és az igazságtétel szerint megismerem, törvényes és igazságos ítéletet és igazságot szolgáltatok tehetségem szerint”.

Szüleim polgári bírók voltak, naponta hallottam a „felperes”, az „alperes”, az „ítélet” és egyéb jogi szakszavakat. Mivel ezekből semmit nem értettem, már jó korán elhatároztam, hogy jogász, de különösen bíró biztosan nem leszek. Lényegében tovább sem akartam tanulni, szülői „kényszer és fenyegetés” hatására végül mégis jelentkeztem az akkor még kevésbé ismert Államigazgatási Főiskolára. Sorsom, pályafutásom ezzel megpecsételődött. Kilényi Géza professzor úr előadásai, Pécsváradi János tanár úr szemináriumai megszerettették velem a közigazgatási jogot, ezen belül is különösen az eljárásjogot. Innen léptem tovább az ELTE Állam- és Jogtudományi Karára, ahol Berényi Sándor professzor úr tanításai tovább mélyítették bennem a közigazgatási jog iránti elkötelezettséget. *A Bírói út az államigazgatási eljárásban* című dolgozatommal második helyezést értem el az Országos Tudományos Diákköri Konferencián. 1992-ben szereztem summa cum laude minősítésű jogi diplomát.

Kúriai bírói beosztásomhoz egyenes, de viszonylag hosszú út vezetett, minden lépcsőfokot tisztességgel megmásztam. Pályakezdőként a XII. kerületi Tanács VB Igazgatási Osztályán dolgoztam hagyatéki, majd birtokvédelmi ügyintézőként, a rendszerváltást követően a Hatósági Osztály vezetője lettem.

15 éves hatósági jogalkalmazói tevékenységet, 10 éves vezetői tapasztalatot hátrahagyva, a magasabb szintű szakmai munka reményében – vállalva az ezzel járó anyagi- és presztízsveszteséget – 2001-ben a Fővárosi Bíróság Közigazgatási Kollégiumában helyezkedtem el titkárként. 2002. július 1-jén lettem bíró ugyanebben a Kollégiumban. Csiba Tibor kollégiumvezető úr hatására az adóügyek és a klasszikus közigazgatási perek mellett beletanultam az akkor még gyerekcipőben járó közbeszerzési ítélkezésbe.

2009-ben kaptam kinevezést a Fővárosi Ítéltáblára. A másodfokú ítélkezés új szemléletet és még több szakmai tudást igényelt, ebben jelentős támogatást nyújtott Borsainé dr. Tóth Erzsébet tanácselnök asszony. Sokrétű referádám-ból a verseny-, a média-, hírközlési- és az energiaügyek érdemelnek kiemelés.

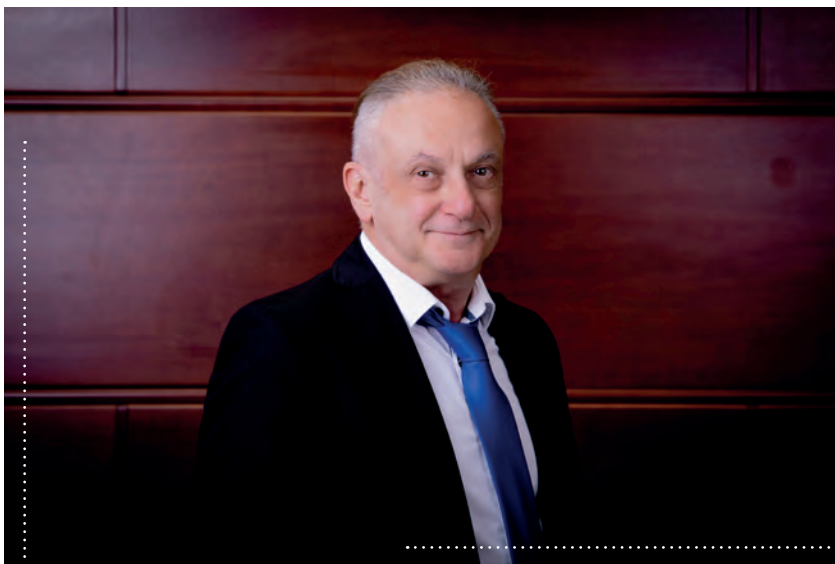
Az igazságügyi reform következményeként megszűnt a közigazgatási bíraskodás az ítélőtáblán, így visszakerültem a Fővárosi Törvényszékre. A Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégium kollégiumvezető helyettese lettem. Itt a legnagyobb kihívást a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvényből fakadó szakmai és szervezeti változások megszervezése jelentette.

A szakmai munka csúcának a kúriai ítélkezést tartom, ezért igazgatási vezetői megbízásomról lemondva pályáztam a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumba. 2018. május 1-jén kerültem a Sperka Kálmán vezette K.VI. tanácsba, ahol vegyes referádában tárgyalunk. Megérkeztem. Az itt működő szakmai műhelyt hasonló gondolkodás, összesen közel 100 év gyakorlati tapasztalat, szakma iránti alázat, egymás tisztelete, jó emberek közössége, valamint nyugodt és vidám környezet jellemzi. Minden adott ahhoz, hogy a magas színvonalú, időszerű ítélkezés alkotmányos követelményét teljesítve, eskümhöz, szakmai hitvallásomhoz hű, felelős, jó bíró legyek!

A jogi szakvizsgabizottság cenzora, a Károli Gáspár Református Egyetem JÁK Záróvizsga-bizottságának elnöke vagyok, számos tanulmányt, szakmai cikket írtam. A közigazgatási eljárási törvény és az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény kommentárjainak jogi lektora, a közigazgatási perrendtartás kommentárjának egyik szerzője vagyok.

DR. VASKUTI ANDRÁS

a Kúria Büntető Kollégiumának bírja

„A bíróban a jogi képzés mellett hiánytalanul meg kell lenniök a bírói tiszt gyakorlásához megkívánt emberi tulajdonságoknak is. Jó bíró ugyanis csak sokat tapasztalt, bölcs észjárású, embertársai sorsát szívén viselő, derült kedélyű, becsületes, jó ember lehet. A jogi tudás magasabb mértéke nem pótolja a bíróban nélkülözhetetlen emberi jellemvonások egyikének vagy másikának a hiányát. A bíró tehát nem lehet szolgálja a törvény betűinek, hanem amint a szobrász az alakatlan agyagmasszából, úgy formálja ki a bíró is az anyagi igazságot művészi kézzel, fáradságos értelmi és lelki munkával a per adathalmazából, állandóan szem előtt tartva, hogy nem légüres térbe szerkeszti bele ítéletét, hanem azzal embersorsot intéz, könnyet szárít vagy fakaszt, szilárdítja vagy megrendíti a jog és erkölcs uralmába vetett hitet és közmeggyőződést.” (Juhász Andor)

Amikor 1978-ban beadtam a Pesti Központi Kerületi Bíróságra (PKKB) kiírt fogalmazói helyre a pályázatomat, még nem ismertem Juhász Andor fent idézett gondolatait. Amikor több mint négy évtized elteltével visszatekintek az igazság ügyének szolgálatában eltöltött életemre, eltöprengök azon, vajon megfelelt-e a Kúria egykori elnöke által oly magasra helyezett mércének?

Az igazság szolgálata már gyerekkoromban elkezdődött, ugyanis az iskolai sportversenyeken a társaim rendszerint engem választottak bírónak, és a vitás helyzetekben el is fogadták döntéseimet. Érdekes, hogy a sport iránti szeretetem változatlanul megmaradt, jelenleg is tevékenykedek atlétikai versenybíróként. A büntetőjog iránti érdeklődésemet művészeti alkotások, filmek és könyvek ébresztették fel, ezek közül a legjelentősebbeket említve: *Tizenkét dühös ember*, *A vád tanúja*, *Bűn és bűnhődés*, *A bíró és a hóhér*. A bírói pulpituushoz vezető hosszú utam következő fontos mozzanata az volt, amikor egyetemi hallgatóként a PKKB-ra, éppen a fiatalkorúak ügyeit tárgyaló csoportba kerültem. Az ottani bírókkal való találkozás, az általuk tárgyalt ügyek és azok hátterének megismerése eldöntötte azt is, hogy én pontosan ezt szeretném csinálni, szeretnék a tanulmányaim befejezése után is velük dolgozni.

Így amikor 1978-ban summa cum laude fokozattal diplomát szereztem, nagy örömmel töltött el, hogy a pályázatomat elfogadták, és megkezdhettem a munkát a Markó utcában, ahol aztán a későbbiekben három különböző épületben is dolgoztam.

Bíróvá 1981-ben neveztek ki a PKKB-ra, ahol összesen kilenc évet töltöttem, ebből egy év kitérőt tettem a Debreceni Járásbíróságra, ahol kirendelés alapján segítettem az ottani ügyhátralék feldolgozásában. A PKKB-n a fiatalok ügyeit, valamint a közbiztonság, közrend és az igazságszolgáltatás elleni bűncselekményeket tárgyaltam. Ott kezdtem el még a rendszerváltás előtt tárgyalni a sajtóban skinhead-ügyekként említett eljárásokban, majd amikor a Fővárosi Bíróságra (mai nevén a Fővárosi Törvényszékre) kerültem, ezek a deliktumok oda is „követtek”, ugyanis – bár nyilván nem miattam – ettől kezdve az ügyészség már e cselekményeket súlyosabbnak minősítve magasabb szinten emelt vádat. A megyei bíróságon a későbbiekben számos jelentős élet elleni bűncselekményt is tárgyaltam, így – egyebek mellett – a taxisgyilkos lányok, a bolti sorozatgyilkos, az oktogoni lövöldöző, az azeri baltás gyilkos, valamint a Fekete Sereg néven hírhedtté vált bünszervezet ügyét.

A Legfelsőbb Bíróságra korábban két alkalommal hívtak, először 1991-ben, majd az azt követő évben. Ezeket a felkéréseket nem fogadtam el, utóbb is azt gondolom, hogy helyes döntést hoztam: ha akkor a legmagasabb ítélkezési fórumra kerülök, éppen azok az évtizedek alakultak volna másképpen, amelyekre igazán büszkén tekinthetek vissza. Végül a harmadik lehetőséggel éltem, és 2012-től kúriai bíróként dolgozom. Ez a munka merőben más képességeket igényelt, mint amikben én korábban jeleskedtem, de az igazság keresésével és szolgálatával kapcsolatos fiatalkori vágyaimat itt is kiválóan tudtam érvényesíteni.

Pályafutásom során az elmúlt évtizedekben számos terjedelmes ítélet mellett jó néhány jogirodalmi művet is alkottam, ezek között voltak kommentárok, tankönyvek, egyéb szakmai publikációk. Már kúriai bíróként készítettem el és védtem meg PhD dolgozatomat, *A nemzetközi normák érvényesülése a fiatalok büntető igazságszolgáltatásában* címmel.

A bevezetőben általam feltett kérdésre azon egyszerű választ tudom adni, hogy – esetleges tévedéseimet is belátva – valamennyi döntésemet vállalni tudom, szakmai szabadságomat mindvégig sikerült megőriznem.

A bírói munka mellett számomra a másik, élethivatásként gyakorolt tevékenység az oktatás. Az egyetem befejezése után azonnal hívtak az ELTE Büntetőjogi Tanszékére, ahol jelenleg is – mint címzetes egyetemi tanár – tevékenykedek. Alapító vezetője voltam a Bibó István Szakkollégium büntetőjogi műhelyének, tanítottam a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, a Károli Gáspár Református Egyetemen, és jelenleg is tartok előadásokat a Miskolci Egyetemen. Büszke vagyok arra, hogy jó néhány tanítványomból lett büntetőbíró, ügyész, illetve büntetőügyeket tárgyaló ügyvéd. Ezzel a történetem körbe is ér, hiszen amikor végleg leteszem a talárt, tudom, hogy kiváló utódaim nálam is alkalmasabbak lesznek arra, hogy Justitia istennő kedvében járjanak.

DR. ZANATHY JÁNOS

a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának tanácselnöke

A jogi pályámat meghatározó szakmai hitvallásom, hogy az ítélkezés egy olyan eszköz a bíró kezében, amellyel segíteni tud az embereknek. A bírói pálya erre kiváltképp alkalmas, hiszen az emberek jogvitáinak elbírálása egyben jogaik érvényesítéséhez nyújtott segítséget is jelent. Úgy gondolom – és ez nagyon lényeges –, hogy a bírói ítélkezés nem munka, hanem egyfajta küldetés. Teljesítéséhez pedig nagyon erős hit kell, hinni kell az igazságszolgáltatásban. Az Alkotmány és a törvények rendelkezései zsinórmértékeket adnak, ugyanakkor bíróként mindig a saját lelkiismeretemmel összhangban alkalmazom a hatályos jogot.

Győrben születtem, nevelkedtem, nem jogász családból származom, ugyanakkor feleségem és két gyermekem is a jogi pályát választotta. Már a gimnázium elvégzését követően megfogalmazódott bennem, hogy a bírói pálya lesz az élethivatásom. Egyetemi éveimet így már Budapesten töltöttem, 1980-ban szereztem diplomát summa cum laude minősítéssel az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán.

2020. április 1-jén volt 40 éve, hogy az igazságszolgáltatásban dolgozom, hiszen 1980. április 1-jén léptem be először a Pesti Központi Kerületi Bíróság kapuján fogalmazóként. Szinte az egész életemet, a négy évtizedet bíróságokon töltöttem.

1981. április 1-jétől a Legfelsőbb Bíróságon – a Munkaügyi Kollégiumban – fogalmazóként dolgoztam, majd bírósági titkárként tevékenykedtem. A bírói szakvizsgát jeles eredménnyel tettem le 1982 októberében. Ezt követően választottak bírónak. 1983. március 1-jétől az Igazságügyi Minisztérium Oktatási Osztályán beosztott bíróként dolgoztam. 1988-ban kerültem újra a Legfelsőbb Bíróságra, 1990-től a Legfelsőbb Bíróság Titkárságát vezettem, 1993-tól főtitkári tisztségben.

A Magyar Köztársaság elnöke 1995-ben nevezett ki legfelsőbb bírósági bírónak, a bíróság elnöke a Munkaügyi Kollégiumba osztott be ítélkezésre.

1998. február 1-jétől az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatalát közel egy évtizedig vezettem.

2006. október 16. óta ismét a Legfelsőbb Bíróságon ítélkezem bíróként, 2008. október 1-jétől a társadalombiztosítási és a munkaügyi perekben hozott határozatok felülvizsgálatát végzem tanácselnökként.

Pályám során több személy volt nagy hatással rám, közülük kiemelném dr. Németh János professzort, az Alkotmánybíróság volt elnökét, polgári eljárásjogi tanáromat, dr. Eörsi Istvánt az ELTE Polgári Jogi Tanszékének volt vezetőjét, és dr. Brósz Róbertet az ELTE Római Jogi Tanszékének volt professzorát. Megemlíteném még dr. Sólyom László volt köztársasági elnök urat, az Alkotmánybíróság volt elnökét, dr. Solt Pált, a Legfelsőbb Bíróság volt elnökét és Györgyi Kálmánt, volt Legfőbb Ügyészt is. Tőlük tanultam meg a jog iránti alázatot, azt, hogy a jogrendszert egységében kell tisztelni, szeretni és használni. Emberségesen és tisztességesen kell alkalmazni az absztrakt jogot.

A jogász és a bírói hivatás az embert sokkal fogékonyabbá teszi a társadalom működésére, problémáira, pozitív és negatív jelenségeire. Elmondhatom, hogy nemcsak a konkrét jogviták eldöntésében sikerült embereken segítenem, hanem hivatalvezetőként a bírósági igazgatás megreformálása révén – például az ítélkezés időszerűvé tételével – is. Azt tartottam mindig szem előtt, hogy a modern, XXI. századi magyar igazságszolgáltatás a magyar polgárok összességét, a társadalmat hivatott szolgálni és támogatni.

Számos tanulmányt és kommentárt írtam pályám során; a bírói függetlenségről, a bírói hatalomról, a bíróságok igazgatásáról és a munkajogról. Az új nemzedékek oktatása nagyon fontos számomra. A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen polgári jogból államvizsgáztatok, az Igazságügyi Minisztérium szervezésében munkajogból szakvizsgáztatok. Korábban tanítottam az ELTE Munkajogi Tanszékén.

Ha az ember a hitének megfelelő munkát végez, akkor mindig a hit a fontos és nem az egyéni érdek. Intézményként a legfelsőbb bírói ítélkezési fórum, a bírói hatalmi ág mint a jogállamiság egyik alappillére kiemelkedően védendő érték.

DR. SCHWERTNER BEATRIX NIKOLETT

a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírósági titkára

Mindig örömmel tölt el, ha segíthetek az embereknek. Azok az esetek mozgósítják leginkább a segítő szándékomat, valamint az igazságérzetemet, amelyekben az érintettek önhibájukon kívül szenvednek jogsérelmet és kerülnek hátrányos helyzetbe. A munkám során mind a társadalombiztosítási, mind a szerzői jogi ügyekben gyakran találkozom olyan esetekkel, amikor az egyén akadályoztatva érzi magát. Sikerélmény, amikor azt tapasztalom, hogy a jog alkalmazásával érvényre jutnak az igényeik.

Az erős igazságérzetemre már gyermekkoromban felfigyeltek a családomban, majd az idővel megmutatkozó felelősségérzetem, szabálykövetésem, valamint rendszerszemléletű gondolkozásmódom miatt arra bátorítottak, hogy a jogi pályát válasszam. Az egyetemen nagyon hamar felfedeztem azt a jogterületet, amely ötvözi a jogot és a szabadidőmet meghatározó művészi alkotótevékenységet. A szerzői jog területe már a zeneiskolai tanulmányaim során is felkeltette az érdeklődésem, jóllehet akkor még nem tudtam a jogi szabályozottságáról. A mai napig örömmel tölt el, hogy később az érdeklődési körömnél megfelelő szellemi tulajdonjogi pereket tárgyaló tanácsok mellett végezhettem el a Kúrián (P.IV.) és a Fővárosi Ítéltáblán (8.P.) az egyetemi szakmai gyakorlatomat. A tanácsok tagjainak, valamint a bírósági dolgozóknak köszönhetően megbizonyosodtam arról, hogy a jogi pályámat a bíróságon szeretném elkezdni.

2013-ban végeztem az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán, ezt követően rövid időt töltöttem az Országos Bírósági Hivatalban, ahol betekintést nyertem a bíróságok központi igazgatásába. A Kúrián 2013. november 25. napjától dolgozom, a társadalombiztosítási határozatokat felülvizsgáló, dr. Zanathy János által vezetett szaktanácsban. Mentoraimnak a bíróimat tekintem, akiknek a szakmai alázata, alapos és lelkiismeretes munkavégzése példaértékű szá-

momra. Nekik köszönhetően már kezdő jogásként megfigyelhettem, hogy a döntéshozatal során hogyan lehet a felmerülő érdekek megfelelő súlyozásával egyidejűleg az ügy minden körülményére tekintettel lenni.

2015-től majdnem két éven át a Fővárosi Törvényszék szellemi tulajdonjogi pereit tárgyaló, dr. Csóti Tamás tanácselnök által vezetett tanácsnál (3.P.) végeztem munkát heti egy munkanapon, a szerzői jogi jogalkalmazás megismerése, valamint az elsőfokú joggyakorlat megszerzése céljából. 2017-ben beiratkoztam a Pécsi Tudományegyetem Infokommunikációs szakjogász képzésére, és sikeresen lettem a jogi szakvizsgát is. 2019-ben, a szakjogász végzettség megszerzését követően szeptembertől kirendelés alapján a Pesti Központi Kerületi Bíróság vagyoni jogi csoportjában végzek munkát heti egy munkanapon, dr. Kerepesy Krisztián bíró (10.P.) mellett.

A tudományos életbe az Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemlében megjelent publikációmmal kapcsolódtam be. 2019-ben az Igazságügyi Minisztérium, valamint a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala közös felhívása alapján indult társadalmi konzultációhoz csatlakoztam, amelynek szerzői jogi tárgyú irányelvek implementálásának előkészítése a célja.

A Kúrián a kreativitásomat is megélhettem azáltal, hogy több alkalommal is lehetőséget kaptam fellépni különböző formációkban a karácsonyi rendezvényeken. Részt vettem a honlapon megjelent tájékoztató kisfilmek elkészítésére létrehozott munkacsoportban, jelenleg pedig egy fiatalokat megszólító informatív és edukatív könyvön dolgozunk munkatársaimmal. Az előbbieken túl a mindennapi munkavégzést a kollégáimmal való jó kapcsolat is színesíti.

SÁRÁNSZKI MIHÁLYNÉ

a Kúria tisztviselője az Ügykezelő Irodán, 2019-ben az Év tisztviselője

Eddigi életem során mindig arra törekedtem, hogy olyan munkahelyet válasszak, ahol a rám bízott feladatokat maximálisan, legjobb tudásom szerint el tudom végezni. Jelenlegi munkaköröm nagy kihívást jelent számomra, ugyanakkor számos örömet is tartogat.

Általános iskolai tanulmányaimat Puztamonostoron végeztem, majd Szolnokon tanultam tovább, ahol női ruhakészítő szakképesítést szereztem. 2013-ban Budapesten érettségiztem.

1983–84 között a Május 1. Ruhagyár alkalmazottja voltam Szolnokon. 1984–1991 között az Orion Rádió- és Villamossági Vállalat katonai részlegén mint összeszerelő dolgoztam. Ezt követően egy Kft.-nél voltam betanított munkás egy évig. Jelenlegi munkahelyemen 1992 óta dolgozom. Takarítónőként kezdtem, majd a Közigazgatási Kollégium hivatalsegédje lettem. Úgy éreztem, számomra teljesen idegen közegbe kerültem, ezért eleinte kicsit megszeppenve léptem be a Kúria kapuján.

Végül mégis nagyon gyorsan belerázódtam a mindennapi munkába és sikerült hamar beilleszkednem. Az akkori kollégiumvezető, dr. Kozma György, valamint a titkárságvezető, Farkas Lászlóné biztatására jelentkeztem esti gimnáziumba. Nem volt könnyű három év, hiszen gyermekeim nevelése, a háztartás vezetése és a munka mellett megterhelő feladatot vállaltam. Munkahelyemtől, családomtól és közvetlen vezetőimtől azonban minden támogatást megkaptam ahhoz, hogy sikeresen letegyem a vizsgáimat. Érettségi után a kezelőiroda közigazgatási szakában kezdem el dolgozni. Újabb kihívás következett, hiszen azelőtt soha nem dolgoztam ilyen munkakörben, sőt még a számítógép ilyen fokú használata is idegen volt számomra. Mindent az elejéről, az alapoktól kellett kezdenem. Ezúton is köszönöm kolléganőim sok-sok segítségét és türelmét. Próbáltam és a mai napig próbálom a legjobb tudásom szerint végezni munkámat.

Mindegyik munkahelyemen nagyon szerettem dolgozni, de azt hiszem, mostanra találtam meg a számomra legmegfelelőbb munkakört és közeget, ahol nagyon jól érzem magam, szeretem azt, amit csinálok. Különösen nagy öröm és megtiszteltetés, hogy a tisztelt Kúria nekem ítélte az év tisztviselője címet. A jövőben is a legjobb tudásom szerint szeretném ellátni a rám bízott feladatokat.

SZMOLÁR TIBORNÉ

a Kúria tisztviselője az Ügykezelő Irodán, 2019-ben az Év tisztviselője

27 év... ha erre a 27 esztendőre visszatekintek, akkor a családom mellett a Kúrián eltöltött évekre is örömmel gondolok. Munkámnak az a szépsége, hogy mi indíthatjuk útjukra az aktákat a Kúrián, majd hozzánk is érkeznek vissza a folyamat végén – mindeközben pedig segíthetjük, támogathatjuk a bírák munkáját.

Mindig szerettem emberekkel foglalkozni, ezért az általános iskola elvégzése után kereskedelmi iskolába mentem. Sikeres vizsgáim letétele után lehetőségem adódott arra, hogy az igazságügyben helyezkedjek el. Első munkahelyem 1993-tól a Legfelsőbb Bíróság volt, ahol hivatalsegédként kezdtem el dolgozni.

Elsőként dr. Szabó Győző elnökhelyettes úrnál dolgoztam, majd gyermekem születése után az Ügykezelő Irodára kerültem, ahol a Büntető Irodában hivatalsegédi és írnoki munkát is elláttam. Itt találkoztam először az írnoki tevékenységgel, amelyet meg is szerettem.

Dr. Rabóczky Ede már ismerte a büntető ügyszak területén végzett munkámat, ezért kinevezésekor felkért, hogy az elnökhelyettesi titkárságon segítsen az ott dolgozók tevékenységét. Rabóczky elnökhelyettes úr mandátumának lejárta után utódja, dr. Kaposvári Bertalan titkárságán folytattam munkámat. Ösztönzésére és támogatása mellett felnőttképzés keretében érettségi vizsgát tettem.

Az érettségi után szerettem volna írnokként dolgozni, így a már megismert és megszeretett Ügykezelő Irodában, Taranyi Péterné vezetése alatt folytathattam tevékenységemet. Az Ügykezelő Irodában 12 éve a közigazgatási ügyszakban tevékenykedem.

Az itt töltött évek alatt szerettem volna tovább képezni magam, ezért jelentkeztem az Atalanta Oktatási Központ szervezésében indult jogi asszisztensi szakra, amelyet 2010-ben sikeresen elvégeztem.

Munkám során az elmúlt évtizedben nagy kihívást jelentettek az igazságügyben történt változások, de ezeket az akadályokat vezetőm és munkatársaim segítségével jól vettük, így sikerült precízen és színvonalasan teljesítenünk a feladatokat.

Az évek alatt szerzett tapasztalatom és rutinom nagy segítség volt a választási kifogások gyors kezelése és hatékony feldolgozása terén is.

Nagy elismerés számomra ez a díj. Elismerés elsősorban azért, mert az ügykezelői feladatok ellátása során az akta, amellyel a tanács tagjai dolgoznak, munkatársaim és az én kezemen megy keresztül – mi vagyunk az első és az utolsó állomás az akta útja során. Másodsorban pedig jó érzés, hogy megbecsülik az itt töltött több mint negyed évszázadot, a munkára fordított energiát és a lelkes hozzáállást.

A KÚRIA ÜGYFORGALMA

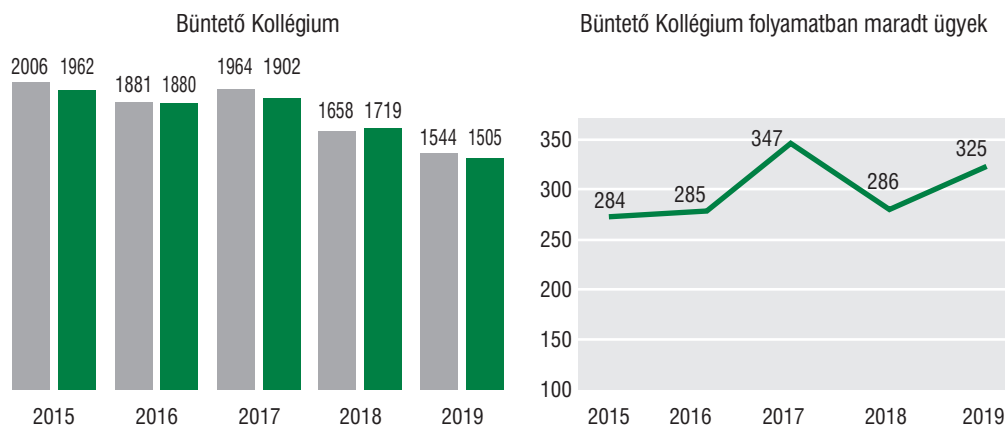
A Kúria szakmai kollégiumaihoz évente több ezer, döntő hányadában felülvizsgálati ügy érkezik. 2019-ben az érkezett 6685 ügyből 5408 ügy, a lezárult 7494 ügyből pedig 6147 ügy felülvizsgálat volt. A tanácsok jelentős leterheltsége ellenére a felülvizsgálati ügyek túlnyomó többsége (89%-a) egy éven belül befejeződött.

A Kúria ügyforgalma 2015–2019-ben

	2015			2016			2017			2018			2019		
	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban
Büntető Kollégium	2006	1962	284	1881	1880	285	1964	1902	347	1658	1719	286	1544	1505	325
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakág	1968	1889	882	1978	1949	911	1851	1768	994	2125	1909	1210	2147	2537	820
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium önkormányzati ügyek *	70	63	21	52	60	13	38	45	6	42	40	8	41	45	4
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium munkaügyi szakág	722	735	313	916	710	519	741	785	475	572	727	320	372	511	181
Polgári Kollégium polgári szakág	2666	2604	1091	3201	2902	1390	3334	2908	1816	2617	2820	1613	2150	2393	1370
Polgári Kollégium gazdasági szakág	373	388	121	922	690	353	784	765	372	572	647	297	451	503	245
Összesen	7805	7641	2712	8950	8191	3471	8712	8173	4010	7586	7862	3734	6685	7494	2945

* 2012. január 1-jétől a Bszi. 45. § (1) bekezdése értelmében a Kúrián Önkormányzati Tanács is működik. A táblázat adataiból látható, hogy az önkormányzati ügyek száma lényegesen kevesebb a felülvizsgálati ügyek számánál, ennek megfelelően az ügyek majdnem mindegyike fél éven belül befejeződik.

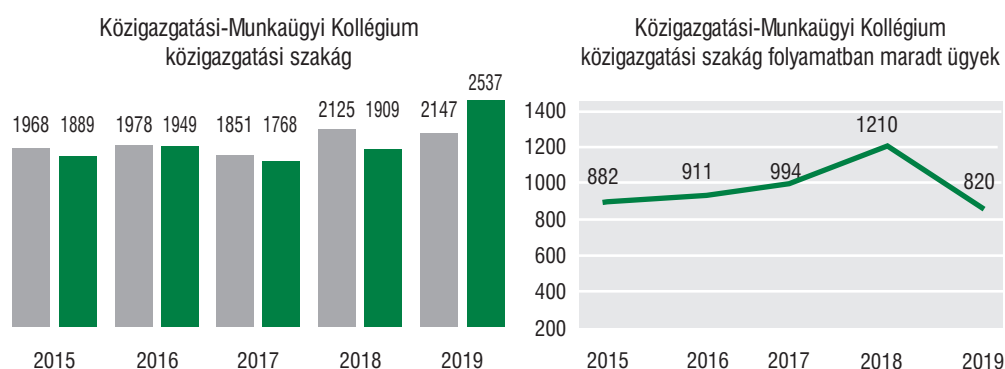
Ügyérkezés és ügybefejezés

A fenti oszlopdiagram a Büntető Kollégium 2015. évtől 2019. évig terjedő időszakban folyamatosan csökkenő érkezését és befejezését mutatja.

A diagram értékeléséből megállapítható, hogy a 2019. évben az érkezés és a befejezésnél az utolsó öt év legalacsonyabb mutatói láthatók (az elmúlt öt év legmagasabb értékéhez viszonyítva az érkezés 23%-kal esett vissza.)

A folyamatban maradt ügyek száma a 2018. évhez képest 12%-kal emelkedett.

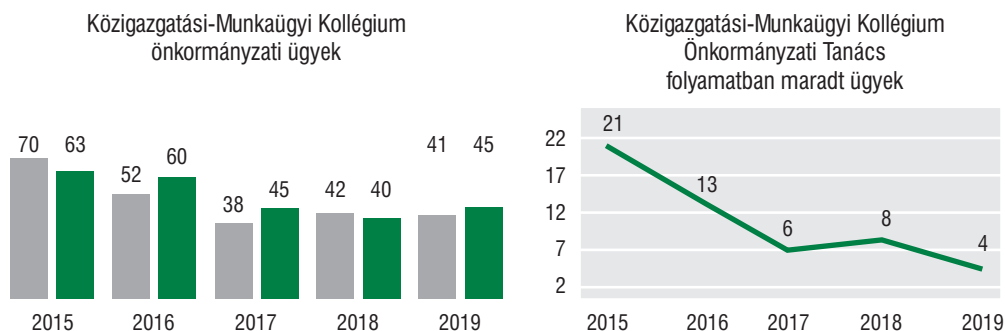
A Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakágának oszlopdiagramjának értékeléséből megállapítható, hogy az érkezett ügyek száma a 2019. évben megközelítően ugyanannyi volt, mint a megelőző évben.

A 2019. évben a befejezések száma az előző évekhez képest szignifikánsan nőtt.

A grafikonon folyamatban maradt ügyek számának az előző évhez képest 32%-os csökkenése látható, ami az utolsó év magasabb befejezéséből ered.

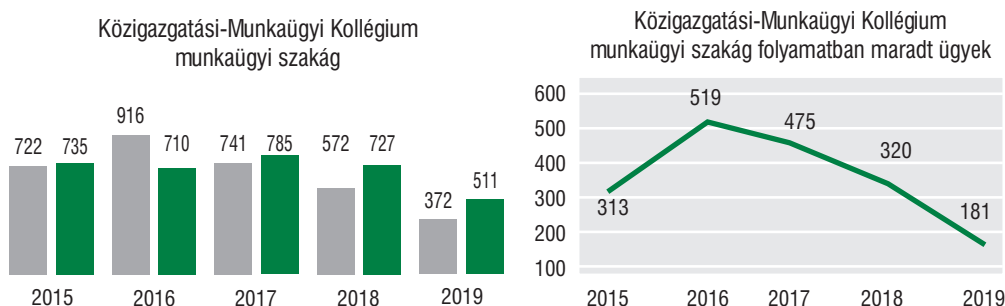
Az évek óta igen magas érkezés és a 2019. évi kiugróan magas, a befejezést mutató számokból megállapítható, hogy a közigazgatási szakág a Kúrián 2019-ben kimagaslóan jól teljesítő szakág volt.

■ Érkezett ■ Befejezett

A Kúrián 2012. január 1-jétől működik önkormányzati tanács. Az önkormányzati ügyek oszlopdiagramján jól látható, hogy a vizsgált 5 évben 2015-ben volt a legmagasabb az érkezések száma. A 2017. évi legalacsonyabb érkezésekhez képest kismértékben nőtt a 2019-ben érkezett ügyek száma.

Az ügyek 82 %-a 2019-ben 3 hónapon belül, a fennmaradó 18%-a pedig 6 hónapon belül fejeződött be. 2019-ben egy ügy sem húzódott 6 hónapnál tovább.

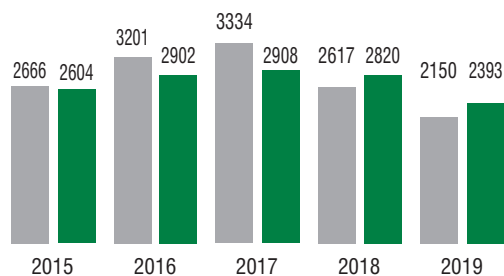

A Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium munkaügyi szakágának oszlopdiagramja alapján, a 2019. évi érkezések számát tekintve megállapítható, hogy az előző évekkel összehasonlítva az ügyérkezés a legalacsonyabb értéket mutatja (az előző évihez képest 35%-os a visszaesés). Fontos megemlíteni, hogy az közigazgatási perrendtartási szabályok alapján a társadalombiztosítási ügyek, illetve a közszolgálati jogviták eldöntésére irányuló felülvizsgálatok a munkaügyi szakágból a közigazgatási ügyszakba kerültek át.

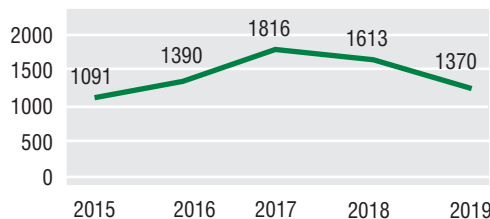
A 2019. évi befejezések száma ugyanakkor jóval meghaladta az érkezések számát. A folyamatban maradt ügyek számát mutató grafikonból is jól látható, hogy az alacsonyabb érkezés és az előző évekhez képest magasabb befejezés együttes hatása a folyamatban maradt ügyek számának nagyobb mértékű csökkenéséhez vezetett.

■ Érkezett ■ Befejezett

Polgári Kollégium polgári szakág

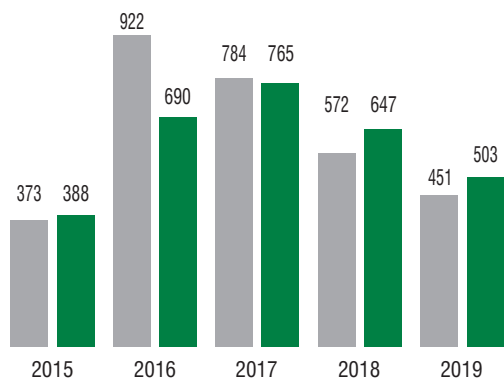

Polgári Kollégium polgári szakág
folyamatban maradt ügyek

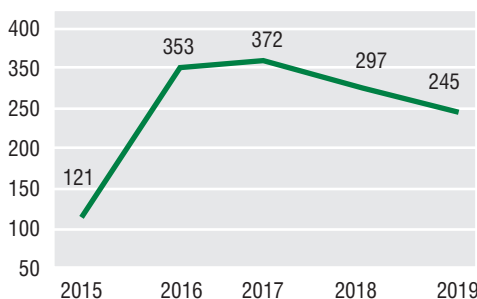

A Polgári Kollégium Polgári Szakágának oszlopdigramján jól látható, hogy a 2017-ben tapasztalt legmagasabb érkezéshez képest a 2019. évi érkezések száma 35%-kal, a 2018-as adatokkal összehasonlítva 18%-kal esett vissza. A befejezett ügyek az előző évi magasabb érkezések számából adódóan 15 %-kal csökkentek. A folyamatban maradt ügyek száma 2018-hoz képest 15%-os csökkenést mutat.

Polgári Kollégium gazdasági szakág

Polgári Kollégium gazdasági szakág
folyamatban maradt ügyek

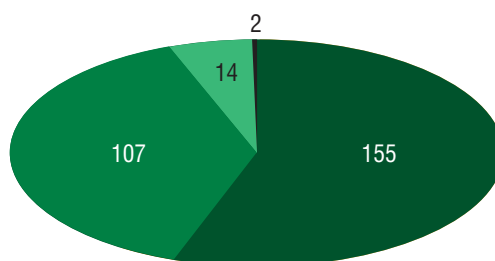

A Polgári Kollégium gazdasági szakágának oszlopdigramján jól látható, hogy az előző évek változó érkezési és befejezési adataival szemben, a legmagasabb évi érkezéshez (amely a 2016. évben volt tapasztalható) képest a 2019. évi érkezés 49%-kal esett vissza, 2018-hoz képest ugyanakkor csak 21% a csökkenés. A 2019. évi befejezés is meghaladta az éves érkezés számát, ez az előző év magas érkezési számával magyarázható. A grafikonon látható, hogy a folyamatban lévő ügyek száma az előző évhez képest 18%-os csökkenést mutat.

■ Érkezett ■ Befejezett

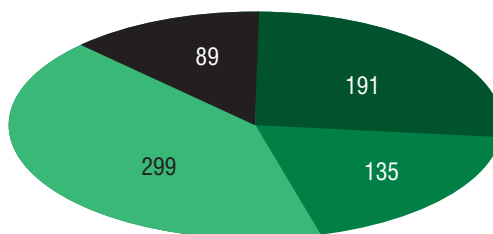
A folyamatban maradt felülvizsgálati és önkormányzati ügyek időtartam szerinti megoszlása

Büntető Kollégium

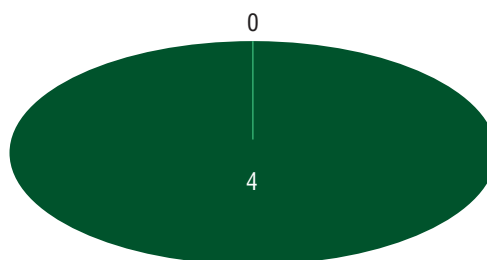
0-3 hó 3-6 hó 6-12 hó 1 év felett

Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
közigazgatási szakág

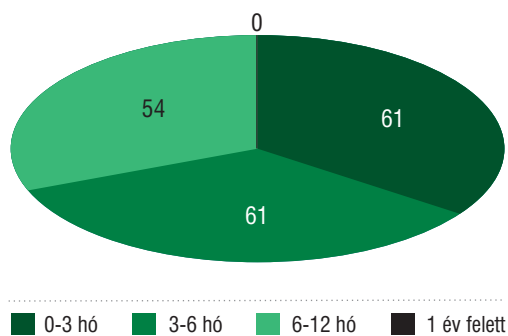
0-3 hó 3-6 hó 6-12 hó 1 év felett

Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
önkormányzati ügyek

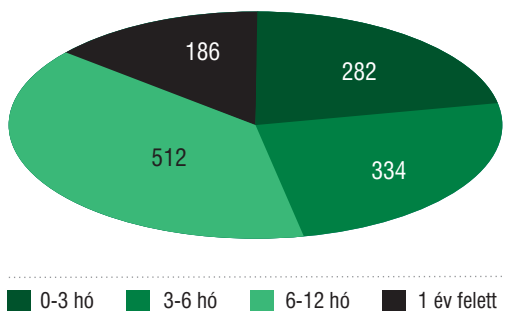

0-3 hó 3-6 hó

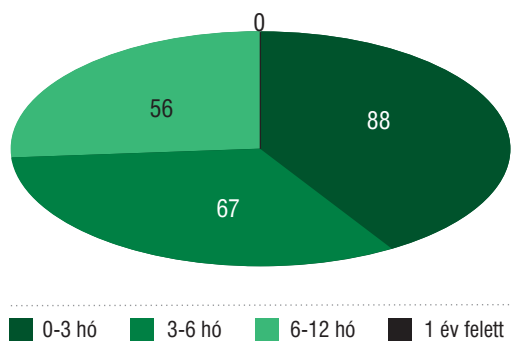
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
munkaügyi szakág

Polgári Kollégium polgári szakág

Polgári Kollégium gazdasági szakág

■ EGYEDI ÜGYEKBEN HOZOTT HATÁROZATOK

*„[...] reményünk van arra, hogy az ember a létező világ struktúráiból fölismer annyit – objektív módon használhatóan –, hogy ebből képes, megfelelő eljárásokkal, olyan alapvető jogokat megfogalmazni, amelyek a realitásban is megállják a helyüket. Tehát, nemcsak egy pusztán számszerű többség, nemcsak a vélemények többsége áll mögöttük, hanem a valóság.**

POLGÁRI SZAKÁG

Egészségügyi intézmény tájékoztatási kötelezettsége (BH 2019.135.; Pfv.III.22.569/2017.)

Az adott ügyben a felperes 2004. április 2-án bal oldali nyakiborda-műtéten esett át, amelyet követően szövődménymentesen gyógyult. A beavatkozást megelőzően a műtétet végző orvostól részletes tájékoztatást kapott a műtéttel kapcsolatban. A felperes közúti balesetet szenvedett, amely során a jobb oldali válltájéka sérült, a balesetet követően jobb vállánál nagy fájdalmat érzett; 2013. május 29-én került sor az alperes intézményben a felperes jobb oldali nyakiborda-műtétjére. A műtétet megelőzően a korábbi beavatkozást is végző orvos arról adott tájékoztatást, hogy a műtét ugyanolyan lesz, mint a 2004-ben elvégzett. A felperes a műtéti beleegyező nyilatkozatot aláírta. A nyilatkozaton utólag tüntették fel műtéti kockázatként a mozgáskiesést. A műtét során szövődményként a felperesnél a jobb oldali vállidegfonat károsodása jött létre, amelynek tünetei részleges bénulás és funkciózavar formájában jelenleg is észlelhetők. A felperes állapotában érdemi változás a jövőben nem várható.

Az adott ügyben rámutatott a Kúria, hogy a tájékoztatás a beteget az egészségügyi ellátás során megillető alapvető jog, amely egyben az orvos tájékoztatási kötelezettségét is megalapozza. A beteg az összes körülmény ismeretében tudja csak felmérni, hogy milyen kockázatot vállal a műtéti hozzájárulás megadásával, vagy annak megtagadásával. Az orvosnak a beteg aktuális állapotából kiindulva, a műtéti kockázatokról és várható szövődményekről olyan tájékoztatást kell nyújtania, amelynek eredményeként a beteg olyan helyzetbe kerül, amelyben önrendelkezési jogát gyakorolhatja.

A tájékoztatási kötelezettség tartalmát mindig az adott eset körülményei határozzák meg. Elvi élel kell kimondani, hogy nem tekinthető az Eütv. szerinti megfelelő tájékoztatásnak az, hogy a korábbi, évekkel korábban elvégzett műtétre és az akkor adott tájékoztatásra utal vissza a kezelőorvos azzal, hogy ugyanolyan beavatkozásra kerül sor. A kezelőorvos részéről ez nem minősül részletes, egyéni-esített, a beteg állapotát figyelembe vevő, a szövődményeket, műtéti kockázatok, alternatív kezelési módokat tartalmazó tájékoztatásnak. Nem hivatkozhatott ebben a körben alappal arra az alperes, hogy az orvos úgy gondolta, a beteg tisztában van az eljárással, illetve hogy maga sem kért további információt.

* Dr. Erdő Péter: Jog – erkölcs – manipuláció. In.: *Erkölc és Jog – Szakmai konferencia a Kúrián, a Budapesten megrendezésre kerülő, 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszushoz kapcsolódóan.* HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2020. 19.

Ajándékozásra okot adó feltevés megfiúsulás (BH 2019.110.; Pfv.II.21.673/2018.)

Az 1923. évben született felperesnek két gyermeke volt, az egyik az örökgyógyó. Az örökgyógyó nem kötött házasságot, nem születtek gyermekei. Cukorbetegségben szenvedett és jelentős mértékű alkoholt fogyasztott. A felperes és az örökgyógyó egész életükben az ingatlanban éltek, közösen vezették a háztartást, kölcsönösen támogatták egymást. A felperes másik gyermeke 1981 óta külföldön él, kapcsolata a felperessel és az örökgyógyóval megromlott. A felperes és az örökgyógyó ajándékozási szerződést kötöttek, amellyel a felperes a perbeli ingatlan tulajdonában álló 1/2 tulajdoni hányadát az örökgyógyónak ajándékozta.

A felperes meg akarta óvni az örökgyógyót a vele rossz viszonyban lévő másik gyermekétől, ezért még életében az örökgyógyónak akarta juttatni a tulajdoni hányadát. Az ajándékozással azt akarta elérni, hogy az ingatlan az örökgyógyó kizárólagos tulajdonába kerüljön; ezáltal a tulajdoni hányad ne tartozzon a hagyatékába; másik gyermeke abból törvényes öröklés jogcímén részben se részesüljön, ne ajándékozhasssa kívülálló személynek. Ez a szándék önmagából az ajándékozási szerződésből következik. Az ajándékozási szerződés megkötésével a felperes azt az eredményt akarta elérni, amit a szerződés teljesítése jelent.

A Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalni: mi minősül a szerződő felek számára a szerződéskötéskor ismert olyan feltevésnek, amelynek utóbb bekövetkezett végleges megfiúsulása miatt az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot.

A feltevés fogalmát jogszabály nem határozza meg. A régi Ptk. alkalmazása során kialakult bírói gyakorlat szerint a feltevés az ajándékozás időpontjában fennállott és az ajándékozó szándékát döntően meghatározó kíváncs; amely nem azonosítható az ajándékozó általános erkölcsi elvárásaival, hanem konkrétan kinyilvánított, a megajándékozott számára is felismerhető elvárás kifejezésre juttatása. A feltevés a szerződési akarat indítéka, amely már a szerződéskötéskor is megvalósuló, de jövőbeni körülményre is vonatkozhat.

Az ajándékozási szerződésnek a feltevés nem szükségképpen eleme; feltevés nélkül is lehet ajándékozni. Ha azonban az ajándékozás feltevással történt, az azt jelenti, hogy az ajándékozó azért ruházta át ingyenesen a tulajdonában álló dolog tulajdonjogát, mert a megajándékozottal szemben a szerződéskötéssel egyidejűleg vagy a jövőben további elvárásai vannak. A feltevés szükségképpen magában hordoz bizonyos kockázati elemet, bizonytalansági tényezőt: ezt ismeri el a törvény azzal, hogy meghiúsulásának következményeként biztosítja az ajándék visszakövetelésének lehetőségét.

A már kifejtettek szerint nem az ajándékozásra okot adó feltevésnek, hanem az ajándékozási szerződés teljesítésének kell tekinteni, hogy az örökhagyó már az ajándékozó életében, gyermekei közül egyedül megszerezte a felperes ingatlan tulajdoni hányadát. Az pedig az ajándékozási szerződés szükségszerű jogi következménye, hogy az ajándékozás eredményeként a tulajdoni hányad kikerült a felperes vagyonából, ezáltal halála után nem tartozik a hagyatékába; azt a másik gyermeke nem örökölheti, ehhez képest nem is ajándékozhatja el.

Maga a szerződéskötés, a szerződés teljesítése és annak jogi következményei a megajándékozottal szemben további elvárást nem tartalmaznak, és bekövetkezésükben bizonytalansági tényező sincs. Nem minősíthetők ezért a Ptk. 6:237. § (3) bekezdés szerinti feltevésnek. Az olyan értelmezés, ami elfogadná magának az ajándékozási szerződésnek a teljesítését (és a szerződés jogi következményeit) is feltevésnek, azt eredményezné, hogy minden ajándékozási szerződés feltevással kötött szerződés lenne akkor is, ha a tulajdonjog ingyenes átruházása mellett az ajándékozónak a megajándékozottal szemben nincs további elvárása.

Szerződésszegésre alapított igény elévülése (BH 2019.269.; Pfv.VI.20.762/2018.)

A felperesek és az I. rendű alperes közt kölcsönszerződés és annak biztosítására – egyebek mellett – vételi jogot biztosító szerződés jött létre. A vételi jogot alapító szerződés azt eredményezte, hogy a jogosult az ingatlant egyoldalú nyilatkozatával megvásárolhatta. A vételi jog gyakorlásának a vételi jogot alapító szerződés értelmében az volt a feltétele, hogy azt a felszólító levél kézbesítésétől számított 30 napon belül gyakorolják. A jog gyakorlását tehát a felek nem kötötték a kölcsönszerződés érvényes felmondásához, de még a kölcsöntartozás beszámíthatóságához sem, mert a beszámításra is csak „esetlegesen” volt lehetőség, illetve kötelezettség.

A felperesek a keresetükben lényegében arra hivatkoztak, hogy a vételi jog gyakorlására szerződésszegő módon került sor az alperesek részéről, és ezért nem tekintették a felperesek az opciós szerződés alapján az egyoldalú nyilatkozattal az adásvételi szerződést létrejöttnek. A kölcsön teljes összege folyósításának az elmaradása, a kölcsönszerződés jogellenes felmondása, vagy az, hogy nem fizették meg az opciós vételárat – a bizonyítottsága esetén – a szerződésszegés tényét valósítja meg. Amennyiben az I. rendű alperes szerződésszegése megállapítható lenne, akkor az a keresetnek megfelelően lényegét tekintve valóban az eredeti állapot helyreállítását eredményezné, így a kért jogkövetkezmény elérhető is lett volna a kereseti kérelem alapján.

A szerződésszegésre alapított követelés azonban kötelmi jellegű igény. A kereset a felek által kötött opciós szerződésen, illetve annak és az annak alapjául szolgáló kölcsönszerződésnek a megszegésén alapult, nem pedig azon, hogy a felek

vételi jogot biztosító szerződést egyáltalán nem kötöttek vagy az alperesek annak alapján a vételi jogot nem gyakorolták. Nem volt vitatott tény ugyanis, hogy a felek a vételi jogot alapító szerződést megkötötték, és az sem, hogy a vételi jog gyakorlásra került, csak – a felperesek álláspontja szerint – szerződésszegő, azaz jogsértő módon.

A felperesek igénye ennek megfelelően valóban kötelmi igény volt és ezért az a jogerős ítéletben foglaltaknak megfelelően elévült. Azt, hogy az elévülés nem következett be, vagy megszakadt, nyugodott volna, a felperesek a felülvizsgálati kérelemben sem állították, csak arra hivatkoztak, hogy a követelésük nem elévülési jellegű. A követelés elévültsége folytán a szerződésszegés érdemben már nem volt vizsgálható.

Személyes adat visszaállítása (BH 2019.272.; Pfv. 20.954/2018.)

Az alperes az Állami Egészségügyi Ellátó Központ adatkezelési tevékenységét a Tétéles Egészségügyi Adattár (a továbbiakban: TEA) elnevezésű nyilvántartás útján végzi. Ebben olyan adatbázisból kérhetők le statisztikai adatok, amelyeket a közfinanszírozású egészségügyi szolgáltatók jogszabályi előírás alapján jelentenek. Az adatok elsődleges gyűjtését és feldolgozását az Országos Egészségbiztosítási Pénztár végzi, melyeket a jogszabály előírása alapján személyazonosításra alkalmatlan módon kell átadnia az alperes részére. Az adattár nyilvános, mindenki számára elérhető, abból ún. aggregált, összesített adatokat lehet lekérdezni különböző megjelenítési és szűrőfeltételek beállításával, melynek eredményeként egy összesített adatokat tartalmazó eredménytáblázat jelenik meg a beállításnak megfelelő bontásban. Ha a megadott szűrési feltételek eredményeként ötnél kevesebb esetszám adódik, a rendszer adatot nem szolgáltat. Az alperes feladatellátása során az OEP által a részére átadott adatokkal kapcsolatba hozható személyek személyazonosító adataival nem rendelkezik, nem ismeri az adott személynek az OEP által képzett és kiadott kilencjegyű, ún. kapcsolati kódját (quasi TAJ-szám), az ehhez tartozó személyt és személyazonosító adatait.

Az OEP a felperessel – kérésére – közölte a kapcsolati kódját. A felperes az alpereshez intézett levelében kérte az általa tárolt személyes adatainak másolatát oly módon, hogy kapcsolati kódját az alperesnek egy arra alkalmas számítógépébe saját maga begépelje, majd az adatokat lekéri. Az alperes válaszában közölte, hogy a TEA adatbázisban személyes adatok kezelésére nincs felhatalmazása, ilyeneket nem is kezel, így a felperes egészségügyi ellátási eseteivel kapcsolatos adatok sem állnak a rendelkezésére. Tájékoztatta arról is, hogy a felperes által javasolt eljárással a részéről személyes adatkezelés valósulna meg, amelyhez felhatalmazással nem rendelkezik.

A felperes keresete az alperes által kezelt, személyes adatairól való tájékoztatás adására irányult. A személyes adat fogalmi eleme, hogy az adat, információ alapján a természetes személy azonosított vagy azonosítható legyen. A természetes személyt „azonosítottnak” tekinthetjük, ha a személyek egy csoportján belül elkülönül a csoport valamennyi egyéb tagjától. A természetes személy akkor „azonosítható”, ha ennek megtétele lehetséges. Az azonosíthatóság tehát egy küszöbfeltétel, amely meghatározza, hogy az információ személyes adatnak minősül-e. Az adott személyt azonosítani lehet „közvetlenül” (leggyakrabban a neve alapján) vagy „közvetve” (kiszűrő információval). Azokban az esetekben,

ahol a hozzáférhető azonosítók kiterjedése első látásra nem teszi lehetővé az adott személy kiválasztását, e személy még azonosítható lehet, mivel az említett információ más információkkal összekapcsolva (ez utóbbi akár megvan az adatkezelőnél, akár nincs) az egyént másoktól megkülönböztethetővé teszi.

A személyes adat fogalmának fent ismertetett értelmezése alapján megállapítható, hogy az adott esetben az alperes által kezelt, valamely természetes személyre vonatkozó egészségügyi adatok, a nem, a születési dátum és a lakóhely irányítószáma a természetes személy személyes adatai, amelyek alapján az érintett közvetve azonosítható. Ezek az adatok ebben az összetételben nem teszik azonosíthatóvá a természetes személyt, más forrásból származó további adatok összekapcsolásával azonban alkalmasak lehetnek az érintett természetes személy azonosítására, az érintettre vonatkozó következtetés levonására.

Az alperes részére megküldött adatok alapján a természetes személy (érintett) ugyan közvetve azonosítható, a perben azonban nem merült fel adat arra, hogy az alperes rendelkezik azokkal a technikai feltételekkel (kapcsolati kódból a személyazonosítást visszakövethető módon lehetővé tevő információ, metódus, további nyilvántartások stb.), amelyek az érintettel való kapcsolat helyreállításához szükségesek. Ezért az alperes által kezelt, az érintett természetes személy azonosítására alkalmatlan adatok a személyes adat minőségüket már nem őrzik meg. Így az alperes által kezelt adatok nem személyes adatok, erre tekintettel az alperes kezelésében lévő adatokról tájékoztatás nem kérhető.

Kiskorú gyermek nyilatkozatának figyelembevétele (BH 2019.298.; Pfv.II.20.609/2019.)

A Ptk. alapján a szülői felügyelet gyakorlása megváltoztatásának két együttes feltétele: 1. azok a körülmények, amelyeken a bíróság döntése alapult, utóbb lényegesen módosultak és 2. ennek következtében a megváltoztatás a gyermek érdekében áll. Az eljáró bíróságok abban a kérdésben foglaltak eltérő álláspontot, hogy milyen jelentőséget kell tulajdonítani a gyermek érzelmi kötődésében bekövetkezett változásnak: az eredményezheti-e a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatását; illetve ezen változás bekövetkezésének bizonyítására elfogadható-e a gyermek eljárásban kinyilvánított véleménye.

Az elsőfokú bíróság érvelése szerint a gyermek az eljárásban egyértelműen kifejezésre juttatta azt az akaratát, hogy a felperessel kíván együtt élni. Aggálytalanak tekintette az ezt tartalmazó szakvéleményt és értékelté azt is, hogy a gyermek a kialakult kötődését következetesen fenntartotta: elmondta környezetének, a pedagógusoknak, a családtagoknak, a gyermekjóléti központ munkatársainak és pszichológusának is. Fel sem merült, hogy ez nem a gyermek saját, befolyásmentesen kialakult véleménye, ezért bizonyítottan fogadta el a gyermek kötődésében bekövetkezett változást; ez egyben olyan lényeges körülményváltozás, ami megalapozza a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatását.

A másodfokú bíróság álláspontja ezzel szemben az volt, hogy a gyermekelhelyezési perben és a jelen perben rendelkezésre álló szakvélemények szerint fokozottan befolyásolható, alacsony életkorú, ítélőképességgel nem rendelkező gyermek véleménye a felperes manipulatív nevelési eszközeinek ismeretében egyéb lényeges körülményváltozás hiányában sem most, sem a jövőben nem eredményezheti a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatását. Annak ellenére, hogy a felek közösen indítványozták a gyermek bíróság előtti meghallgatását, ezt mellőzte

azzal az indoklással, hogy attól az érdemi döntésre kiható eredmény nem volt várható.

A Kúria az elsőfokú bíróság jogi érvelését fogadta el. A jogszabályok ugyanis kiemelkedő jelentőséget tulajdonítanak a gyermek kinyilvánított akaratának, és amennyiben az megállapíthatóan a gyermek átgondolt, megfontolt és kellően indokolt véleményét tükrözi, azt értékelni kell. Ebben korlátot csak az jelent, ha a gyermek korából, érettségéből, megnyilvánulásaiból az állapítható meg, hogy még nincs ítélőképessége birtokában: nem képes az adott kérdésben önállóan és befolyásmentesen véleményt nyilvánítani.

A perbeli szakvélemény egyértelműen rögzíti: a gyermek mindkét szülőjéhez kötődik, de a jelenlegi vizsgálat erősebb anyai kötődést jelez. A gyermek minden eszközzel azon volt, hogy kifejezze: az anyával szeretne maradni, ezt kérdés nélkül is többször, határozottan elmondta. Véleményét meg is indokolta: az anyánál testvérével és a nagypapájával is találkozhat; az apánál nem beszélhet szabadon az anyával, csak az apa telefonján kedden és csütörtökön. Az elsőfokú eljárásban kihallgatott tanúk is előadták tanúvallomásukban, hogy a gyermek előttük is egyértelműen kifejezésre juttatta azt az akaratát, hogy a felperessel akar együtt élni. A gyermeknek ez az egyértelmű, a szakértői vizsgálatban és a tanúk előtt kifejezett nyilatkozata kizárólag akkor mellőzhető, ha a gyermek a nyilatkozat tételekor még nem volt ítélőképessége birtokában; nem volt képes önálló, befolyásmentes nyilatkozattételre.

A szakvélemény azt is tartalmazta, hogy az anya véleménye, ha direkt módon nem is, de indirekt módon feltétlenül hatással van a gyermekre, ennek eredményeként a korábbiakban leírt apai kötődéssel szemben a jelenlegi vizsgálat erősebb anyai kötődést jelez. A másodfokú bíróság a szakvélemény ezen megállapításából és a gyermek életkorából vonta le azt a következtetést, hogy a gyermek nem rendelkezik ítélőképességgel, ezért véleménye sem most, sem a jövőben nem eredményezheti a gyermek apai környezetből történő kiszakítását. Erre hivatkozással mellőzte a feleknek a gyermek meghallgatására irányuló indítványát is.

Az ítélőképesség meglétét azonban a magyar jog nem köti életkorhoz; azt a bíróságnak minden esetben egyedileg kell vizsgálnia és ennek során az életkor nem döntő tényező. A gyermek a meghallgatására irányuló indítvány előterjesztésekor 11. évét betöltötte, közvetlen meghallgatását mindkét fél indítványozta. Ez azt jelenti, hogy a gyermek érettségét, önálló véleménynyilvánítási képességét legjobban ismerő, azt leginkább megítélni képes szülők egyetértettek abban, hogy a gyermek ítélőképessége birtokában van. Az egyéb rendelkezésre álló adatok alapján még akkor sem következik ítélőképességének hiánya, ha a szakvélemény szerint véleményét a felperes befolyásolta. A bírói gyakorlat szerint pedig általában a gyermekek közvetlen meghallgatása alapján lehet eldönteni, hogy a gyermek ítélőképességének birtokában van-e; a perbeli gyermeknél lényegesen fiatalabb gyermekek közvetlen meghallgatása után döntött a bíróság ítélőképességük fennállásáról.

Magánokirati és közokirati felmondás viszonya (BH 2019.301.; Pfv.I.21.259/2018.)

A felperes keresetével az ellene folyó végrehajtás megszüntetését kérte, egyebek mellett arra hivatkozott, hogy a felmondás nem szabályszerű és a végrehajtási záradék kibocsátásának feltételei sem álltak fenn, mert a teljes tartozás esedékességéhez szükséges feltételt nem tanúsította közokirat, ugyanis az alperes először magánokiratban mondta fel a szerződést, ezt követően a már felmondott szerződést közjegyző előtt mondta fel újból, megszűnt szerződés felmondása azonban kizárt.

A másodfokú bíróság a szerződés felmondásához kapcsolódóan rámutatott arra, hogy a magánokiratban hatályosult felmondást követő, közokiratba foglalt, újabb felmondás már nem hatályosulhatott. A perbeli esetben az alperes felmondással kapcsolatos eljárásának vizsgálata csak peres eljárásban történhetett. A per tárgyává tett jogi probléma a felmondás érvénytelensége iránti per kereteit is meghaladja, ugyanis nem a felmondás érvényessége, hanem a követelés általa bekövetkező közvetlen végrehajtásra történő alkalmassága volt a vitás.

A Kúria álláspontja szerint a felperes alappal vitatta végrehajtás-megszüntetési per keretében az alperes felmondással kapcsolatos eljárását, a másodfokú bíróság pedig azt a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően megítélve döntött a végrehajtás megszüntetéséről. Helyesen tulajdonított jelentőséget a másodfokú bíróság annak, hogy a közjegyzői okiratba foglalt felmondás nem egyszerű megismétlése volt az alperes magánokirati felmondásának, ahhoz képest új hivatkozást is tartalmazott: az ingatlan – szerződés által tilalmazott – megterhelését. A biztosítéki ingatlan megterhelése ugyan a szerződés értelmében nem felmondási ok, hanem a szerződés automatikus megszűnésére vezet, hatályosulását – az alperes tudomásszerzését – és jogkövetkezményeit illetően azonban a felmondással azonos eljárást jelent. A magánokirati felmondás a közjegyzői okiratba foglalt felmondást megelőzően már megszüntette a szerződést, az ismételt közjegyzői felmondás már nem váltott ki joghatást.

Ügyelosztási rend jelentősége (BH 2019.302.; Pfv.V.22.590/2017.)

A felülvizsgálati kérelem érvelése az volt, hogy sérült a per tisztességes lefolytatásához fűződő jog az eljáró bíró személyében rejlő ok miatt, minthogy kirendelt bíróként járt el, másrészt sérült az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye.

Az Alaptörvény kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el. A törvény alapján senki sem vonható el törvényes bírójától; a törvény által rendelt bíró az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró. Az ügyelosztási rendet – a bírói tanács és a kollégiumok véleményének ismeretében – a bíróság elnöke határozza meg, legkésőbb a tárgyévet megelőző év december 10. napjáig. Az ügyelosztási rend a tárgyévben szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható.

A bíró kirendelésére a törvényszék elnöke jogosult, ha arra a törvényszék és a járásbíróság, a törvényszék és a közigazgatási és munkaügyi bíróság között, továbbá, ha a törvényszék területén működő járásbíróságok, vagy a törvényszék területén működő járásbíróság és a közigazgatási és munkaügyi bíróság között kerül sor. Egyéb esetben a kirendelésre az OBH elnöke jogosult. Más szolgálati helyre a bíró kirendelését a bíróságok közötti ügyteher egyenletes elosztásának biztosítása vagy szakmai fejlődésének elősegítése érdekében teszi lehetővé. Ha a bírót a bíróságra az ügyelosztási rend meghatározását követően rendelik ki, az ügyelosztási rendet ennek megfelelően ki kell egészíteni.

A törvényes bíróhoz való jog biztosításának garanciája az átlátható ügyelosztási rend, illetve kirendelés esetén annak megfelelő kiegészítése. A Törvényszék Polgári Kollégiumának 2015 októberétől hatályos beosztási és ügyelosztási rendje I. pontja alatt az elsőfokú, II. pontja alatt a másodfokú ügyszakban ítélező bírák nevét, a tárgyaló ügyeik jellegét, tárgyalási napjait és azok helyét tartalmazza.

A Magyarországon működő öt ítélőtábla 2016. július 13. napján közleményt adott ki arról, hogy a Fővárosi Ítélőtábla munkaterhének csökkentése és a hárallék feldolgozása érdekében együttműködnek. Ennek keretében a jelen ügyben releváns körben a Debreceni Ítélőtábla bírái – a Fővárosi Ítélőtábla bíráiként – 50 polgári, illetve gazdasági peres ügy intézését vállalták. A per másodfokú elbírálásában részt vevő bírákat illetően megállapítható, hogy az OBH elnöke határozatával 2016. október 1. napjától 2017. szeptember 30. napjáig terjedő időtartamra őket – az eredeti beosztásukból eredő ítélezési tevékenységük megtartása mellett, hozzájárulásukkal – a Fővárosi Ítélőtáblára kirendelte. A Fővárosi Ítélőtábla Polgári Kollégiumának 2017. évi ügyelosztási rendje felsorolta a jelen ügyben másodfokú tanácsban eljáró bírákat, a tárgyalás helyének, valamint annak rögzítésével, hogy a hét mely napján tárgyalnak. A közlemény – csakúgy, mint a Fővárosi Ítélőtábla ügyelosztási rendje – a bíróság internetes honlapján közzé lett téve, a nyilvánosság számára elérhető, megismerhető.

Az előzőekben ismertetettek alapján mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárást érintő bírói kirendelés megfelelt az irányadó jogszabályi rendelkezéseknek, az átláthatóság, az előre rögzített szempontrendszernek való megfelelés követelményének. A felülvizsgálati kérelem szerint a Fővárosi Törvényszék ügyelosz-

tási rendje érvénytelen. Az ügyelosztási rend megalkotása a bíróság vezetőinek igazgatási tevékenységi köréhez kapcsolódik, mikénti meghatározásának pedig a bírósági igazgatásra tartozó szabályai vannak. Az igazgatási tevékenység mikénti megvalósulása az egyedi jogvitában nem vizsgálható, erre vonatkozó feljogosítottság hiányában erről a perben semmiféle megállapítás nem tehető. Az ügyelosztási rendre a polgári jogi érvénytelenség szabályai nem is alkalmazhatók.

Felülvizsgálat engedélyezésének megtagadása (BH 2019.303.; Pfv.I.20.470/2019.)

A jogerős végzés ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyhez felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is csatolt. Kérte, hogy a jogerős határozat felülvizsgálatát engedélyezze. Állította: a Kúria döntésének hiányában fennáll az a helyzet, hogy az anyagi jogerőhatás érvényesülhet még el nem bírált kereseti kérelmet illetően is. Erre tekintettel – a felperes álláspontja szerint – az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata kapcsán elvi jelentőségű kérdésben is döntenit kell.

A Kúria a jogerős végzés felülvizsgálatának engedélyezését megtagadta. A Kúria a felperes által előterjesztett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet érdemben kizárólag abból a szempontból vizsgálta, hogy az előadottakra figyelemmel a jogszabálysértés vizsgálata szükséges-e a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása érdekében.

A Kúria 2/2017. (IX. 13.) PK véleményének 1. pontja értelmében a Kúria a „joggyakorlat egységének biztosítása érdekében” a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatában, kollégiumi véleményében, az elvi irányítás még hatályos korábbi eszközeiben (irányelv, elvi döntés, kollégiumi állásfoglalás), illetve az általa közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást. Feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdés vonatkozásában a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. Ha a fél erre az engedélyezési okra hivatkozik, a PK vélemény szerint az engedélyezés alapjául szolgáló határozatokat a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében köteles pontosan megjelölni azzal, hogy első fokon jogerőre emelkedett határozatra nem hivatkozhat.

A felperes az engedélyezés iránti kérelmében nem adta elő, hogy a többlethasználati díj kérdésében a bírói gyakorlatot miért tartja bizonytalannak vagy szétartónak, továbbá érvelése alátámasztására konkrét döntéseket sem jelölt meg. Erre figyelemmel a Kúria a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálatot nem látta engedélyezhetőnek.

A hivatkozott PK vélemény 2. pontja szerint a Kúria a „joggyakorlat továbbfejlesztésének szükségességére” figyelemmel a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes, annak követése azonban a körülmények változására tekintettel nem támogatható. A felperes e körben sem adott elő olyan körülményt, amire figyelemmel a korábbi bírói gyakorlat ne lenne fenntartható, erre tekintettel a Kúria a joggyakorlat továbbfejlesztése érdekében sem találta a jogerős végzés felülvizsgálatát szükségesnek.

Eladott berendezések visszabérlése (BH2019.320.; Pfv.VI.20.670/2019.)

Egy szerződés akkor minősül jóerkölcsbe ütközőnek, ha azt jogszabály nem tiltja ugyan, de az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege, az adott szolgáltatásért ellenszolgáltatás felajánlása, vagy a szerződés tárgya az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat sérti, és ezért azt az általános társadalmi megítélés is egyértelműen tisztességtelennek, elfogadhatatlannak minősíti.

A perbeli esetben nem volt bizonyított, hogy a szerződés megkötésével a szerződő felek egyetlen célja az lett volna, hogy az adófizetési kötelezettségüket csalárd módon elkerüljék és így a magyar államnak kárt okozzanak. A személyi összefonódás folytán a felperes előadásának megfelelően a két szerződő fél tudatartamának az azonossága valóban megállapítható, de egyébként sem feltétele a szerződés jóerkölcsbe ütközése megállapíthatóságának az, hogy valamennyi szerződő fél tisztában legyen a szerződés jóerkölcsbe ütköző voltával.

A gazdasági életben elfogadott és így nem minősül jóerkölcsbe ütközőnek az a magatartás, hogy a felek költség-, vagy adóoptimalizálási célból – a jogszerűség határain belül – szerződéseket kötnek. Az olyan jellegű szerződések, amikor az egyik szerződő fél eladja az akár a gazdasági tevékenységéhez szükséges vagyontárgyakat is, majd azokat a vevőtől visszabéri, vagy egyéb hasonló módon használatra visszakapja, a jog által elfogadottak. Ilyen jellegűek például a lízingszerződések is. A perbeli szerződéses konstrukció tehát önmagában, ezen jellegénél fogva nem ütközött a jóerkölcsbe, ahhoz a felperesnek ezen túlmutató tényállást kellett volna bizonyítania.

Ilyen többlethivatkozás volt a felperes részéről a feltűnő értékaránytalanság. A feltűnő értékaránytalanság azonban egy, a régi Ptk.-ban önállóan nevesített megtámadási ok, ezért ennek a fennállta önmagában még nem alapozhatja meg a felperes azon álláspontját, amely szerint az egyébként jogszerű szerződések a jóerkölcsbe ütközők lennének. Amennyiben tehát a felperes úgy vélte, hogy értékaránytalan szerződéseket kötött, fennállt volna a lehetősége azok megtámadására és így az értékaránytalanság számára kedvezőtlen hatásainak a kiküszöbölésére. Utóbb, más jogcímen azonban a szerződések semmissége ezen az alapon nem állapítható meg. Más érvénytelenségi ok fennállása ugyanis, a kialakult joggyakorlatnak megfelelően, nem alapozza meg a szerződés jóerkölcsbe ütközését.

Önkéntes perbe bocsátkozás (BH 2019.325.; Pfv.V.21.201/2018.)

Az alperes mint megbízó, valamint a felperes, W. M. és H. T. mint bizalmi vagyongazdálkodók és megbízottak Vaduzban, 2010. január 29-én megbízási szerződést kötöttek egy Liechtensteinben bejegyzett társaság szervezeti funkcióinak igazgatóság keretében történő átvételére. Az alperes a megbízás ellátásáért, a könyvviteli és kontrollingszolgáltatásokért megbízási díj megfizetését, továbbá a felmerült költségek megtérítését vállalta. A szerződés rögzítette, hogy arra „[...] a liechtensteini jog az irányadó és a felek a vaduzi székhelyű bíróság eljárásában állapodnak meg. A megbízottak azonban jogosultak a szerződés teljesítését a megbízó lakóhelyén követelni.”

A Pp. értelmében a keresetlevelet abban az esetben kell idézés kibocsátása nélkül elutasítani, ha megállapítható, hogy a perre a magyar bíróság joghatósága a törvény vagy nemzetközi egyezmény rendelkezése alapján kizárt. A magyar bíróság

joghatóságának kizártsága hiányában a per nem szüntethető meg. Ha azonban ilyen esetben a magyar bíróság joghatósága egyetlen joghatósági ok alapján sem állapítható meg, a bíróságnak az alperes perceseleteitől függően kell határoznia az eljárás megszüntetéséről. Eszerint a bíróság az eljárást megszünteti, amennyiben az alperes az első tárgyalást elmulasztotta, és írásbeli védekezést sem terjesztett elő, vagy az alperes a bíróság joghatóságának hiányát kifogásolja. A magyar bíróság joghatóságát megalapozza az is, ha az alperes anélkül, hogy kifogásolná a joghatóság hiányát, az ügy érdemére vonatkozó nyilatkozatot tesz (perbebocsátkozás), kivéve, ha magyar bíróság joghatósága e törvény rendelkezései alapján kizárt.

Az adott esetben az – ügyvéd foglalkozású – alperesnek a pert megelőzően a felperes kérelmére kibocsátott fizetési meghagyással szemben előterjesztett, joghatósági kifogást nem tartalmazó ellentmondása nem minősült perbebocsátkozásnak. Annak minősült ugyanakkor a perré alakult eljárásban a bírósághoz intézett első nyilatkozata. A bíróság a 2014. június 3-ára kitűzött első tárgyalásra a felperes keresetet tartalmazó iratának egyidejű kézbesítésével idézte az alperest. A felperes e beadványában kifejtette a magyar bíróság joghatóságának fennállására vonatkozó jogi álláspontját, és mellékelte a felek közötti megbízási szerződés egyszerű magyar nyelvű fordítását. Az alperes a bírósághoz 2014. június 2-án benyújtott beadványában bejelentette, hogy az idézést csak 2014. május 30-án vette át, és ezért a tárgyalási időköz hiányára tekintettel kérte a tárgyalás elhalasztását. Nyilatkozott azonban arról is, hogy a halasztás iránti kérelmének elutasítása esetén kéri a tárgyalás távollétében történő megtartását és a kereset elutasítását. Ezzel kapcsolatban – a fentiekre tekintettel – helyálló volt a felperesnek az a hivatkozása, hogy az alperesnek lehetősége volt annak észlelésére, hogy álláspontja szerint a magyar bíróságok joghatósága nem áll fenn, és ezért joghatósági kifogást terjeszthetett volna elő.

Mint hogy a joghatóság kifogásolása nélkül tett, az ügy érdemére vonatkozó bármilyen nyilatkozatot perbebocsátkozásnak kell tekinteni, az alperes ismertetett nyilatkozata is annak minősült. A perbebocsátkozással pedig a magyar bíróság joghatósága rögzült. Az alperes ugyanis joghatósági kifogást legkésőbb az érdemi nyilatkozatával egyidejűleg tehetett volna, és mivel a Pp. a felek által az áttételt megelőzően teljesített perbeli cselekmények hatálytalanságáról nem rendelkezik, ezért az áttétel a perbebocsátkozásként értékelendő érdemi nyilatkozat hatályát nem érintette. Az alperes perbebocsátkozása tehát a magyar bíróság joghatóságát megalapozta, s emiatt szükségtelen volt egyéb joghatósági okok fennálltának második lépcsőben történő vizsgálata.

THM téves feltüntetése (BH 2019.83.; Gfv.VII.30.057/2018.)

A Kúria többek között rámutatott, a jogerős ítélet az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontját nem sértette. A hivatkozott jogszabályhely szerint a szerződés semmisségét az eredményezi, ha a szerződés nem tartalmazza az éves, százalékban kifejezett THM-et, az annak számítása során figyelembe nem vett egyéb – esetleges – költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést. A semmisség oka a jogszabály rendelkezéséből következően a feltüntetés hiánya, így a THM esetleges téves megjelölése a szerződés érvénytelenségét nem eredményezheti. Az alperes maga sem határozta meg pontosan a szerinte jogszerű THM mértékét, azt 9,57%-10,94% közötti értékben jelölte meg, ami a szerződésben rögzített THM helytállóságát – annak a meghatározott tartományon belüli voltára figyelemmel – nem zárja ki. A THM-nek egy túl-ig határon belüli meghatározása viszont éppen az alperes által felhívott THM-rendelet szerint kizárt.

A Kúria rámutatott arra, hogy a valósnál alacsonyabb mértékű THM megjelölése lehet ugyan megtévesztő, de ez nem gyakorol közvetlen hatást a perbeli szerződés érvényességére: ezt támasztják alá az Európai Unió Bírósága által a C-453/10. számú Jana Perenicova-ügyben kifejtettek is. Ha pedig a THM magasabb a valósnál, nem a fogyasztó, hanem a pénzügyi intézmény kerülhet hátrányos helyzetbe a más pénzügyi intézmények által tett ajánlatokhoz képest [THM-rendelet 1. § (1) bekezdés]. Adott esetben az alperes nem a THM megtévesztő voltára hivatkozott, de az általa megjelölt eltérés nem jelentős volta annak megállapíthatóságát egyébként is kizárná.

Hitelbírálat és árfolyamkockázatról való tájékoztatás (BH 2019.84.; Gfv.VII.30.494/2018.)

Az adott ügyben a felperesek lényegében arra hivatkoztak, hogy az alperes a hitelbírálat során a felperesek hitelképességét nem megfelelően mérte fel. Amennyiben ez az érvelés helytálló lenne, annak akkor sem lenne az a következménye, hogy a perbeli szerződés semmis. A hivatkozott rendelkezés szerint az a szerződés semmis, amely jogszabályba ütközik, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más következményt fűz. A bírói gyakorlat szerint a más jogági szabályokat sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor érvénytelen, ha a más jogági törvény kifejezetten rögzíti, hogy az adott jogi norma megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét is okozza, továbbá ha az a törvény értelmezéséből, az összes körülményből következik. Márpedig a hitelbírálat esetleges, jelen ügyben nem bizonyított nem gondos lefolytatása a megkötött szerződés érvénytelenségét nem eredményezi.

Az árfolyamkockázatról történt tájékoztatást illetően a Kúria álláspontja az volt: önmagában abból a körülményből, hogy az alperes az I. rendű felperesnek forintot folyósított, nem következik, hogy a felpereseket az árfolyamkockázat nem terhelné. Az árfolyamkockázatot az adósoknak épp azért kell viselniük, mert a szerződés kirovó pénzneme CHF volt, ugyanakkor jövedelmük nem CHF-ben keletkezett. Az árfolyamkockázat viselése tekintetében a Kúria utalt a jogerős ítélet meghozatalát követően megszületett Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) C-51/2017. számú ügyben (a továbbiakban: Ilyés-ügy) kifejtettekre. A felállított követelményrendszer szerint a pénzügyi intézménynek elegendő tájékoztatást kell nyújtani a kölcsönt felvevők számára ahhoz, hogy az utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. A tájékoztatásnak ki kell terjednie a tagállami fizetőeszköz súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására, arra, hogy az gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben az adós jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, mint amelyben a kölcsönt nyújtották. A tájékoztatásra a szerződés megkötése előtt időben kell, hogy sor kerüljön. Az EU Bíróság, bár a megkereső bíróság ilyen iránymutatásra várt, nem részletezte, hogy a tájékoztatásnak mire, milyen módon, illetve terjedelemben kellene kiterjednie, nem írta elő például azt, hogy tájékoztatni kellett volna az adósokat a CHF menekülő valuta jellegéről.

Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte meg, a perben eljáró bíróságok az eset összes körülményének figyelembevételével, így a becsatolt okiratok, a tanúvallomásban, a személyes meghallgatás során előadottak alapján a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződések egyes rendelkezéseinek tisztességtelenségéről szóló 2/2014. PJE határozatban, illetve a később meghozott EU bírósági ítéletekben írtaknak megfelelően foglaltak állást akkor, amikor egyezően úgy ítélték meg, hogy a felperesek az árfolyamkockázatról megfelelő időben és tartalommal tájékoztatást kaptak. A tájékoztatás a világosság és érthetőség követelményének megfelelt, így nem tisztességtelen, hogy a konstrukció lényegéből fakadóan ők viselik az árfolyamkockázatot.

Kettős célú kölcsönszerződés (BH 2019.115.; Gfv.VII.30.001/2018.)

A per tárgyát képező szerződést a felperesek természetes személyként kötötték, a kölcsönszerződés a kölcsön céljaként hitelkiváltást és szabad felhasználást jelölt meg. A hitelkiváltás célja egyrészt túlnyomórészt a felperesek fogyasztói kölcsönének kiváltása, másrészt részben a szerződéskötés idején a felperesek tulajdonában álló kft. részbeni tulajdonát képező üzlethelyiség tehermentesítése volt. A szerződés tehát kettős célú volt.

A Kúria nem tulajdonított és nem is tulajdoníthatott ügydöntő jelentőséget az először a felülvizsgálati kérelemben hangsúlyozottan hivatkozott érvnek, miszerint a felperesek családi háza egyben a kft. székhelye is volt. Az ingatlanforgalmi szakvélemény alapján ugyanakkor megállapítható, hogy az ingatlan ugyan székhelyként is szolgált, de elsődleges funkciója a felperesek lakhatásának biztosítása, az elsődlegesen a felperesek családi házaként funkcionált. Figyelembe veendő volt továbbá, hogy a fogyasztói hitel kiváltását célzó hitel nem válhat nem fogyasztói hitellé. Az adott tényállás mellett az a körülmény, hogy a felperesek tagi kölcsönt nyújtottak, nem cáfolja azt, hogy kettős rendeltetésű szerződés megkötésére került sor. Ez a fogalom az uniós jogban, illetve az Európai Unió Bíróság joggyakorlatában ismert, illetve részben szabályozott.

Az uniós jog 2011-től kezdődően több esetben is szabályozza a kettős rendeltetésű szerződéseket, és erre vonatkozóan iránymutatást ad. Az uniós jog fejlődése azt támasztja alá, ha a kereskedelmi szempont olyan kis súllyal esik a latba, hogy a szerződés megkötésében nem játszik meghatározó, elsődleges szerepet, akkor az adott személy fogyasztónak, az általa megkötött szerződés fogyasztói szerződésnek minősül. A jogerős ítéletben hivatkozott Gruber-ügyben hozott ítélet egy eljárásjogi egyezmény, nevezetesen a Brüsszeli Egyezmény alkalmazása körében mondta ki, csak akkor fogyasztói a kettős célú szerződés, ha abban a szakmai jelleg elhanyagolható szerepet játszik. Ezt pedig a szerződés tartalma, célja, természete, a szerződéskötés objektív körülményei alapján kell megállapítani.

Felfüggesztés előzetes döntéshozatali eljárásra (BH 2019.116.; Gfv.VII.30. 217/2018.)

Az adott ügyben a Kúria tényként állapította meg, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező ügyben a Fővárosi Ítéltábla egy másik bank sokkal összetettebb szerződéses rendelkezése tisztességtelensége megítélése során felmerült jogkérdések megválaszolásában kérte az EU Bíróság iránymutató értelmezését többek között a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv melléklete 1.q) alpontját illetően. A Kúria nem értett egyet az I. rendű alperessel abban, hogy az EU Bíróság előtt folyó előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel nincs helye az eljárás felfüggesztésének. Ugyan a Kúria a jelen ügyben felmerült kérdésben jogi álláspontját az elvi határozatában már kifejtette és az előtte ún. ténytanúsítvány tárgyában folyó perek tárgyalását nem függeszti fel, hanem érdemben bírálja el, ennek ellenére úgy ítélte, hogy az ítéltábla végzése megváltoztatásának, hatályon kívül helyezésének nem állnak fenn a feltételei.

A per felfüggesztése megengedésének indoka, hogy megakadályozza (ne tegye szükségessé) az azonos közösségi jogszabály értelmezésével kapcsolatosan, azonos tényekre alapítottan, azonos jogkérdés elbírálása iránt folyó perben további előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. A Kúria rámutatott: mivel az ítéltábla az adott ügyben úgy ítélte meg, hogy szerinte szükséges a per eldöntéséhez az uniós jogi norma értelmezése, maga is kezdeményezhetett volna azonos jogkérdés elbírálására előzetes döntéshozatali eljárást.

Bár a Kúria jogértelmezése és a jogi álláspontja szerint az eljárás tárgyához hasonló szerződéses rendelkezés a fogyasztó jogaira és kötelezettségeire valójában nem hat ki, az adott ügyben az ítéltábla a per tárgyalásának felfüggesztésével érdemben az Unió joga és a magyar hivatkozott jogszabályok által biztosított jogát jogszerűen, a jogi helyzet sajátosságára tekintettel akként gyakorolta, hogy a per tárgyalásának felfüggesztéséről döntött. Ezt az értelmezést a Kúria irányadónak tekinti olyan ügyekben is, ahol a szerződéses rendelkezés részben tér el az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező kikötéstől. Az eljárás felfüggesztése a Kúria megítélése szerint sérelmet egyik fél számára sem jelent. A Kúria mindezekre figyelemmel a fellebbezett végzést helybenhagyta.

Biztosítási összeg felhasználása előtörlesztésre (BH 2019.141.; Gfv.VII.30.080/2018.)

A zálogszerződés II.5. pontját illetően az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében előadott érvelése, amely szerint a szerződéses pont teljes szövege kifejezetten nevesíti annak lehetőségét, hogy a biztosítási összeget a zálogtárgy helyreállítására fordítsák, nem cáfolja a jogerős ítélet azon megállapítását, hogy a biztosítási összeg felhasználásáról a kikötésben foglaltak alapján egyedül az I. rendű alperes jogosult dönteni. Abban az esetben pedig, ha élve ezzel a szerződéses felhatalmazással úgy dönt, hogy azt az adós esedékes fizetési kötelezettségének teljesítésére fordítja, értelemszerűen kizárja annak egyéb célú felhasználását. Ez esetben tehát a felperes nem élhet az rPtk.-ban 260. § (3) bekezdésében számára is biztosított joggal, hogy a biztosítási összeg zálogtárgy helyreállítására fordítását követelje. Ezáltal a diszpozitív jogszabályi rendelkezéshez képest kedvezőtlenebb helyzetbe kerül.

Az adott ügyben a tulajdonos és az adós azonos személy, erre figyelemmel tény, hogy a kölcsönszerződésből eredő tartozása is csökken, amennyiben a zálogjogosult a biztosítási összeget az esedékes tartozásába elszámolja. Ezzel együtt azonban, helyreállítás hiányában, a zálogfedezet értéke is csökkenhet, ami mind a kölcsön-, illetve a zálogszerződés, mind a jogszabályi rendelkezések alapján további jogkövetkezményekkel, végső soron a kölcsönszerződés felmondásával járhat. A Kúria megítélése szerint ezért az, hogy a biztosítási összeg felhasználásáról a zálogjogosult egyoldalúan akként is dönthet, amely megfosztja a zálogkötelezettet az őt a jogszabály alapján megillető jogának gyakorlásától, a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a felperes hátrányára állapítja meg. Az I. rendű alperes nem hivatkozott olyan szerződéses rendelkezésre, amely ezt a hátrányt kompenzálná.

Hitelezői igény bejelentésére nyitva álló határidő jellege (BH 2019.143.; Gfv.VII.30.201/2018.)

A felülvizsgálati eljárásban nem volt vitás, hogy a kifogást előterjesztő igénye a felszámolást megelőzően keletkezett az adóssal szemben, ezért azt az igényérvényesítés érdekében be kellett jelentenie a felszámolónak. A felszámolás kezdő időpontjától ugyanis a gazdálkodó szervezet ellen a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelést csak a felszámolási eljárás keretében lehet érvényesíteni. Az igényérvényesítés pedig hitelezőiigény-bejelentéssel történik.

A hitelezői igények bejelentésének határidejét a Cstv. a felszámolást elrendelő végzés közzétételétől számított 40 napon határozza meg. A felszámolónak a felszámolás közzétételétől számított 40 napon túl, de 180 napon belül bejelentett igényeket is nyilvántartásba kell vennie, ezeknek az igényeknek a kielégítésére azonban – az egyezségkötést kivéve – csak akkor kerülhet sor, ha a felszámolási eljárás alatt keletkezett, felszámolási költségnek minősülő, valamint a 40 napos határidőben bejelentett igények kielégítése után van rá vagyoni fedezet. A 180 napos határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

Mivel a hitelezőiigény-bejelentés a követelés, a hitelezőt megillető alanyi jog érvényesítését jelenti, az igénybejelentési határidő – a jogintézmény természeténél fogva – anyagi jogi határidőnek minősül.

Kétségtelen, hogy a Cstv. 6. § (3) bekezdése a felszámolási eljárásban is megfelelően alkalmazni rendeli az rPp. szabályait, ez a rendelkezés azonban csak az eljárási kérdésekre, tehát alapvetően a felszámolási eljárásnak a bíróság előtti szakaszára vonatkozik. A hitelezőiigény-bejelentési határidő számítása során ezért az rPp. szabályai nem alkalmazhatóak. A hitelezőiigény-bejelentésnek ezért legkésőbb a 180 napos igénybejelentési határidő lejártáig meg kell érkeznie a felszámolóhoz. A határidő elmulasztásának következményei alól a hitelezőt nem mentesíti az, hogy az igénybejelentését a határidő utolsó napján postára adta.

Lakásszövetkezeti tájékoztatás

(BH 2019.208.; Pfv.VII.20.673/2018.)

A felperesek lakásszövetkezeti lakástulajdonosok és korábban az alperes tagjai voltak. Szövetkezeti tagsági jogviszonyukat az alperes 2010-ben kizárással megszüntette. A felperesek – közös jogi képviselőjük útján – 2016. február 29-én tagfelvételi kérelmet nyújtottak be az alpereshez. Kérték a tagfelvételi kérelmük megvitatását és az arról való határozat hozatalát. Az alperes igazgatósága 2016. április 7-én kelt, a felperesek jogi képviselőjének címzett levélben azt a tájékoztatást adta, hogy az I. rendű felperes lakásszövetkezeti tagsági jogviszonya az 1/2010 (IX. 2.) számú, a II. rendű felperesé pedig a 4/2010 (IX. 2.) számú igazgatósági határozattal 2010. szeptember 2-án kizárással megszűnt. E határozatok bírósági felülvizsgálata iránt a felperesek nem nyújtottak be keresetet, így azok a mai napig hatályban vannak. A kizárás hatálya alatt a tagfelvételi kérelmek nem bírálhatók el, mert bármely döntés ellentétes lenne a tagkizáró határozatokkal. A Kúriának a felülvizsgálati kérelemben írtak alapján abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy az igazgatóság 2016. április 7-én kelt, a felperesek részére megküldött válaszelevele, az abban foglaltak a lakásszövetkezet szerve által hozott, bíróság előtt megtámadható határozatnak minősül-e.

Az alperes azt a felülvizsgálati kérelmében sem tette vitássá, hogy az Lsztv. szerint három hónapon belül, az Alapszabály ennél rövidebb határidőt megállapító IV. pontja értelmében 30 napon belül a tagfelvételi kérelem tárgyában döntési kötelezettség terhelt. Az sem volt vitás, hogy a felperesek 2016. február 29-én tagfelvételi kérelmet terjesztettek elő, amelynek elbírálására az Alapszabály szerint az igazgatóság rendelkezik hatáskörrel. Az igazgatóság perbeli levelének tárgya – annak megjelölése szerint is – a felperesek tagfelvételi kérelme. „Tájékoztató-sul” a korábbi kizárási határozatokat ismerteti, és közli, hogy azok a mai napig hatályban vannak, aminek következtében „a tagfelvételi kérelmek nem bírálhatók el, mert bármely döntés ellentétes lenne a tagkizáró határozatokkal”. A nem vitatott tényállás szerint továbbá az alperes válasz nélkül hagyta a felperesek azon észrevételét, hogy amennyiben további tájékoztatást nem kapnak, a fentieket a tagfelvételi kérelmüket elutasító határozatnak tekintik, és ellene jogorvoslattal fognak élni.

Tény, hogy az igazgatóság a fenti, egyértelműen megfogalmazott és a perben is fenntartott álláspontját nem foglalta alakszerű határozati formába, azonban az azzal szemben igénybe vehető jogorvoslat szempontjából a Kúria álláspontja szerint nem ennek van perdöntő jelentősége. A döntésre köteles igazgatóság ugyan úgy fogalmazott, hogy a felperesek kérelme érdemi elbírálásra alkalmatlan, ugyanakkor annak tartalma egyértelmű, miszerint a korábbi, jelenleg is hatályban lévő kizárási határozatokkal ellentétes döntés nem hozható. Ez pedig tartalma szerint másként nem értelmezhető, minthogy az igazgatóság a tagfelvételi kérelem teljesítését a korábbi kizárási határozatokra hivatkozással – további érdemi vizsgálat nélkül – megragadta, azaz azt elutasította.

Ezzel ellentétes értelmezés olyan gyakorlatnak adna teret, amely alapján a meghatározott időn belül döntésre köteles szövetkezeti szerv a döntés alakszerű meghozatalának elmulasztásával, illetve arra hivatkozással, hogy az érdemi döntés meghozatala valamely akadályba ütközik, megfosztja a tagfelvételi kérelmet benyújtó személyt az őt a jogszabály szerint megillető jogorvoslati jogának gyakorlásától, a határozat bírósági felülvizsgálatának kezdeményezésétől. Az igazgatóság az adott esetben kétféle döntést hozhatott, a kérelemnek helyt ad, vagy azt elutasítja. A perbeli levél ez utóbbi tartamú határozatnak minősül, amelynek felülvizsgálata a perben kérhető volt.

A felülvizsgálat korlátai fizetéseképtelenségi eljárásban (BH 2019.251.; Gfv.VII.30.023/2019.)

A Cstv. 6. § (3) bekezdése értelmében a csőd-, illetve felszámolási ügyekben azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket a Cstv. eltérően nem szabályoz, a Pp. szabályait a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel, tehát megfelelően alkalmazni kell. A Pp. alapján nincs helye felülvizsgálatnak vagyoni jogi perben, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben. Ha a felülvizsgálatnak a Pp. alapján nem lenne helye – ugyanakkor törvény a felülvizsgálatot más okból nem zárja ki –, a felülvizsgálatot a Kúria kivételesen engedélyezheti.

A csőd-, illetve felszámolási ügyek – miután tárgyuk vagyoni jogok rendezése – a vagyoni jogi tárgyú nemperes eljárások közé tartoznak. A felülvizsgálat korlátozására, illetve a felülvizsgálat engedélyezésére vonatkozó szabályokat ezért a Pp. funkcionális hatályára (mögöttes jogszabályi jellegére), illetve a „megfelelő alkalmazás” követelményére figyelemmel ezekben az ügyekben is alkalmazni kell azzal, hogy ezekben az ügyekben ítélet alatt az ügy érdemében hozott végzést kell érteni.

A Cstv. speciális rendelkezést tartalmaz a Pp. szerinti felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem előterjesztésének határidejéről. Eszerint a fél az engedélyezés iránti kérelmet a jogerős végzés közlésétől számított 30 napon belül terjesztheti elő. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye. Ha a Pp. alapján nincs helye felülvizsgálati kérelemnek, és a felülvizsgálati kérelem előterjesztetője a felülvizsgálati kérelemmel együtt nem nyújtott be engedélyezés iránti kérelmet, a Kúria a felülvizsgálati kérelmet visszautasítja.

A Kúria megállapította, hogy jelen ügyben a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben az elsőfokú bíróság határozatát, ezért a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásához az adósnak engedélyezés iránti kérelmet is elő kellett terjesztenie.

Szerződéskötési kötelezettség (BH 2019.307.; Gfv.VII.30.371/2018.)

A perben nem álló fogyasztó 2016. október 13. napján árverési vétel útján szerezte meg a perbeli ingatlan tulajdonjogát. Ezt követően kérelmet terjesztett elő a felperesnél, amelyben az ingatlanon fennálló vízkorlátozás megszüntetését, a közszolgáltatási szerződés megkötését és a nyilvántartott, a korábbi tulajdonos által felhalmozott víztartozás korábbi tulajdonos felé történő érvényesítését kérte. A felperes a kérelem teljesítését elutasította azzal az indokkal, hogy a perbeli ingatlanon lévő felhasználási helyen lejárt tartozás áll fenn.

A Kúriának a felülvizsgálati kérelem tartalmára tekintettel abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy jogszerű-e, hogy a felperes kösse meg a fogyasztóval a közszolgáltatási szerződést és szüntesse meg a vízkorlátozást.

A közüzemi szolgáltatások közös vonása, hogy a szerződés megkötésére, létrejöttére, tartalmára, megszűnésére stb. vonatkozó rendelkezések garanciális okokból külön ágazati jogszabályok jórészt kógens részletszabályaiban jelennek meg. Az ágazati törvény szerint adott felhasználási hely tekintetében a közszolgáltatási szerződés – többek között – akkor szűnik meg, ha a felhasználó személyének megváltozása miatt a felhasználási helyre nézve a víziközmű-szolgáltató új közszolgáltatási szerződést kötött. Az ágazati törvény szerint, ha az adott felhasználási

nálási helyen lejárt határidejű vagy vitatott díjtarozás áll fenn. E rendelkezések együttes értelmezéséből következik, hogy a szerződéskötési kötelezettség a szolgáltatót csak abban az esetben terheli, ha a szerződéskötés ágazati jogszabályban meghatározott feltételei megvalósulnak.

A Kúria szerint a víziközmű-szolgáltatás nem az ingatlan tulajdonjogához kapcsolódó jogosultság, hanem lakossági felhasználó esetén a víziközmű-szolgáltatási jogviszony közszolgáltatási szerződés megkötésével vagy a víziközmű-szolgáltatás igénybevételevel keletkezik. A víziközmű-szolgáltatásról szóló szabályozás sajátossága, hogy az a szerződött lakossági ügyfél szerződészegése esetén sem mondható fel, így akkor sem, ha a lakossági felhasználó fizetési kötelezettségeinek nem tesz eleget. Ha a víziközmű-szolgáltatónak a felhasználási helyre vonatkozóan korábbi közszolgáltatási szerződés alapján rendezetlen követelése áll fenn, akkor az adott felhasználás hely tekintetében pl. korlátozhatja a közüzemi ivóvíz-szolgáltatást, de jogosultsága a szerződés megszüntetését, felmondásának jogát nem foglalja magában.

A felperes követelése továbbra is a korábbi (a tartozást felhalmozó) használóval szemben érvényesíthető. A Kúria megítélése szerint önmagában ebből következik, hogy a víziközmű-szolgáltatás alapján a korábbi használóval fennállt és csak az új szerződés megkötésével megszűnő jogviszonyból eredő követelések nem az ingatlanhoz, hanem a (korábbi) felhasználóhoz kötődnek, azok tehát a tulajdonosváltástól függetlenül fennmaradnak. Ez azt is jelenti, hogy ezen követelésekről mint az ingatlant terhelő jogról, illetve kötelmi igényről a tulajdonszerzés eljárási kereteit meghatározó jogszabályoknak nem kellett rendelkezniük.

Vitathatatlan, hogy a díjhátralék léte kihat az árverési vevőre, ugyanis mindaddig, amíg az fennáll, maga nem tud a fogyasztási helyre új közszolgáltatási szerződést kötni, így nem jut vízszolgáltatáshoz. A szolgáltatási helyül szolgáló ingatlant árverés útján megszerző fogyasztó (az informálódás és igényérvényesítés szempontjából) hátrányosabb helyzetben van, mintha adásvétel útján, vele szerződéses jogviszonyban állótól szerzett volna tulajdont. A Kúria megítélése szerint ugyanakkor a vonatkozó speciális víziközmű-szabályozás mellett még az Alaptörvény 28. cikkének felhívásával sem lehet olyan megalapozott következtetésre jutni, hogy a kógens rendelkezés eredeti tulajdonszerzés esetén nem alkalmazandó, és a felperest a fogyasztási helyet terhelő díjhátralék ellenére kötelezni lehet a szerződés megkötésére, mert ez törvényellenes értelmezésre vezetne.

Feltűnő értékaránytalanság nemzeti vagyon értékesítése körében (BH 2019.114.; Gfv.VII.30.223/2018.)

A felülvizsgálati eljárásban a Kúriának egyedül abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az Nvtv.-ben nevesített, a nemzeti vagyon értékesítésével kapcsolatban bevezetett értékarányosság követelményét, illetve annak sérelme esetén az érvénytelenség törvényben meghatározott okát helytállóan értelmezte-e az ügyben másodfokon eljáró bíróság.

Az Nvtv. az Alaptörvény 38. cikkének végrehajtására új fogalomként – egyben szigorúbb elvárásként – vezette be a szolgáltatás, ellenszolgáltatás értékarányosságát a nemzeti vagyon átruházására kötött szerződések tekintetében. A jogalkotó a törvény hatálya alá tartozó jogügyletek kiemelt tárgya miatt két irányban is szigorított a szerződések egyenértékűségének követelményén: egyfelől előírta az értékarányosság teljesülését, másfelől a törvényben meghatározott követelmény

megsértése esetére az érvénytelenség fajtái közül a törvény erejénél fogva beálló semmisség jogkövetkezményét fűzte.

Az Nvtv.-ben az értékarányosság mércéje a szerződéses szolgáltatás, ellenszolgáltatás viszonyával szemben fokozottabb, szigorúbb elvárást jelent a Ptk. szabályozásához képest. A szolgáltatás, ellenszolgáltatás értéke közötti feltűnő értékaránytalanság érvénytelenségi esetéhez képest – amelynek alkalmazása során a bírósági gyakorlat 20–30%-os értékkülönbötet általában nem minősít feltűnően aránytalannak –, az értékarányosság sérelme miatt előálló érvénytelenségi okot szűkebb, a szolgáltatás, ellenszolgáltatás eltérését kevésbé megengedő kategóriaként kell kezelni. Az Nvtv.-ben szabályozott értékarányosság kérdése két oldalról is vizsgálatot igényelt az ügyben. Állást kellett foglalni egyrészt az értékkülönbötet meghatározásához figyelembe vehető tényezőkről, ezen felül értelmezni és értékelní kellett azt a „tűrészatárt”, amelyen belüli eltéréssel a szolgáltatás, ellenszolgáltatás különbsége még nem sérti az Nvtv. rendelkezéseit. Tekintettel arra, hogy az Nvtv. a törvénnyel bevezetett értékarányosság fogalmára, meghatározására külön szabályt nem tartalmaz, a szerződéses szolgáltatás, ellenszolgáltatás értékének összemérése során az Nvtv. alkalmazásakor is irányadónak kell tekinteni a Ptk. szabályai alkalmazásával e tárgykörben már kidolgozott szempontrendszer, a PK 267. számú állásfoglalás iránymutatását. Irányadó volt ennél fogva jelen ügyben is, hogy a szolgáltatásnak a feltárt forgalmi adatok alapján megállapítható értéke elsődleges, de nem kizárólagos adata a szolgáltatás, ellenszolgáltatás közti különbség meghatározásának. Az értékkülönbség mértékének feltárásához a bíróságnak az eset összes releváns körülményét mérlegelnie kell, idetartoznak a szerződéskötés körülményei, a szerződés egész tartalma, a forgalmi (érték-) viszonyok, a kereslet, kínálat alakulása, az ügylet jellegéből fakadó sajátosságok, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás meghatározásának módja, a szerződő felek külön igényei, az értékesítés feltételei. Lehetőség szerint számszerűsíteni kell a felek szerződésében kikötött további lényeges kérdéseket, feltételeket, nem elegendő a főszolgáltatás piaci értéke és annak pénzbeli ellenértéke összehasonlítása.

Mindebből következett, hogy a felek szolgáltatása, ellenszolgáltatása egyenértékűsége vizsgálatakor nem egyedül az összehasonlító adatokon alapuló forgalmi értéknek volt jelentősége, figyelembe kellett venni ezen felül a perben kirendelt szakértő által értékelt és számszerűsített értékcsökkentő tényezőket, illetve hatásukat. A szabad, minden kötöttségtől mentes értékesítéstől eltérően a felek szerződésében kikötött – kötbérrel, visszavásárlási joggal biztosított – bontási, rövid határidejű beépítési kötelezettség, korlátozott hasznosítási jog a megszerzett tulajdonosi jogok jelentős korlátozását jelentették a vétel tárgya felett, ami egyekben pedig nem szokásos ingatlant, hanem egyedi adottságú épületet takart. A szakértő által így meghatározott értékadat mellett a vételárösszeg – 15%-os eltérést eredményezve – nem minősült értékaránytalannak.

BÜNTETŐ SZAKÁG

Bűnszervezet megállapításának kérdései (BH 2019.259.; Bfv.I.14/2019.)

Nem kizárt a bűnszervezet megállapítása akkor, ha egyébként egy korábban legálisan működő csoport a szervezete kereteit felhasználva súlyos megítélésű bűncselekmények elkövetését határozza el és azokat meg is valósítja. Ugyanis akkor, ha ezen működés kapcsán fennállnak a bűnszervezet alanyi és tárgyi feltételei, az abban résztvevők magatartása bűnszervezetben elkövetettként értékelendő.

Az első fokon eljáró bíróság a bűnszervezetben történt elkövetést azért nem állapította meg, mert álláspontja szerint nem volt levonható a következtetés arra, miszerint a terheltek által alkotott csoport olyan bűnözői csoport lett volna, amelynek célja legalább ötévi szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény elkövetése volt. Nem volt továbbá bizonyított, hogy a terheltek – ideértve a felső vezetőket, az egyes üzletek vezetőit is – célja „eleve” súlyos megítélésű bűncselekmény megvalósítása lett volna; ezzel szemben céljuk a szórakozóhelyek minél hatékonyabb működtetése volt, amelynek keretében azonban a jogszerűen keletkezett bevétel részével jogszerűtlenül eljárva nem számoltak el az adóhatóság felé. Ez az álláspont téves.

Az ítélet tábla azon értelmezése, amely szerint nem kizárt a bűnszervezet megállapítása akkor sem, ha egyébként egy korábban legálisan működő csoport a szervezete kereteit felhasználva súlyos megítélésű bűncselekmények elkövetését határozza el és azokat meg is valósítja, helytálló. Ugyanis akkor, ha ezen működés kapcsán fennállnak a bűnszervezet alanyi és tárgyi feltételei, az abban résztvevők magatartása bűnszervezetben elkövetettként értékelendő.

A cégcsoportban működő terheltek a kitűzött cél – az adócsalás – érdekében csökkentették az adóbevallás részbeni alapját képező pénztárgépi adatokban a bevételek összegét. A célt szolgáló tevékenység szervezett és összehangolt volt, az összehangolt utasításokat a működést ismerő, gazdasági és könyvelési ismeretekkel rendelkező személyek adták ki és ellenőrizték azok végrehajtását, a felülvizsgálattal érintett terheltek a hierarchián végigvonuló vezetői utasítások szerint működtek közre, hajtották végre az utasításokat. Azaz a cél elérése – bűncselekmények megvalósítása – érdekében a korábbiaktól elkülöníthető, rendszerszintű, szervezett, összehangolt tevékenység folyt.

A bűnszervezetben elkövetés megállapításához elegendő az, ha a terhelt felismeri, hogy a szervezet összehangoltan működik a hosszú távú célok megvalósítása érdekében.

A fent kifejtettek alapján az üzletvezető terheltek számára nem lehetett kétséges sem az, hogy háromnál lényegesen több személy vett részt egy hosszabb időre létrehozott, összehangoltan működő szervezet működésében, sem az, hogy a működés célja súlyosabb megítélésű – ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel fenyegetett – bűncselekmények elkövetése volt, függetlenül attól, hogy a saját tevékenységükkel nem járultak hozzá a teljes, a súlyosabb minősülést eredményező vagyoni hátrány okozásához. Azzal ugyanis valamennyien tisztában voltak, hogy a cégcsoport nagyszámú üzletet működtetett, melyek közül több igen nagy bevételre tett szert, a bűncselekmények nem csupán az általuk vezetett üzletek révén valósultak meg, így az okozott vagyoni hátrány, amely-

nek bekövetkezéséhez maguk bűnsegélyt nyújtottak, lényegesen meghaladta azt a mértéket, amelyre tekintettel az adócsalás (költéségetési csalás) miatt kiszabható szabadságvesztés nem csupán eléri, de meg is haladja az öt évet.

Mindezekre tekintettel a másodfokon eljáró ítélőtábla törvényesen állapította meg, hogy a büntetést a felülvizsgálattal érintett terheltekkel mint bünszervezetben elkövetőkkel szemben kellett kiszabni.

Fogvatartott sértett bántalmazása (Bhar.I.222/2019.)

Az ítéleti tényállás lényege szerint a vádlottak büntetés-végrehajtási intézet állományában teljesítettek szolgálatot, amikor a biztonsági osztályvezető helyettesként szolgálatot teljesítő II. rendű vádlott jelenlétében a biztonsági tisztként szolgálatot teljesítő I. rendű vádlott arra utasította a körletfelügyelőként szolgálatot teljesítő III. és IV. rendű vádlottakat, hogy bántalmazzák a cellában fogvatartott sértettet, aki a bántalmazás következtében bevizelt. I. és II. rendű vádlottak a bántalmazást figyelemmel kísérték, jelenlétükkel szándékerősítő hatással voltak III. és VI. rendű vádlottakra.

A Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsa az I. rendű vádlottat a felbujtóként, hivatalos eljárásban csoportosan elkövetett bántalmazás büntettének [Btk. 301. § (1) és (2) bekezdés] és a II. rendű vádlottat a bűnsegédként, hivatalos eljárásban csoportosan elkövetett bántalmazás büntettének [Btk. 301. § (1) és (2) bekezdés] vádja alól felmentette.

A Fővárosi Ítélőtábla Katonai Tanácsa az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatta: az I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki felbujtóként, hivatalos eljárásban csoportosan elkövetett bántalmazás büntettében, a II. rendű vádlottat pedig bűnsegédként, hivatalos eljárásban csoportosan elkövetett bántalmazás büntettében. Ezért az I. rendű vádlottat egy év nyolc hónap, két év próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre és lefokozásra, míg a II. rendű vádlottat nyolc hónap, végrehajtásában két év próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte.

A Kúria mint harmadfokú bíróság az I. rendű vádlott lefokozás katonai büntetését 1 (egy) évre a főhadnagyi rendfokozatba visszavetés katonai mellékbüntetésre enyhítette, továbbá mindkét vádlottat előzetes mentesítésben részesítette, egyebekben a másodfokú ítéletét helybenhagyta.

A védelem hivatkozásával szemben a Be. 592–594. §-ai a részleges megalapozatlanság másodfokon történő kiküszöbölésének lehetőségét teljes körben biztosítják; a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma [Be. 593. § (2) bekezdés] nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. A tényállás hiányosságának pótlása, felderíthetőségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a téves helyett a helyes ténybeli következtetés levonása az elfogadott bizonyítékból nem esik a felülmérlegelés tilalma alá, hanem az éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, amelyet a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja kifejezetten alkalmazni rendel arra az esetre is, ha az így módosított eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnöségének megállapításához vezet. Ez nyilvánvaló összefüggésben áll azzal, hogy ilyen esetben a Be. 615. § (2) bekezdés a) pontja megengedi a másodfokú ítélet elleni fellebbezést is, ellentétben azzal, ha a mindkét fokon egyezően bűnösség, vagy a büntetőjogi felelősség hiánya kerül megállapításra. Ekként a másodfokú

bíróság nem tévedett, amikor a vonatkozó jogszabályok helyes alkalmazásával a vádlottak büntetőjogi felelősségét megállapította.

A Kúria azonban egyetértett az I. rendű vádlott védőjének másodlagos indítványával abban, hogy az I. rendű vádlott esetében a lefokozás katonai büntetés alkalmazása – különösen úgy, hogy annak legfontosabb következménye a hivatásos szolgálati viszony törvény erejénél fogva történő megszűnése lenne – a speciális prevenció érdekében nem szükséges. Ezért a másodfokú ítéletet e körben megváltoztatta, és az I. rendű vádlottal szemben kiszabott katonai büntetés helyett a Btk. 139. § (1) bekezdése alapján rendfokozatban visszavetés katonai mellékbüntetést szabott ki, annak tartamát – a fenti törvényhely (3) bekezdésére figyelemmel – a törvényi minimumban, egy évben határozva meg.

A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (Hszt.) 86. § (2) bekezdés b) pontja szerint a hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonyát felmentéssel meg kell szüntetni, ha a hivatásos szolgálatra alkalmatlanná vált, mert nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményének [Hszt. 41. § (1) bekezdés a) pontja szerint büntetett előéletű, Hszt. 42. § (4) bekezdés a) pontja]. A Hszt. 86. § (9) és (10) bekezdése ugyan az alkalmatlanság ilyen eseteiben is mérlegelési lehetőséget biztosít, ez azonban az I. rendű vádlott kapcsán nem lenne alkalmazható. Ezért a Kúria akként rendelkezett, hogy őt a Btk. 102. § (1) bekezdése alapján előzetes mentesítésben részesíti.

A II. rendű vádlott szolgálati viszonya az elsőfokú ítélet kihirdetése után megszűnt. Ettől függetlenül a Kúria úgy ítélte meg, hogy a két vádlottra kiszabott joghátrány belső arányosságára is figyelemmel, a II. rendű vádlott előzetes mentesítése is indokolt.

A kerítés és az emberkereskedelem a „másnak megszerez” elkövetési magatartással egyaránt megvalósulhat (Bfv.II.1.474/2018.)

Az ügyben eldöntendő kérdés az volt, hogy az elkövetők cselekménye kerítés büntettként, illetve emberkereskedelem büntettként értékelendő. A Kúria rámutatott: a kerítés és az emberkereskedelem a „másnak megszerez” elkövetési magatartással egyaránt megvalósulhat. A kerítés megállapíthatóságához az szükséges, hogy a másnak megszerzés haszonszerzés céljából szexuális cselekmény végzésére történjék. Az emberkereskedelem megállapíthatóságához pedig az szükséges, hogy a másnak megszerzés kizsákmányolás céljából történjék. A kizsákmányolás a kiszolgáltatott helyzetbe hozott vagy helyzetben tartott sértett e helyzetének kihasználásával előny szerzésére törekvés. Az előny lehet anyagi vagy egyéb (tehát nem anyagi) előny és adott esetben lehet valakinek szexuális cselekmény végzésére másnak (más harmadik személynek) a megszerzése.

Amennyiben a kerítés büntette és az emberkereskedelem büntette alaki halmozatban áll egymással, akkor csak a súlyosabb jogtárgysértést megvalósító és súlyosabban büntetendő emberkereskedelem büntette állapítandó meg.

Végül a másnak megszerzés alatt alapvetően nem értendő más az emberkereskedelem, mint a kerítés kapcsán. Ha tehát valaki haszonszerzés céljából megteremti a kiszolgáltatott helyzetbe hozott vagy helyzetben tartott, azaz kizsákmányolt passzív alany mással vagy másokkal történő szexuális kapcsolatának a közvetlen lehetőségét, a sértett megszerzésével emberkereskedelmet követ el. Ezzel az emberkereskedelem befejezett. Ha ezen túl a passzív alany és a harmadik személy között a szexuális cselekmény megtörténik, az a büntetés kiszabása körében értékelendő.

Amennyiben a terhelt az emberkereskedelem törvényi tényállásban szabályozott elkövetési magatartást visz véghez, emberkereskedelem és nem a kényszermunka büntette valósul meg (BH 2020.30.; Bfv.II.600/2019.)

Az előzőhöz hasonló kérdésben foglalt állást a Kúria ebben az ügyben is. Amennyiben a munkavégzésre kényszerítés kiszolgáltatott helyzetben lévő személy sérelmére, e helyzetben tartásának kihasználásával, előny – a jelen esetben vagyoni előny – szerzésére való törekvés érdekében történik, és a terhelt az emberkereskedelem törvényi tényállásban szabályozott elkövetési magatartást visz véghez, ez utóbbi bűncselekmény, és nem a kényszermunka büntette valósul meg. Ha pedig az ügyben első fokon a járásbíróság járt el, úgy nincs helye a büntetés törvényessége vizsgálatának, hanem a hatáskör túllépése miatt az ítéletet hatályon kívül kell helyezni és a helyes minősítés szerint hatáskörrel rendelkező bíróságot kell új elsőfokú eljárás lefolytatására utasítani.

**Terézvárosi önkormányzati képviselők büntetőjogi felelőssége
vagyonelidegenítésről való testületi döntésben
(EBH 2019.B.15.; Bfv.III.1310/2018.)**

A törvényszék a 2017. január 24-én kihirdetett ítéletével a VII. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett hűtlen kezelés büntetében [Btk. 376. § (1) és (5) bekezdés a) pont]. Ezért őt 1 év 8 hónapi – végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztésre ítélte, s a terheltet előzetes mentesítésben részesítette; a XV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett hűtlen kezelés büntetében [Btk. 376. § (1) és (5) bekezdés a) pont]. Ezért őt 1 év 6 hónapi – végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztésre ítélte, s a terheltet előzetes mentesítésben részesítette. Mindkét terhelte esetében a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg azzal, hogy a végrehajtás elrendelése esetén a terhelte legkorábban a büntetés kétharmad része kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A VII. rendű és XV. rendű terheltet kötelezte – a többi terhelettel – egyetemlegesen az önkormányzat magánfél részére polgári jogi igény címén 131.700.000 forint és annak 2004. június 24. napjától járó törvényes kamata, az állam javára pedig 900.000 forint illeték megfizetésére. A magánfél ezt meghaladó igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította.

Kétirányú fellebbezések alapján eljárva az ítéletábrá mint másodfokú bíróság a 2018. február 28-án meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a VII. rendű és a XV. rendű terhelte tekintetében megváltoztatta. A VII. rendű és a XV. rendű terheltek felrótt bűncselekményt hanyag kezelés vétségének [1978. évi IV. törvény 320. § (1) és (2) bekezdés] minősítette, a társtettesi elkövetésre utalást mellőzte, és mindkét terhelte megrovásban részesítette. A megítélt polgári jogi igény összegét 123.010.000 forintra mérsékelte, egyebekben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a VII. rendű és a XV. rendű terhelte tekintetében helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a VII. rendű terhelte és védője az 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés a) és b) pontját, a XV. rendű terhelte védője a 2017. évi XC. törvény (Be.) 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját megjelölve terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. A VII. rendű terhelte és védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány elsődlegesen a büntetőeljárás elévülés miatti megszüntetését, másodlagosan a VII. rendű terhelte felmentését célozta. Indokai szerint a VII. rendű terhelte nem követett el jogsértést, szabályszegést, a VII. rendű terhelte szemben téves volt a gondatlan elkövetés megállapítása is, tévedése miatt. A szóban forgó ingatlanok esetében az általános pályáztatási kötelezettség alóli kivétel érvényesült, így nem sérült a vagyonkezelői kötelezettség, a terheltek a gazdálkodás során önkormányzati képviselői minőségben (a szavazatukért) nem vonhatók büntetőjogi felelősségre. Az indítvány szerint a VII. rendű terhelte szavazatainak leadásánál jóhiszeműen járt el, sem szándékosan, sem gondatlanul kárt nem okozhatott az önkormányzatnak, és nem is okozott.

A XV. rendű terhelte védőjének álláspontja szerint a XV. rendű terhelte terhére megállapított bűncselekmény büntethetősége elévült, ezért a XV. rendű terhelte szemben a Be. 567. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eljárás megszüntetését indítványozta.

A Kúria a VII. rendű terhelte és védője, valamint a XV. rendű terhelte védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak.

A hűtlen kezelés olyan szándékosan megvalósítható bűncselekmény, amely csak akkor állapítható meg, ha az idegen vagyron kezelésével megbízott személy magatartása, és a tulajdonos oldalán bekövetkezett vagyoni hátrány között okozati összefüggés fennáll; vagyis a törvényi tényállásból az is következik, hogy a vagyoni hátrány elszenvedője végső soron a vagyron tulajdonosa lehet. Az önkormányzat tulajdonában álló vagyron – törvény erejénél fogva (ex lege) – az önkormányzat képviselő-testületére bízott. Ennélfogva a képviselő-testületre bízott önkormányzati vagyron a testület (tagjai) számára idegen vagyron.

Az irányadó tényállás szerint olyan testületi döntések meghozataláról, a döntésben igen szavazat révén való részvételtől van szó, amely önkormányzati tulajdont képező, korlátozottan forgalomképes, műemléki ingatlanok esetében, versenyeztetési eljárás lebonyolítása nélkül, a határozatban szereplő vételáron, felhatalmazást ad a polgármester számára az E. Kft.-vel és az A. Kft.-vel való adásvételi szerződések megkötésére, és hozzájárul a vételár megfizetését követően a vevők tulajdonjogának bejegyzéséhez.

A Kúria álláspontja szerint az ilyen vagyronelidegenítésről való testületi döntésben igen szavazattal résztvevő terheltek esetében a hűtlen (hanyag) kezelés megvalósulása szempontjából a törvényi tényállásba lépés kezdetét, az elkövetési magatartás (kötelességszegés) megkezdését a határozatról történő szavazás pillanata, a szavazat leadása jelenti.

Jelen ügyben nem lehet azt mondani, hogy az igennel szavazó terheltek tudattartalmának értelmi eleme – az igen szavazatuk leadását megelőzően – hiányzott. Ez pedig a következő volt: önkormányzati tulajdont képező ingatlan értékesítése, versenyeztetés nélkül, az előterjesztésben és a határozati javaslatban szereplő áron és vevő részére. Ha pedig a tudattartalom szempontjából az értelmi oldal megvan, akkor a hanyag gondatlanság eleve fel sem merülhet. Az értelmi oldal megléte esetében ugyanis az igennel szavazó tudattartalma – értelemszerűen – három lehetséges következményre vonatkozó: (forgalmi) értéken felüli áron történő elidegenítés, értékarányos elidegenítés, áron aluli értékesítés, elidegenítés. Itt válik kérdésessé az, hogy az igen szavazat egyes terheltek esetében az érzelmi viszonyulás körében tudatos gondatlanságot jelent (alappal bízhat-e abban, hogy a három lehetséges következmény közül csupán az első kettő következhet be), avagy belenyugszik abba, hogy akár áron (forgalmi értéken) alul történik az ingatlan eladása, és ezáltal akár vagyronvesztés is bekövetkezhet. Az eredmény elmaradásába vetett bizakodás a veszély mértékének felismerésével és az eredmény bekövetkezése valószínűségének az előrelátásával függ össze. Minél nagyobb a magatartással létrehozott s felismert veszély mértéke és minél nagyobb az eredmény bekövetkezésének előre látott valószínűsége, annál inkább köteles az elkövető a magatartás tanúsításától tartózkodni. Ha pedig az eredmény bekövetkezését valószínűnek tartja és a magatartást e felismerése ellenére is tanúsítja, az eredmény bekövetkezését értelmileg elfogadta. Az eredmény értelmi elfogadása mellett jelentőségét veszti annak érzelmi elutasítása, a „jó szerencsében” bizakodás.

A Kúria álláspontja szerint a versenyeztetési eljárás kötelezővé tétele éppen azt a jogalkotói célt szolgálta, hogy az állami, önkormányzati vagyron érintően kiküszöbölje azt az esetlegességet, amely az áron alul történő eladás lehetőségét magában hordozza. Az ugyanis nem más, mint csupán szerencse elemen nyugvó, vakmerő bizakodás, és nélkülözi az igazolt ismeretet.

Az Áht. rendelkezése egyértelmű a tekintetben, hogy a vagyronnal felelős módon, rendeltetésszerűen kell gazdálkodni; a versenyeztetés elvárása valójában kívülről-

lók számára is megismerhetővé, ellenőrizhetővé teszi egy adott döntés indokait, amelynek célja nyilvánvalóan a legjobb ajánlat kiválasztása. Ha versenyeztetési eljárás keretében kerül sor akár egy kedvezőtlenebb ajánlat elfogadására, az nem jelent feltétlen bűnös szándékot, mivel indokai megismerhetők. Ez esetben ugyanis maga az eljárás rendje, törvényi szabályozásba illeszkedő feltételrendszere teremti meg a döntés jogszerűségét.

Ehhez képest, aki ilyen körülmények között a versenyeztetésre vonatkozó törvényi előírások figyelmen kívül hagyásával, annak elmaradásával igenlően szavaz a szóban forgó ingatlanok eladásáról, az egyidejűleg belenyugszik az áron alul történő értékesítés (vagyonvesztés) lehetőségének bekövetkezésébe, nem pedig könnyelműen bízik annak elmaradásában. Ilyenkor ugyanis valójában az ilyen (igen) szavazatával a képviselő megkérdőjelezi a törvényi szintű szabályozás kockázatkiküszöbölő hatását, ezáltal pedig teljes mértékben magára veszi a döntés felelősségét.

A versenyeztetés elmaradása esetén a vakmerőség, kockázati és szerencse elemek válnak a döntés részévé. Ez utóbbi viszont a közvagyonot érintően nem megenyedett.

Ekként a VII. rendű terhelt és a XV. rendű terhelt cselekményének törvényes minősítése jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette [az elkövetés idején hatályos 1978. évi IV. törvény 319. § (1) és (3) bekezdés c) pont, 138/A. § d) pont], melyet mint önálló tettesek valósítottak meg.

Az eljárás bíróság a VII. rendű terheltet és a XV. rendű terheltet az 1978. évi IV. törvény 71. §-a alapján megrovásban részesítette. Ezen intézkedés alkalmazására elviekben bármely bűncselekmény miatt sor kerülhet. Jelen ügyben a felülvizsgálati indítvány benyújtása mindkét terhelt esetében a Be. 651. § (2) bekezdésére tekintettel, javukra szólóan történt. Ehhez képest az alkalmazott joghátrány további vizsgálata a Be. 659. § (5) bekezdésének korlátjába ütközött.

A Kúria nem találta alaposnak a cselekmény elévülésére vonatkozó hivatkozásokat sem. Az elévülést félbeszakító egyes eljárási cselekmények között az 1978. évi IV. törvény 33. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott, VII. rendű terhelt esetében az 1. és 2. tényállási pontban, XV. rendű terhelt esetében a 2. tényállási pontban írt cselekmények kapcsán a hároméves elévülési határidő nem telt el. A helyes minősítéshez igazodóan a cselekmény büntetési tételkerete két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, elévülési ideje – mindkét törvény alapján egyezően – nyolc év, így büntethetőséget megszüntető ok, miként a polgári jogi igény elévülése fel sem merülhet. Ekként a Kúria a VII. rendű terhelt és védője, a XV. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján mindkét terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

Az év első felében két jogegységi határozatot hozott a Büntető Kollégium. Országos érdeklődésre a 2/2019. BJE tart számot, amely kimondja: az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető törvény meghatározásakor az alapítételekkel elbírált bűncselekmények elkövetési ideje közömbös; annak van jelentősége, hogy az összbüntetésbe foglalás lehetősége mikor nyílt meg.

**Nem nyilatkozhat a sajtónak a „halálkamion” ügynek nevezett büntetőeljárás terheltje
(Bpkf.III.206/2019.)**

A törvényszék a IV. rendű terheltet bűnszervezet tagjaként társtettesként, folytatólagosan elkövetett embercsempészás büntette [Btk. 353. § (1), (2) bekezdés a) és b) pontja, (3) bekezdés a) és d) pontja] valamint emberölés büntette [Btk. 160. § (1), (2) bekezdés d) f) i) pontja] miatt halmazati büntetésül 25 évi fegyházban letöltendő szabadságvesztésre, 10 év közügyektől eltiltásra és 10 évre Magyarország területéről kiutasításra ítélte.

Az ítéletábra az előtte másodfokon folyamatban lévő ügyben engedélyezte a IV. rendű terheltnek, hogy az ARD Német Közszolgálati RTV részére a büntetőügyével kapcsolatban – neve közlése és arca bemutatása nélkül – nyilatkozzék. A döntés ellen az ügyész jelentett be fellebbezést.

A Kúria az ítéletábra végzését megváltoztatta és a IV. rendű terhelt részére a büntetőügyével kapcsolatban a nyilatkozattétel engedélyezését megtagadta. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a VII. rendű, XII. rendű és XIV. rendű terhelték távollétében folytatta le a bizonyítási eljárást, akik jelenleg is ismeretlen helyen tartózkodnak, és akik ellen továbbra is nemzetközi és európai elfogatóparancs van érvényben. A nem jogerős elsőfokú ítélet szerint valamennyi terhelt a bűnszervezet tagjaként vett részt az embercsempészásban, cselekményeik szorosan kapcsolódnak; a IV. rendű terhelt, a XII. rendű és XIV. rendű terheltekkel közös szállításban is részt vett. Az ismeretlen helyen tartózkodó terheltársak érdemben még nem terjesztettek elő védekezést; amennyiben elfogásukra a másodfokú eljárás idején sor kerül, úgy a másodfokú bíróságnak tárgyalást kell tartania, melyen biztosítani kell a vallomástétel lehetőségét.

A IV. rendű terhelt sajtó útján történő nyilatkozattétele a még szabadlábban lévő, ismeretlen helyen tartózkodó terheltársak részére a büntetőeljárás érdekeit veszélyeztető információk nyújtásával a büntetőeljárás eredményes lefolytatását súlyosan veszélyezteti. Az interjúban ugyanis a IV. rendű terhelt olyan információkat is közölhet, amelyeket a szökésben lévő, távollétükben nem jogerősen ugyancsak elítélt terheltársak ugyancsak megismerhetnek és védekezésükben felhasználhatnak.

Migránsok közé „beépült” oknyomozó újságíró esete (Bfv.III.1359/2018)

A járásbíróság – a törvényszék által helybenhagyott – ítéletével közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja], valamint hatóság félrevezetésének vétsége [Btk. 271. § (3) bekezdés] miatt a terheltet megrovásban részesítette és kötelezte a bűnügyi költség viselésére. Az irányadó tényállás szerint a terhelt az internetes hírportál munkatársaként elhatározta, hogy végigkíséri a Magyarországra érkező menekültek magyarországi útját és erről újságíróként a nyilvánosságot tájékoztatja; tudatában annak, hogy a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal kivétel nélkül elutasította egyes sajtóorgánumok azon kérését, hogy őket a harmadik országbeli állampolgárokról kép- és hanganyag, riport készítése céljából a hivatal által fenntartott intézményekbe beengedjék.

Ennek megfelelően 2015. augusztus 10-én Ásotthalom térségében elvegyült 37 harmadik országbeli állampolgár közé; őket a megyei rendőr-főkapitányság járőrei elfogták és a röskei táborba szállították. 2015. augusztus 11-én a Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőr-főkapitányság Határrendészeti Osztályának győri objektumába vitték, ahol a terhelt kirgiz állampolgárnak vallotta magát, orosz nyelven személyes adatként K. G. nevet és személyi adatokat diktált be, az adatfelvételi lapra cirill betűkkel részben maga vezette rá az adatokat és azt alá is írta K. néven. E lapon rögzítésre került, hogy menedékkérelt, ezáltal vele kapcsolatban az idegenrendészeti és menekültügyi eljárás is megindult. 2015. augusztus 11-én 19 óra 15 perckor az eljáró rendőr főörzszászlós a fenti adatokat megfelelő idegenrendészeti számon rögzítette, a HIDRA számítógépes rendszerben elkészítette a végzést az idegenrendészeti eljárás felfüggesztéséről. A határozat elkészültét követően még annak kihirdetése előtt, az ujjnyomat felvétele és a fényképezés megkezdésekor a menekültügyi eljárást folytató hatóság alkalmazottai előtt a terhelt felfedte valódi személyazonosságát és magát az újságírói igazolvánnyal igazolta. Az első- és másodfokú bíróság részletesen kitért a sajtószabadságról és médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.); az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) ítélete alapján követett gyakorlatra. A terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa alapján eljárva a Kúria az első- és másodfokú határozatokat hatályukban fenntartotta. Megállapította, hogy a terheltnek felrótt magatartás mindkét bűncselekmény tekintetében tényállásszerű. A terhelt által sajátjaként bemondott valótlán személyi adatok alapján meghozott, az idegenrendészeti eljárás felfüggesztésére rendelkező hatósági határozat közokirat, annak helyét és idejét közhitelűen bizonyítja. A terhelt tudata pedig átfogta, hogy az idegenrendészeti hatóság előtt az adott eljárás alapjául annak megindítására szolgáló nyilatkozata valótlán, egyben alkalmas joghatás kiváltására. Egyetértett a Kúria az eljáró bíróságoknak a büntethetőségi akadály hiányát megállapító érvelésével, részletesen kitért arra, hogy más megítélés alá esik a Be.-ben szabályozott fedett nyomozó igénybevitelére vonatkozó szabályrend; a magánnyomozó, illetve az oknyomozó újságíróra vonatkozó rendelkezések. Az Smtv. 8. § (1) bekezdésére vonatkozó hivatkozás ekként alappal nem foghatott helyt.

Óriásplakát-rongálók: a véleménynyilvánítás bűncselekmény megvalósításával nem gyakorolható
(EBH 2019.B.12.; Bfv.III.1408/2018.)

A járásbíróság rongálás vétsége [Btk. 371. § (1), (2) bekezdés a) pont] miatt a terhelteket próbára bocsátotta. A másodfokú bíróság a büntetést kiszabó részében változtatta meg az elsőfokú bíróság határozatát, azt megrovásra enyhítette.

Az irányadó tényállás szerint a terheltek a „Nemzeti Konzultáció a bevándorlásról és a terrorizmusról” szülő óriásplakátokat diszperzites festékkel lefestették vagy leöntötték, illetve azok egy részére nagy betűkkel „Szégyen!”, „Szeged nem kéri!”, „Szeged nem ilyen” feliratokat helyeztek el, így a plakátok megrongálásával a Miniszterelnökségnek kárt okoztak.

A Legfőbb Ügyészség a terheltek javára felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, álláspontja szerint a terheltek által elkövetett cselekmény nem bűncselekmény, mivel magatartásuk a véleménynyilvánítás szabadságából fakadóan nem veszélyes a társadalomra, így a bűncselekmény Btk. 4. § (1) bekezdésében meghatározott egyik fogalmi eleme hiányzik.

A Kúria a jogerős határozatot hatályában fenntartotta. A Kúria álláspontja szerint a terheltek akarategységben, számukra idegen vagyontárgyon előidézett sérelemmel okoztak kárt. A véleménynyilvánítás szabadsága a büntetőjogi felelősségre vonás általános akadályának nem tekinthető. Alapjog-gyakorlásra hivatkozás önkényt nem igazolhat. A társadalomra veszélyességgel összefüggésben a Kúria álláspontja szerint a terheltek tisztában voltak azzal, hogy a plakátok számukra idegen vagyontárgyak, amelyeknek pénzben kifejezhető értékük van, ehhez képest azokra olyan fizikai ráhatást fejtettek ki, ami kárt okozott, a véleménynyilvánítás pedig bűncselekmény megvalósításával nem gyakorolható.

Külföldi állampolgárok törvénytelen módon jogosítványhoz juttatása: a Kúria új eljárásra kötelezte a másodfokú bíróságot (Bfv.III.571/2019.)

Az elsőfokú bíróság 50 tényállási pont alapján 37 terheltet mondott ki bűnösnek vesztegetés büntetében, vesztegetés elfogadása büntetében, befolyással üzérkedés büntetében és egyéb korrupciós és ahhoz kapcsolódó bűncselekményekben. A megállapított tényállás lényege szerint a terhelték egy része autós iskola működtetésében vett részt, amelynek célja az volt, hogy román állampolgároknak tényleges teljesítmény és jogszabályi feltételek hiányában, anyagi haszon ellenében jogosítványt intézzenek. Ehhez oktatókat, tolmácsokat, orvosokat és közhivatalban dolgozókat is bevontak. Ennek során 70-100 román állampolgár jutott törvénytelen módon jogosítványhoz és egyéb hivatalos iratokhoz.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, egyes tényállási pontokban a terhelték egy részét felmentette, a felmentés a cselekmények nagyobb részét, több mint 2/3-át érinti. Egyes esetben *res iudicata*-ra hivatkozva az eljárást megszüntette, emellett a terhelték egy részével szemben megállapította, hogy a bűncselekményeket bünszervezetben követték el, emiatt többek között a szabadságvesztések felfüggesztését is mellőzte.

A felmentő, eljárást megszüntető döntésre tekintettel megnyílt a harmadfokú eljárás lehetősége. A Kúrián a védelem a bünszervezet megállapítását támadta. Hivatkozott arra, hogy időközben 2019. július 10. napjától a Btk. vonatkozó értelmező rendelkezése megváltozott, a bünszervezet fogalmát a jogalkotó újraszabályozta. A Kúriának ebben az ügyben nyílt lehetősége arra, hogy a bünszervezet fogalmi elemeit értelmezze, és állást foglaljon abban a kérdésben, hogy a megváltozott jogszabályi környezetben is a konkrét ügyben érintett vádlottak cselekménye magán viseli a bünszervezetben történő elkövetés jegyeit.

A harmadfokú bíróság az érintett vádlottak tekintetében hatályon kívül helyezte a másodfokú bíróság ítéletét és e bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. Tette ezt azért, mert a Be. 625. § (4) bekezdése szerint a tényállás javíthatatlan megalapozatlansági hibában szenvedett. Ennek lényege az a ténybeli probléma, hogy a másodfokú bíróság által elvégzett tényállás-kiegészítés, helyesbítés a másodfellebbezéssel érintett tényállási pontokban olyan „kétarcú” tényállásokat eredményezett, amelyekből nem volt egyértelműen megállapítható, hogy az egyes vádlottak esetében mely tényekből következett a másodfokú bíróság a büntetőjogi felelősség fennálltára, avagy hiányára. Mindez pedig a harmadfokú eljárás szabályai szerint a Kúrián már nem volt orvosolható.

**2019-ben további, az 1956-os forradalomban és szabadságharcban résztvevő
megtörtént elítélések törvényi semmisségét igazolta a Kúria
(Bs.III.663/2019.)**

A Budapesti Fővárosi Bíróság Népbírószági Tanácsa 18 terheltet bűnösnek mondott ki a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalom kezdeményezésének és vezetésének büntetőjogi és más bűncselekményekben.

A negyedik Semmisségi törvény, a 2000. évi CXXX. törvény rendelkezései szerint amennyiben az ítélet a terhelt bűnösségét olyan bűncselekményekben állapította meg, amelyek a forradalom és szabadságharc céljával azonosságot mutatnak, úgy az elítélés semmisségéről a Kúria igazolást ad ki.

A megállapított tényállás alapján a terhelt cselekményei az 1956. évi forradalom és szabadságharc cselekményeihez köthetők, ezért a Legfőbb Ügyész indítványának megfelelően a Kúria a terhelt semmisségét igazolta. Az ügyben szereplő két terhelt esetében ez már korábban megtörtént; míg két további terhelt tekintetében a Legfőbb Ügyész nem is indítványozta az igazolás kiadását, figyelemmel arra, hogy cselekményük nem volt a forradalom és szabadságharc eseményeihez köthető (egyikük a feleségét gyilkolta meg). A Kúria az ügyészi indítvánnyal egyezően az elítélések semmisségét igazolta.

(Bs.III.700/2019.)

Hasonlóan semmisségi igazolást adott ki a Kúria a Bs.III.700/2019-es számú ügyben. A Budapesti Fővárosi Bíróság Népbírószági Tanácsa a terheltet bűnösnek mondta ki a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló cselekmények elkövetésének büntetőjogi, s ezért őt életfogytig tartó börtönbüntetésre, teljes vagyonelkobzásra, és összes jogaitól 10 év időtartamra való eltiltásra ítélte. A másodfokon eljáró Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bíróságának Népbírószági Tanácsa a bejelentett fellebbezéseket elutasította. Utóbb az Népbírószági Elnökségi Tanács törvényességi óvás alapján a terheltet halálra ítélte, a halálbüntetést 1958. május 20-án végrehajtották. Az irányadó tényállás szerint a terhelt a tüntető tömeghez csatlakozott, utóbb annak élére állt, a jelszavakat („gyilkos ÁVO”, „vesszen az ÁVO”, „ruszkik haza”) karmozgásával vezényelte. A Deák Ferenc téri rendőrkapitányságon a tárgyaló küldöttség tagja volt, október 30-án rendőrnagyi fokozatot, fegyvert kapott, beosztották a hadtáp bizottságba, feladata kérelmek elbírálása, anyagi természetű ellátás volt. November 4-én a Fóti út környékén a szovjet csapatokkal fegyveres harca bocsátkozó csoport parancsnokságát átvéve hadmozdulatokat irányított, 1956 novemberétől röpcédulákat gyártott és terjesztett. A Kúria az ügyészi indítvánnyal egyezően az elítélésének semmisségét igazolta.

Cigaretta csempészes: lefoglalható a csempészautó (Kfv.I.35.378/2018.)

A felperes 2016. szeptember 22-én a beregsurányi határátkelőhelyen Magyarország irányába való átlépés során úgy nyilatkozott, hogy 2 doboz cigaretta van nála. A másodlagos vámvizsgálat során megállapították, hogy a felperes által használt más személy tulajdonát képező gépkocsi alvázat átalakították, a rejtkehelyen a bejelentett mennyiségen felül további, összesen 200 doboz különböző márkájú cigaretta található, amelyet, mint nem uniós jövedéki terméket a vámigazgatási eljárás keretében lefoglalták, az elkövetés eszközéül használt átalakított személygépkocsival együtt. Az elsőfokú vámhatóság 3.660.000 forint vámigazgatási bírságot szabott ki, a cigaretta lefoglalását és megsemmisítését, valamint a jövedéki termék szállítására használt, átalakított mikrobusz elkobzását és értékesítését rendelte el. A bírságot a felperes a helyszínen megfizette.

A másodfokú hatóság helybenhagyta az elsőfokú döntést azzal az indokolással, hogy a vonatkozó jogszabály ugyan lehetőséget ad a jövedéki termék felhasználására, tárolására és szállítására használt eszköz lefoglalásának mellőzésére, azonban a jármű átalakítása esetén erre nincs lehetőség, és ez a rendelkezés kógens. A felperes keresetében a gépkocsi elkobzásáról és értékesítéséről szóló rendelkezések bírósági felülvizsgálatát kérte. Álláspontja szerint, mivel a felperes a helyszínen megfizette a vámigazgatási bírságot, már nem kerülhetett volna sor ezekre a cselekményekre.

Az elsőfokú bíróság az alperesi határozatot hatályon kívül helyezte, majd a Kúria döntése alapján sorra kerülő új eljárásban ítéletével az alperesi határozatot a személygépkocsi elkobzása és értékesítése tekintetében helyezte hatályon kívül, kiemelve, hogy a vámigazgatási bírság megfizetésére a felderítéssel egyidejűleg 2016. szeptember 22-én sor került.

Az alperes a Kúriához intézett felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását kérte. Álláspontja szerint egyértelmű, hogy a jogszabályok kötelező jelleggel írják elő az olyan lefoglalt szállítóeszköz elkobzását, amelyen vámjogszabályok megsértését lehetővé tevő átalakítást végeztek.

A Kúria döntése szerint az alperes felülvizsgálati kérelme alapos, a rendelkezésre álló adatok alapján a Kúria tényként fogadta el, hogy a perbeli esetben a vámjogszabály hatálya alá tartozó, átalakított járművel végrehajtott cselekményről volt szó. Az alperes által hivatkozott, az Országgyűlés által el nem fogadott indokolásból következően maga a törvényalkotó nézete szerint való és az Alaptörvény által megkívánt jogértelmezési megközelítés alkalmazásával az vizsgálandó elsőként, hogy a vámjogszabályokból levezethető-e az alperes által helytállónak tekintett értelmezés, és az megfelel-e a józan észnek.

A Kúria jogértelmezése szerint a kötelezettségszegés elkövetését lehetővé tevő módon átalakított eszközökre nézve a szabályozás célja nem csupán az elkövető szankcionálása, hanem annak megakadályozása is, hogy az eszközzel a jövőben potenciálisan meg lehessen ismételni a jogsértést. A vonatkozó szabályozás pedig

nem ad lehetőséget az eszköz tulajdonos számára való visszaadására, kötelező értékesítést ír elő azzal, hogy a vevőnek az értékesítéskor kötelezettséget kell vállalni arra, miszerint a jogsértést lehetővé tevő átalakítást három hónapon belül megszünteti és az eszközt a vámhatóságnál bemutatja. Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a felperes keresetét elutasította.

A borralaló kezelésének folyamata nem minősíthető a pénztárgépet üzemeltetők működési sajátosságának (Kfv.I.35.512/2019.)

A felperesi Kft. 2014-től üzemelteti kávézóját, ahol egy pénztárgépet működtet. A vendégek által fizetett összegeket a pincérek maguknál tartották borralalóval együtt, időszakonként a pénztárgépbe helyezték, a borralalót pedig egy külön dobozkában, az irodában tartották.

A NAV 2018. június 15. napján felperesnél az online pénztárgépek működtetését ellenőrizte, és a próbavásárlást követően megállapította, hogy a kassza többletet tartalmaz a pénztárgép bevételehez képest, ezért 150.000 forint mulasztási bírságot szabott ki és 12 napra elrendelte a kávézó bezárását, de a másodfokú adóhatóság a bírság összegét 20.000 forintra csökkentette, és az üzlet bezárását mint jogkövetkezmenyt mellőzte.

A határozat ellen a felperes keresetet terjesztett elő és az alperes határozatának megváltoztatását kérte, hivatkozva arra, hogy a feltárt eltérés olyan működési sajátosságból ered, amelyet a jogszabály kimentésként fogalmaz meg, így jogsértés nem történt. Az adóhatóság a kereset elutasítását kérte, álláspontja szerint nincs továbbra sem az elfogadható kimentés körében a felperesi üzemeltetési sajátosság. Az adóhatóság példaként említette az elfogadható kimentés körében történő működésre azt a sajátosságot, amikor az ételkihordó vállalkozások esetében a kiállított nyugta teljesítéséig hiány mutatkozik a kasszában, ugyanakkor továbbra is az volt az álláspontja, hogy amennyiben a borralaló összege bekerül a kasszába, úgy azt bevételezni kell.

Az elsőfokú ítélet a NAV-határozatokat megsemmisítette és a közigazgatási hatóságot új eljárásra utasította. Rámutatott, hogy ténykérdésben nincs a felek között vita, így a jogkérdésben kell döntést hozni, méghozzá abban a kérdésben, hogy a borralaló kezelése olyan működési sajátosságnak minősül-e, amely a kasszaeltérés jogszerű indokát, kivételét jelenti. A bíróság úgy ítélte meg, hogy az ezzel a kérdéssel kapcsolatos körülményeket, illetve az eltérés mértékét az adóhatóság nem derítette fel kellőképpen.

Az ítélet ellen a NAV terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, ebben elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását, másodsorban az ítélet hatályon kívül helyezése mellett a bíróság új eljárásra kötelezését kérte. Érdemben továbbra is kifejtette azon álláspontját, hogy a jogszabályi kimentési lehetőség az olyan élethelyzetekre vonatkozik, mint a csomagküldő szolgálatok vagy kiszállítást vállaló cégek, ahol az átmeneti eltérés elkerülhetetlen. A felperesnél azonban a borralaló kezelése nem volt megfelelő, ugyanis amennyiben az a kiszolgálást végző személyeket illeti meg, úgy ezen összegeket a kasszától külön kell tárolni, amennyiben azonban a kasszába kerül, akkor azt bevételezni szükséges. Tévesnek tartotta továbbá a bíróság jogértelmezését is a működési sajátosságra vonatkozó eltérés mértékének felderíthetlenségét illetően.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet alaposnak találta. Megállapította, hogy a vonatkozó jogszabályok fő szabályként fogalmazzák meg a pénzkészletnek és a pénztárgépen bizonylatolt egyenlegek egyezőségét, amely alól eltérés akkor megengedett, ha azt az üzemeltető működési sajátosságai okozzák és az eltérés mértéke e sajátosságokhoz igazodó. A Kúria álláspontja szerint a jogalkotó a kivételek megfogalmazásakor azokra az élethelyzetekre gondolt, ahol a termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás és az ellenérték bevételezése között magából a tevékenység jellegéből adódóan telik el hosszabb idő, nem pedig azokra a helyzetekre, amikor a különböző jogcímen kezelt összegek elválasztása jár nehézséggel, így végső soron a borra való ténye, annak tárolási vagy elszámolási nehézségei nem alkalmasak a jogszabályi kivétel megalapozására.

Panasz rendőri intézkedés ellen: jelentősége van a szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenérésnek (Kfv.II.37.129/2018.)

A felperes panaszt terjesztett elő a Független Rendészeti Panasztestülethez (FRP), amelyben sérelmezte a vele szemben foganatosított rendőri intézkedést. Előadta, hogy egyetemi előadásukat követően egyik csoporttársát a férje megtámadta és egy bilincsel próbálta magához láncolni, ő pedig a hölgy segítségére sietett. Dulakodást követően két másik évfolyamtársával a férjet a földön tartották, amíg az általuk értesített rendőrség kb. egy óra múlva meg nem érkezett. A helyszínen érkező rendőrök ezt követően őket állították elő csoportos garázdaság elkövetése miatt gyanúsítottként. Sérelmezte az előállításának jogszerűségét, jogalapját, mert előállítását megaláznak, eltúlzottnak tartotta, illetőleg mert feltartóztatásának okát nem közölték vele. Állította, hogy állampolgári kötelezettségüknek tettek eleget.

Az FRP megítélése szerint a jogellenes cselekmények elkövetésére vonatkozó telefonos bejelentés megfelelő jogalapot teremtett a felperes előállítására, azonban az arányosság követelményének nem felelt meg, a személyi szabadságát jogellenesen korlátozták. Az FRP döntést követően indult közigazgatási eljárásban az alperes az értesítési kötelezettség elmulasztása tekintetében a felperes panaszának helyt adott, minden más tekintetben a panaszt elutasította.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének helyt adott, az alperes határozatát hatályon kívül helyezte, és az alperest új eljárásra kötelezte. Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes vonatkozásában a tettenérés nem valósult meg, hiszen őt nem kellett elfogni, üldözni, mert ő maga és társai hívták a rendőröket és a helyszínen maradtak, amíg azok meg nem érkeztek, a cselekményüket több szemtanú is figyelemmel kísérte, ezért az előállításra nem volt kellő jogalap.

Az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelmet a Kúria érdemben nem találta alaposnak. A Kúria egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a helyszínen érkező rendőrök csak akkor foghatták volna el, és állíthatták volna elő a felperest további intézkedés megtétele céljából, ha szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érik, ugyanis tettenérés esetén a rendőrségnek nincs mérlegelési lehetősége, az intézkedést végre kell hajtania. A Kúria hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság döntéshozatala során figyelembe vette a tettenérés értelmezésének büntetőjogi gyakorlatát, amely alapján jelentőséget tulajdonított annak, hogy a tettenérésnek a folyamatosság, a megszakítás nélküliség mellett szükségszerű eleme az is, hogy

annak keretében sor kerüljön az elkövető fizikai ráhatással történő üldözésére, elfogására, visszatartására.

A Kúria álláspontja szerint a rendőri intézkedés jogszerűségének megítélése szempontjából alapvető jelentőségű bizonyítéknak a vitatott cselekmény napján készített rendőri jelentés minősül. Az alperes határozati megállapításával ellentétesen nem a rendőri jelentés több hónappal későbbi kiegészítése a meghatározó bizonyíték, mert az jóval az események után, már további ismeretek birtokában foglalja össze a történeteket, s nem mutat valós képet a rendőri intézkedés alapjául szolgáló ismeretekről. A cselekmény napján készült rendőri jelentés döntően a – bíróság által is elfogadott és értékelt – felperesi előadást, vallomást rögzíti, illetve a kiérkezéskor rendőrök elé táruló látványt írja le. Az a körülmény, hogy a rendőrök azt észlelték, hogy egy férfi a földön fekszik, akit három másik a földre nyom, továbbá az, hogy a felperesi, jogos védelemről és a tettes elfogásáról szóló előadásától eltérő körülmény feltárására ott a helyszínen – a rendőri jelentés szerint – nem került sor, azt igazolja, hogy a kiérkező rendőrök szándékos bűncselekmény elkövetését nem észlelhették, s ez nem szolgálhatott alapul számukra a felperes előállítására. E releváns dokumentum alapján a Kúria álláspontja szerint nem volt okszerűtlennek, logikátlannak minősíthető a bizonyítékok bírói értékelése.

Zajkibocsátással összefüggésben a Polgári Törvénykönyv birtokháborításra vonatkozó szabályai alkalmazhatók (Kfv.II.37.669/2018.)

Az elsőfokú hatóság az érintett Sportcentrum vagyonkezelőjét zajvédelmi határérték betartására kötelezte. Az alperes az elsőfokú határozatot megsemmisítette, indokolása szerint a közigazgatási iratanyagban megtalálható szakértői bizonyítás, valamint zajmérési jegyzőkönyv alapján az érintett telephely nem rendelkezik telepített környezeti zajforrással, berendezéssel. Emiatt a zajkibocsátásokra (labdajátékból származó zaj és hang) annak nem reprodukálható jellege miatt a határértéket megállapítani nem lehet.

Az elsőfokú bíróság az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte.

Az alperes felülvizsgálati kérelmét a Kúria alaposnak találta és megállapította, hogy helytálló az alperes azon hivatkozása, amely szerint a perbeni zajkibocsátással összefüggésben a Polgári Törvénykönyv birtokháborításra vonatkozó szabályai alkalmazhatók. A Kúria nem vitatta, hogy a felperes által kifogásolt tevékenység komoly zajhatásokkal jár, amely a felperesi ingatlan használatát érinti, ugyanakkor az erre vonatkozó igényeket a birtokháborításra vonatkozó szabályok szerint lehet érvényesíteni. Az előzőek szerint a zajvédelmi hatósági eljárásra és határérték megállapítására nincs jogszerű lehetőség, megjegyezve azt is, hogy az ilyen típusú szabályozás esetleges előírása sem oldaná meg a felperesi ingatlan zajvédelmét, utalva elsősorban arra, hogy a végrehajtás a gyakorlatban nem lenne megvalósítható.

Névnapi ünnepség vagy terméket ismertető, népszerűsítő tevékenység: jogszerűtlen gyógyszerismertetés történet (Kfv.III.37.705/2017.)

A felperes mint gyógyászati segédeszköz gyártó cég 2013 augusztusában Balatonfüredre szervezett háromnapos rendezvényt, amelyen a vele személyes és munkakapcsolatban álló, jelentős számú egészségügyi szakember vett részt. A felperesi ügyvezető állítása szerint az esemény a saját névnapjának megünnepeklését szolgálta, azonban az alperes a hivatalbóli eljárása eredményeképpen megállapította, hogy a résztvevőknek a részvételért nem kellett fizetniük, helyettük a felperesi társaság számlákkal igazoltan minden költséget átvállalt, ezáltal indokolatlan ajándékot nyújtott a gyógyászati segédeszközök rendelésére és forgalmazására jogosultaknak, továbbá ott – gyógyászati segédeszközök ismertetésére vonatkozó szabályok megszegésével – a felperes az általa gyártott gyógyászati segédeszközöket ismertető, népszerűsítő tevékenységet folytatott. Az alperes megtiltotta a jogsértő magatartás további folytatását és 60.000.000 forint bírság megfizetésére kötelezte a felperest, amely határozat ellen benyújtott felperesi keresetet az elsőfokú bíróság alaptalannak ítélte és elutasította.

A felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, hivatkozva arra, hogy tévesen és jogszabálysértően minősült az általa szervezett rendezvény ismertetői tevékenységnek. Hangsúlyozta, hogy azt a felperes ügyvezetője szervezte magán-személyként baráti esemény céljából, amelynek alátámasztására szolgáltak a résztvevők nyilatkozatai is, amelyek az elsőfokú eljárás során csatolásra kerültek. Utalt arra is, hogy a költségeket utóbb az ügyvezető megtérítette a társaságnak, amely ügyletet az adóhatóság is jogszerűnek és valósnak minősítette. Kifogásolta a felperes az eljárási bírság összegét is, amelyet – a keresetében foglaltakat megismételve – az alperes által más ügyekben kiszabott bírságtételekkel vetett össze és állította annak önkényességét, indokolatlan súlyosságát, valamint a mérlegelés szempontjainak sérelmét is.

A Kúria álláspontja szerint a bíróság megfelelő alaposággal tárta fel a tényállást, és abból az a bírság jogalapját tekintve helyes, azonban a bírság összecszerúségét tekintve nem kellően megalapozott jogi következtetést vont le, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét és az alperes határozatát a kiszabott bírság tekintetében hatályon kívül helyezte és az alperest e körben új eljárás lefolytatására kötelezte, egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A per iratai alapján megállapítható volt, hogy az alperes rendkívül alapos és körültekintő bizonyítási cselekményeket fogantatosított, amelynek eredményeképp helyállón állapította meg, hogy a felperes tevékenysége minden vonatkozásban kimerítette a gyógyszerismertetés fogalmát és az jogszerűtlennek minősült. Az esemény magánrendezvény jellegét egyértelműen cáfolta, hogy a brosúrákon, programfüzeteken, hirdetőtáblákon kizárólag a felperes cégneve került feltüntetésre, a felperesi ügyvezető mint magánszemély neve szervezőként sehol nem jelent meg a rendezvényen. Ezen körülményre a felperes egyébként első alkalommal csak a peres eljárás során hivatkozott, e jelleget azonban a megbízási szerződés és az utólagos költségviseles sem tudta kétséget kizáróan igazolni.

Ugyanakkor a Kúria megállapította, hogy az árbevétel arányosan kirívóan magas (nettó árbevétel 10% feletti) összegű, a bírság mértékének meghatározása tekintetében az alperes határozata nem felel meg a jogszabályi követelményeknek, nem volt alkalmas a bírság mértéke jogszerűségének alátámasztására, ezért az alperesnek a megismételt eljárásban okszerű és transzparens indokolást kell adnia, hogy a kiszabott bírság miként illeszkedik az alperes – felperes által perben hivatkozott – általános bírság kiszabási gyakorlatába.

Levéltár adatkezelésének jogszerűsége: a hatóság megsértette az ügy érdemére kihatóan a tényállás tisztázási kötelezettségét (Kfv.III.37.911/2017.)

A felperes levéltár adatkezelésének jogszerűsége volt az eljárás tárgya (a kutató adattovábbításának, illetve a bűnügyi személyes adatok nyilvánosságra hozatalának vizsgálata külön eljárásban történt). A felperes 2016. március 21-én a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1961. október 12-én kelt negyvennyolc oldalas ítéletéből tíz, a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 1962. február 17-én kelt tizenhárom oldalas ítéletéből három anonimizált oldalt bocsátott egy kutató rendelkezésére. 2016 áprilisában internetes weboldalon, és onnan átvéve több médiafelületen jelentek meg arra vonatkozó cikkek, hogy az alperesi beavatkozót bűncselekmény elkövetése miatt a hatvanas években elítélték. Az alperesi beavatkozó 2016. április 6-án a bejelentéssel fordult az alpereshez, hogy több internetes portál a hozzájárulása nélkül bűnügyi személyes adatait tette közzé. Az alperes hivatalból adatvédelmi hatósági eljárást indított és megállapította, hogy a felperes jogellenesen hozzáférést biztosított harmadik személy számára, ezért hárommillió forint adatvédelmi bírság megfizetésére, továbbá arra kötelezte, hogy a jövőben ezen hozzáférés biztosítása során tartsa be a határozatban kifejtetteket, és alakítson ki olyan eljárási szabályokat, amelyek biztosítják a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ltv.) 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának megfelelő alkalmazását. A határozat ellen benyújtott felperesi kereset folytán eljáró elsőfokú bíróság az alperes határozatát hatályon kívül helyezte. Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és a jogszabályoknak megfelelő, új – keresetet elutasító – határozat meghozatalát kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 3. § 2. és 4. pontjait, az 5. § (2) bekezdését, az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontját. A felperes az elsőfokú bíróság ítéletével szemben csatlakozó felülvizsgálati kérelmet, az alperes felülvizsgálati kérelmével szemben felülvizsgálati ellenkérelmet terjesztett elő. A csatlakozó felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályában való fenntartását, másodlagosan amennyiben a Kúria az elsőfokú ítéletet mégis jogszabálysértőnek találná, olyan jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát kérte, amelyben a kereseti kérelmének egészben vagy részben helyt ad abban a kérdésben is, hogy tényállás feltáratlansága miatt is jogszabálysértő a határozat. Az alperesi beavatkozó csatlakozott az alperes felülvizsgálati kérelmében foglaltakhoz.

A Kúria álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem megalapozott volt abban, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az anyagi jogi szabályokat, ebből eredően a jogsértés hiányát illetően is téves következtetésre jutott, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem pedig helytállóan állította a tényállás tisztázási kötelezettség alperes általi megsértését, amelyet az elsőfokú bíróság – tévesen – hagyott figyelmen kívül. Erre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletét és az alperes határozatát hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte.

A Kúriának abban az elvi jelentőségű kérdésben kellett állást foglalnia, hogy még élő természetes személyek bűnügyi személyes adatát tartalmazó bűn-

ítéletek kutatása a védelmi idő lejárta előtt anonimizált másolattal megva-

lósulhat-e az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja alapján abban az esetben, ha
a kutató az ítéleteket az elítéltek nevének és a bűncselekmény elkövetésének
évének feltüntetésével kéri.

A Kúria megállapította, hogy a kutatási kérelem elbírálásakor jelentősége
van annak, hogy a kutatási kérelemben milyen adatok és információk sze-
repelnek, ugyanis, ha azok alapján az érintett azonosítható, akkor a levéltár
bármennyire szakszerű és gondos anonimizálás mellett is bocsátja az ítéle-
teket a kutató rendelkezésére, a kutató a kutatni kívánt – személyes adatot
tartalmazó – anyag tartalmát egy lépésben összefüggésbe tudja hozni a kére-
lemben megjelölt természetes személlyel. Ez pedig ellentétes az anonimizált
másolattal történő kutatás lehetőségét megteremteni kívánó jogalkotói céllal,
így ilyen esetben az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kutatás fogal-
milag kizárt, következképpen nem engedélyezhető.

A csatlakozó felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának abban a kérdésben
kellett állást foglalnia, hogy az alperes elmulasztotta-e a tényállás tisztázá-
si kötelezettségét azzal, hogy nem vizsgálta meg a felperes őrizetében lévő
ítéletekről készült anonimizálással érintett példányokat. A tényállás feltárat-
lanságából ered, hogy az alperes a határozata rendelkező részében a kutatott
ítéletek vonatkozásában állapított meg jogsértést, holott a felperes nem az
első- és másodfokú ítéletek, hanem az anonimizált másolatok tekintetében
követte el a jogsértést. A Kúria megállapította, hogy a hatóság ezzel megsér-
tette az ügy érdemére kihatóan a tényállás tisztázási kötelezettségét, amely-
nek a szankció alkalmazása szempontjából is jelentősége van.

**Nem közterületi ingatlanon engedély nélküli fakivágás mint jogellenes
cselekmény szankcionálása: a kompenzáció megállapítása és a bírság kiszabása
nem szabályozható azonos feltételek mentén
(Köf.5.024/2019.)**

Az indítvány alapját képező per tényállása szerint a felperes a tulajdonában lévő
ingatlanon 2018. július 21-én engedély nélküli fakivágást és csonkolást végzett.
Az elsőfokú hatóság határozatában egy engedély nélkül kivágott fa pótlásaként
250 cm össztörzskörméretnek megfelelő mennyiségű fa 1.271.040 forint pénz-
beli megváltására kötelezte a felperest (az engedély nélküli csonkolást pedig
utólag engedélyezte). A fapótlási kötelezettség pénzbeni megváltásának összege
66.200 Ft/fa összeg alapulvételel történt a Budapest Főváros XI. kerület Újbu-
da Önkormányzat Képviselő-testületének a fás szárú növények védelméről szóló
15/2017. (V. 3.) számú önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) 6. számú
melléklete alapján. A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes az elsőfokú hatá-
rozatot helybenhagyta. Az alperesi határozat ellen a felperes keresettel élt. A fenti
tényállás alapján az elsőfokú bíróság végzésében a közigazgatási perrendtartásról
szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 144. §-a alapján a per tárgyalását
felfüggesztette és indítványozta a Kúria Önkormányzati Tanácsánál az Ör. 13. §
(2) bekezdés b) pontja, 13. § (4) bekezdés b) pontja, 14. § (1) bekezdése, valamint
a 6. számú melléklete törvényességi vizsgálatára irányuló eljárást.

Az Önkormányzat védíratában hivatkozott a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 48. § (1) bekezdésére, és az azt alátámasztó Köf. 5037/2018/4. számú határozatra, amelyek szerint az önkormányzat képviselő-testülete törvényben meghatározott módon és mértékben a más jogszabályokban előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozó környezetvédelmi előírásokat határozhat meg. Megítélése szerint ezek alapján a képviselő-testület a fakivágással érintett magánterületre is hozhat rendelkezést a pótlás, a telepítés és annak mértéke tekintetében.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának a bírói indítványban foglaltak alapján abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a nem közterületi ingatlanon engedély nélküli fakivágás mint jogellenes cselekmény szankcionálása milyen módon lehet törvényes: a kompenzáció – mértéke alapján – mikor válik bírságjellegűvé, illetve szükséges-e a kompenzáció mértékének felső határát a vonatkozó Ör.-ben megállapítani.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa szerint kompenzációs intézkedésként pénzbeli megváltás előírása az Ör. indítványban megjelölt 13. § (4) bekezdés b) pontjában önmagában nem volt jogszabálysértő, ugyanakkor az Ör.-ben az indítvány által támadott 13. § (2) bekezdés b) pontja az engedély nélküli fakivágás esetén megállapított pótlási kötelezettség mértékét tekintve nem állt összhangban a Kvt. 102/A. § (2) bekezdés b) pontjával. Az Ör. vitatott rendelkezése a pótlás mértékét az osztörzskörméret két és félszeresében állapítja meg, ez a szabályozás tehát nem a „megtérítést, kiegyenlítést” tűzi célul, hanem a büntetést/szankcionálást. A fentiek alapján a jogellenes cselekmény jogkövetkezménye a jogsértés súlyával arányban álló közigazgatási bírság kiszabása (környezetvédelmi bírság) lehet, amelynek kiszabására 2018. január 1-ig az indítványban hivatkozott Ket. 94/A. § (1a) bekezdése, azt követően a Mötv. 142/C. § (1) és (2) bekezdésének szabályai adnak felhatalmazást az önkormányzat számára.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa hangsúlyozta, hogy a két jogintézmény, azaz a kompenzáció (megállapítása), és a bírság (kiszabása) tehát nem szabályozható azonos feltételek mentén, tekintettel arra, hogy eltérő a céljuk, ebből következően a mértékük is. Az indítványban hivatkozott „felső határ” kötelező megállapítása a Ket. és a Mötv. alapján csak a közigazgatási bírsághoz kapcsolódik, a kompenzáció esetén ezek a szabályok nem kötik a jogalkotó önkormányzatot.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa mindezek alapján azt állapította meg, hogy az Ör. 13. § (2) bekezdés b) pontjának előírása szerint, az engedély nélkül kivágott fák pótlási mértéke szankciós jellegűvé vált azáltal, hogy a pótlási kötelezettséget a fák törzskörméretét tekintve az engedélyezett fakivágás esetére előírt másfélszeres mértékű pótláshoz viszonyítva „környezetvédelmen alapuló igazoló indok nélkül” két és félszeresére növeli. Ennek következtében engedély nélküli fakivágás esetére az Ör. 13. § (2) bekezdés b) pontja alapján meghatározott pénzbeli megváltás részben bírság jellegű szankciót tartalmaz. Nem jogsértő azonban az indítványban hivatkozott pénzbeli megváltás (kompenzáció) mértékének egységes, differenciálás nélküli átlagár alkalmazását előíró – függetlenül attól, hogy köz- vagy magánterületen, illetve engedéllyel vagy engedély nélkül történő fakivágás történt – Ör. 14. § (1) bekezdése és az ahhoz kapcsolódó, a befizetendő összeg számítási módjára vonatkozó 6. számú melléklet. Jogszabálysértést az Ör.-ben nem önmagában a kompenzáció mértékének megállapítása és kiszámításának a módja jelent, hanem az ennek alapjául szolgáló két és félszeres fapótlást meghatározó rendelkezés.

A hatóság eljárési vizsgálati kötelezettsége nem függ a szakhatósági állásfoglalás hozzájáruló voltától (Kf.IV.38.095/2018.)

A felperes egy vállalkozáscsoport tagja, amely vállalkozáscsoport meghatározó magyarországi tevékenysége egy országos földfelszíni sugárzású kereskedelmi csatorna, és további magyar nyelvű televíziós csatornák műsorszolgáltatása és reklámidejének értékesítése. A felperesi beavatkozó tevékenysége online sajtótermékek kiadása és reklámfelületeik értékesítése útján történő hasznosítása. A felperes 2016. szeptember 23-án üzletrész adásvételi szerződést kötött a felperesi beavatkozóval az üzletrészei 30%-ának megvásárlása érdekében. Az összefonódás egyben irányítási jogot is biztosított volna a felperesnek, amelyre tekintettel 2016. október 14-én az összefonódás engedélyezése iránti kérelmet nyújtott be az alpereshez. Az alperes az eljárása során megállapította, hogy az összefonódás tekintetében a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.). 72. § (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállnak, így annak teljes körű vizsgálatát rendelte el, és a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 171. § (1) bekezdése alapján megkereste az alperesi beavatkozót a szakhatósági állásfoglalása kiadása céljából. Az alperes a 2017. február 20-án kelt határozatával az alperesi beavatkozó nemleges szakhatósági állásfoglalására hivatkozással az összefonódást megtiltotta. A határozat ellen benyújtott felperesi kereset folytán eljáró elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Az ügyben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a bíróság engedélyezze a felperes és a felperesi beavatkozó közötti összefonódást. Másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a másodfokú bíróság az alperes határozatát helyezze hatályon kívül és kötelezze az alperest új eljárás lefolytatására azzal, hogy a szakhatósági állásfoglalást tekintse megadottnak. Harmadlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte úgy, hogy az alperesi határozatot és az annak részét képező szakhatósági állásfoglalást a bíróság helyezze hatályon kívül és kötelezze az alperest a teljes eljárás megismétlésére; negyedlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. Az alperes és az alperesi beavatkozó a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A felperesi beavatkozó nyilatkozatot nem terjesztette elő. A Kúria szerint a fellebbezés alapos, erre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az alperes határozatát hatályon kívül helyezte, és az alperest új eljárásra kötelezte.

A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása olyan mértékben sérti a régi Pp. 221. § (1) bekezdését, hogy a keresetet elutasító rendelkezésének jogszerűsége nem állapítható meg.

A Kúria két eljárásjogi kérdésben tartotta érdemben felülvizsgálhatónak az elsőfokú ítéletet. Az egyik a szakhatósággal való egyeztetés hiányának kérdésköre, a másik pedig az alperesi vizsgálat hozzájáruló szakhatósági állásfoglalás hiányára alapított mellőzése.

A Kúria hangsúlyozta, hogy a felperes a szakhatósági állásfoglalást a közigazgatási eljárás során annak ténybeli hibáira hivatkozással érdemben vitatta. A Ket. rendelkezései azonban nem a szakhatósági állásfoglalás érdemi vitatása esetére írják elő az eljáró hatóság számára a kötelező egyeztetés lehetőségét, hanem olyan alapvető hiba észlelése esetén, amely gyakorlatilag a szakhatósági állásfoglalás

érdemi felülbírálatát kizárja (hatáskör túllépése, tartalmi követelmény hiánya). Az a tény, hogy a felperes nem ért egyet a szakhatósági állásfoglalásban foglaltakkal, a kötelező egyeztetés jogalapját nem teremti meg, a hatóság tényállás tisztázási kötelezettségének fogalmi körébe ezen kötelező egyeztetés nem vonható be. A nemleges szakhatósági állásfoglalásra tekintettel mellőzött alperesi vizsgálat körében a Kúria a következőkre mutatott rá. Az a felek között nem volt vitatott, hogy a szakhatósági állásfoglalás az eljáró hatóságot köti. Az Mttv. 171. § (1) bekezdése értelmében, a Gazdasági Versenyhivatal köteles a Médiatanács állásfoglalását beszerezni az olyan vállalkozások közötti összefonódásnak a Tpv. 24. § szerinti engedélyezéséhez, amely vállalkozások vagy a Tpv. 15. § szerinti érintett legalább két vállalkozáscsoport tagjai szerkesztői felelősséget viselnek, és amelyek elsődleges céljai a médiatartalom nyilvánosságához való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton vagy nyomtatott sajtóterméken keresztül. Az Mttv. 171. § (4) bekezdése alapján a Médiatanács szakhatósági állásfoglalása a Gazdasági Versenyhivatalt köti (...). Az alperes e rendelkezésekből, a költség-hatékonyság elvéből, valamint a Ket. 50. § (1) bekezdéséből vezette le, hogy az összefonódás versenyjogi értékelésére miért nem kerített sort.

A Kúria rögzítette, hogy a hatóság eljárási (vizsgálati) kötelezettsége nem függ a szakhatósági állásfoglalás hozzájáruló voltától, ez az Mttv. 171. §-ából és a Ket. 50. § (1) bekezdéséből nem olvasható ki. Abból a tényből ugyanis, hogy a szakhatóság állásfoglalása mind a Ket., mind az Mttv. alapján az eljáró hatóságot köti, nem következik az, hogy erre hivatkozással az eljáró hatóság a saját hatáskörébe utalt kérdések vizsgálatát pusztán költség-hatékonyságra és a döntés determináltságára hivatkozással mellőzhetné. A Ket. 50. § (1) bekezdése szerinti döntéshozatalhoz szükséges tényállás tisztázás nem mentesíti a gazdasági verseny felett hatósági kontrollt gyakorló alperest, hogy a felperes kérelméből fakadó eljárási és tényállás tisztázási kötelezettsége alól mentesüljön, azaz a felperes kérelme tárgyában a saját, a kérelem versenyjogi minősítését jelentő „döntését” meghozza. A Kúria elvi élel rögzítette, egyrészt azt, hogy az ítélet indokolásának tartalmaznia kell a bíróság által megállapított tényállást, a döntésnél figyelembe vett bizonyítékokat, továbbá meg kell jelölni az ítélet alapjául szolgáló jogszabályhelyeket. Másrészt, a szakhatósági hozzájárulás hiányára figyelemmel az eljáró hatóság a saját vizsgálati körébe (hatáskörébe) tartozó kérdések vizsgálatát pusztán a költség-hatékonyságra és az állásfoglalás kötő erejére hivatkozással nem mellőzheti. A Tpv. 24. §-a szerinti olyan engedélyezési eljárásban, amelyben az Mttv. 171. §-a szerint a Médiatanács szakhatósági megkeresése kötelező, a Médiatanácsnak és a versenyhatóságnak önálló felelősségi rendszerben, de az ügyfél felé egy eljárásban kell értékelnie az elé kerülő ügyet. A versenyhatósági vizsgálat hiánya megakadályozza, hogy a bíróság a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket érdemben elbírálhassa.

Helyi adóügyben a jogalkalmazóknak azokat a jogszabályrészeket is értelmezniük és alkalmazniuk kell, amelyeket a jogalkotó a jogszabály értelmező rendelkezései között külön nem határozott meg (Kfv.V.35.285/2018.)

A felperes keresetében a terhére 2011–2014. évekre megállapított építményadó fizetési kötelezettség jogszerűségét vitatta, mert álláspontja szerint ezekben az években ingatlana – a Decathlon áruház – nem tartozott a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) tárgyi hatálya alá, nincsen nevesítve az értelmező rendelkezések között a Htv. 2009. január 1-jétől hatályos 52. § 47. pontjában szabályozott „egyéb nem lakás céljára szolgáló épület” fogalomban. A Htv. 11.§ (1) bekezdése szerint adóköteles az önkormányzat illetékességi területén lévő építmények közül a lakás és a nem lakás céljára szolgáló épület, épületrész (a továbbiakban együtt: építmény). A Htv. 11. §-a az építményeket két kategóriába osztva minősítette adóköteles adótárgynak. Az egyik kategória a lakás, a másik a nem lakás céljára szolgáló épület. A felperes ingatlana általa elismerten nem lakás.

A Kúria kiemelte, hogy a jogalkotó a törvény VII. fejezetében az Értelmező rendelkezések között meghatározott normaszöveget külön is értelmezte. A Htv.-ben nincsen olyan rendelkezés, hogy a Htv. alkalmazása során csak az Értelmező rendelkezésekben található és a jogalkotó által értelmezett jogszabályrészek alkalmazhatók és azok nem használhatók, amelyeket a jogalkotó az Értelmező rendelkezésekben nem definiált. A Htv. azon részeit tehát, amelyek fogalma az Értelmező rendelkezésekben nem meghatározott, a jogalkalmazók önmaguk értelmezik, és ugyanúgy használniuk kell, mint azokat, amelyeket a jogalkotó maga értelmezett. A bíróságok például a jogalkalmazás során az Alaptörvény 28. cikke alapján a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az alperes és az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy felperes ingatlana nem lakás céljára szolgáló épület, ezért a Htv. tárgyi hatálya alá tartozik.

A Kúria szerint tehát a helyi adóügyben a jogalkalmazóknak azokat a jogszabályrészeket is értelmezniük és alkalmazniuk kell, amelyeket a jogalkotó a jogszabály értelmező rendelkezései között külön nem határozott meg.

A kérelemre induló eljárásokban a tisztességes eljárás követelményének megsértése a hivatalból indult eljárásokhoz hasonlóan csak az eljárás egészének minősége alapján ítéltető meg (Kfv.V.35.385/2019.)

A Kúria e kérelemre indult adóügyben a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jog megsértése vizsgálatának szempontjait elemezte, egyben állást foglalt a nem érdemi közigazgatási döntések semmisségének kérdésében is.

A felperes 2016. május 24-én a Nemzetgazdasági Miniszternél mint az adópolitikáért felelős miniszternél 5.000.000 forint szolgáltatási díj egyidejű megfizetése mellett adó feltételes megállapítására irányuló kérelmet terjesztett elő. Az eljárás során a Nemzetgazdasági Minisztérium (a továbbiakban: NGM) Jövedelemadó és Járulékok Főosztályának vezetője 2016. augusztus 22-én kelt, a felperes által másnap átvett iratával az ügyintézési határidőt az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 132. § (4) bekezdésére utalással – indokolás nélkül – 60 nappal meghosszabbította, majd 2016. október 18-án

hiánypótlási felhívást bocsátott ki az eljárás megszüntetésének terhe mellett a kérelemmel érintett adónemek pontosítása érdekében. A felperes válaszát 2016. november 3-án nyújtotta be, és egyben kifogásolta az eljárási határidő túllépését. Az ügyintézési határidő meghosszabbítása és a hiánypótlási felhívás nem végzés formájában történt. Az NGM Adószabályozásért és Számvitelért Felelős Helyettes Államtitkára 2017. február 1-jén kiadmányozta a miniszter mint hatáskör gyakorlója megbízásából meghozott érdemi határozatát, amelyben kitért arra, hogy az eljárási határidő megtartott volt.

A felperes a határozattal szemben előterjesztett keresetét ügyféli jogai sérelmére alapította: a hatáskör hiányában, törvényes határidőn túl, indokolás mellőzésével, ezért a tisztességes eljárás követelményeinek megsértésével megtett közigazgatási cselekmények miatt az ügyintézési határidő objektív túllépése jogkövetkezményeként a megfizetett szolgáltatási díj kétszeresét, azaz 10.000.000 Ft-ot igényelt. Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes határozatát az ügyintézési határidő túllépése miatt részben hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte. Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította, mert megállapítása szerint az eljárási határidő megtartott volt, a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő jogai nem sérültek.

A felperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a feltételes adómegállapításra vonatkozó többszintű szabályozás áttekintése, valamint a közigazgatási döntések semmissége kérdésének egységes értelmezésére meghozott 1/2019. KMPJE alapján megállapította, hogy az érdemi döntés meghozatalára hatáskörrel rendelkező miniszter hivatali szervezete általi eljárási határidő meghosszabbítása és hiánypótló felhívás kiadása nem minősül hatáskör hiánya miatti semmis hatósági döntésnek. Ugyanakkor megállapította, hogy a kérelemre induló eljárásokban a tisztességes eljárás követelményének megsértése a hivatalból indult eljárásokhoz hasonlóan csak az eljárás egészének minősége alapján ítéltető meg. Azzal, hogy az alperes a törvényben előírt döntési forma mellőzésével, indokolás nélkül, a kiadmányozási jog gyakorlására vonatkozó tények megjelölése mellőzésével hosszabbította meg az ügyintézési határidőt, a felperest a jogorvoslat lehetőségéről nem tájékoztatta, eljárásának egésze nem felelt meg az alapjogi követelményeknek. Az ügyintézési határidő meghosszabbításáról annak utolsó napján határozott, és eddig az időpontig értékelhető eljárási cselekményt nem végzett. Az általa meghosszabbított határidő letelte előtt 3 nappal, a kérelem beadásától számított 147. napon adott csak ki hiánypótlási felhívást, majd az arra érkezett választ követő 90. napon kiadmányozta határozatát. Mindezen körülmények alapján az alperes eljárásának egésze nem felelt meg a tisztességes eljárás követelményeinek.

Nem történt visszamenőleges hatályú jogalkalmazás, mert a módosító törvény a kihirdetése, illetve hatálybalépése előtti időre nem állapított meg új kötelezettséget (Kfv.VI.37.568/2018.)

A Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Hallgatói Önkormányzata (a továbbiakban: kérelmező) 2015. szeptember 24-én hozott választmányi határozatával az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat elnökének választotta T. M. hallgatót.

A Szegedi Tudományegyetem Rektora (a továbbiakban: kérelmezett) a kérelmező választmányi határozatát megsemmisítette, figyelemmel arra, hogy a kérelmező elnökének tisztségét T. M. 2015. szeptember 1-jét megelőzően több mint négy éven keresztül látta el, amely a felsőoktatási törvény 60. § (2a) bekezdés a) pontja értelmében kizáró ok.

A kérelmezett határozatát a kérelmező kérelemmel támadta a bíróság előtt. Nézetük szerint a rektori határozat sérti a felsőoktatási törvény 116. § (10) bekezdését, amikor helytelen értelmezéssel a hatálybalépést megelőző tisztségek összeszámításával rendelkezett a határozat megsemmisítéséről.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság végzésében a kérelmet elutasította. A felbuzerálás folytán eljáró törvényszék az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A másodfokú végzéssel szemben a kérelmező élt felülvizsgálati kérelemmel. Kifejtette, hogy az eljáró bíróságok a felsőoktatási törvény releváns szakaszait helytelenül értelmezték, mert az tipikusan a visszamenőleges jogalkalmazás tilalmába ütköznek. Álláspontja szerint a megalkotott jogszabály előtti elnökként eltöltött időt nem lehet beszámítani a négyéves időkorlátba.

A Kúria végzésével a másodfokú bírósági végzést hatályában fenntartotta. A Kúriának az ügy érdemében abban kellett döntenie, hogy a felsőoktatási törvény 60. § (2a) bekezdés a) pontja – figyelemmel a 116. § (10) bekezdésére is – miként értelmezendő, vagyis az abban meghatározott négyéves időkorlátba a jogszabályhely hatálybalépését megelőző időszak során betöltött hallgatói önkormányzati tisztség időtartama beszámít-e. A felsőoktatási törvény 60. § (2a) bekezdés a) pontja szerint a hallgatói önkormányzat tisztségviselője megbízási ideje – valamennyi hallgatói önkormányzati tisztségének időtartamát egybeszámítva – legfeljebb négy év lehet. A 116. § (10) bekezdése alapján e törvénynek – az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXI. törvénnyel megállapított – 60. § (2a) bekezdését és 62. § (2a) bekezdését a 2015. szeptember 1-jét követő választás, tisztségviselői megbízási tekintetében kell alkalmazni. Ezen módosító törvény összeférhetlenségi szabályozást vezetett be az intézményben működő hallgatói önkormányzat tisztségviselője és ezzel összefüggésben az országos hallgatói érdekképviseleti szervezete tisztségviselője tekintetében is. A felülvizsgálati bíróság nézete szerint a felsőoktatási törvény 60. § (2a) bekezdés a) pontjának és 116. § (10) bekezdésének nyelvtani és logikai értelmezéséből egyértelmű, hogy a 2015. szeptember 1-jét követő választásnál már alkalmazandó a négyéves időkorlát, amelynek figyelembe kell venni a 2015. szeptember 1-jét megelőző valamennyi hallgatói önkormányzati tisztség betöltésének időtartamát. Ezt meghaladóan a jogszabályhelyek teleologikus értelmezése is a fentieket támasztja alá. A jogalkotói szándék egyértelműen arra irányul, hogy a négyéves időkorlát a 2015. szeptember 1-jét követő választás tekintetében alkalmazandó legyen, de annak számítása során figyelembe kell venni az addig betöltött összes hallgatói önkormányzati tisztség időtartamát. A Kúria kiemelte továbbá, hogy az első- és másodfokú bíróság helytállóan jutott arra az álláspontra, miszerint a perbeli ügyben nem történt visszamenőleges hatályú jogalkalmazás, mert a módosító törvény a kihirdetése, illetve hatálybalépése előtti időre nem állapított meg új kötelezettséget, nem tett terhesebbé kötelezettséget, nem nyilvánított valamely magatartást jogellenessé és nem vont el, nem korlátozott jogot, továbbá nem járt a korábbi jogviszonyok felülvizsgálatával sem.

A törvény alapján tankönyvvé nyilvánított és a tankönyvjegyzékre felvett tankönyvek legfeljebb az engedélyben meghatározott időtartam alatt forgalmazhatók tankönyvként (Kfv.VI.38.315/2018.)

Az alperes Oktatási Hivatal határozatában a felperes Mozaik Kiadó Kft. kiadványát 2018. augusztus 31-ig tankönyvvé nyilvánította. A felperes 2018. május 2-án a kiadvány tankönyvvé nyilvánításának meghosszabbítása iránt nyújtott be kérelmet az alperesnél, amely azt végzésében visszautasította. Indokolása szerint a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény (a továbbiakban: Ntt.) 1. § (4) bekezdése meghatározza a tankönyvellátás szereplőit. Az Ntt. 7. § (2) bekezdése kivételként említi azt az esetet, amikor az állami tankönyvfejlesztésért és kiadásért felelős szervtől eltérő szereplő is be tudja adni kérelmét. Mivel a felperes nem ilyen és az Emberi Erőforrások Minisztériuma nyilvános felhívást sem tett közzé, amelyre más szervezetek is benyújthatnák kiadványaikat, a tankönyv engedélyének meghosszabbítására nincs mód. A kérelem tárgyává tett tankönyv forgalmazására az Ntt. 7. § (4) bekezdése alapján a tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Tpr.) szerinti engedélyben foglalt határidőig van lehetőség. Ezt követően az Ntt. hatálya alatt kizárólag az ott meghatározott szervezetek, az abban írt rendnek megfelelően jogosultak a kérelem benyújtására.

A felperes keresettel támadta az alperes végzését, kérve annak megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését. Álláspontja szerint kérelme a tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 17/2014. (III.12.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 16. §-án alapul. Az Ntt. sem anyagi, sem eljárásjogi rendelkezést nem tartalmaz a tankönyvvé nyilvánítás meghosszabbítása jogintézményére vonatkozóan. A társaságot az Ntt. attól fosztotta meg, hogy újabb tankönyvvé nyilvánítási kérelmet nyújtson be, attól nem, hogy a korábban tankönyvvé nyilvánított kiadványai vonatkozásában meghosszabbítási kérelmet terjesszen elő. Egyik vonatkozó jogszabály sem tiltja a korábbi törvény hatálya alatt kiadott tankönyv engedélyének meghosszabbítását, és az egyéb körülményeiben sem állt be olyan változás, amely a korábbi tankönyvvé nyilvánítási eljárást meghaladottá tenné, ezért a lényegében indokolás nélküli visszautasítás jogszabálysértő. Az alperes az Ntt. és a Rendelet szabályait tévesen értelmezte.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság a keresetet elutasította. A jogerős ítélettel szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő annak alperesi végzésre is kiterjedő hatályon kívül helyezése és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezése iránt.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet befogadta és a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 33. § (1) bekezdésére figyelemmel mintaperként bírálta el. Ítéletében kifejtette, hogy Tpr. alapján tankönyvvé nyilvánított és a tankönyvjegyzékre felvett tankönyvek legfeljebb az engedélyben meghatározott időtartam alatt forgalmazhatók tankönyvként. Ezen kiadványok tankönyvvé nyilvánításának meghosszabbítására az Ntt. és a Rendelet szabályaira figyelemmel nincs lehetőség, ezért az alperesi hatóság jogszerűen utasította vissza a felperes hosszabbításra irányuló kérelmét, mint nem jogosulttól származót.

MUNKAÜGYI SZAKÁG

A munkavállalói azonnali hatályú felmondás jogkövetkezményei és a versenytilalmi megállapodás hatályosulása (Mfv.I.10.509/2018.)

Az I. és II. rendű alperes 2009-től álltak a felperes munkáltató alkalmazásában, az általa működtetett Rádió szerkesztő-műsorvezetői voltak. Az alperesek 2016. november 18-án kelt és közölt azonnali hatályú felmondással megszüntették a munkaviszonyukat, mert foglalkoztatásukat nem látták biztosítottnak a rádió földi sugárzási jogának megszűnése miatt.

Alperesek munkaszerződése rögzítette, hogy munkaviszonyuk megszűnését követő hat hónapban a munkáltatóéval azonos tevékenységet is végző munkáltatónál munkaviszonyt nem, illetve csak előzetes írásbeli munkáltatói hozzájárulással létesíthetnek. E kötelezettség akkor terhelte az alpereseket, ha a munkáltató legkésőbb a munkaviszony megszűnése napján – azonnali hatályú felmondáskor annak közlését követő 3 munkanapon belül – ez irányú igényt a munkavállalóknak jelzi, és legkésőbb e közléstől számított 10 munkanapon belül egy összegben megfizet I. rendű alperesnek 3 havi, II. rendű alperesnek 2 havi személyi alapbért. Ha ezen ellenértéket nem fizeti meg, úgy tekinthető, hogy a versenytilalmi igényéről lemond. Ha él a munkáltató a versenytilalom lehetőségével, és a munkavállaló a köteletségét megszegi, a munkáltatónak I. rendű alperes 12 havi személyi alapbért kitevő kötbért fizet. II. rendű alperest kötbérfizetési kötelezettség nem terhelte. Az alperesek 2016. november 21-től konkurens rádiónál munkaviszonyt létesítettek.

A felperes 2016. november 21-én kelt (2016. november 23-án kézbesített) levelében tájékoztatta az alpereseket, hogy az azonnali hatályú felmondásukat jogellenesnek tartja, az nem felel meg a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 78. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltaknak. Igényt tartott a versenytilalmi megállapodás betartására is, mivel alperesek 2016. november 21-én a konkurenciánál elhelyezkedtek. A megállapodás ellenértékét azonban nem fizette meg.

A felperes keresetében az alpereseket a versenytilalmi megállapodás megsértése miatt kötbér, valamint az azonnali hatályú felmondás jogellenessége jogkövetkezményeként a felmondási időre számított távolléti díj megfizetésére kérte kötelezni. Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperesek által 2016. november 18-án közölt felmondások jogellenessége folytán felmondási időre járó távolléti díj címén I. rendű alperest 1.328.535 forint, II. rendű alperest 1.392.800 forint megfizetésére kötelezte. Továbbá kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen a felperesnek versenytilalmi megállapodásból eredő 930.000 forint kötbért.

Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntésének hatályában való fenntartását, másodlagosan a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását indítványozták. Előadásuk szerint a munkaviszonyukat az Mt. 78. § (1) bekezdés b) pontja alapján szüntették meg, mert a felperes a frekvenciahasználati jogosultságát jogsértő magatartása miatt veszítette el. Alperesek ismertsége médiaszereplőként a földi sugárzás megszűnésével csökkent volna, munkaviszo-

nyuk fenntartását ellehetetlenítette volna. Az I. rendű alperes szerint az Mt. 43. § (1) bekezdése alapján a felek a munkavállalóra kedvezőbben eltértek az Mt. 228. § (1) bekezdésétől, amikor a versenytilalmi kötelezettséget csak akkor rendelték alkalmazni, ha annak ellenértékét felperes megfizeti. A Ptk. 6:119. § (1) bekezdése alapján a hatályba nem lépett versenytilalmi megállapodás teljesítése nem követelhető, de a Ptk. 6:58. § (1) bekezdéséből következően is nem létező szerződésből nem keletkezik kötelezettség a szolgáltatás teljesítésére.

A Kúria az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmét részben megalapozottnak, míg a II. rendű alperes kérelmét megalapozatlannak minősítette.

Az alperesek az Mt. 78. § (1) bekezdés b) pontját jelölték meg az azonnali hatályú felmondás indokaként. A bírói gyakorlat szerint a munkaviszony fenntartását lehetetlenné tevő magatartás abban az esetben jogosít az azonnali hatályú felmondásra, ha emiatt objektíve válik fenntarthatatlanná a munkaviszony. A magatartás és a lehetlenné válás között okozati összefüggésnek kell fennállnia. A másodfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperesek munkája nem lehetetlenült el, a munkáltató a munkaszerződést nem módosította, foglalkoztatásuk feltételei biztosítottak voltak. Önmagában az a körülmény, hogy a műsort esetleg a jövőben kevesebben, online hallgatják, és ezáltal az alperesek saját megítélésük szerint presztízsveszteséget szenvednek, nem olyan körülmény, amely az azonnali hatályú felmondás jogszerű alapja lehet.

Az alperesek a munkaszerződésben foglaltakat megismerték, azt aláírásukkal igazolták, a versenytilalmi szerződéses kikötés érvénytelenségére nem hivatkoztak. A versenytilalmi megállapodás nem vitásan a felek között létrejött, annak lényeges elemeiben megegyezés született [Mt. 228. § (1) bekezdés]. Az Mt. általános szabályaitól nem volt eltérés, így az Mt. 43. § (1) bekezdése nem értékelhető. A munkáltató 2016. november 23-án – határidőben – jelezte, hogy ragaszkodik a versenytilalmi megállapodásban foglaltakhoz, ellenérték fizetési kötelezettségének azonban nem tett eleget, erre nem is utalt. Ekkor már tudta, hogy 2016. november 21-én az alperesek konkurens adónál elhelyezkedtek, ezért ellenérték fizetési kötelezettségétől elzárkózott, és bejelentette kötbér iránti igényét. A felperes a szerződés hatálybalépése előtt tudomást szerzett az alperesek versenytársnál történő elhelyezkedéséről, ellenérték fizetési kötelezettsége nem állt fenn, mivel a megállapodás oka fogyottá vált. Ez az eredmény a másik fél (munkavállaló) felróható magatartása miatt következett be, aki lehetlenné tette a megállapodás hatálybalépését. Az Mt. 31. §-a szerint alkalmazandóak a Ptk. 6:116-119. §-ai, így a Ptk. 6:117. § (1) bekezdésében írtak. E szerint amíg a feltétel bekövetkezése függőben van, egyik fél sem tehet semmit, ami a másik fél jogát a feltétel bekövetkezése vagy megghiúsulása esetére csorbítja, megghiúsítja. Jelen per I. rendű alperese nem vitásan ezen előírást megszegte: az alperes hatályosító nyilatkozata bevárása nélkül elhelyezkedett a konkurenciánál. A versenytilalmi megállapodás azonban a fentiek szerint nem lépett hatályba, így az I. rendű alperest az abban foglalt kötbér fizetési kötelezettség sem terhelheti. A munkáltató az I. rendű alperes felróható magatartására figyelemmel – a megfelelő feltételek fennállása esetén – kártérítés iránti igénnyel élhetett volna arra tekintettel, hogy a munkavállaló ellehetetlenítette el a megállapodás hatálybalépését.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a másodfokú bíróság ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét (II. rendű alperes versenytilalmi megállapodáshoz kapcsolódó fizetési kötelezettséget elutasító döntés) nem érintette, az azonnali hatályú felmondások jogellenességét megállapító határozatot hatályában fenntartotta. Az I. rendű alperest kötbér fizetésre kötelező jogerős döntést hatályon kívül helyezte és e körben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A pedagógussal szemben támasztott elvárásokkal összeegyeztethetetlen, hogy Facebook-oldalán rasszista, kirekesztő, szélsőséges nézeteket valló bejegyzéseket tegyen (Mfv.I.10.098/2019.)

A felperes tanító munkakörben, közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperes alkalmazásában. A Facebook közösségi oldalt a diákok szüleivel történő kommunikációra is használta, így ezen a felületen különféle, a tanulmányokkal kapcsolatos üzeneteket küldött. Ezen túlmenően mindenki számára hozzáférhető módon zsidókkal, romákkal, menekültekkel kapcsolatos, negatív megítélésű bejegyzéseket tett közzé, illetve az ilyen témában megjelent cikkeket illetően tetszését fejezte ki. 2015. augusztus 25-én egy internetes portálon Két Hitler-kép között üzen a tankönyvekről a tanítónő címmel a felperes Facebook-bejegyzésével kapcsolatban cikk jelent meg. Az alperes az internetes újságcikkből szerzett tudomást a felperes megnyilvánulásairól, erre figyelemmel jogviszonyát 2015. szeptember 7-én a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 33/A. § (1) bekezdése alapján rendkívüli felmentéssel megszüntette. Ennek indokolása szerint „A pedagógus személye minta, ezért burkolt, vagy nyílt szóbeli megnyilvánulásai olyan hatást gyakorolnak a rábízott gyerekekre, melyek egy életre meghatározzák a felnövekvő generáció világ- és társadalomszemléletét. Semmilyen módon nem egyeztethető össze a pedagógusi hivatással a kirekesztés, a rasszista, antiszemita gondolkodás és annak bármilyen formában történő megnyilatkozása”.

A felperes pontosított keresetében a jogviszony jogellenes megszüntetésére figyelemmel elmaradt jövedelem címén kártérítést és végkielégítést igényelt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyzését és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Állította, hogy megnyilvánulásai Facebook-oldalára korlátozódtak, ezért véleménynyilvánításai a magánéletében történtek, melyek jogviszonya fenntartását nem lehetetlenítették el. A tanulók nevelése körében pedig példásan járt el.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet nem találta megalapozottnak. Az eljáró bíróságok helytállóan utaltak a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 62. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a pedagógus alapvető feladataira, a (2) bekezdés q) pontja szerint pedig arra, hogy alapelvárás a hivatáshoz méltó magatartás. Ez utóbbi nyilvánvalóan követelmény az iskolán kívül tanúsított viselkedésnél is (Mt. 8. § (2) bekezdés). Az alperes részéről alapvető igény, hogy a pedagógus még a látszatát sem keltheti annak, miszerint szélsőséges, rasszista, kirekesztő nézeteket vall. Nem megalapozott az a felperesi érvelés sem, hogy a Facebook-poszt csak barátai számára volt elérhető, mivel ő sem vitatta, hogy diákjai szüleivel is ezen keresztül tartott kapcsolatot, akik szintén láthatták a bejegyzéseket. Az iskola számára elfogadhatatlan azon pedagógusi megnyilvánulás, amely ellentétes a társadalmi elvárásokkal, nem tartja szem előtt mások tiszteletét, megbecsülését, nem segíti elő az emberek közötti együttműködést. Erre figyelemmel pedig a felperes magatartása megalapozta a jogviszonya rendkívüli felmentéssel való megszüntetését [Kjt. 33/A. § (1) bekezdés b) pont]. Az alperes nem az oktatási munka hiányosságait róta felperes terhére, magatartása megítélésénél a rendkívüli felmentésben foglaltaknak volt jelentőségük, amelyek megvalósulását bizonyította, és intézkedése ezen magatartással arányban állt. A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján.

A munkavállalónak a párkapcsolatára vonatkozó adat védelméhez, illetve a magánélethez való joga személyiségi joga (Mfv.I.10.261/2018.)

A felperes 2003. augusztus 1-jétől állt az alperes alkalmazásában humán erőforrás-igazgató munkakörben. A felperes házastársa (egyben munkatársa) közvetlen vezetőjéhez és az alperes igazgatójához intézett e-mailjében arról számolt be, hogy a felperes mással képzei el az életét, kb. egy éve minden szempontból szorosabb kapcsolata van az alperes kft. egyik alkalmazottjával. Az alperes a felperes munkaviszonyát felmondással szüntette meg arra hivatkozással, hogy a személyzeti vezető felperes egy beosztottjával intim jellegű kapcsolatot létesített és tart fenn. Ezzel a munkáltató elvárásainak nem felelt meg, amely szerint munkáltatói jogkör gyakorlóként beosztottjával intim viszonya a munkáltató tudta nélkül ne legyen, és minden ilyen viszonyt bejelentésnek (Összeférhetlenségi Szabályzat 5. pont). A felperes elsődleges kereseti kérelme a munkajogviszony megszüntetése jogellenességének megállapítására, az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére alapítva eredeti munkakörbe történő visszahelyezésére és elmaradt juttatás, másodlagosan kártérítés megfizetésére irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az eljárás másodfokú bíróság rész-, közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a munkaviszony helyreállítása és a bonusra vonatkozó kereseti kérelem elutasítása tekintetében helybenhagyta, egyebekben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg felperes munkaviszonyát. Az alperes felülvizsgálati kérelmében a kereset teljes elutasítását kérte. Többek között arra hivatkozott, hogy a felperes egy összeférhetlenségi helyzet bejelentését mulasztotta el. A beosztottjával fenntartott viszony alkalmas volt arra, hogy személyzeti döntéseit befolyásolja, így magánérdeke szembekerülhetett az alperes munkáltató érdekeivel. Az Összeférhetlenségi Szabályzat csak a kötelezően bejelentendő eseteket sorolja fel, de a munkavállalót más esetekben is bejelentési kötelezettség terheli, különös tekintettel az összeférhetlenségre.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet nem találta megalapozottnak. A bíróságok a jogvita eldöntése során helytállóan vizsgálták az alperesnél hatályos Összeférhetlenségi Szabályzatot, amely kötelező jelleggel a családtag esetében írja elő a bejelentési kötelezettséget az alá-fölrendeltségi vagy más jogviszonyra tekintettel. A munkavállalók között lévő viszony bejelentése a Szabályzat szerint sem volt kötelező, a „tanácsos” megfogalmazás pedig a munkavállaló mérlegelésére bízta ennek eldöntését, oly módon, hogy a munkáltató nem adott e körben elvárásairól eligazítást, és a mulasztás szankcióit sem rögzítette.

A munkavállalónak a párkapcsolatára vonatkozó adat védelméhez, illetve a magánélethez való joga személyiségi joga [Ptk. 2:43. § b), e)], így tőle erre nézve csak olyan nyilatkozat megtétele vagy adat közlése kérhető, amely személyhez fűződő jogát nem sérti, és a munkaviszony létesítése, teljesítése vagy megszüntetése szempontjából lényeges [Mt. 10. § (1)-(2) bekezdése]. Ezen joga legfeljebb akkor korlátozható, ha az a munkaviszony rendeltetésével közvetlenül összefüggő okból feltétlenül szükséges és a cél elérésével arányos [Mt. 9. § (2) bekezdése]. Az alperes ez utóbbi körülmények fennállását nem igazolta, annak ellenére, hogy őt terhelte annak bizonyítása, hogy a munkavállaló magánéleti körülményei miatt érdek-

sérelem érte. Mindebből következően a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy sem az alperes belső szabályzatából, sem a törvényi rendelkezésekből [Mt. 9. §, Mt. 10. §, Ptk. 2:42. § (1)-(2) bekezdések, Ptk. 2:43. §, Infotv. 3. § 2., 3. pont] nem következik, miszerint a vezető beosztású munkavállalónak még az élettársi viszonyt sem elérő kapcsolatát kötelessége lett volna bejelenteni, az alperes pedig nem igazolt olyan érdekséreelmet, amely a jogviszony megszüntetését indokolttá tette. A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

A szakszervezet kollektív szerződésalkötési képessége (Mfv.II.10.414/2018.)

A felperes szakszervezet keresetet terjesztett elő a munkáltató és a vele kollektív szerződést kötő szakszervezettel szemben. Kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a 2016. március 4-én az ő kizárásával kötött kollektív szerződés jogszabályba ütközik, ezért semmis, és kötelezze a feleket az eredeti állapot helyreállítására. A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Határozata indokolásában kifejtette, hogy a kollektív szerződésalkötési jogosultság vonatkozásában szükséges lett volna a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 276. § (2) bekezdés a) pontjában rögzített feltételek bizonyítása, a felperes azonban ilyen bizonyíték csatolását meg sem kísérelte. Mivel nem minősült „reprezentatív szakszervezetnek”, így az alperesek által kötött kollektív szerződés megtámadására sem volt jogosult, ezért a másodfokú bíróság kereseteljesítési jog hiányában egyetértett az elsőfokú bíróság kereseteljesítési jogi álláspontjával.

A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria végzésével a jogerős ítéletet a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Határozata indokolásában kifejtette, hogy az eljáró bíróságoknak elsődlegesen abban a kérdésben kellett döntenüik, hogy 2016. március 4-én a felperes megfelelt-e az Mt. 276. § (2) bekezdésében írt feltételeknek, ennek megfelelően rendelkezik-e a perben kereseteljesítési joggal. Az Mt. 276. § (2) bekezdése a szakszervezeti kollektív szerződésalkötési képesség feltételeként azt jelöli meg, hogy a szakszervezet taglétszámának el kell érnie a munkáltatónál munkaviszonyban álló munkavállalók 10%-át. Az Mt. egyéb feltételekre vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz. Ebből következően amelyik szakszervezet a hivatkozott feltétellel rendelkezik, az kollektív szerződésalkötési jogosultsággal is rendelkezik. Az Mt.-ben meghatározott feltételek (a taglétszám és a munkavállalói létszám) objektív körülmények, amelyek fennállta nem a felek kölcsönös tájékoztatási és együttműködési kötelezettségének mikénti teljesítésétől függ. Ha a szakszervezeti taglétszám az adott munkavállalói létszámhoz képest a kollektív szerződés megkötése időpontjában bizonyítottan megfelelően fennáll, úgy a szakszervezet kollektív szerződésalkötési képességgel rendelkezik. Mindezekre figyelemmel a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a felekre háruló bizonyítási teher, a bizonyítási indítványok alapján – szükség esetén tanúk meghallgatásával – kell feltárni a tényállást arra vonatkozóan, mekkora volt a felperes taglétszáma 2016. március 4-én.

Figyelmeztető sztrájk jogszerűségének megítélése (Mpk.II.10.059/2019.)

A kérelmező munkáltató kérelmében annak megállapítását kérte, hogy a kérelmezett szakszervezet által 2016. november 24-én 00:30 perctől 02:30 percig tartó időszakra szervezett és megtartott munkabeszüntetés jogellenes volt. A kérelmezett a kérelem elutasítását kérte. Érvelése szerint a megtartott 2 órás sztrájk három területet, mindösszesen 80 embert érintett, és az üzemben a sztrájk idején 1200 ember dolgozott, a munkabeszüntetés fennakadást nem okozott.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság a nemperes eljárásban hozott végzésben megállapította, hogy a fenti időszakra szervezett és megtartott munkabeszüntetés (sztrájk) jogellenes volt. A kérelmezett fellebbezése folytán eljáró törvényszék az elsőfokú végzést helybenhagyta.

A jogerős végzés ellen a kérelmezett szakszervezet nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését kérte. Érvelése szerint önmagában az, hogy a bejelentés és a sztrájk éjszaka történt, nem minősülhet jogellenesnek, hiszen a munkáltató éjszaka is 1200 főt foglalkoztató több műszakos üzeme, ahol ezért a napszaktól függetlenül rendelkezésre kell állni a szükséges döntések meghozatalára jogosultaknak, így a napszak teljességgel irreleváns.

A Kúria a jogerős végzést hatályában fenntartotta. A döntés elvi tartalma szerint a munkáltatónak figyelmeztető sztrájk esetében is olyan megfelelő időben kell értesülnie a tervezett sztrájkokról, hogy a vagyonának megóvására, az üzemelek megállásával keletkező kárainak megelőzéseire irányuló jogait, az élet- és vagyonvédelemre irányuló kötelezéseit teljesíteni legyen képes, illetve az ezzel kapcsolatos munkaszervezési teendőit képes legyen elvégezni. Ennek hiányában a megtartott sztrájk a sztrájkokról szóló 1989. évi VII. törvény 1. § (3) bekezdés, és 3. § (1) bekezdés a) pontja alapján jogellenes. E rendelkezések előírják, hogy a sztrájkjog gyakorlása során a munkáltatóknak és a munkavállalóknak együtt kell működni, valamint azt, hogy a sztrájkjoggal való visszaélés tilos. E rendelkezések megsértése esetén jogellenes a sztrájk. Ugyan a sztrájktörvényben nincs rendelkezés arra vonatkozóan, hogy a sztrájk megkezdése előtt a sztrájkot mely időpontban és milyen módon kell bejelenteni, azonban a Kúria egyetértett az eljáró bíróságok mérlegelésével, mely szerint az éjszakai műszakra eső figyelmeztető sztrájk az adott műszak kezdetét követően, a sztrájk megkezdését mindössze két órával korábban történt bejelentése nem felel meg a felek együttműködési kötelezettségét előíró általános jogelvnek.

A munkavállaló kirívó kötelezettségzegése esetében a kártérítés mérséklésének nem lehet kizárólagos szempontja a szociális helyzet (Mfv.II.10.548/2018.)

A felperes villamosvezető munkakörben állt munkaviszonyban az alperesnél, távolléti díja 152.617 forint volt. Az alperes Kollektív Szerződésének a munkavállaló kártérítési felelősségéről rendelkező 57.1. pontja gondatlan károkozás esetén a kártérítés mértékét legfeljebb 4 havi távolléti díjnak megfelelő összegben határozta meg. Az 57.2. pont rendelkezése szerint a szándékos, vagy súlyos gondatlanság esetén a kártérítés mértéke a teljes kár összege. A felperes 2012. február 8-án a villamost vezetve 18 óra 23 perckor érkezett az utcai kereszteződéshez, ahol a forgalomirányító jelzőlámpa tilos jelzése ellenére nem állt meg, és emiatt összeütközött a kereszteződésben neki jobb kéz felől, vele azonos irány-

ból a forgalomirányító fényjelző készülék szabad jelzésére elinduló, szabályosan közlekedő személygépkocsival. Ennek következtében a villamosban és az említett személygépkocsiban is anyagi kár keletkezett, valamint egy utas 8 napon belüli sérülést szenvedett. A felperes magatartásával 523.240 forint kárt okozott az alperesnek.

Az alperes 2016. február 9-én hátrányos jogkövetkezmények alkalmazására, és az okozott kár megtérítésére irányuló eljárást indított a felperessel szemben. A felperes a személyes meghallgatásakor a felelősségét elismerte, ezt követően az alperes 2016. május 2-án kelt határozatával a felperest 523.240 forint kártérítés megfizetésére kötelezte a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 179. § (1)-(3) bekezdése, és az alperes Kollektív Szerződésének 57.2. pontja alapján.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével a felperes által fizetendő kártérítés összegét 50.000 forintra mérsékelte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság a felek vagyoni helyzetét mérlegelve megállapította, hogy az alperes 3 milliárd forintot meghaladó vagyona a felperes havi nettó 129.488 forintos átlagkeresetéhez képest kirívóan nagy. Ilyen jövedelem mellett életszerű, hogy a felperesnek megélhetési problémát okoz az alperes által követelt összeg teljesítése, ezért a felperest terhelő kártérítés összegét az Mt. 190. §-a alapján mérsékelte. Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a felperes teljes keresetét elutasította.

A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Határozata indokolásában foglaltak szerint a kártérítési összeg mérséklésére irányuló kereseti kérelem esetén az eljáró bíróságoknak az adott károkozó magatartás, a bekövetkezett kár nagysága és megtérítésének a felekre gyakorolt hatása alapján kell döntést hozni a mérséklés megengedhetőségéről, avagy annak mértékéről. Mindig az adott tényállás dönti el, hogy az értékelhető szempontokat a bíróság milyen súllyal veszi figyelembe. Az adott esetben nem volt vitatott, hogy a felperes magatartása nem csupán munkahelyi szabály, hanem munkavégzésére vonatkozó jogszabály – KRESZ – megsértésével megvalósult súlyos, gondatlan magatartás volt, amely lehetséges következményeit tekintve vagyoni kárral, illetve élet- és testi épség veszélyeztetésével közvetlenül fenyegető volt. A felperes által a közlekedési szabályok súlyos megsértésével elkövetett munkaköri kötelezettségszegés jelentős súlyú volt, nagyszámú utast és a forgalom más résztvevőit veszélyeztette. Az Mt. 190. §-a lehetőséget biztosít a bíróság számára, hogy a munkavállalót rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények alapján a kártérítés alól részben mentesítheti. Ennek során különösen a fél vagyoni helyzetét, a jogsértés súlyát kell értékelni. Az elsőfokú bíróság a jogsértés kivételesen jelentős súlyát, a felperes másokat súlyosan fenyegető és veszélyeztető magatartását nem vizsgálta. Az Mt. 190. §-a szerinti kedvezmény alkalmazásának célja, hogy a kisebb kötelezettségszegéssel kirívóan nagy összegű kár okozása esetén a munkavállalót ne terhelje a kár teljes összege. A munkavállaló szociális szempontjainak kizárólagos mérlegelése esetén e kivételes jogintézmény elveszítené a jelentőségét.

A közalkalmazott munkáltatói döntésen alapuló illetményrészének csökkentése (Mfv.II.10.512/2018.)

A felperes középfokú besorolásban állt közalkalmazotti jogviszonyban az alperesnél. 2013-ban a munkáltató a felperes garantált illetményét 105.700 forintban, a garantált összesen felüli munkáltatói döntésen alapuló illetményrészét 36.152 forintban állapította meg. Az ezt követő években a felperes garantált illetménye már elérte az éves kormányrendeletek szerinti garantált bérminimumot, azonban az alperes a munkáltatói döntésen alapuló illetmény összegét évenként csökkenő összegben állapította meg. A felperes keresetében 2014. február 1-től 2015. június 30-ig terjedő időre illetménykülönbözet megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Utalt a Kúria elvi határozatában foglaltakra (EBH 2016.M.8), mely szerint a közalkalmazottat a besorolás alapján megillető garantált illetménynél magasabb összegű illetmény megállapításának törvényi lehetőségből nem következik, hogy a közalkalmazottnak joga van a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész változtatlan összegéhez. Nincs jogszabályi akadálya annak, hogy az alperes a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész összegét csökkentse, azzal a korlátozással, hogy a felperes összilletménye nem csökkenhet.

A felperes fellebbezése folytán eljáró törvényszék az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az ítélet indokolásában rögzítette, hogy a kinevezéssel létrejött közös megegyezés az illetményre, és nem azok elemeire vonatkozik. A garantált illetménynél magasabb összegre a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 66. § (7) bekezdése alapján megállapított, munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt is magában foglaló magasabb illetményre jött létre adott esetben a felek között a megállapodás. Ebből következően a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész nem minősülhet a felperes által hivatkozott az Mt. 16. §-a szerinti munkáltatói egyoldalú kötelezettségvállalásnak. Egyoldalú kötelezettségvállalásnak egyébként sem minősülhet az, amelynek illetménykülönbözet a jogcíme. A töretlen bírói gyakorlat értelmében a munkáltatói döntésen alapuló illetményrésznek a munkáltató általi csökkentése – ha a közalkalmazott illetménye összességében nem csökken – nem ütközik jogszabályba (EBH 2006.1544).

Összefoglaló a Kazah Köztársaságban szerzett szolgálati idő elismerhetősége tárgyában
(Kfv.X.37.759/2018.)

Az elsőfokú társadalombiztosítási szerv a 2017. szeptember 11-én kelt határozatában megállapította, hogy a felperes a 2016. február 8. és december 31. közötti időszakban 328 nap nyugdíjjogosultság elbírálásához figyelembe vehető szolgálati és nők kedvezményes öregségi nyugdíjára jogosító időt szerzett. Az alperes a felperes által megjelölt „kazahsztáni időszakokat” (egyetemi éveket és munkaviszonyokat) szolgálati időként azért nem tartotta elismerhetőnek, mert a Kazah Köztársaság diplomáciai úton, a 2014. december 3-án kelt diplomáciai jegyzékben kifejezett jognyilatkozatot tett arról, hogy a Magyarországon az 1963. évi 16. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a Magyar Népköztársaság és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége között a szociális ellátás területén való együttműködés tárgyában Budapesten, 1962. december 20-án kötött egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) vonatkozásában nem tekinti magát a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége (SzSzkSz) jogutódjának és nem alkalmazza az Egyezményt.

A felperes a Kazah Köztársaságban 1977 és 2010 között szerzett 33 év szolgálati ideje öregségi nyugdíjra jogosító időkénti elismerését kérte. A közigazgatási és munkaügyi bíróság keresetét elutasította. A Kúria a jogerős ítéletet a közigazgatási cselekményekre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte. Rámutatott arra, hogy a közigazgatási (társadalombiztosítási) jogvitában nemzetközi szerződést (az Egyezményt) a magyar jogrendszerbe átültető törvényerejű rendelet alkalmazhatóságáról kellett állást foglalni, a perben vitás kérdések eldöntésekor figyelemmel kellett lenni arra is, hogy Magyarország a nemzetközi jog szabályainak államon belüli érvényesülését illetően az ún. dualista modellt követi [Alkotmány 7. § (1) bekezdés, Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdés]. Ennek alapján az Egyezmény mint nemzetközi szerződés által biztosí-

tani kívánt jogok érvényesítéséhez (kikényszerítéséhez), valamint e jogosultságok módosításához és megszüntetéséhez is szükséges az, hogy az állam gondoskodjék az alapul fekvő megállapodások és az azokban történt – akár az államok megállapodásán, akár egyoldalú jognyilatkozataikon alapuló – változások belső jogban történő kihirdetéséről.

A Kúria megállapította, hogy az Egyezményt Magyarországon kihirdető törvényerejű rendelet rendelkezései – a végrehajtásáról gondoskodni köteles személyeket kijelölő 3. §-t kivéve – az 1963. július 1-jei hatálybalépésétől kezdve nem kerültek módosításra. A magyar jogalkotó az Egyezmény személyi, vagy területi hatálya módosításáról, a Kazah Köztársaság területéről Magyarországra áttelepült személyek (ilyen személy a felperes is) esetében való alkalmazása korlátozásáról nem rendelkezett. A magyar jogrendben nem található olyan szabály, amelyből az érintett jogalanyok az Egyezmény Kazah Köztársaság általi egyoldalú felmondásáról, vagy más módon történő megszüntetéséről, az Egyezmény által biztosított jogosultságok ezzel összefüggő változásairól értesülhetnek volna. A jogalkalmazó szervek döntéseiket a belső jog részévé nem vált államközi megállapodásokra, diplomáciai jegyzékekre – amelyek tartalmának megismerésére az érintett jogalanyoknak nincs lehetőségük – alkotmányosan [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, Q) cikk (3) bekezdés] nem alapíthatják. Az SzSzKSz kölcsönös érdeklődésre számot tartó egyezményeinek jogutódlási kérdéseiről szóló 1992. évi július 6-i kölcsönös megállapodás Magyarországon jogszabályban nem került kihirdetésre, e megállapodás és a diplomáciai jegyzék nem tekinthetők a peres felek közötti jogvitában közvetlenül irányadó aktusnak. Mindezek alapján az Egyezmény felperes ügyében való alkalmazásának a társadalombiztosítási határozat meghozatala időpontjában nem volt jogszabályi akadálya.

Az összehangolási kötelezettség minden olyan esetre vonatkozik, amikor az azonos térben munkát végző munkavállalók tevékenysége vagy tevékenységének hatása a másik munkáltató munkavállalójának tevékenységét, annak biztonságát érintheti
(Mfv.III.10.086/2019/4.)

A felperesi Kft. mint fővállalkozó fűtőmű gerincvezető közterületen történő kiváltási munkáit végezte alvállalkozók bevonásával. A megrendelő és a felperes mint vállalkozó keretmegállapodást, majd eseti vállalkozási szerződést kötött, majd a felperes mint megrendelő eseti vállalkozási szerződést kötött az I. Kft.-vel mint vállalkozóval a távhővezetési kivitelezések tárgyában, és mint bérbevevő gépbérleti szerződést kötött egy autódaru gépkezelővel együtt, határozatlan időre történő bérbeadása tárgyában II. Kft.-vel. A munkavégzést a felperes irányította, a csővezeték hegesztési munkáit a felperes munkavállalói végezték, a II. Kft. autódarut és darukezelőt biztosított a munkavégzéshez, az I. Kft. munkavállalói pedig kézi földmunkát végeztek az adott munkaterületen. A perbeli nap reggelén az I. Kft. munkavállalója a függőleges földfalú munkaárok dúcolatlan oldalán földmunka tevékenységet (árokásást) végzett. A munkaárok alján történő munka végzése közben a dúcolatlan földfal a fölötte lévő beton és aszfaltréteggel együtt ráomlott. A baleset következtében súlyos sérüléseket szenvedett és elhunyt. A baleset bekövetkeztekor a dúcolatlan munkaárok függőleges fala mellett (szakadólapon belüli terheléssel) a II. Kft. munkavállalója (darukezelő) által letalpalt autódaru állt.

A hatóság a felperest mint a szervezett munkavégzést megvalósító munkáltatót munkavédelmi bírsággal sújtotta, mert a felperesi Kft. fővállalkozóként nem tett eleget a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 40. § (2) bekezdésében előírt kötelezettségének azzal, hogy nem akadályozta meg, hogy a dúcolatlan oldalú munkaárok melletti szakadólapot az autódaru megterhelje. Megsértette a munkahelyeken és az építési munkafolyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló 4/2002. (II.20.) SzCsM-EüM együttes rendelet 4. számú mellékletének 10.1.2. pont és 10.1.5. pont előírásait.

A Kúria annak vizsgálata során, hogy volt-e a felperesnek az Mvt. 40. § (2) bekezdése szerinti összehangolási kötelezettsége, és ha igen, akkor annak eleget tett-e, a következőket állapította meg: olyan munkahelyen, ahol különböző munkáltatók alkalmazásában álló munkavállalókat egyidejűleg foglalkoztatnak, a munkavégzést úgy kell összehangolni, hogy az ott dolgozókra és a munkavégzés hatókörében tartózkodókra veszélyt ne jelentsen. Az összehangolás keretében különösen az egészséget és biztonságot érintő kockázatokról és a megelőzési intézkedésekről az érintett munkavállalókat és munkavédelmi képviselőiket, illetőleg a munkavégzés hatókörében tartózkodókat tájékoztatni kell. Az összehangolás megvalósításáért a Polgári Törvénykönyv szerinti fővállalkozó, ennek hiányában bármely más olyan személy vagy szervezet, aki, illetve amely a tényleges irányítást gyakorolja, vagy a munkahelyért a fő felelősséget viseli, ha ilyen nincs, akkor az a felelős, akinek az érdekében a munkavégzés folyik [Mvt. 40. § (2) bekezdés]. A Ptk. 401. §-a semmiféle megkötést nem tartalmaz az egyes vállalkozók és a megrendelő kapcsolatáról, ehelyett azt írja elő, hogy a fővállalkozó kötelezettsége (egyebek mellett) a többi vállalkozóval/alvállalkozóval az együttműködés módjának és feltételeinek meghatározásához szükséges szerződéseket megkötöni. A keretmegállapodás, az eseti és a vállalkozási szerződések, valamint a tanúvallomások alapján megállapítható volt, hogy az Mvt. 40. § (2) bekezdés első mondatában megkövetelt feltételek teljesültek, így a munkavégzést össze kellett hangolni oly módon, hogy az ott dolgozókra és a munkavégzés hatókörében tartózkodókra az veszélyt ne jelentsen. Az Mvt. 40. § (2) bekezdése szerinti összehangolási kötelezettség nemcsak az ugyanazon konkrét helyen egy adott időpontban egyszerre munkát végzők tevékenységére, hanem minden olyan esetre vonatkozik, amikor az azonos térben munkát végző munkavállalók tevékenysége, vagy tevékenységének hatása a másik munkáltató munkavállalójának tevékenységét – munkavédelmi szempontból annak biztonságát – érintheti. Így, ha egy munkáltató egy adott munkavégzési helyen veszélyforrást hoz létre, arról az összehangolásért felelős személynek az ott – akár a veszélyforrást létrehozók jelenlétében, akár azok távollétében – a munkát végeztető másik munkáltatónak tájékoztatást kell adnia (BH 2016.230.). A tényállás szerint a darut az árok közelében letalpaló alvállalkozó tevékenysége kihatott a munkaárokokban dolgozó, a másik alvállalkozók alkalmazásában álló munkavállalókra, így a sérültekre is. Ebben a helyzetben a felperest terhelte volna a munka összehangolásának kötelezettsége. Mivel az Mvt. szabálya kógens, attól a felek nem térhetnek el. A fővállalkozó felelőssége – az Mvt. szerinti összehangolási kötelezettség megvalósítása – objektív, ezért az, hogy az adott helyzetben úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható vagy az, hogy a baleset kizárólag a balesetet szenvedett, az alvállalkozó munkavállalója elháríthatatlan magatartása okozta (vétkességi felelősség) nem játszhat szerepet; az Mvt. 40. § (2) bekezdésében előírt összehangolási kötelezettség elmulasztása alól nem mentesítheti.

16
Hagyó u. 10.

MOZGÁSSÉRÜLTEK
részére BEJÁRAT
a Nagy Ignác u. 10.
szám alatti teherportán.

■ A KÚRIA JOGGYAKORLAT- EGYSÉGESÍTŐ TEVÉKENYSÉGE

Az igazságszolgáltatás legfőbb mutatója a magas szakmai színvonalú, országosan egységes jogalkalmazás. A Kúria a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz, elvi bírósági határozatokat és elvi bírósági döntéseket tesz közzé. A legfőbb bírói fórum joggyakorlat-elemzést folytat a jogerős vagy véglegessé vált határozattal befejezett ügyekben, ennek keretében feltárja és vizsgálja a bíróságok ítélkezési gyakorlatát. Évente száznál is több javaslat érkezik a vizsgálati tárgykörökre vonatkozóan, a csoportok munkáját a Kúria Forum Sententiarum Curiae című tudományos igényű folyóirata is figyelemmel kíséri. A joggyakorlat-elemző csoportok megállapításai fontos visszajelzéseket is tartalmaznak a jogkeresők és a jogalkotó számára is.

JOGEGYSÉGI HATÁROZATOK

Polgári Kollégium

1/2019. PJE határozat a másodfokú bíróság felülvizsgálati jogköre terjedelmének értelmezése tárgyában

Ha a keresetlevél visszautasításáról rendelkező végzés ellen benyújtott fellebbezés elbírálása során egyértelműen megállapítható, hogy a visszautasítás feltételei nem állnak fenn, és a keresetlevél perfelvételre alkalmas, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatja, és a keresetlevél visszautasítását mellőzi.

A másodfokú bíróság akkor is így rendelkezik, ha a felperes a fellebbezésében a végzés hatályon kívül helyezését kéri, de a fellebbezés tartalma szerint azt állítja, hogy a keresetlevele perfelvételre alkalmas.

Az indítványozó a jogegységi tanács állásfoglalását kérte abban a kérdésben, hogyan kell a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét értelmezni, ha a fél a visszautasító végzés elleni fellebbezésében helyesen, az alapul szolgáló indokok kifejtésével megjelöli a sérelmét, de a határozott kérelme nem megváltoztatásra, hanem hatályon kívül helyezésre irányul. Kérdésként vetette fel, van-e akadálya annak, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés egyértelmű céljának megfelelően megváltoztatásról döntsön annak ellenére is, hogy a fél kérelme hatályon kívül helyezésre irányult, vagy ha a fél megváltoztatást kért, a fellebbezés indokaira figyelemmel dönthet-e a hatályon kívül helyezésről.

A kérdésben az ítélőtáblák eltérő gyakorlatot folytattak. Az egyik álláspont szerint, ha egyértelműen megállapítható, hogy a keresetlevél visszautasításának feltételei nem állnak fenn, és a keresetlevél a perfelvételre alkalmas, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság keresetlevelet visszautasító végzését „megváltoztatja

és a keresetlevél visszautasítását mellőzi”. A másik álláspont alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését „hatályon kívül helyezi”, illetve előfordul, hogy hatályon kívül helyezés mellett új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja az elsőfokú bíróságot akkor is, ha megállapítható, hogy a keresetlevél perfelvételre alkalmas. Az indítványozó további kérdésként vetette fel, hogy a „tartalom szerinti elbírálás elve” alapján lehet-e úgy értelmezni, hogy ha a fél határozott kérelme nem megváltoztatásra, hanem hatályon kívül helyezésre irányul, nincs akadálya annak, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés egyértelmű céljának megfelelően megváltoztatásról döntsön, illetve ha a felperes megváltoztatást kér, de a fellebbezés indokaira figyelemmel hatályon kívül helyezésnek van helye, akkor a végzést hatályon kívül helyezze.

A megalapozatlan visszautasítás azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság egy adott eljárásjogi kérdés érdekében nem helyesen döntött. Ezért, ha a megalapozatlan döntés megváltoztatásához minden adat rendelkezésre áll, azt a döntést meg kell változtatni. A keresetlevél vizsgálatának jellemzője, hogy a bíróságot csak abban az esetben terheli az alakszerű határozat hozatalában is megnyilvánuló döntési kötelezettség, ha visszautasítja a keresetlevelet. Ellenkező esetben – a Pp. rendszerében nem egyedülálló módon – a bíróság alakszerű határozat hozatala nélkül folytatja az eljárást, az adott esetben a perfelvétel irányába. Ez utóbbi perjogi helyzet úgy teremthető meg, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú végzés megváltoztatásának kimondása mellett rendelkezik arról is: mellőzi a keresetlevél visszautasítását.

Ha a fellebbező fél kizárólag az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezését kéri, a másodfokú bíróság a fellebbezés megalapozottságától függően csak a fellebbezéssel támadott határozat hatályon kívül helyezéséről vagy helybenhagyásáról dönthet. Ez a szabály azonban a keresetlevelet visszautasító végzés esetén a „tartalom szerinti elbírálás elve” alapján nem akadályozza annak, hogy a másodfokú bíróság akkor is megváltoztassa az elsőfokú bíróság döntését, ha a fellebbezési kérelem a megfogalmazása szerint nem megváltoztatásra, hanem hatályon kívül helyezésre irányul. A keresetlevelet visszautasító végzés ellen fellebbező felperesnek ugyanis az a célja, hogy a bíróság állapítsa meg: a keresetlevele perfelvételre alkalmas. Ennek okán az eljárási szabálysértéssel megállapított visszautasítás mellőzését kívánja elérni. Az ilyen tartalommal előterjesztett fellebbezés – a kérelem alakszerű megjelölése ellenére – olyan határozott fellebbezési kérelemnek tekintendő, ami nincs ellentétben az általa megjelölt felülbírálati jogkörrel. Ha tehát a fellebbezésből félreérthetetlenül megállapítható, hogy a felperes a keresetlevele perfelvételre való alkalmasságának kimondását és erre tekintettel a visszautasítása mellőzését kívánja elérni, a másodfokú bíróság eljárása akkor felel meg az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezési követelménynek, ha a bíróság a fellebbező fél által előadott kérelmet a tartalma szerint, a fellebbezés előterjesztésével elérni kívánt célnak megfelelően veszi. Ugyanez igaz abban az esetben is, ha a fél kérelme az elsőfokú végzés megváltoztatására irányul, de a fellebbezés indokaira figyelemmel hatályon kívül helyezésnek van helye. Abban a másik esetkörben, amelyben a rendelkezésre álló adatokból nem állapítható meg, hogy a keresetlevél visszautasításának feltételei fennállnak, vagyis a másodfokú bíróság álláspontja szerint a keresetlevél további vizsgálata szükséges a perfelvételre való alkalmasságának megállapításához, a végzést „hatályon kívül helyezi”, és e perjogi helyzet sajátosságát is figyelembe véve arról rendelkezik, hogy „az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja”.

1/2019. BJE határozat: a gazdasági társaság vagyongazdálkodója a társaságban meglévő tulajdonosi helyzetétől függetlenül elkövetője lehet a társaság sérelmére megvalósuló hűtlen kezelésnek

A gazdasági társaság vagyongazdálkodója a társaságban meglévő tulajdonosi helyzetétől függetlenül a társaság sérelmére megvalósuló hűtlen kezelés elkövetője lehet.

A törvényi rendelkezésekből következően a gazdasági társaság tagjai által a gazdasági társaság rendelkezésére bocsátott vagyoni hozzájárulás elkülönül a saját vagyontól, az a társaság vagyona, aminek elsődleges célja a gazdálkodó szervezet gazdasági érdekeinek biztosítása.

Mivel a gazdasági társaság – az ismertetett ügyben a korlátolt felelősségű társaság – tulajdonosának (résztulajdonosának) vagyona és a társaság vagyona elkülönül, a gazdasági társaság vagyona a vagyongazdálkodó számára a társaságban meglévő tulajdonosi helyzetétől függetlenül idegen vagyongazdálkodás.

Ezért a gazdasági társaság vagyongazdálkodója a társaságban meglévő tulajdonosi helyzetétől függetlenül e tisztviselésében idegen vagyongazdálkodásával megbízott személy.

Ahogy azt a gazdasági társaságokról szóló korábbi törvények, illetve a Ptk. III. Könyvének jelenleg hatályos rendelkezései előírják: a gazdasági társaság vezető tisztviselőinek a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztviselést betöltő személyektől elvárható gondossággal, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegességén alapján kötelesek ellátni.

A cselekmények sértették a tulajdonosok személyétől elkülönült gazdasági társaság, a Kft. volt, az elbírált cselekmények pedig nem a társaság belső viszonyait, hanem a gazdálkodó szervezet gazdálkodását és vagyoni jogait sértették.

A Kúria megállapította, hogy a gazdasági társaság vagyongazdálkodója a társaságban meglévő tulajdonosi helyzetétől függetlenül elkövetője lehet a társaság sérelmére megvalósuló hűtlen kezelésnek.

2/2019. BJE határozat az összbüntetésbe foglalásról

Az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntetőtörvény meghatározásakor az alapítéletekkel elbírált bűncselekmények elkövetési ideje közömbös; annak van jelentősége, hogy az összbüntetésbe foglalás lehetősége mikor nyílt meg.

Az Alkotmánybíróság az 1/2020. (I. 2.) AB határozatával visszaható hatállyal megsemmisítette a kérdéses jogegységi határozatot.

3/2019. BJE határozat: bűncselekmény elkövetésére irányuló szándék felhívás nélküli kinyilvánításáról

Bűncselekmény elkövetésére irányuló szándék felhívás nélküli kinyilvánítása is alkalmas lehet bűncselekmény megállapítására.

Az előkészületi cselekmények két csoportban sorolhatók:

- a) a tettekben megnyilvánuló előkészületi magatartások;
- b) a gondolatközlésben kifejeződő, elsősorban verbális magatartások (felhívás, ajánlkozás, vállalkozás, közös elkövetésben megállapodás).

Az előkészületi magatartások akár önmagukban, akár egymással kombinálva is előfordulhatnak.

Tettekben megnyilvánuló tevékenység a bűncselekményhez szükséges vagy azt könnyítő feltétel biztosítása. Ilyen például az eszköz beszerzése, a helyszín felderítése, a végrehajtási terv részletes kidolgozása, a bűncselekmény helyszínének megközelítése (EBH 2007.1583).

A jogesetek azt a következtetést alapozzák meg, hogy bűncselekmény elkövetésére irányuló szándék felhívás nélküli kinyilvánítása is alkalmas lehet bűncselekmény megállapítására, amelyhez elegendő, ha a szándék meghirdetője saját elszánását, eltökéltségét jelenti be, s az abszurdnak, tréfának a körülményekből nem tekinthető.

A gondolat nyilvánossággal (címzettekkel) közlése alapján, a tudattartalomra és a célzatra vont következtetés vezethet annak eldöntéséhez, hogy a gondolatközlés valamely befejezett bűncselekmény törvényi tényállását valósítja meg, büntetni rendelt előkészületi cselekmény, avagy olyan magatartás, mely a büntetőtörvény szerint nem minősül bűncselekménynek.

A büntetőjogi felelősség feltétele a szándék, az elhatározás komolysága, mely alapos vizsgálatot igényel: „a nyilvánvalóan komolytalan, viccelődő, közveszély bekövetkezését „jósoló” valótlan tényállítások bűncselekményt nem valósíthatnak meg, azonban ezt nem a fenyegető szubjektuma alapján – hogy mennyiben szánta viccesnek, vagy komolytalanannak a kijelentését –, hanem az ezt észlelő személy szempontjából kell vizsgálni”

A komoly elhatározás nyilvánosságra hozatala, másokkal közlése előkészületi magatartás lehet, amennyiben a jogtárgy veszélye távoli és a magatartás a törvényi tényálláson kívül marad.

Az előkészület esetében a törvényi értékelés, a büntetni rendeltség alapja az, hogy a tettes szándéka a Különös Részben körülírt bűncselekmény elkövetésére irányul. Az előkészület célzatos cselekmény. Az elkövetésre készülő tettes cselekménye célzatos, ha a célba vett bűncselekmény megvalósítását komolyan elhatározza.

A komoly elkövetési szándék kinyilatkoztatása másokra hatást gyakorolva jelenik meg, anélkül azonban, hogy cselekvéssel a törvényi tényállásba lépne: az elkövető nem a bűntársakkal, hanem más személyekkel közli, vagy nyilvánosságra hozza, „meghirdeti” egyértelmű szándékát, tervét.

1/2019. KMJE határozat a jogi képviselővel eljáró ügyfél részére történő kézbesítés joghatályosságának értelmezéséről

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának tanácsa a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján jogegységi eljárás lefolytatását kezdeményezte a jogi képviselővel eljáró ügyfél részére történő kézbesítés joghatályosságának értelmezéséről.

Az indítványban megfogalmazott jogkérdések a következők voltak: a jogi képviselővel rendelkező ügyfél részére történő határozatközlés joghatályosnak tekinthető-e, annak megtörténtekor törvényesen megnyílnak-e a jogorvoslati határidők, az ezen határidőn belül benyújtott jogorvoslati kérelem (kereset, felülvizsgálati kérelem) elbírálása során a jogi képviselő részére történő közlés hiánya miként értékelhető.

A legfőbb ügyész a jogegységi indítványra tett nyilatkozatában kiemelte, hogy álláspontja szerint, ha a jogi képviselővel eljáró ügyfél esetében a határozat jogi képviselőnek történő kézbesítése elmarad, akkor ez minden további vizsgálat nélkül az ügy érdemére kiható súlyos eljárási szabálysértést jelent, kivéve, ha az ügyfél kifejezetten kérte, hogy a határozatot ne a jogi képviselő, hanem az ő részére kézbesítsék. A hatóságnak a kézbesítési szabályok előzők szerinti megszegéséből eredő alaptörvény-ellenességet is eredményező jogellenes eljárása nem orvosolható a kézbesítés joghatályosnak elismerésével arra tekintettel, hogy az ügyfél vagy képviselője a hatósági döntés ellen jogorvoslattal élt és az ügyfél jogai nem csorbultak.

A jogegységi tanács az indítványozó által feltett kérdésben az alábbiak szerint foglalt állást.

A jogegységi tanács álláspontja az, hogy a jogi képviselővel való eljárásban az ügyfél részére történő kézbesítéshez fő szabály szerint joghatály nem fűződik, a jogorvoslati határidő nem nyílik meg, csak akkor, ha az ügyfél a határozat tartalmáról a nem szabályos kézbesítés révén vagy egyéb módon tudomást szerez. Ilyen esetben is biztosítani kell a jogorvoslati jogával élő ügyfél garanciális jogainak védelmét, ezért a bíróság mindig a konkrét tényállás függvényében vizsgálhatja, hogy a joghatályos közlés elmaradása és a jogi képviselő mellőzése a közigazgatási eljárásban, mint megvalósult eljárási jogsértés milyen módon hatott ki az ügy érdemére, érintette-e az ügyfél jogorvoslathoz és tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint a jogbiztonság követelményét.

A jogegységi tanács által vizsgálandó második kérdés, hogy a nem szabályszerű kézbesítés miatt a közlés hiánya miként értékelhető, ha a határozatot nem a képviselő, hanem az ügyfél részére kézbesítették, és az ügyfél törvényes határidőn belül jogorvoslattal él a határozat ellen.

A Kúria jogegységi tanácsa úgy ítélte meg, hogy *a joghatályos közlés hiánya miatt önmagában a határidőben benyújtott jogorvoslati kérelem érdemi elbírálása – egyéb ügyféli jogsérelem vizsgálata mellett – nem tagadható meg.*

A Kúria elvi éllel rögzítette, hogy ha *az ügyfél a közigazgatási eljárásban jogi képviseletet vesz igénybe, a jogi képviselő részére történő kézbesítés minősül joghatályos közlésnek. Joghatályos közlés hiányában a jogorvoslati határidők nem kezdődnek meg.* Amennyiben az ügyfél tudomást szerez a határozat tartalmáról és a keresetlevelét előterjeszti, a bíróság vizsgálhatja, hogy a joghatályos közlés elmaradása milyen módon érintette az ügyfél jogorvoslathoz és tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint a jogbiztonság követelményét. A Kúria jogegységi tanácsa az EBH.2009. 2109. számon közzétett határozat elvi bírósági határozatként való fenntartását megszüntette.

1/2019. KMPJE határozat a közigazgatási határozatok semmisségével kapcsolatos egyes kérdések tárgyában

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának vezetője a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés a) pontja, illetve 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján – az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében – jogegységi eljárás lefolytatását indítványozta a közigazgatási határozatok semmisségével kapcsolatos egyes kérdések tárgyában.

Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria és az elsőfokú bíróságok gyakorlata nem egységes a tekintetben, hogy melyek azok a körülmények, amelyek megalapozhatják a közigazgatási határozatok semmisségét. Nem egyértelműek a nyilvánvaló semmisség esetei; illetve az, hogy a semmisségi okok közé tartoznak-e a formai követelményekkel (a kiadmányozással, a határozatok aláírásával, az aláírások olvashatóságával) kapcsolatos hiányosságok. A kúriai határozatok ellentmondásossága folytán megválaszolendő kérdésként merült fel az is, hogy csupán a másodfokú közigazgatási határozatok semmissége vizsgálható, vagy az elsőfokú döntések is. Továbbá, hogy a felülvizsgálati eljárásban vizsgálható-e hivatalból a közigazgatási határozat semmissége.

Az indítványozó megállapította, hogy a Kúria gyakorlata ugyan egységes abban, hogy a kiadmányozási hiba jogszabálysértésnek minősül, de eltérő döntések születtek abban a tekintetben, hogy e jogszabálysértés hatáskörrel kapcsolatos probléma is egyben, és így hivatalból vizsgálendő semmisséghez vezet-e. Kérdés az is, hogy a keresetlevélben hivatkozott eljárási szabálytalanságot a bíróság vizsgálhatja-e a tekintetben, hogy a kiadmányozásra jogosult helyett ki járhatott el, és tőle származik-e az aláírás.

Az indítványozó szerint nem egyértelmű a felülvizsgálati bíróság feladata a semmisséggel kapcsolatban.

Megállapította továbbá, hogy a kúriai gyakorlat nem egyértelmű abban sem, hogy releváns kérdés-e az elsőfokú határozat semmissége akkor, ha a másodfokú határozat hatáskörben meghozottak minősül.

Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi-Polgári Jogegységi Tanácsa (a továbbiakban: jogegységi tanács) az alábbi kérdésekben foglaljon állást: (1.) Mely körülmények alapozhatják meg a közigazgatási határozatok semmisségét, s ezen belül melyek a nyilvánvaló semmisség esetei? (2.) Hogyan értékelhető az aláírás hibájából eredő jogszabálysértés? (3.) A felülvizsgálati eljárásban vizsgálható-e hivatalból a közigazgatási határozatok semmissége? (4.) A bírósági felülvizsgálat szempontjából van-e jogi jelentősége az elsőfokú közigazgatási határozat semmisségének?

A jogegységi tanács a jogegységi határozatában a fenti kérdések tekintetében a következőképpen foglalt állást: (1.) *A közigazgatási döntés semmisségét a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 121. § (1) bekezdésében, valamint külön törvényben meghatározott semmisségi okok alapozzák meg. A semmisségi okok köre jogértelmezéssel nem bővíthető.* (2.) *A közigazgatási döntés kiadmányozójának aláírásával kapcsolatos hiba vagy hiányosság önmagában semmisséget nem eredményez, hanem eljárási jogszabálysértésnek minősül.* (3.) *A Kúria felülvizsgálati eljárásban a közigazgatási döntés semmisségének a megállapítására hivatalból bizonyítást nem folytat le, a közigazgatási döntés nyilvánvaló semmisségét azonban hivatalból észlelheti. Nyilvánvalóan semmis a közigazgatási hatóság döntése, ha annak megállapításához külön bizonyításra nincs szükség.* (4.) *A közigazgatási perben eljáró bíróság az elsőfokú hatósági döntés semmissége esetén a másodfokú hatósági döntést hatályon kívül helyezi és az elsőfokú döntést megsemmisíti.*

2/2019. KMJE határozat a különadóval kapcsolatos joghatóságra vonatkozó egyes kérdések tárgyában

A Kúria Kfv.I. tanácsa a Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján – miután jogkérdésben el kívánt térni a Kúria másik ítélkező tanácsának korábban elvi bírósági határozatként közzétett határozatától – jogegységi eljárás lefolytatását indítványozta a különadóval kapcsolatos joghatóságra vonatkozó egyes kérdések tárgyában.

A korábban EBH 2016.K.19. elvi bírósági határozatként közzétett, Kfv.V.35.546/2014/14. számú ítélet szerint az egyes ágazatokat terhelő különadóról szóló 2010. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Áktv.) 1. § 3. és 4. pontjai, a 3. § (1) bekezdése és 9. § (1) bekezdése értelmében különadó alanya a 2. § szerinti adóköteles tevékenységet folytató személy. Az Áktv. kizárólag a külföldi illetőségű adóalany adókötelezettségét korlátozza a belföldön végzett energiaellátó vállalkozási tevékenységből szerzett, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szerinti nettó árbevételre, a belföldi illetőségű adóalanyokra vonatkozóan azonban ilyen szabályt nem tartalmaz. A belföldi illetőségű társaság különadó fizetési kötelezettségét nem kizárólag a Magyarország területén belül végzett tevékenysége alapozza meg.

Az indítványozó véleménye ezzel ellentétben az, hogy az energiaellátói minőségben végzett tevékenység területi hatálya kizárólag Magyarország lehet, az nem terjed ki Magyarországtól eltérő földrajzi területre. Az indítványozó megállapította, hogy a korábbi kúriai döntés nem részletezi azt a fontos szempontot, hogy az adózónak a Magyar Energia Hivatal által kiadott engedély szerinti kereskedelmi tevékenységből származó árbevétel küszöböt kell átlépnie, ami nem valósulhat meg a külföldön végzett tevékenység alapján, kizárólag Magyarország területén. Mindezek alapján az indítványozó javaslata az volt, hogy a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Jogegységi Tanácsa (a továbbiakban: jogegységi tanács) egyértelműen mondja ki, hogy az „energiaellátói minőségben végzett tevékenység” területi hatálya csak és kizárólag Magyarország lehet, az nem terjed ki Magyarországtól eltérő földrajzi területre.

A jogegységi tanács jogegységi határozatában az alábbiakat rögzítette:

Megállapította, hogy az Áktv. 1. § 4. pontja szerinti energiaellátó fogalom alapján az Áktv. energiaellátó vállalkozási tevékenységre vonatkozó rendelkezés a Magyarországon kívül végzett tevékenységre nem terjed ki. Nem állapítható meg magyar joghatóság a külföldön végzett tevékenység Áktv. különadóval történő adóztatására. Továbbá, a különadó alanya csak Magyarország területére kiterjedő engedéllyel rendelkező lehet. Különadó alá kizárólag az a bevétel tartozik, amely a Magyarország területére kiterjedő engedély alapján végzett tevékenységből származik.

Leszögezte végül, hogy *a külföldön végzett tevékenység adóztatásának vizsgálatakor figyelemmel kell lenni a kettős adóztatással kapcsolatos nemzetközi megállapodásokra.*

KOLLÉGIUMI VÉLEMÉNYEK

A Büntető és a Polgári Kollégium 2019-ben nem fogadott el kollégiumi véleményt.

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma az egységes ítélkezési gyakorlat előmozdítása érdekében a versenytilalmi megállapodással és a tanulmányi szerződéssel kapcsolatos munkaügyi perekben felmerült egyes kérdésekről a 1/2019. (V.20.) számú kollégiumi véleményt alkotta, amelyben az alábbiakat rögzítette:

I.

1. A munkáltató jogos gazdasági érdekét sértő vagy veszélyeztető magatartás minősítésekor, a versenytárs fogalmának meghatározásánál:
 - a) a versenytársi helyzet tisztázása során a cégjegyzékben szereplő adatokat kell kiindulási alpnak tekinteni, azonban ellenbizonyításnak helye lehet;
 - b) a cégjegyzék adataival szemben is lehetőség van annak bizonyítására, hogy az új munkáltató olyan versenytársnak tekinthető-e, amely a munkáltató jogos gazdasági érdekeit veszélyezteti.
2. A versenytilalmi megállapodás tartalmának értékelésekor – különösen a tiltott tevékenységi kör meghatározásánál – a felek szerződéskötés kori akarata az irányadó.
3. A tiltott tevékenységi körnek megfelelően körülírtnak kell lenni ahhoz, hogy a munkáltató gazdasági érdekeit védje, de nem korlátozhatja méltánytalanul és túlzottan a munkavállaló jövedelemszerző tevékenységét.
4. A versenytilalmi megállapodásban az ellenérték csak pénzbeli lehet.
5. A felek valamely lényeges kérdésben való megállapodásának hiányában versenytilalmi megállapodás nem jön létre. Nemlétező szerződésre jogot alapítani nem lehet, azaz nem keletkezik kötelezettség a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság annak követelésére.
6. Amennyiben a felek a versenytilalmi megállapodásban kikötöttek ellenértéket, de annak megfelelőségét utóbb vitatják, és:
 - a) az azonos időszakra járó alaphér egyharmad részét az ellenérték nem érte el, a részleges érvénytelenség szabályai az irányadóak,
 - b) ha az ellenérték eléri a törvényi minimumot, de a korlátozással a fél azt nem találja arányosnak, részleges érvénytelenségre hivatkozás esetén a „megfelelőség” vizsgálandó.

II.

1. A munkavállaló által a munkáltatónál eltöltött időszak számításánál nem vehető figyelembe a tanulmányi szerződés megkötésétől a tanulmányok befejezéséig terjedő időszak.
2. Érvényes azon szerződéses kikötés, amely szerint a munkáltatónál eltöltendő időbe nem számít bele a keresőképtelenség és a munkaviszony szünetelésének azon időtartama, amelyre a munkavállalót nem illeti meg szabadság.
3. A fél a tanulmányi szerződést azonnali hatállyal felmondhatja, ha a körülményeiben olyan lényeges változás következik be, amely a kötelezettség teljesítését lehetetlenné tenné, vagy aránytalan sérelemmel járna. Az intézkedés jogszerűségének vizsgálata során a félnél jelentkező hátrány értékelendő, és nem kell azt összevetni a másik szerződő félnél jelentkező hátrányok nagyságával és jellegével.

Polgári Szakág

EBH 2019. P.1.

A jogalkotási tevékenységgel okozott érdeksérelem – az uniós jog által biztosított alanyi jogot sértő jogalkotáson kívüli esetekben – a szerződésen kívül okozott károkért való polgári jogi felelősség általános szabályain alapuló igényt akkor alapozhat meg, ha az Alkotmánybíróság az Alaptörvénnyel való kollíziója miatt megsemmisítette a megalkotott és kihirdetett jogszabályt vagy megállapította a jogalkotó magatartásával előidézett alaptörvény-ellenességet.

A Polgári Törvénykönyv a mellérendeltség és egyenjogúság elve szerint szabályozza a személyek alapvető vagyoni és személyi viszonyait. A Ptk. 3:405. § (1) bekezdése is csak a polgári jogi jogviszonyaiban vonja az államot a törvény személyi hatálya alá. A jogalkotási tevékenység nem polgári jogi jogviszony keretében valósul meg, és nem hoz létre az állam és a jogalkotási tevékenységének közjogilag alávetett jogalanyok között polgári jogilag értelmezhető, mellérendeltségen és egyenjogúságon alapuló jogviszonyt, ezért az alapesetben nem tartozik a Ptk. tárgyi és személyi hatálya alá. A jogalkotásra mint az általános és absztrakt magatartási szabályok létrehozására irányuló tevékenységre és a hozzá kapcsolódó felelősségre kizárólag a közjog (alkotmányjog) szabályai vonatkoznak. A jogszabály hatálybalépésével esetleg bekövetkezett károsodás önmagában nem keletkeztet a jogalkotó és a károsult között kötelmi jogviszonyt. Tehát maga a jogalkotás által adott esetben előidézett érdeksérelem nem eredményez polgári jogi kárfelelősséget.

Az állam magánjogi érdeksérelmet okozó tevékenységének polgári jogi szempontú megítélésére a bíróság általánosságban az állam magánjogi viszonyaiban jogosult. Az állam közjogi jellegű tevékenysége a polgári perben eljáró bíróság által csak akkor vizsgálható, ha erre a jogalkotó felhatalmazást ad. Nem tartozik azonban ebbe a körbe a jogalkotási tevékenységgel okozott kárért való felelősség, mivel azt a törvény nem szabályozza sajátos felelősségi tényállásként. A jogalkotási tevékenységgel okozott érdeksérelem bekövetkezésekor abban az esetben hiányzik a magánjogi felelősséget kizáró közjogi viszony, amikor a jogalkotás eredménye nem hordoz közjogi kötőerőt. Ha az Alkotmánybíróság az Alaptörvénnyel való kollíziója miatt megsemmisíti a megalkotott és kihirdetett jogszabályt, ezzel a döntésével kinyilvánítja, hogy ez a jogalkotási tevékenység nem hordoz közjogi kötőerőt, a jogalkotási aktus közjogilag érvénytelen, kívül esik az állami jogalkotó szervek Alaptörvényben kapott felhatalmazásának keretein, nem alkalmas az állam és a jogalkotó tevékenységének alávetett jogalanyok között közjogi jogviszony létrehozására. Amennyiben az ilyen jogalkotói cselekvés valamely jogalanynak vagy a jogalanyok valamely összességének vagyoni érdeksérelmet okoz, ez a tény már polgári jogi jelentőséggel bír.

Az Alaptörvény alapján a bírák a törvényeknek alá vannak rendelve; a jogszabályok értelmezésére felhatalmazással bírnak, de arra nem, hogy a jogszabályok helyességéről vagy helytelenségéről, érvényességéről vagy érvénytelenségéről állást

foglaljanak jogalkalmazási tevékenységük során. A bíróság jogosult értelmezni és alkalmazni az Alaptörvényt is, de nem jogosult a jogszabályok Alaptörvénybe ütközéséről állást foglalni. Ha észleli is ítélezése során ezt, az Alkotmánybíróságnál kell kezdeményeznie a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását. Az állam jogalkotói tevékenységének ilyen értelmű minősítésére és felügyeletére kizárólag az Alkotmánybíróságnak van alkotmányos felhatalmazása. A polgári perben eljáró bíróság tehát nem jogosult a jogszabályok formális követelményeinek megfelelő jogalkotási termékek alkotmányossági szempontú megítélésére, és azok érvénytelenségének kimondásával – a közjogi jogviszonyt nem létezőnek tekintve – az érdeksérelem magánjogi alapú elbírálására. Ez a feladatmegosztás nem jelenti azt, hogy az állam egyáltalán ne lenne felelősségre vonható polgári perben az általános – szerződésen kívüli – kárfelelősség Ptk.-ba foglalt szabályai alkalmazásával a jogalkotási tevékenységével okozott magánjogi érdeksérelemekért. A polgári bíróság jogvédelmet nyújthat a korábban fennállt közjogi jogviszony mögül előkerült magánjogi jogviszonyban, ha alkotmánybírósági döntés elhárította ennek akadályát. Ha nincs érvényes jogszabály, csak jogalkotási rendellenesség által okozott kár, az a polgári jogi kárfelelősség Ptk. 6:520. §-ába foglaltak szerint eredményénél fogva jogellenesnek minősül, mert nincs jogi alapja, sem magánjogi, sem közjogi.

Megjegyzendő, hogy az Alkotmánybíróságnak a jogalkotói tevékenység kifejtésével vagy annak elmulasztásával megvalósított alaptörvényt sértést kimondó határozata önmagában még nem alapozza meg a jogalkotóval szembeni kártérítési igényt. Ez csak a jogalkotói magatartás jogellenességének megállapítására alkalmas. Ezen túl a kárigény elbírálásához szükséges az egyéb törvényi feltételek fennállásának vizsgálata is. Miután azonban a kereset tárgyává tett jogszabály alaptörvény-ellenessége kérdésében az Alkotmánybíróság eljárást nem folytatott, azt nem vizsgálta, arról határozatot nem hozott, így a jelen esetben nincs olyan közjogi aktus, ami a fentiekben kifejtettek szerint a Ptk. felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabályi rendelkezéseinek alkalmazását lehetővé tenné.

A cselekvőképesség teljes körű korlátozása csak végső esetben, akkor rendelhető el, ha az érintett védelmében a részleges, ügycsoportonkénti korlátozás nem elégséges.

A Ptk. cselekvőképesség korlátozásának új szabályrendszerét fogalmazta meg. A szabályozás az érintett jogvédelme érdekében hangsúlyosan megjelenítette a szükségesség, az arányosság és a fokozatosság elvét. A cselekvőképesség teljes korlátozására csak és kizárólag akkor kerülhet sor, ha a törvényben előírt konjunktív feltételek megvalósultak: 1. az érintett személy mentális zavara; 2. ennek következtében az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartós és teljes körű hiánya; 3. egyéni körülményeire, valamint családi és társadalmi kapcsolataira tekintettel a gondnokság alá helyezés indokoltsága; 4. és jogai védelme a cselekvőképességet érintő vagy nem érintő más módon nem biztosítható. A feltételrendszer egyben sorrendiséget jelent, a követelmények egymásra épülnek és lehetőséget biztosítanak az arányosság és szükségesség elvének alkalmazásával a differenciált megítélésre.

Az adott esetben a peradatok az alperes cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezését nem támasztják alá. Kétségtelen, hogy az alperes szenvedélybeteg, lakhatása nem biztosított és annak megváltoztatására nem motivált, napi szinten alkoholizál, hajléktalan életmódot folytat, saját személyi körülményeit elhanyagolja. Életvezetése tehát az általános társadalmi konvenciónak nem felel meg. Nem vonható le azonban az a következtetés, hogy az alperes mentális betegsége folytán egyáltalán nem képes a hétköznapi életben a saját ellátására, nincs tisztában a saját körülményeivel, semmilyen szinten és módon nem képes érzékelni a külvilágot vagy felfogni a környezetét. Az alperes kommunikációképes, állandó lakhatása megteremtésére megfelelő anyagi fedezettel rendelkezik, azonban saját döntése alapján jelenlegi életvitele számára teljes mértékben kielégítő. Tény az is, hogy az alkoholizmusa folytán befolyásolható, önálló döntéshozatali képessége nem áll fenn, ez azonban még nem indokolja a cselekvőképessége teljes körű jogi korlátozását.

A személyi autonómia teljes körű korlátozására kizárólag akkor kerülhet sor, ha az érintett személy a mindennapi életvitelben egyértelműen és teljesen önállóan, arra még gondnoka segítségével sem képes. A szükségesség és arányosság elve a teljesen korlátozó gondnokság alá helyezés esetén is alapvető szempont, azt a jogi szabályozási környezet, az érintett védelmében a kellően differenciált eszköztár rendelkezésre állása kizárólag a legsúlyosabb esetekben indokolhatja. Az érintett személy jogainak védelmére hivatott szabály szerint a teljes korlátozásnak csak akkor van helye, ha a jogai védelme a cselekvőképesség részleges korlátozásával nem biztosítható.

EBH 2019.P.3.

I. Érdemtelen a tartásra a nagykorú továbbtanuló gyermek, ha nem tart kapcsolatot a tartásra kötelezett szülőjével. Az érdemtelen kimentésére alkalmas kötelezetti magatartásnak olyan súlyúnak kell lennie, amely valóban alapos indokát adja a tartást igénylő gyermek közömbösségének.

II. A kellő indok jogi fogalmának tartalma a gyermek életét jelentősen befolyásoló vagy arra kiható valós és súlyos érdeksérelem, azt a szubjektíven súlyosnak megélt, de valójában vélt sérelmek nem alapozhatják meg.

Az adott esetben nem volt vitás, hogy a továbbtanuló nagykorú gyermek tartásának általános feltételei fennállnak. A Ptk. viszont általános jelleggel szabályozza a nagykorú személy rokontartásra való érdemtelenységének esetét, mivel a jogosult már fel tudja mérni, milyen magatartást kívánatos tanúsítania azzal a rokonával szemben, akitől tartását ingyenesen elvárja. A nagykorú gyermek akkor is érdemtelen a tartásra, ha a tartásra kötelezettel kellő indok nélkül nem tart kapcsolatot. A nagykorú gyermektől ugyanis elvárható, hogy szülőjével szemben ne csupán a tartás iránti követelményt támasszon, hanem életkorára és belátási képességére tekintettel a szülőjét ne csupán anyagi igénye kielégítését biztosító személynek tekintse, hanem vele szemben a vérségi kapcsolatuknak megfelelő magatartást tanúsítson. Az érdemtelen alóli kimentésre alkalmas kötelezetti magatartásnak olyan súlyúnak kell lennie, amely valóban alapos indokát adja a tartást igénylő gyermek közömbösségének. A kellő indok jogi fogalmának tartalma a gyermek életét jelentősen befolyásoló vagy arra kiható valós és súlyos érdeksérelem, azt a szubjektíven súlyosnak megélt, de valójában vélt sérelmek nem alapozhatják meg. Az adott esetben a gyermek valós és súlyos érdekséreleme nem volt megállapítható. A felperes és a gyermek viszonya 17 évig jó és kiegyensúlyozott volt, a házassági életközösség megszűnése utáni helyzetet a szülők kulturáltan, jogi konfliktusok nélkül rendezték. A felperes a gyermekével szemben annak 18. születésnapjáig tanúsított magatartása a tíz hónappal később kezdődő teljes közömbösséget nem indokolta. A szalagavató főpróbájára meghívott felperes távolmaradását az akkor már nagykorú gyermek sérelemként élte meg, holott azt alappal a felperes nehezményezhette volna, hiszen a gyermek meghívása nem a tényleges ünnepségre szólt. A gyermek pályaválasztásával kapcsolatos felperesi ellenvélemény sem tekinthető kellő indoknak a sikeres felvételt követő, évekig tartó passzivitás kimentésére.

A kapcsolat végleges megszűnésekor közel 19 éves gyermeknek tisztában kellett lennie a társadalmi elvárhatósági követelményekkel, a szülője iránti kapcsolatot negáló magatartása következményével. Az irányadó anyagi jogszabályhely helyes értelmezése szerint a kapcsolat felvétele, még a több év elteltével is a nagykorúvá vált gyermektől várható el, ugyanis ő az, aki a szülőjétől az ingyenes tartást igényli. A felelősségteljes élethivatást választó gyermeknek elegendő ideje volt a saját és a felperes magatartásának végiggondolására, sérelmeinek feldolgozására.

Gazdasági szakág

2019-ben a Polgári Kollégium gazdasági szakága nem tett közzé elvi bírósági határozatot és elvi bírósági döntést.

Büntető szakág

2019-ben a Büntető Kollégium 14 büntető elvi határozatot és 9 büntető elvi döntést tett közzé.

EBH 2019.B.1.

- I. Jogos védelmi helyzet nem állapítható meg annak a terheltnek a javára, aki a vele haragos viszonyban lévő másik két terheltet többszörös szóváltás során kialakuló konfliktushelyzetben „innen ma nem mentek el” szavakkal megfenyegeti, majd elfogadja a II. rendű terhelt verekedésre kihívását, előre látva, számítva rá, hogy a verekedésbe a II. rendű terhelt oldalán annak testvére, az I. rendű terhelt is beavatkozik majd [2012. évi C. tv. 22. §; 4/2013. BJE határozat].
- II. Az emberölés büntettének kísérletét valósítja meg, aki verekedés közben a jobb kezében alkarján feltolva, rejtve tartott késsel az ellenfelét legalább közepes erővel orvul egyszer szívtájékon, majd kétszer hasba szúrja, s neki életveszélyes sérüléseket okoz [2012. évi C. tv. 10. § (1) bek., 160. § (1) bek., 164. § (1) bek., (8) bek.].
- III. Az ölési cselekmények általában indulati cselekmények, ezért a szokványos indulat hatása alatti elkövetés nem alapozza meg az emberölés privilegizált esetének, az erős felindulásban elkövetett emberölésnek a megállapítását.

Az erős felindulásban elkövetés megállapításához az éplélektani alapon kialakult indulat olyan magas foka szükséges, amelynek következtében az elkövető belső egyensúlya megbomlik, elveszti önkontrollját, tudatszűkült állapotba kerül. Ez nem valósul meg akkor, ha az elkövető indulatban, de a körülményeknek megfelelő, azokhoz igazodó adekvát módon viselkedik, és az ölési kísérlethez vezető verekedés kiprovokálásában meghatározó szerepet tölt be, majd a rejtetten viselt késével tudatosan, célzottnan, orvul ejt életveszélyes sebeket a verekedés másik résztvevőjén.

A felindulást kiváltó ok pedig nem tekinthető méltányolhatónak, ha az indulatot kiváltó okot az elkövető – felróhatóan – maga idézi elő [2012. évi C. tv. 161. §].

EBH 2019.B.2.

- I. A becsület csorbítására alkalmas tényállítás nagy nyilvánosság előtti elkövetésének megállapítására lehet alkalmas, ezért a rágalmazás vétségének megállapíthatósága szempontjából tényállásszerű magatartás különböző internetes felületeken annak nyilvános közlése, mely szerint az egyik egyetem hallgatói önkormányzatának vezetője – e tevékenységének gyakorlása során – részt vett egy jelentős tárgyi súlyú nemi erkölcs elleni bűncselekmény eltussolásában, illetve közpénzt tulajdonított el [2012. évi C. tv. 226. § (2) bek. b) pont].
- II. A felsőoktatási intézmény hallgatói önkormányzatának a hallgatók összessége által megválasztott tisztségviselője működése során közfeladatot lát el, e tevékenységéért közpénzből javadalmazásban részesül, ezért közszereplőnek minősül. Közérdek fűződik ahhoz, hogy ha egy közszereplő bűncselekményt követ el, ez kiderüljön, és azt a közvélemény (is) megítélhesse. A közélet szereplői tevékenységének, személyiségüknek, múltjuknak, a közéleti tevékenységgel összefüggő, azokra kihatással lévő tényeknek, körülményeknek valós megismerése közérdek. Közérdek akkor is, ha az ilyen tények, körülmények nyilvánosságra hozatala, állítása, híresztelése a becsület csorbítására és objektíve a közéleti szereplő társadalmi megítélésének negatív irányú befolyásolására alkalmas. Ezért ebben a konkrét ügyben a valóság bizonyításának elrendelése nem maradhatott el, mert anélkül a terhelt büntetőjogi felelőssége (az esetleges büntethetőséget kizáró ok megállapíthatósága esetén annak hiánya) nem dönthető el [2012. évi C. tv. 229. §].
- III. A valóság bizonyításának indokoltságát megalapozó közérdeket vagy bárki jogos érdekét a bíróságnak azért kell a Btk. 229. §-ában foglaltaknak megfelelően ügyenként vizsgálnia és mérlegelnie, mert a valóság bizonyításának törvényi feltételek ellenére történő elmaradása a korábbi Be. (1998. évi XIX. törvény) 416. § (1) bek. a) pontja szerinti, illetve a hatályos Be. 649. § (1) bek. a) pont aa) alpontja szerinti anyagi jogszabálysértést valósíthat meg, amely felülvizsgálati okot képez [2017. évi XC. tv. 649. § (1) bek. a) pont aa) alpont].

EBH 2019.B.3.

- I. A becsület csorbítására alkalmas és ezért rágalalmazást valósít meg az a tényállítás, mely szerint a sértett ügyészként eljárva egy konkrét büntetőeljárás kényszerintézkedés hatálya alatt álló gyanúsítottjának többéves börtönbüntetését előre megjósolta, s erre figyelemmel a gyanúsított állapotos feleségét terhességének megszakítására hívta fel. Ez a magatartás a társadalomban kialakult általános megítélés, az általános erkölcsi és közfelfogás szerint is azt jelenti, hogy az ilyen kijelentések elkövetője hatalmaskodik, szolgálati helyzetével (beosztásával) visszaél, és ezért nem jellemes. A terhelti közlés tehát alkalmas arra, hogy a sértettről, tulajdonságairól, magatartásáról a környezetben kialakult társadalmi megítélést, elismertséget kedvezőtlen, negatív irányba befolyásolja [2012. évi C. tv. 226. § (1) bek., (2) bek. b) pont].
- II. Az országgyűlési képviselő törvényen alapuló mentelmi joga kettős természetű. Egyrészt eljárási jogi, másrészt anyagi jogi. Az eljárási jellegű mentesség csak a képviselői tisztség fennállása alatt – és a mentelmi jog felfüggesztéséig, illetve annak hiányában – zárja ki a büntetőeljárás folytatását bármilyen, akár a tisztség keletkezése előtt, akár annak fennállása alatt elkövetett bűncselekmény miatt. Az anyagi jogi mentesség pedig a „képviseleti megbízatás gyakorlása során” és a „képviseleti megbízatással összefüggésben” tett közlések miatti felelősségre vonást zárhatja ki. E két – kiterjesztően nem értelmezhető – tevékenységi körön kívül eső közszereplésekre, így a televíziós műsorban történő nyilvános fellépésre a mentelmi jog által biztosított védettség nem vonatkozik, az ilyen szereplés ezért nem kockázatmentes, s az ott tett kijelentések jogellenesnek tekinthetők, ha egyébként a becsület csorbítására alkalmasak [2012. évi C. tv. 226. §; 2012. évi XXXVI. törvény 73. §, 74. §].
- III. Verbális cselekmény esetén a gondatlanság fogalmilag kizárt, mivel a szó kimondásával rögzül az akarat. A rágalmazás bűncselekményével kapcsolatban a bűnösség vizsgálata során az elvárhatóság kategóriája nem a szándékosság, hanem a gondatlanság, s azon belül is a hanyag gondatlanság tekintetében merülhet fel [2012. évi C. tv. 7. §, 8. §, 226. §, 227. §].

EBH 2019.B.4.

Elköveti a rablás büntettét, aki a sértettet a táskája megszerzése érdekében meglöki, majd a táskáját megtartó menekülő sértettet üldözi, és miután utolérte, ismét meglöki, majd a táskáját a sértett kezéből kitépve azzal elszalad [2012. évi C. tv. 365. § (1) bek. a) pont].

EBH 2019.B.5.

- I. Garázdaság vétségének tényállásszerűségéhez megkívánt kihívó közösségellenesség nem azonos a minden bűncselekményben felismerhető társadalomra veszélyességgel, a közösség elvárásaival történő szembehelyezkedéssel, vagy ezeknek az elvárásoknak a semmibe vételével. A garázdaság bűncselekményi alakzatának megvalósulásához szükséges erőszakos magatartás akkor kihívóan közösségellenes, ha közvetlenül és durván sérti vagy sértheti a közösség nyugalvét, mert az elkövető cselekményét az utóbbihoz fűződő érdek gátlástalan, nyílt semmibe vételével hajtja végre. Ha az erőszakos magatartás a kihívó közösségellenességet nélkülözi, garázdaság megállapítására nem kerülhet sor [2012. évi C. tv. 339. § (1) bek.; BH2015. 52.].
- II. A garázdaság bűncselekményének jogi tárgya a köznyugalom, amely nem tértől és időtől elvonatkoztatott fogalomrendszer, hanem egy ország törvényes rendje, amely polgárainak jogos érdekét védi. Ennek a rendnek helyhez és időhöz kötött megbontása vagy arra alkalmassága valósíthat meg tényállásszerű magatartást, tehát bűncselekményt. A magatartás megbotránkozásra vagy riadalomkeltésre alkalmasságának pedig az elkövetés – a magatartás tanúsításának – időpontjában nyomban kell észlelhetőnek lennie, nem pedig utólag. A bűncselekmény megvalósulásához ezért az szükséges, hogy az elkövetett cselekmény válthassa ki a megbotránkozást vagy riadalmat, nem pedig a róla szóló tudósítás esetleges hatása [2012. évi C. tv. 339. § (1) bek.].

EBH 2019.B.6.

- I. A részesként elkövetett költségvetési csalási cselekmény mint tényálláson kívüli magatartás nem vonható a tettesként elkövetett cselekménnyel törvényi egységbe.
A részesi magatartások is csak akkor alkotnak törvényi egységet, ha azonos tettes cselekményeihez kapcsolódnak; ha a részes különböző tettesek által elkövetett alapcselekményhez fűződően követte el a költségvetési csalást, a részesi cselekmények rendbelisége a tettesi alapcselekményhez igazodik [2012. évi C. tv. 13-14. §, 396. § (1) bek.].
- II. Abban az esetben, ha a terhelttel szemben utóbb emelt vád szerinti, az általa tettesként elkövetett költségvetési csalást megvalósító bűncselekmény elkövetési ideje megelőzi a bíróság által korábban jogerősen elbírált, és a terhelt által tettesként elkövetett költségvetési csalási cselekmény miatti vádemelést, azok törvényi egységbe tartozóként az elbírált bűncselekmény részcselekményei és ítélt dolognak tekintendők. Erre tekintettel e cselekmények kapcsán a büntetőeljárást meg kell szüntetni [2017. évi XC. tv. 4. § (3) bek., 567. § (1) bek. b) pont; 2012. évi C. tv. 396. § (1) bek.].
- III. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság valamely megszüntetési ok, így a res iudicata törvénysértő megállapítása miatt szüntette meg az eljárást [2017. évi XC. tv. 4. § (3) bek., 567. § (1) bek. b) pont, 608. § (1) bek. e) pont, 649. § (2) bek. d) pont].

IV. A hamis magánokirat felhasználása kapcsán sem hagyható figyelmen kívül az, hogy a terhelt az adóbevallás benyújtásával a hamis magánokirat felhasználását tettesként, avagy a más terheltek részére történő segítségnyújtással – a fiktív számlák kiállításával – bűnsegédként követte-e el. A folytatólagosság egységébe – amennyiben annak törvényi feltételei fennállnak – csak a tettesként elkövetett bűncselekmények vonhatóak; a részesként elkövetett cselekmények az azokat tettesként elkövető terheltek cselekményeihez igazodóan értékelendők [2012. évi C. tv. 6. § (2) bek., 13-14. §, 345. §].

EBD 2019.B.7.

A kényszermunka büntettének a sértett sanyargatásával elkövetett minősített esetét is meg kell állapítani abban az esetben, ha a sértettet nemcsak munkára kényszerítik, hanem fűtetlen, bútorozatlan szobában tartják a saját ingatlanában, éheztetik és bántalmazzák [2012. évi C. tv. 193. § (1) bek., (2) bek. a) és b) pont].

EBD 2019.B.8.

Az, hogy a szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátás eldöntésekor a büntetés-végrehajtási bíró nemcsak az elítéltnak a büntetés végrehajtása során tanúsított magatartását vonja a mérlegelés körébe, hanem az általa elkövetett bűncselekmény jellegét, az elítéltnak a bűncselekmény elkövetésében játszott szerepét is, nem jelenti ezen körülmények kétszeres értékelését [2013. évi CCXL. tv. 188. § (1) bek.].

EBH 2019.B.9.

I. A hatályos büntetőeljárás törvény csak a teljes – a másodfokú eljárásban helyre nem hozható – megalapozatlanság okából engedi meg a hatályon kívül helyezést, míg az ítélet részleges megalapozatlanságának kiküszöbölését a másodfokú bíróság kategorikus – mérlegelést nem tűrő – kötelezettségévé teszi. A részleges megalapozatlanság ezért hatályon kívül helyezés alapjául nem szolgálhat.

E törvényi tilalom nem játszható ki olyan módon, hogy a másodfokú bíróság a részleges megalapozatlansághoz egy önmagában hatályon kívül helyezési okot meg nem valósító eljárási szabálysértést (indokolási kötelezettség megsértése) társít.

Az indokolási kötelezettség teljesítése csak a megalapozott vagy megalapozottá tett tényállás tekintetében vizsgálható, amennyiben ugyanis a tények megállapítása hiányzik, úgy az azokra vonatkozó indokolás sem kérhető számon. Ezért a részleges megalapozatlanságban szenvedő ítélet indokolásának megsértését eljárási szabálysértésként értékelni fogalmilag kizárt [2017. évi XC. tv. 592. § (1)-(2) bek., 593. §; EBH2018. B.8. III.].

II. A részleges megalapozatlanság kiküszöbölésének másodfokon igénybe vehető eszközei változatlanok és teljes körűek. A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. A tényállás hiányosságának pótlása, felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a helyes ténybeli következtetés levonása nem esik a felülmérlegelés tilalma alá,

hanem éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, amelyet a Be. 593. §-ának (1) bekezdés c) pontja kifejezetten arra az esetre rendel alkalmazni, ha az így módosult eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségének megállapításához vezethet.

A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette [2017. évi XC. tv. 593. § (1)-(3) bek.].

- III. A megalapozatlanság miatti hatályon kívül helyezés ultima ratio, amelyet a hatályos büntetőeljárás törvény részleges megalapozatlanság esetén a másodfokú eljárásban kategorikusan kizár. A törvényes okon alapuló hatályon kívül helyező végzésben azonban a másodfokú bíróság rámutathat az ítélet részleges megalapozatlanságára is, de önmagában ez utóbbi hatályon kívül helyezés alapjául nem szolgálhat.

EBD 2019.B.10.

A tárgyalás előkészítő szakaszában csak a vád tárgyává tett cselekményről állapítható meg, hogy az nem bűncselekmény, és ezért az eljárás megszüntetésének van helye, erre lényeges kérdésben eltérő tényállás alapulvételével nincs törvényes lehetőség [1998. évi XIX. tv. 267. § (1) bek. a) pont; 2017. évi XC. tv. 492. § (1) bek. a) pont].

EBH 2019.B.11.

Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt szeme láttára követett el közúti veszélyeztetést egy harmadik személlyel (a sértettel) szemben, akit járművével a közútról leszorított, majd a II. rendű terhelt személygépkocsijában a jobb oldali első ablakon behajolva erőszakkal kísérelte meg a járó motor leállítását azért, hogy a II. rendű terheltet (elvált feleségét) a sértetthez fűződő kapcsolata miatt felelősségre vonja. Ez a fellépés a gépjárművet vezető II. rendű terhelt személye elleni olyan közvetlenül fenyegető jogtalan támadás volt, amelyet a II. rendű terhelt jogszerűen háráított el járművével megindulva, majd azt balra-jobbra kormányozva azért, hogy támadójától megszabaduljon. A II. rendű terhelt ezért jogos védelmi helyzetben cselekedett, így közúti veszélyeztetést nem valósított meg, ezért őt az ellene emelt vád alól büntetendőséget kizáró ok – jogos védelem – miatt fel kellett menteni [2012. évi C. tv. 22. § (1) bek., 234. § (1) bek.; 2017. évi XC. tv. 566. § (1) bek. d) pont, 662. § (2) bek. a) pont].

EBH 2019.B.12.

- I. Az óriásplakát vagyontárgy, mert pénzben kifejezhető értéke van. Firkálásal, festéssel, szennyezéssel történő megváltoztatása rongálást valósít meg, mert e magatartások a vagyontárgy eredeti felületét, esztétikai megjelenését elcsúfítják, és az eredeti állapot helyreállítása csak anyagi ráfordítás árán lehetséges.
Ebben az esetben az eredeti állapot helyreállításának költsége a rongálással okozott kár [2012. évi C. tv. 371. § (1) bek., 459. § (1) bek. 16. pont, (6) bek.].
- II. A falfirka büntetőjogilag nem közömbös magatartás, a rongálás tényállás-szerűségének megállapítására adhat okot, és az elkövetési tárgy bármely köz- vagy magántulajdonban lévő vagyontárgy felületén a tulajdonos engedélye nélkül létrehozott jel, ábra vagy felirat lehet [2012. évi C. tv. 371. § (1) bek., (2) bek. b) pont ba) alpont].
- III. A véleménynyilvánítás szabadsága a büntetőjogi felelősségre vonás általános akadályának nem tekinthető. Alapjoggyakorlásra hivatkozás önkényt nem igazolhat [Alaptörvény IX. cikk (1) bek.; 2012. évi C. tv. 15. §; 20. §].

EBD 2019.B.13.

Nem rendelhető el vagyonekobzás arra a vagyonra, amely a lopott dolog lefoglalása útján a sértetthez visszakerült [2012. évi C. tv. 74. §].

EBD 2019.B.14.

A zaklatás vétsége alap- és minősített esetének egyazon sértett sérelmére, azonos elkövetési idő alatt történő elkövetése esetén a halmazat csak látszólagos, a minősített esetben „beleolvad” az alapeset [2012. évi C. tv. 222. § (1) bek., (2) bek. a) pont].

EBH 2019.B.15.

- I. Az önkormányzati testület működése során döntéseit természetes személy tagjainak szavazata által hozza meg. A testület tagjai a testületi döntést létrehozó szavazataikért felelősséggel tartoznak, mely felelősségük a testületi döntésben nem oldódik fel (nem tűnik el).
Az önkormányzati képviselő testületben elfoglalt helye és a gazdálkodás során kifejtett képviselői tevékenysége megalapozhatja a büntetőjogi felelősségének vizsgálatát, ha leadott szavazatával beláthatóan olyan döntés meghozatalához járul hozzá, amely valamely bűncselekmény törvényi tényállásának ismérveit valósítja meg [2012. évi C. tv. 376. §].
- II. Az önkormányzati képviselő nem felelőtlen, mert felelősségrevonhatóságának korlátozottsága csak politikai természetű, és védelmet csak jogszerűen kifejtett tevékenysége körében élvezhet. A felelősségre vonás korlátozhatósága azt jelenti, hogy választópolgárok általi visszahívása kizárt, politikai felelőssége csak a választások során realizálódhat, rossz, téves (de nem jogsértő) döntéséért nincs eredményfelelőssége, azonban kárfelelőssége és büntetőjogi felelőssége a képviselői megbízatása során elkövetett jogsértő magatartások miatt fennáll [2017. évi XC. tv. 719. §; 2011. évi CLXXXIX. tv.].

III. Az önkormányzat a tulajdonába került korlátozottan forgalomképes műemlék jellegű épületek elidegenítéséről testületileg dönt, amely vagyongazdálkodási tevékenység. Ezért a hűtlen kezelés büntetének tetteseai azok az önkormányzati képviselők, akik a polgármestert az önkormányzati ingatlan versenyeztetési eljárás nélküli forgalmi értéken aluli értékesítésére és adásvételi szerződés megkötésére hatalmazzák fel, amelynek következtében az önkormányzat vagyonában 162 000 000 forint kár keletkezik [1978. évi IV. tv. 20. § (1) bek., 138/A. § d) pont, 319. § (1) bek., (3) bek. c) pont].

EBD 2019.B.16.

Az adóügyi eljárásban kiszabott adóbírság nem zárja ki az adóbírság alapjául szolgáló cselekmény miatt büntetőeljárás megindítását és büntetőszankció alkalmazását, ez nem sérti a kétszeres eljárás tilalmát, de a kiszabott adóbírságnak a büntetőeljárásban jelentősége lehet [2017. évi XC. tv. 4. § (3) bek.].

EBH 2019.B.17.

A terhelt terhére szóló felülvizsgálati indítvány bejelentésére nyitva álló hat hónapos határidőt az ügydöntő határozat közlésétől kell számítani; a kihirdetéssel közölt ügydöntő határozat kapcsán ez a határidő nem az indokolással ellátott határozat kézbesítésétől, hanem annak kihirdetésétől számítandó [2017. évi XC. tv. 455. § (1) és (4) bek., 652. § (3) bek.].

EBD 2019.B.18.

A különös visszaesés megállapíthatóságához szükséges hasonló jellegű bűncselekmények körét csak a törvény határozhatja meg, ezek köre nem bővíthető [2012. évi C. tv. 459. § (1) bek. 31. pont a) alpont].

EBD 2019.B.19.

A védő kizárására csak az ad alapot, ha a védő az ügyben, vagy az ügygel összefüggő más ügyben vesz vagy vett részt terheltként, összefüggés hiányában a kizárás nem indokolt [2017. évi XC. tv. 43. § (1) bek. h) pont].

EBD 2019.B.20.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság tényállásában írtakat elírás vagy számítási hiba esetén akkor is helyesbítheti, ha a korlátozott felülbírálatra tekintettel annak megalapozottságát nem vizsgálhatja, ez azonban érdemi változást nem eredményezhet [2017. évi XC. tv. 453. § (1) és (6) bek., 583. § (3) bek. a) pont, 590. § (3) bek.].

EBH 2019.B.21.

- I. A kettőtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett vízi közlekedés halálos tömegszerencsétlenséget (huszonnyolc ember halálát) okozó veszélyeztetésének vétsége miatt indított büntetőügyben törvénysértő az előzetes letartóztatás helyett bűnügyi felügyelet elrendelése és óvadék letétbe helyezésének előírása, akkor, ha a bíróság megítélése szerint eleve hiányoznak a letartóztatás ellenében a bűnügyi felügyelet elrendelésének törvényi előfeltételei [2017. évi XC. tv. 277. § (4) bek.].
- II. A hatályos Be. szabályozása szerint az óvadék nem a letartóztatás alternatívája, hanem, az attól enyhébb kényszerintézkedések, a távoltartás, illetve a bűnügyi felügyelet biztosítékaul szolgálhat. Amennyiben tehát a bíróság álláspontja szerint a terhelttel szemben a személyi szabadságot érintő engedélyes kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél a bűnügyi felügyelettel nem biztosítható, akkor annak hiányát óvadékkal vagy az óvadék összegének nagyságával nem lehet pótolni [2017. évi XC. tv. 284. §].
- III. Ha valamely ügyben a bűnisméltés, avagy a bizonyítás megnehezítésének kockázata vagy utóbbiaknak is kockázata fennáll, akkor óvadék nem fogadható el [2017. évi XC. tv. 284. §].
- IV. A bűnügyi felügyelet rendeltetéséből, jellegéből következik, hogy e kényszerintézkedés elrendelésére csak abban az esetben kerülhet sor, ha a terhelt tartózkodási helye ismert, ellenőrizhető, s így biztosított, hogy az ügyben a hatóságok számára ténylegesen elérhető lesz.
Ismert, konkrét magyarországi tartózkodási hely hiányában a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz alkalmazására sem kerülhet sor [2017. évi XC. tv. 281. § (2) bek. a) pont; 15/2018. (VI. 15.) IM rend.].

EBH 2019.B.22.

- I. A büntetőeljárás előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése miatti felfüggesztésére csak akkor kerülhet sor, ha a feltett kérdések megválaszolása nélkül az ügydöntő határozatot meghozni nem lehet [2017. évi XC. tv. 490. § (1) bek.].
- II. A büntetőeljárás felfüggesztése törvénysértő, ha az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem nem európai közösségi norma, uniós szervek, intézmények vagy hivatalok aktusainak értelmezésére, érvényességére, hanem a bíróság előtt folyamatban levő ügy kimenetelét nem érintő, az ügy tárgyával össze nem függő kérdésekre vonatkozik [2017. évi XC. tv. 490. § (1) bek.].

EBH 2019.B.23.

A bíróság hivatalból is elrendelhet bizonyítást [2017. évi XC. tv. 164. § (3) bek.].

Közigazgatási szakág

2019-ben a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakága 23 elvi határozatot és 2 elvi bírósági döntést tett közzé. E számok alapján az elvi közzétételi tanács aktív tevékenységet látott el. Az elvi határozatok tárgya igen változatos volt.

4/2019. számú közigazgatási elvi határozat

A jogszabályi előírások alapján az adomány költségkenti elszámolásához és adóalap csökkentő tételként történő figyelembevételéhez szükséges a jogszabályban meghatározott tartalommal kiállított igazolás, ennek hiányában az adományként történő átadás nem ismerhető el.

5/2019. számú közigazgatási elvi határozat

Az apporttal bevitt használati jogok szerződésen alapuló jogok. A szerződéssel alapított haszonélvezeti jogra és a használat jogára az EUMSZ 63. cikkébe ütköző 2013. évi CCXII. tv. (Fétv.) 108. § (1) bekezdése nem alkalmazható.

6/2019. számú közigazgatási elvi határozat

A kötelező védőoltás alóli mentesítés iránti eljárás kérelemre indul, amelyben a bizonyítási teher a kérelmezőre esik. A kérelemhez csatolni kell a kezelőorvos által adott azon szakvéleményt, amely a mentesítés indokoltságát alátámasztja. A szakvéleménynek teljeskörűen meg kell felelni a szakvéleménnyel szemben elvárt jogszabályi követelményeknek, alátámasztottnak, megalapozottnak, objektívnek kell lennie. Nem tekinthető tárgyilagosságnak a vélemény, ha abban maga a szakértő vagy közeli hozzátartozója érintett.

17/2019. számú közigazgatási elvi határozat

Az ingatlan-nyilvántartás közhitelességében bízó, ellenérték fejében tulajdonjog szerző személy jogerősen bejegyzett tulajdonjoga – hozzájárulása hiányában – helyesbítés jogcímén közigazgatási eljárás eredményeként nem törölhető. Ilyen tartalmú törlést csak polgári bíróság rendelhet el egy a vonatkozó magánjogi jogviszonyt rendező polgári peres eljárásban, ha annak eljárási- és anyagi jogi feltételei fennállnak.

22/2019. számú közigazgatási elvi határozat

Elektronikus kapcsolattartás esetén a garanciális ügyféli jogok sérelmét jelenti, ha az ügyfél lényeges eljárási cselekményekről azért nem szerez tudomást, mert azok az elektronikus rendszerben nem jelennek meg. Az alapvető ügyféli jogok sérelme akkor is megalapozhatja a határozat hatályon kívül helyezését, ha a szabályok betartása esetén is azonos döntést hozna a hatóság.

Munkaügyi szakág

A Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium munkaügyi szakágában működő elvi kiválasztó tanács 2019-ben 30 elvi határozatot és 1 elvi döntést választott ki a Kúriai Döntésekben való közzétételre. Az elvi határozatok – a teljesség igénye nélkül – a következő jogértelmezési kérdésekről tartalmaznak állásfoglalást. Az elvi határozatok tárgya igen változatos volt.

EBH 2019.M.2.

A munkavállaló felperes – amennyiben a fizetési meghagyás iránti kérelme alapján indult eljárás az alperes ellentmondása folytán perré alakul át – abban az esetben is kérheti a keresetlevél belföldi lakóhelye szerint illetékes közigazgatási és munkaügyi bírósághoz való áttételét, ha a kérelme benyújtásakor a perré alakulás esetére nem jelölte meg az illetékes bíróságot. [2009. évi L. tv. 20. § (5) bekezdés, 2016. évi CXXX tv. 513. § (2) bekezdés]

EBH 2019.M.6.

- I. A munkaidő-beosztás szabályait (munkarend) a munkáltató állapítja meg. Ha a munkáltató munkaidőkeretet alkalmaz az Mt. 97. § (3) bekezdése alapján jogosult a munkaidőt a hét minden napjára, illetve az egyes napokra egyenlőtlenül is beosztani. Ez esetben a szombat, vasárnap, valamint munkaszüneti napon történt munkaidő-beosztás a közalkalmazottak beosztás szerinti munkanapjainak minősülnek. [2012. évi I. törvény (Mt.) 96. § (1) bek., 97. § (3) bek.]
- II. A munkavállalót hetenként két pihenőnap illeti meg. Mind a pihenőidő, mind a pihenőnap a közalkalmazott regenerálódását biztosítja, tiltó szabály hiányában pedig nincs akadálya annak, hogy adott esetben ezek egy időben kerüljenek kiadásra. [2012. évi I. törvény 105. § (1) bek.]

EBH 2019.M.9.

Munkaügyi perre vagy munkaviszonyból eredő jövőbeli jogvitájuk esetére a felek valamely meghatározott bíróság illetékességét érvényesen nem köthetik ki. Munkaügyi perben a Pp. 27. §-ában szabályozott felek által kikötött (alávetéses) illetékesség nem alkalmazható, az illetékességet a Pp. általános illetékességre vonatkozó szabályai vagy a munkavállaló felperes választása szerint a Pp. 513. § (2)-(3) bekezdései határozzák meg. [2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 27. §, 513. § (2)-(3) bek.]

EBH 2019.M.14.

- I. Ha a munkavállaló nyugdíjasnak minősül, a munkáltató a határozatlan időtartamú munkaviszony felmondással történő megszüntetését nem köteles indokolni. Ezért, ha a felmentés oka valós (tehát a munkavállaló nyugdíjasnak minősül) indokolás hiányában annak okszerűsége nem vizsgálható. [2012. évi I. törvény 66. § (9) bek.]
- II. Ha az egyenlő bánásmód megsértésére hivatkozó munkavállaló valószínűsítette, hogy rendelkezik egy olyan védett tulajdonsággal, amelyre hivatkozással a diszkriminációt állítja, a bíróságnak az egyenlő bánásmód megsértése megtörténtét kell vizsgálnia a felperesre kedvezőbb bizonyítási szabályok mellett. Ha ilyen tulajdonság nem állapítható meg, úgy joggal való visszaélésként vizsgálható a jogsértés az általános bizonyítási szabályok alkalmazásával. [4/2017. (XI.28.) KMK vélemény 4. pont]
- III. Nem minősülnek a diszkriminációra hivatkozó munkavállalóval összehasonlítható helyzetben lévő csoportnak azon személyek, akik a munkavállaló által valószínűsített védett tulajdonsággal maguk is rendelkeznek. [2003. évi CXXV. törvény 8. §, 9. §, 19. §]

EBH 2019.M.15.

Ha a munkáltató hosszabb időszakra tűzött ki prémiumfeladatot és a munkavállaló munkaviszonya ennek az időszaknak az eltelte előtt megszűnt, a prémiumfeladat időarányos részének teljesítése esetén a munkavállalót az ezzel arányban álló prémiumösszeg illeti. Ettől az esettől eltér, amikor a kitűzött prémiumfeladatot a munkavállaló csak részben teljesítette. Ez esetben csak akkor jár a prémium arányos része, ha annak fizetésére a munkáltató a részfeladatok teljesítése esetére is fizetési kötelezettséget vállalt. A Kttv. szerinti céljuttatás a munkaviszonyban alkalmazott prémiummal tartalmilag azonos jogintézménynek minősíthető. [2011. évi CXCV. törvény 154. § (2) bek.]

EBH 2019.M.20.

A munkáltató által ismertén a partnere által a közöttük lévő szerződés teljesítéséhez kapcsolódóan nyújtott vendéglátás, azaz a megrendelőnél a helybeli szokásoknak megfelelően adott vacsorán a munkavállalói részvétel a munkáltató üzleti érdekébe és a gazdasági működésének kockázatába tartozik. A munkavállaló ezzel összefüggő megbetegedése esetén a munkáltató megalapozottan nem hivatkozhat arra, hogy a bekövetkezett kárt az ellenőrzési körén kívül eső körülmény okozta. [2012. évi I. törvény 166. § (2) bekezdés a) pont]

EBH 2019.M.26.

- I. A fél az Egyenlő Bánásmód Hatóság diszkriminációt megállapító határozatával valószínűsítheti, hogy a munkaviszony létesítése során hátrány érte azon pályázókkal szemben, akik nem rendelkeznek védett tulajdonsággal.
- II. Az egyenlő bánásmód megsértése esetén érvényesülő kimentéses bizonyítás alapján a munkáltatónak kell igazolnia, hogy hiányzik az okozati összefüggés a hátrány és a védett tulajdonság között. Ennek megfelel, ha bizonyítja, hogy a jogviszony betöltése során a pályázó végzettségét, szakmai alkalmasságát, munkához való hozzáállását értékelte.
[2003. évi CXXV. törvény 8. §, 19. §, 21. §, 22.§]

EBD 2019.M.25.

Kármegosztás alapjául a munkavállaló közrehatása akkor minősülhet, ha az vétkes volt. Nem eshet a munkavállaló terhére, ha egy előre nem látható váratlan helyzetben a lehetséges magatartások közül nem a legelőnyösebbet választja.
[2012. évi I. tv. 167. § (2) bek.]

JOGGYAKORLAT-ELEMZŐ CSOPORTOK

Polgári Kollégium

2019-ben a Kollégiumban 5 joggyakorlat-elemző csoport működött az alábbi tárgykörökben:

- A földforgalmi törvénnyel kapcsolatos perek gyakorlata;
- A kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelésének gyakorlata;
- A keresetlevél visszautasítására vezető okok vizsgálata;
- A gondnokság alá helyezési perek bírósági gyakorlata;
- A gyógyulási (túlélési) esély csökkenésével (elvesztésével) kapcsolatos ítélezési gyakorlat vizsgálata.

2019-ben a Polgári Kollégium joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményét nem fogadott el.

Büntető Kollégium

2019-ben a Kúria elnöke elrendelte „A jogos védelem gyakorlati kérdései” vizsgálati tárgykörben joggyakorlat-elemző csoport felállítását.

A „Jogági határvonalak az egyéni és közösségi igény érvényesítése terén – a magánélet védelme”, valamint a „A jogos védelem gyakorlati kérdései” tárgykörökben a joggyakorlat-elemzések folyamatban vannak.

A 2018. évre felállított, „Az országos büntetékiszabási gyakorlat vizsgálata”, valamint a „Ténybeli javítás a jogerő után – perújítás a büntetőeljárásban” elnevezésű csoportok munkájukat befejezték, az összefoglaló véleményeket a Kollégium 2020 elején fogadta el.

Az országos büntetékiszabási gyakorlat vizsgálata

A Kúria elnöke a Büntető Kollégium egyik joggyakorlat-elemző csoportjának a feladatává tette az országos büntetékiszabási gyakorlat területi eltérésekre fókuszáló elemzését.

Az elemzés célja annak megállapítása volt, hogy az egységesség követelménye e téren hogyan érvényesül, a bíróságok megközelítőleg azonos esetekben megközelítően azonos büntetéseket szabnak-e ki, észlelhetők-e jelentős eltérések.

Az elemzés a lopás és súlyos testi sértés büntette miatt felnőttkorú elítéltekre kiszabott büntetéseket elemezte, lopás esetén azokat, ahol a lopás büntetési tételeként a felső határa 3 év volt. Az elemzés az elítéltekre kiállított C lapok alapján 2013 és 2017 között elítélt 8831 terheltre, míg külön erre a vizsgálatra létrehozott részletesebb elektronikus adatlapok alapján a 2011 és 2017 között 2210 elítélt terheltre terjedt ki. Ez utóbbi esetkörbe csak azok tartoztak, akik esetében a jogerős döntés a törvényszékek hozták meg másodfokon.

A vizsgálat megállapítása szerint a kiszabott büntetések terén a súlyos testi sértés esetén nem voltak észlelhetők lényeges különbségek, lopás esetén már beszélhetünk erről, de az eltérés mértéke ott sem volt nagyon jelentős. Az eltérésekre magyarázatul adódhat, hogy a törvényszékeken ítélező bírók az adott törvény-

szék büntetéskiszabási gyakorlatához/a másodfokú büntető tanács gyakorlatához igazodnak. Ebből következik, hogy üdvözlendő olyan megoldás, amely az ország többi törvényszéke, és egyúttal az országos büntetéskiszabási gyakorlat megismerésére irányul.

Előrelépés lenne egy olyan, a bírók számára hozzáférhető adatbázis fokozatos kiépítése, amely tartalmazná, hogy egy adott bűncselekmény kategóriájára milyen büntetés kiszabása a tipikus – ez egyfajta orientációt nyújthatna, amelytől a bíró az aktuális ügy körülményeit figyelembe véve természetesen eltérhetne.

Ténybeli javítás a jogerő után – perújítás a büntetőeljáráásban

A Kúria Elnöke a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 29. § (1) bekezdése alapján a 2018. évre meghatározta a joggyakorlat-elemzés témáit. Ezek közül az egyik: „Ténybeli javítás jogerő után – perújítás a büntetőeljáráásban”.

A csoport munkájában – a csoport vezetőjén kívül – két kúriai tanácselnök, két kúriai bíró, egy ítéltáblai és egy törvényszéki kollégiumvezető, egy, az Igazságügyi minisztériumba beosztott bíró, a Legfőbb Ügyészség főosztályvezető ügyésze, egy egyetemi professzor, a Kúria egyik főtanácsadója és egy ügyvéd vett részt.

A joggyakorlat-elemző csoport 2012-től 2017-ig terjedően vizsgálta a jogerősen befejezett perújítási ügyekben hozott határozatokat. Tevékenysége kiterjedt a perújítási okok egymáshoz viszonyított arányára, a perújítások érdemi elrendelésének vizsgálatára, a határozat-szerkesztésre, különös tekintettel a terhelt távollétében meghozott határozatot követően elrendelt perújítási eljárásokra, valamint arra, hogy mennyiben indokolt a vizsgálat eredményéhez képest a jogszabályok esetleges változtatását kezdeményezni.

A lefolytatott vizsgálat általános tapasztalata az volt, hogy a terhelték által benyújtott perújítási indítványok leginkább az alapügyben eljáró bíróságok mérlegelő tevékenységét támadták, és a bizonyítékok újraértékelésére irányultak. A joggyakorlat-elemző csoport ezért észlelte, hogy a terhelték egyre nagyobb része egyfajta újabb, rendes jogorvoslati fórumként tekint az egyébként rendkívüli perorvoslatnak minősülő perújításra. A perújítási indítványok túlnyomó része alaptalan volt, amely nem bizonyult alkalmasnak a perújítási eljárást elrendelő határozatok meghozatalára, illetve a megtámadott jogerős ügydöntő határozat megváltoztatására.

A joggyakorlat-elemző csoport a fentiekben túlmenően megállapította, hogy a terhelt távollétében lefolytatott eljárások esetében a perújítás kötelező elrendelése ugyan fontos garanciális követelmény, azonban az esetek többségében csupán látszateredményeket hozott. A vizsgálat igazolta, hogy legtöbbször nem eredményezett változtatást, csupán a törvényi előírásnak megfelelő kötelező elrendelésre és a perújítási eljárás lefolytatására került sor. A legtöbb ítéltábla területén a megismételt eljárásban a bizonyítás leginkább csak a terhelti kihallgatásra és az iratok ismertetésére szorítkozott.

Összességében rendkívül ritkán került sor a jogerős határozatok megváltoztatására.

A vizsgálat két területen tárt fel problémát. Mindkettő a határozat szerkesztésével volt kapcsolatos. A törvény nem megfelelő értelmezése kapcsán az eredményes perújítás esetén sokszor a jogerős ügydöntő határozatok részbeni megváltoztatására is sor került, akár egyetlen terhelre vonatkozó rendelkezést illetően is. Ilyen döntésre azonban a törvény nem ad lehetőséget, a terhelte vonatkozásában kizárólag a megtámadott határozat teljes hatályon kívül helyezésére kerülhet sor. A második probléma kapcsán a csoport észlelte, hogy a lefolytatott perújítási eljárást követően meghozott elutasító határozatok szerkesztése során a bíróságok számos esetben nem a perújítási indítvánnyal és az elutasítás okaival foglalkoztak, hanem tényállást állapítottak meg, jogi minősítésre tértek ki és büntetéskiszabási körülményekkel is foglalkoztak. Amennyiben nem kerül sor az ügydöntő határozat hatályon kívül helyezésére, ilyen indokolás szerkesztésére nincs lehetőség. A vizsgálat emellett igazolta, hogy a perújítási gyakorlat a Legfelsőbb Bíróság és a Kúria által adott iránymutatásoknak megfelel, azokat az ország bíróságai követik. A feltárt csekély probléma, illetve fogyatékoság mellett a joggyakorlat-elemző csoport egységes bírói gyakorlatot észlelt. Összességében ezért kijelenthető, hogy a perújítások eredménytelensége bizonyította az ítélkezés megalapozottságát. A 2018. július 1. napján hatályba lépett büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény, vagyis az új Be. koncepcionális változásokat nem eredményezett. A perújítás okait illetően változás nem is következett be. Ebből következően a kisszámú eltérés figyelembevétele mellett is kijelenthető, hogy a joggyakorlat-elemzés eredménye a jövőben is felhasználható lesz a bírói gyakorlat számára. Emellett a joggyakorlat-elemző csoport kismértékben és a szükséges körben ajánlásokat tett jogszabályi változtatás megfontolására.

A felülvizsgálati bíróság közigazgatási perekben követett hatályon kívül helyezési gyakorlata

A felülvizsgálati bíróság közigazgatási perekben követett hatályon kívül helyezési gyakorlatát elemző csoport 2017-ben kezdte meg munkáját és 2019. január 14. napján tartott záróülésen fogadta el összefoglaló véleményének tervezetét, amelyet a Kúria Közigazgatási és Munkaügyi Kollégiuma elé terjesztett.

A joggyakorlat-elemző csoport a vizsgálatot a 2017. december 31. napja előtt hatályos szabályok szerint folytatta le. A vizsgálattal érintett időszak a 2015. és a 2016. év volt, ugyanakkor volt olyan kérdéskör (a felülvizsgálati bíróság új eljárásra adott útmutatásai követésének elmaradása, erre vezető okok), amelyre adandó válaszhoz szükséges volt vizsgálni a korábbi időszakra eső döntéseket, ezért indokolt volt a 2013–2014-es évekre visszamenőleg kiválasztani a vizsgált ügyeket.

A joggyakorlat-elemző csoport vizsgálati tárgya tekintetében figyelembe kellett venni, hogy a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatára és a közigazgatási bíróság jogerős ítéletének felülvizsgálatára eljárásjogi és anyagi jogi okokból is sor kerülhet, ugyanakkor a közigazgatási perek több mint 100 ágazati területet érintenek. Emiatt a munkacsoportnak ki kellett választani azokat a hatályon kívül helyezési okokat, amelyek megvizsgálhatók egy joggyakorlat-elemzési munka keretében, és alkalmasak általános tapasztalatok levonására, a bírói munka segítésére. Ennélfogva a joggyakorlat-elemzés alapvetően az eljárásjogi hibák feltárására koncentrált, az anyagi jogi hibák közül – azok széles spektruma miatt – csak azokat vizsgálta meg, amelyek általános és mindenki számára hasznosítható tapasztalatokat jelentenek. Így lett az elemzés tárgya a Kúria joggyakorlat-egységesítő tevékenysége, valamint az Alkotmánybíróság és az Európai Unió Bírósága döntéseinek bírói ismerete, ítélezési gyakorlatba történő beépítése.

A joggyakorlat-elemző csoport az esetfeldolgozást megelőzően, kiindulásként rögzítette a bírósági felülvizsgálattal szemben támasztott alkotmányos követelményeket a vonatkozó jogszabályok és alkotmánybírósági döntések tükrében.

A joggyakorlat-elemzés megállapította, hogy a hatályon kívül helyezési okok között tipikusan fellelhetők a felek és a beavatkozó személyével kapcsolatos hibák, mint a felek téves megjelölése, a beavatkozó mellőzése, továbbá a keresetösszeállítás joggal kapcsolatos eljárási tévedések. Emellett a kereseti kérelem pontos azonosításának hiánya, a kereseti kérelemhez kötöttségnek és a keresetváltoztatás szabályainak, a rendelkezési elvnek, a kérelemre történő eljárás és a hivatalbóli bizonyítás szabályainak figyelmen kívül hagyása a peres eljárás kereteinek téves azonosításához, a kereseti kérelemben való túlterjeszkedéshez, illetve a kereseti kérelemtől való teljes körű döntés hiányához vezetnek. A hatályon kívül helyezési okok között szerepet kapnak a hibás ténymegállapítások, amelyek lehetséges okai kerültek górcső alá, továbbá a bírói tájékoztatás hiánya, tévedései, a szakértői bizonyítás hibái (szakkérdés-jogkérdés elhatárolása, szakértői kompetencia) és az érdemi döntés indokolásának hiányosságai.

A munkaviszonyhoz kapcsolódó egyes megállapodások: a versenytilalmi megállapodásra és a tanulmányi szerződésre vonatkozó munkajogi szabályok értelmezésével kapcsolatos bírói gyakorlat

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának munkaügyi szakága 2019 I. félévében befejezte a munkaviszonyhoz kapcsolódó egyes különleges megállapodásokkal – a versenytilalmi megállapodásokkal és a tanulmányi szerződésekkel – kapcsolatos ítélkezési gyakorlat vizsgálatát.

A vizsgált ítéletekből megállapíthatóan a versenytilalmi megállapodással összefüggő kereseti kérelmeket lényegesen nagyobb számban a munkáltatók terjesztették elő. A munkáltatói igények többnyire a munkáltató jogos gazdasági érdekét sértő munkavállalói magatartás miatt kártérítés és kötbér fizetésére irányulnak. A vizsgált ítéletekkel kapcsolatban általánosságban megállapítható volt, hogy a versenytilalmi megállapodások nem kellően kidolgozottak, különösen a munkavállalót terhelő versenytilalmi korlátozás mértékét, terjedelmét, irányát illetően. Amennyiben jogszabály nem kötelezi a munkavállalót a munkaviszony megszűnését követő időszakra a munkáltató jogos gazdasági érdekének védelmére, ilyen kötelezettsége csak az Mt. 228. §-ában szabályozott versenytilalmi megállapodás alapján keletkezik. Ez a szabály nem tartalmaz taxatív felsorolást arra nézve, hogy a felek az erre irányuló megállapodásban milyen kötelezettségeket határozhatnak meg, a gyakorlatban azonban elsődlegesen a piaci versenytársnál való elhelyezkedés, illetve egyéni vagy társas vállalkozóként való piacra lépés tilalmát kötik ki. Ezen túlmenően a megállapodás korlátozhatja a munkavállalót különösen abban, hogy a munkatársát – új állás reményében – jogviszonyának megszüntetésére biztassa.

A versenytilalmi megállapodás alapján a munkavállaló a munkaviszony megszüntetését követően legfeljebb két évig nem tanúsíthat olyan magatartást, amellyel a munkáltató jogos gazdasági érdekét sértené vagy veszélyeztetné, a munkáltató pedig a fenti kötelezettség teljesítése fejében megfelelő ellenértéket tartozik fizetni. Ez utóbbi akkor minősül megfelelőnek, ha az a vállalt korlátozás kompenzálására alkalmas. Az Mt. 228. § (2) bekezdés utolsó mondata szerint a versenytilalmi megállapodás ellenértékének minimuma a tilalom időszakára járó alaphétszám egyharmada, vagyis az ellentételezésnek legalább ezt a szintet el kell érnie.

A joggyakorlat-elemzés alapján a Kúria rámutatott arra, hogy a versenytilalmi megállapodás érvényességi feltétele a megfelelő ellenérték. Döntő körülményként értékelhető a munkaügyi perekben a versenytilalom tisztességes, a munkavállaló megélhetését, a szabadpiaci versenyt méltánytalanul és túlzottan nem korlátozó feltétel meghatározása.

A joggyakorlat-elemző csoport elvi éllel megállapította, hogy továbbra is irányadó gyakorlat, miszerint a versenytársi helyzet tisztázása során a cégjegyzékben szereplő adatokat kell kiindulási alapnak tekinteni, azonban ellenbizonyításnak helye lehet.

A felek a versenytilalmi megállapodást többnyire írásban kötik, noha az Mt. nem írt elő kötelező írásbeliséget. Ez különösen azért volt problematikus, mert az elmúlt években a piaci verseny erősödése, a munkáltatók jogos gazdasági érdekének védelmével összefüggésben általánossá váltak a versenytilalmi megállapodások. A munkaügyi perekben bizonyítási nehézséget okozott az írásban megkötött versenytilalmi megállapodást követően a felek között történt szóbeli megegyezések tartalmának feltárása, ezért a joggyakorlat-elemző csoport kez-

deményezte az Mt. e körbeni módosítását. Ennek alapján az Mt. 228. §-ának 2020. január 1-től hatályos módosítása kógens szabályként tartalmazza, hogy a versenytildmi megállapodást írásba kell foglalni.

Vita tárgyát képezte, hogy miként kell értékelni, ha a felek valamely kérdésben nem állapodtak meg, illetve az nem felelt meg az Mt. minimális feltételeinek. A joggyakorlat-elemző csoport következtetése szerint, melyet a munkaügyi ítélkezés is alátámaszt, amennyiben a felek valamely lényeges kérdésben nem állapodnak meg, a szerződés közöttük nem jön létre, arra jogot alapítani nem lehet. A munkáltató kártérítési felelősségének lehet helye, ha a munkavállaló a nemlétező szerződés alapján teljesített, a munkáltató részéről a munkavállaló részére a már megfizetett „ellenérték” visszakövetelhető.

Továbbra is fenntartható a bírói gyakorlat, mely szerint, ha a munkavállaló a teljesítést már megkezdte, azaz a munkaviszony megszüntetését követően nem helyezkedett el versenytársnál, illetve nem folytat a volt munkáltató gazdasági érdekeit sértő tevékenységet, a munkáltatót az elállási jog már nem illeti meg.

A tanulmányi szerződéssel összefüggő vizsgált ügyekben a munkavállalók, illetve a munkáltatók hozzávetőlegesen azonos számban éltek keresettel. A tanulmányi szerződésben a munkáltató vállalja, hogy a tanulmányok alatt támogatást nyújt, a munkavállaló pedig arra kötelezi magát, hogy a megállapodás szerinti tanulmányokat folytatja és a képzettség megszerzése után a támogatás mértékével arányos időn – de legfeljebb öt éven – keresztül munkaviszonyát felmondással nem szünteti meg. Nem köthető tanulmányi szerződés, ha a tanulmányok elvégzésére a munkáltató kötelezte a munkavállalót.

Az összefoglaló jelentésben a Kúria rámutatott arra, hogy továbbra is fenntartandó, mely szerint a tanulmányi szerződés gyakorlatszerzésre, továbbá betanításra, vagyis a munkakör ellátásához szükséges gyakorlati ismeretek megszerzésére is köthető.

Amennyiben jogszabály a munkakör betöltéséhez szükséges képzettségről nem tartalmaz előírást, a munkáltató meghatározhatja, hogy az adott feladat ellátásához milyen végzettséget tart szükségesnek, és ezt alkalmazási feltételül szabhatja. Ha a munkavállaló vállalja e végzettség megszerzését az alkalmazása érdekében, ez a munkavállaló döntése, és nem a munkáltató kötelezésén alapuló tanulást jelenti, így a képzésre tanulmányi szerződés köthető.

Változatlanul irányadó az a bírói gyakorlat, mely szerint a végzettségnek megfelelő munkakör feljárnálásának kötelezettsége az Mt.-ből nem következik, ebben a feleknek a kötelezően írásban megkötendő tanulmányi szerződésben kifejezetten meg kell állapodniuk. Ha a felek a tanulmányi szerződésben nem állapodnak meg írásban a fizetett szabadidő biztosításáról, a munkavállaló annak hiányára mint kötelezettségzegésre a tanulmányi szerződés munkáltató általi megszegésének alapjaként nem hivatkozhat. Ha a munkáltató a tanulmányi szerződésben csak a képzés költségét vállalta és nem köteles a szabadidő biztosítására, a munkaügyi perben a felek erre vonatkozó hivatkozása alapján azt kell vizsgálni, hogy ehhez képest arányos-e a munkaviszonyban vállalt idő mértéke a munkáltató által vállalt kötelezettséghez képest.

Az Mt. 229. § (7) bekezdése értelmében a tanulmányi szerződést bármelyik fél azonnali hatállyal felmondhatja, ha körülményeiben olyan lényeges változás következett be, amely a kötelezettség teljesítését lehetetlenné tenné, vagy az aránytalan sérelemmel járna. E szabály értelmezésével összefüggésben bizonytalanságot észlelt a joggyakorlat-elemzés. A vizsgált ítéletek kapcsán a joggyakorlat-elemző csoport rámutatott, hogy a munkáltató és a munkavállaló oldalán

felmerülő hátrányok összehasonlítása nem következik az Mt. 229. § (7) bekezdéséből, a jogszabály helyes értelmezése szerint, ha a munkáltató mondja fel a tanulmányi szerződést, az ő körülményeiben bekövetkező lényeges változásokat kell vizsgálni és értékelni, és ezeket nem kell összevetni a munkavállaló oldalán jelentkező hátrányok nagyságával és mikéntjével.

A Kúria munkaügyi szakága joggyakorlat-elemzés körében 2019. II. félévében az „Érvénytelenség a munkaviszonyban” tárgykor tekintetében az erre vonatkozó bírói gyakorlat vizsgálatát kezdte meg.

Az érvénytelenség következménye, hogy az adott jognyilatkozat vagy megállapodás nem alkalmas a kívánt joghatás kiváltására, azt bírói úton nem lehet kikényszeríteni. A munkajogi érvénytelenség rendszere a polgári jogra épül, de figyelembe veszi a munkajog mint önálló jogág sajátosságait.

A feldolgozandó téma nagyságára és szerteágazóságára figyelemmel a vizsgálat csak az individuális munkajogban felmerülő érvénytelenséget vizsgálja, az nem terjed ki sem a kollektív, sem a közszféra munkajogára. Bár a Munka Törvénykönyve nem rendeli alkalmazni a Ptk. érvénytelenségre vonatkozó szabályait, meg kell vizsgálni, hogy mit lehet átvenni a polgári jog e körben kialakított joggyakorlatából. Fel kell tárnani, hogy a jognyilatkozatok létre nem jöttével, érvénytelenségével, hatálytalanságával, jogellenességével kapcsolatos fogalmakat miként alkalmazzák az alsóbb fokú bíróságok.

A felek egyre gyakrabban hivatkoznak a jóerkölcsbe való ütközésre mint semmisségi okra, ezért értékelni kell annak viszonyát a többi érvénytelenségi okhoz és a munkajogban alkalmazandó általános magatartási követelményekhez. Állást kell foglalni arról is, hogy milyen formai és tartalmi követelményei vannak a megtámadásnak. Pontosítani kell azt is, hogy az érvénytelenség megállapításakor mely esetben milyen jogkövetkezményt kell alkalmazni.

A munkaviszony tartós jellegéből adódóan sok esetben a jogviszony létesítését követően merülhetnek fel olyan körülmények (pl. jogszabály módosulása, alkalmazási tilalmat kiváltó ok), melyek ha a jogviszony létesítésekor már fennálltak volna, a felek érvényesen nem állapodhattak volna meg egymással. Rögzíteni kell, hogy ilyen esetben mi a követendő eljárás.

Szükséges vizsgálni az érvénytelenség szabályainak alakulását a magyar munkajogban, illetve annak a polgári joghoz való viszonyát, az eltérő szabályozás okait.

■ AZ ÍTÉLKEZÉSEN KÍVÜLI EGYÉB TEVÉKENYSÉGEK A KÚRIÁN 2019-BEN

A legfőbb bírói fórum alapfeladatát képező ítélkező és jogegységesítő tevékenység zökkenőmentes ellátását segítik a Kúria azon szervezeti egységei, amelyek a Kúria napi működésének pénzügyi, műszaki és informatikai hátterét biztosítják, valamint kommunikációs és nemzetközi kapcsolatait szervezik és alakítják.

KÖLTSÉGVETÉSI ÉS ELLÁTÁSI FŐOSZTÁLY

Költségvetési Osztály

Az Állami Számvevőszék éves, átfogó helyszíni ellenőrzést végzett a 2018. évi gazdálkodást érintően, amely – hasonlóan az előző évekhez – a Költségvetési és Ellátási Főosztály munkáját, a Kúria gazdálkodását érintően elmarasztaló megállapítás nélkül zárult.

A Költségvetési és Ellátási Főosztály életében kiemelt változást jelentett a főosztályvezető távolléte. Ideiglenes távozását követően feladatait továbbra is a főosztályvezető-helyettes látja el.

A Költségvetési Osztály tevékenységét és munkásságát – hasonlóan az ítélkezésben résztvevőkhöz – szigorú, sokszor változó jogszabályi környezet határozza meg. A jogszabályi előírások mellett az Országos Bírósági Hivatal mint fejezetet irányító szerv iránymutatásait is alkalmazni szükséges. A költségvetési pénzekkel való takarékos, szabályszerű és felelős gazdálkodás biztosítása kiemelt precizitást, fokozott időszerezést és korszerű gazdálkodási rendszereket igényel.

A költségvetési gazdálkodást illetően jelentős feladatot jelentett az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet alapján a maradványképzési kötelezettség módosításával kapcsolatban jelentkező többletfeladatokra való felkészülés, illetve annak végrehajtása.

2019 folyamán folytatódott a tárgyeszköz-gazdálkodás területének racionalizálása, továbbá a készleltraktárt érintő munkafolyamatok is felülvizsgálásra kerültek. A tárgyévben végrehajtott selejtezések is elősegítették a hatékony gazdálkodást. A bevezetett új intézkedések eredményei megmutatkoztak a leltározás során.

Ellátási (Műszaki) Osztály

Célunk – az előző évekhez hasonlóan – a székház üzemeltetésének hatékony ellátása, valamint a Kúria és a társszervek szakmai tevékenységének magas szintű műszaki támogatása volt.

Az Ellátási (Műszaki) Osztály 2019 folyamán az épületüzemeltetési feladatok mellett – a rendelkezésre álló pénzügyi forrásoknak köszönhetően – folytatni tudta az épületben megkezdett felújítási munkákat, amelyek elsősorban a biztonságot és az energiahatékony üzemeltetést szolgálják.

2019-ben a műszaki fejlesztéseket főként a Kúria saját költségvetési forrásaiból és az Országgyűlés támogatásával tudtuk megvalósítani. Az OBH finanszírozásával a VIA VIDEO 2 Projekt keretében elkészült a 9. számú tárgyalóterem távmeghallgatási rendszerének kiépítése.

Az Országgyűlés támogatásával, valamint a megtakarítások felhasználásával folytatódott a 2016-ban megkezdett homlokzati nyílászárók cseréje. A 2018-as költségvetési év terhére befejeződött a nyílászárók felújításának V. üteme, elkészült az első emelet Stollár utcai szárny felújítása. A 2019-es költségvetési keretből lehetőség nyílt az első és második emeleti ablakok felújítási terveinek elkészíttetésére. Az irodaterületek hűtési rendszerének kiépítése ütemezetten folyik, a III. ütem megvalósításának befejezése 2020-ra várható. A 2020-as év folyamán a Stollár utcai és a Nagy Ignác utcai szárnyakban kívánunk előrelépni a kiépítéssel.

A székház új, teljes körű lefedettséget biztosító tűzjelző rendszerének megvalósítását illetően a korábbi években a pincei, tetőtéri, alagsori és földszinti kiépítés készült el, 2019-ben pedig a második emeleti korszerűsítést valósítottuk meg. 2020-ban az első emeleten tervezzük a folytatást, az Országgyűlés által a Kúria rendelkezésére bocsátott forrás felhasználásával. Annak érdekében, hogy az épületben folyó munkát a legkevésbé zavarjuk, a jövőben át kívánunk térni rádiós rendszerű érzékelők telepítésére.

A vizesblokkok felújításra szorulnak. 2019-ben a szakemberek elsőként az elnöki mellékhelyiséget korszerűsítették. A felújítási munkák a gépkocsivezetők mellékhelyiségének átépítésével folytatódik, a kivitelezés jelenleg is folyamatban van.

Az üzemeltetés biztonságának növelése érdekében a biztonsági világítás kiépítése, a szerverszoba hűtési rendszerének átalakítása, az épület elektromos betáplálásának teljesítménynövelése, valamint a fűtési rendszer beszabályozhatóságának kiépítése a 2019-es költségvetés terhére várhatóan 2020. május végéig befejeződik. A további tervezett beruházások és felújítások nagy részének megvalósításához ütemezett kiviteli tervek állnak rendelkezésre. Így a felhasználható pénzügyi források függvényében a jövőben is folytatni lehet a legszükségesebb infrastrukturális fejlesztések megvalósítását.

2020-ban a felsorolt feladatokon túl további kihívást fog jelenteni a Kúria kibővült feladatköreihez kapcsolódó bírói és igazságügyi alkalmazotti létszámnövekedés infrastrukturális igényeinek zökkenőmentes biztosítása.

Az üzemeltetési munka sokszor feltornyosuló napi feladatai mellett, a felújítási és beruházási igények színvonalas megvalósításához a Műszaki Osztály minden munkatársa lelkiismeretes és kitartó munkával járult hozzá.

BELSŐ ELLENŐRZÉS

A belső ellenőrzési tevékenység folyamatos ellátása érdekében a Kúrián egy teljes munkaidőben foglalkoztatott belső ellenőrzési vezető végez ellenőrzési tevékenységet.

A Kúria 2019. évi ellenőrzési tervében foglalt ellenőrzési feladatok maradéktalanul végrehajtásra kerültek. A belső ellenőri szabad kapacitás terhére a belső ellenőrzési vezető javaslatára egy soron kívüli ellenőrzés történt. Terven felüli ellenőrzésre nem került sor.

A Belső Ellenőrzés bizonyosságot adó tevékenysége során az elmúlt évben a gazdálkodással és az iratselejtezéssel összefüggő munkafolyamatokra összpontosítva látta el feladatát.

A gazdálkodás terén a 2018. évi költségvetési beszámoló, a közbeszerzési értékhatárt el nem érő egyes beszerzések, a kötelezettségvállalási nyilvántartás, valamint a leltárfelvétel ideje alatti tárgyi eszközmozgások, továbbá a Kúria iratselejtezési rendszere vizsgálatára került sor. Négy korábbi ellenőrzés nyomán követése is megtörtént, melyek a készletraktár, a 2018. évi beszámoló, a beszerzések és az iratselejtezések tárgyban zajlottak.

A belső ellenőr a 2018. évi költségvetési beszámoló összeállítását az ellenőrzés során kiválóan megfelelőnek minősítette, a vizsgált tételek vonatkozásában tett megállapításokra tekintettel javaslattevésre nem volt szükség.

A Kúria által lefolytatott – közbeszerzési értékhatárt el nem érő – egyes beszerzések vizsgálatakor megállapítást nyert, hogy e területen a szabályozottság mértéke megfelelő, azonban a folyamatosan változó jogszabályi és belső szabályozási környezetben, az új előírások gyakorlatban történt alkalmazása során szerzett tapasztalatok figyelembevételével a szabályzatok felülvizsgálata és aktualizálása indokolt.

A kötelezettségvállalási nyilvántartás ellenőrzése során a belső ellenőr bizonyosságot szerzett arról, hogy a kötelezettségvállalás rendje a jogszabályoknak és a közjogi szervezetszabályozó eszközöknek megfelelően került kialakításra, e területen a Kúrián a szabályozottság mértéke megfelelő, a vizsgált tételek esetében a kötelezettségvállalás és nyilvántartásának vezetése a jogszabályban és a Kúria szabályzatában foglaltaknak megfelelően, szabályszerűen történt.

Az iratsejtezési rendszer vizsgálatokor megállapítást nyert, hogy a Kúrián a szabályozottság mértéke megfelelő, azonban a folyamatosan változó jogszabályi környezetben a szabályzat átfogó felülvizsgálata és aktualizálása indokolt, az iratsejtezés évenkénti ütemezése valamennyi vizsgált szervezeti egységben megfelelő, időszerű, a selejtezett iratok megsemmisítése és levéltári átadása terén elmaradás nem volt tapasztalható. Az iratok selejtezése, megsemmisítése, illetve átadása szabályszerűen történt.

A 2019. évi leltárfelvétel ideje alatti tárgyi eszközmozgások soron kívüli szabályszerűségi vizsgálata megállapította, hogy összességében a Kúrián a leltározás folyamatára vonatkozóan a szabályozottság mértéke megfelelő, ám a szabályzat legutóbbi módosítása három éve történt, így indokolt a szabályzat átfogó felülvizsgálata.

A Kúria belső ellenőre tanácsadó tevékenységét a 2019. évben írásbeli és eseti, szóbeli felkérés alapján látta el. Tanácsadói tevékenysége a jogszabály-módosítások, belső és irányító szervi szabályzattervezetek véleményezésére, a Kúria belső kontrollkörnyezetének javítása érdekében folytatott tevékenységekre, a General Data Protection Regulation előírásainak történő megfelelést elősegítő szakmai csoport és a Kúriai Ügyviteli Szabályok elnevezésű munkacsoport, valamint a Kúria intézményi stratégiájának módosítására felkért munkacsoport munkájának támogatására, továbbá a 2019. évi *Korrupcióellenes Konferencia* kúriai megszervezésében történő részvételre terjedt ki.

A Belső Ellenőrzés az ellenőrzési jelentésekben, valamint tanácsadói tevékenysége révén hasznos, a gyakorlatban is végrehajtható javaslataival segítette a Kúria elnökének, Költségvetési és Ellátási Főosztályának, valamint más szervezeti egységeinek munkáját. A belső ellenőri jelentésekben foglalt megállapítások és ajánlások teljes mértékben elfogadásra kerültek, a Kúria vezetésével és a vizsgált szervezeti egységek vezetőivel eredményes együttműködés keretében jöttek létre.

A nyomon követések során megállapítást nyert, hogy a belső ellenőri észrevételekre és javaslatokra készített intézkedési tervekben foglalt, a 2019. évben esedékes feladatok 100%-ban megvalósultak.

A KÚRIA KÜLSŐ KOMMUNIKÁCIÓJA 2019-BEN

„A mai médiaviszonyok között a bírói hatalomnak több okból kifolyólag is egy aktívabb szerepet kell vállalnia az igazságszolgáltatásról és a saját intézményi jelentőségéről szóló kommunikációban. A bírósági külső kommunikációt három motívum alakítja: az igazságszolgáltatás nyilvánossága alapelveinek megvalósítása, a bírósági eljárásban részt vevő személyek védelme és az igazságszolgáltatás tekintélyének megőrzése.”*

Kiemelkedően fontos, hogy a bíróságon folyó munkát és eredményeket az intézmény érthető és világos módon kommunikálja kifelé. A Kúria külső kommunikációja az elmúlt években jelentős fejlődésen ment keresztül. Az intézmény és azon belül a Sajtótitkárság nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a Kúria legfontosabb szakmai feladatai, a jogegység megteremtése és az ítélkezési gyakorlat színvonalának emelése érdekében elvégzett tevékenység megfelelő szakmai színvonalon jelenjen meg a sajtóban és a nyilvánosság előtt. A Kúria következetesen törekszik a közérthető és világos tájékoztatásra, illetve a bírói gyakorlatban bekövetkezett, szakmailag indokolt változtatások megfelelő nyilvános magyarázatára.

Az utóbbi években azt is sikerült elérni, hogy a Kúria médiaarculata egyértelművé váljon, így az egységes megjelenés biztosított. Az egyik legfontosabb kommunikációs csatorna a Kúria honlapja, amely 2018-ban újult meg. A weboldal látogatottságát évről évre növekszik; 2019-ben a honlapra kattintók száma átlépte a kétmilliót. Legtöbbször továbbra is az elvi bírósági határozatok iránt érdeklődnek, ezt népszerűségben a sajtó menüpont követi. Tavaly közel másfél ezer új tartalom került fel a honlapra.

Látogatottsági statisztika

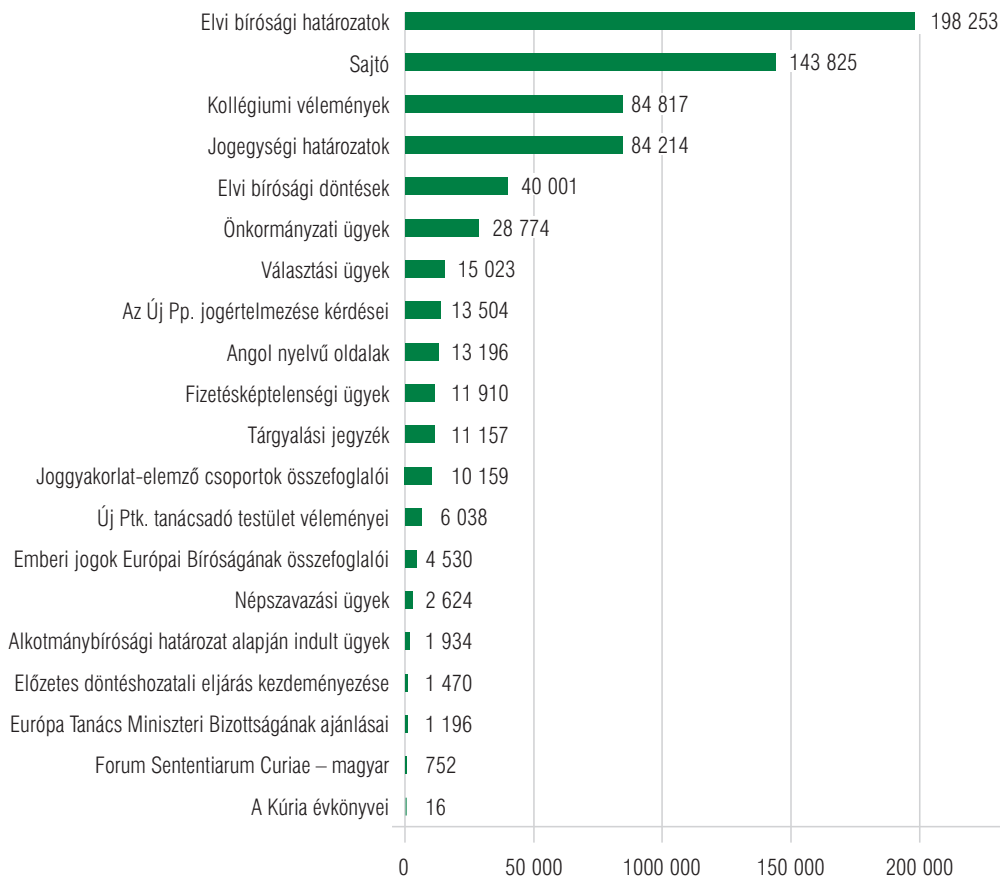
(2019. 01. 01. – 2019. 12. 31.)

* Santschi Kallay Mascha: *Externe Kommunikation der Gerichte: Rechtliche und praktische Aspekte der aktiven und reaktiven Medienarbeit der Judikative*. Stämpfli Verlag AG, Bern, 2018

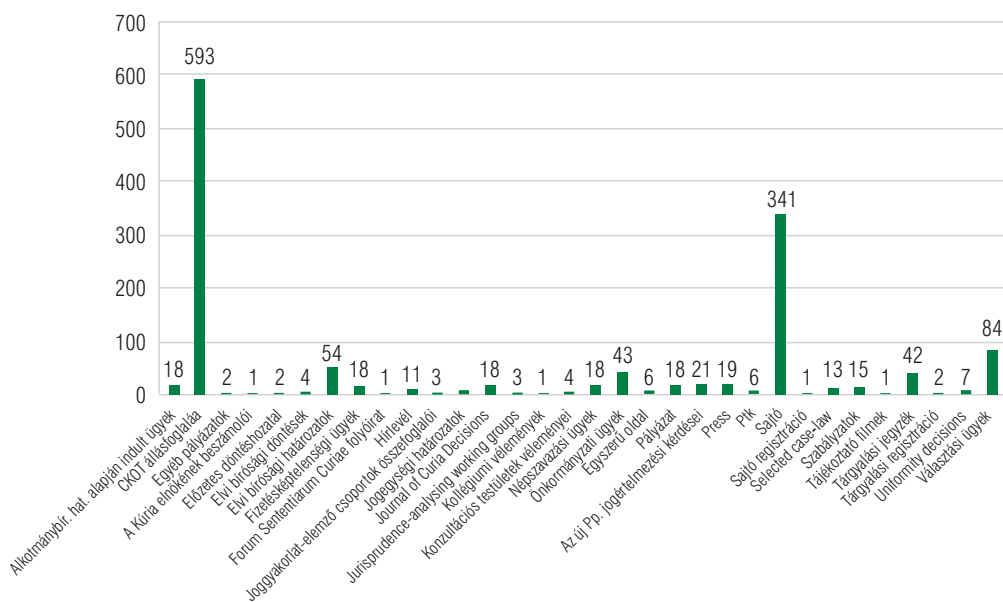
Egyes tartalmak megtekintése

2019. 1. 1. – 2019. 12. 31.

Közzétételi statisztika

(2019.01.01-2019.12.31.)

A szöveges közlemények mellett egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a multimedialis tartalmak. Filmes összefoglalók készültek kúriai konferenciákról, a Teljes Ülésekről, számos informatív hanganyag és kép került a honlapra.

A Sajtótitkárság irányítása mellett, Kúrián dolgozó tanácsjegyzők bevonásával eddig 5 tematikus tájékoztató kisfilm készítése fejeződött be. Egy-egy ötperces kisfilm már korábban is elkészült (*Az akta útja, Személyes részvétel a Kúria előtti eljárásban, Panaszügyintézés a Kúrián, valamint a Választási-népszavazási ügyek a Kúrián*). 2019 februárjában bemutatásra került a *Határidők a Kúria előtti felülvizsgálati eljárásokban* címet viselő tájékoztató film.

A Kúria honlapjának tartalmát gazdagítja a *Kúriai esetek* című, kerekasztal-beszélgetések felvételeit tartalmazó sorozat is. A 20-30 perces filmek kúriai bírák és külsős szakértők részvételével készülnek, a Kúrián lezárult ügyek megismertetését, közérthetővé tételét célozzák. 2019-ben egy munkajogi és egy büntetőügyről készült videófilm: egy munkavállalót érintő kártérítési esetet, továbbá gyermeküket halálra éheztető szülők büntetőügyét ismertettük, a társadalom szempontjából is releváns tanulságok levonásával. A Sajtótitkárság az egyetemeken jogi karaival együttműködve filmvetítéseket szervezett az érdeklődő hallgatók és oktatók részére. 2019-ben a győri Széchenyi István Egyetemen és a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen valósult meg vetítés, amelyet követően a kerekasztal-beszélgetés résztvevői a hallgatók és oktatók kérdéseire is válaszoltak.

2019-ben három jelentősebb kiadvány is készült. *A bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikk megalkotásának 150. évfordulója* címmel jelent meg tanulmánykötet a Kúria 2019. április 24-i ünnepi Teljes Üléséről és tudományos konferenciájáról. Szintén tanulmánykötet jelent meg a Kúria közigazgatási szakágában 2019-ben ítélkező bírák tollából. A könyv 21 tudományos értékű cikket, valamint előszót, utószót és egyéb szakágról szóló információt tartalmaz. *Az Alaptörvény érvényesülése a bírói gyakorlatban* a címe annak a négykötetes könyvsorozatnak, amelyet 2019. május 29-én mutattak be az Alkotmánybíróság dísztermében. A tanulmányok a két intézmény által meghirdetett tudományos pályázat keretében, összesen tizenhárom kutatócsoport munkájának eredményeként születtek, tematikus csoportosításban olvashatók.

INFORMATIKAI OSZTÁLY

A Kúria Informatikai Osztálya 2019-ben is biztosította a helyi rendszerek folyamatos, biztonságos működését, elvégezte a rendszerek korszerűsítését, karbantartását.

2019 első hónapjaiban beüzemelésre került a 2018 végén beszerezett, korszerű könyvtári digitalizálást lehetővé tevő szkennel, amely a muzeális értékű dokumentumok, könyvek archiválását és publikálását is lehetővé teszi a jövőben.

2018 év végén került megrendelésre, 2019 év elején pedig beüzemelésre egy nagy értékű, új storage, amely a megnövekedett adatállomány tárolását biztosítja a Kúria részére.

2019 első félévében több kisebb-nagyobb eszközbeszerzés is javította a Kúria működési körülményeit, például 10 db új laptop és 28 db korszerű digitális diktafon. Központi beszerzés útján 114 db 24"-os monitorral és 38 db nyomtatóval gazdagodott az intézmény.

A Kúria múlt évben megújult lokális hálózata és a hozzá tartozó új menedzsment-rendszer 2019 januárjában került végleges üzembe helyezésre, amely jelentősen megnövelte a helyi hálózat forgalmának sebességét.

2019 nyarán az Álomból valóság – XXI. századi ügyvitel OBH projekt keretében a Kúrián is elérhetővé vált a Microsoft Office irodai szoftvercsomag, illetve a levelezőrendszert felváltotta a központi Microsoft Exchange rendszer.

Befejeződött a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozása (CKOT) állásfoglalásainak (593 db) kereshető formátumban történő közzététele a honlapunkon. Ezzel újabb tartalomtípussal bővült az oldal.

Folyamatban van a Kúria saját Microsoft Active Directory címtárának kialakítása, a munkaállomások és szerverek átállítása az új rendszerre a már nem támogatott Novell eDirectory rendszerről.

Az osztály újrafeljesztette a kulcsnyilvántartó rendszert, ezzel a felület korszerűbbé vált, illetve javításra kerültek a korábbi rendszer hibái is.

2020. január 1-től a Digitális Bíróság OBH központi projekt keretében elindul az ítélezést támogató informatikai rendszer, amely javítja az ügyfelek elektronikus hozzáférését a folyamatban lévő ügyek adataihoz. A szükséges beállítások elvégzésével és a kétfaktoros azonosításhoz szükséges tokenek kezelésével a helyi informatikai szervezet is jelentősen hozzájárul az új rendszer indulásához.

TÖRY GUSZTÁV JOGI SZAKKÖNYVTÁR

A Kúria Tóry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára a magyarországi Országos Bírósági Könyvtári Rendszer meghatározó intézménye. Nyilvános szolgáltatásokat nyújtó jogtudományi szakkönyvtár, amelynek alapfunkciója, hogy szakirodalmi információs szolgáltatásokkal segítse a bírósági ítélező munkát.

Könyvtári, információs és szakirodalmi szolgáltatások

A Jogi Szakkönyvtár elsődleges célközönsége a kúriai bírák, titkárok, fogalmazók és igazságügyi alkalmazottak. Az intézmény a 2019-es évben is mindent megtett azért, hogy a könyvtárhasználóknak olyan minőségi könyvtári szolgáltatásokat nyújtson, amelyek megfelelnek a nemzetközi és a hazai szakmai elvárásoknak. Ennek érdekében nagyon sikeres együttműködést folytat a hazai és külföldi könyvtárakkal, szakmai szervezetekkel. A Kúria Tóry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára az Országos Bírósági Könyvtári Rendszer (OBKR) fő koordinátori intézménye. 2016 óta Gerencsér Judit, a Jogi Szakkönyvtár vezetője tölti be az OBKR központi igazgatási feladatokkal megbízott vezető koordinátori tisztségét.

A 2019. évi könyvtári statisztika alapján a regisztrált könyvtárat használók száma 15–20%-kal nőtt a korábbi évekhez viszonyítva. Ez a szám 2019-ben összesen 430 volt, ebből aktív 221 fő. Az év során a közvetlenül helyben használt dokumentumok száma 3.024 volt, összesen 2.271 szakkönyvet kölcsönöztek ki, 688 dokumentummal többet, mint tavaly. Évről évre egyre többen keresik fel a könyvtárat azért, hogy például a Kúria történetét, az elmúlt korszakok bírói gyakorlatát kutassák, vagy a Könyvtár muzeális értékű, jogtörténeti jelentőségű dokumentumait tanulmányozzák.

Az olvasók könyvtárközi kölcsönzés révén 105 kiadványhoz jutottak hozzá könyv formájában, illetve 32 szócikkhez elektronikus úton. A Könyvtár nagymértékben támogatta más bírósági könyvtárak munkáját, 2019-ben 91 könyvet adott kölcsön saját állományából és 1.527 cikket küldött el elektronikus formában.

A könyvtári infrastruktúra megújítása

A Jogi Szakkönyvtár az elmúlt 6 évben – a könyvtári gyűjtemény elektronikus feldolgozásával, a munkafolyamatok teljes automatizálásával, a szolgáltatások újjászervezésével, valamint a korszerű információs és kommunikációs technológiák bevezetésével – az Országos Bírósági Könyvtári Rendszer vezető bírósági könyvtárává vált. A 2019-es évben a Jogi Szakkönyvtár modernizálta és kényelmesebbé tette az olvasói teret. Szintén 2019-ben valósult meg a teljes könyvtárosi és olvasói tér klimatizálása.

A Jogi Szakkönyvtár muzeális gyűjteményének állományvédelme és restaurálása

A Jogi Szakkönyvtár muzeális állományának általános állapota a szakszerű dokumentumkezelésnek köszönhetően stabil. A Könyvtárban számos régi, igen értékes könyvanyag található, az 1851 előtt megjelent könyvek száma 868. A tartalom egyediségét és értékét is figyelembe véve, a muzeális értékű dokumentumok körét érdemes kiterjeszteni az 1945 előtt megjelent állományra is – így a Könyvtár összesen mintegy 14.000 muzeális értékű kötetet őriz. 2018-ban beszerzésre került egy modern könyvszkennel, ennek segítségével valósul meg a könyvtár régi/muzeális dokumentumainak teljes körű állományvédelme és hatékony elektronikus szolgáltatása. A Kúria Informatikai Osztályával szoros együttműködésben elindult a jogi szakkönyvtár állományának digitalizálása.

A Kúria 2019-ben restaurálási szerződést kötött a Magyar Nemzeti Levéltárral. Ennek köszönhetően 21 polcfolyó méter régi/muzeális könyv és kiadvány állományvédelmi kezelésére került sor.

Könyvtárszakmai együttműködési megállapodás

2019 áprilisában könyvtárszakmai együttműködési megállapodás született az Országgyűlés Hivatala mint az Országgyűlési Könyvtár fenntartója és a Kúria között. Az együttműködés révén a bírák és az igazságszolgáltatásban dolgozók könnyebben megismerhetik az Országgyűlési Könyvtár jogtörténeti értékeit, magyar és idegen nyelvű dokumentumait és annak szakirodalmi forrásait.

Kúriai felhasználói képzésekben való közreműködés

A Jogi Szakkönyvtár a Személyzeti, Munkaügyi és Oktatási Főosztállyal együttműködve a 2019-es évben két képzést valósított meg: Bevezetés a könyvtárhasználatba, illetve a Bevezetés az új webes Wolters Kluwer Jogtár használatába címmel.

Országos szakmai konferencia

2019. szeptember 18-án *Kihívások és trendek az igazságszolgáltatásban és a szakkönyvtárakban* címmel szakmai konferenciát szervezett az Országos Bírósági Hivatal, a Kúria Tőry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára, a Fővárosi Törvényszék Könyvtára és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) Jogi Szekciója. A konferencia középpontjában a mesterséges intelligencia, a digitális világ kihívásai és a 21. század könyvtárait érintő aktuális trendek és kihívások főbb kérdéskörei álltak.

TALÁLKOZÁSOK

A Kúria vezetősége és bírái 2019-ben is számos külföldi és hazai szakmai konferencián, tanulmányúton, szemináriumon és megbeszélésen vettek részt. A Kúria képviselői dr. Darák Péter vezetésével több külföldi szakmai meghívásnak tettek eleget, amelyeken lehetőség nyílt a külföldi legfelsőbb bíróságok vezetőivel és képviselőivel való eszmecserére és szakmai kapcsolatok elmélyítésére. A Kúria több hazai rendezvénynek adott otthont, és számos külföldi vendéget fogadott. A szakmai események mellett a Kúria munkatársai egy-egy alkalomhoz kapcsolódóan családiasabb hangulatú rendezvényeken is részt vettek.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ünnepi évadnyitó ülése és konferenciája Strasbourgban

Storz Botond, olimpiai bajnok kajakozó, edző a Kúria Bírói Klubjának vendége

A finn Közigazgatási Legfelsőbb Bíróság elnökének látogatása a Kúrián

Dr. Darák Péter, dr. Frivaldszky János és Süveges Gergő a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán

A Velencei Bizottság szakértői delegációjának látogatása a Kúrián

Dunja Mijatović, az Európa Tanács emberi jogi biztosának találkozója a Kúrián

A Kúria elnöke is részt vett az *Alkotmányos EU-dentitás 2019* című konferencián a Magyar Tudományos Akadémián

A Holland Királyság igazságügy-miniszterének kúriai látogatása

A Kúria elnöke előadást tart a XXVII. Jogi Beszélgetések konferencián, Kaposváron

Bosznia-Hercegovina Legfelsőbb Bírói és Ügyészi Tanácsa delegációjának látogatása a Kúrián

Dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese beszél a Kúriai esetek filmbemutatóján a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen

Az ukrán Legfelsőbb Bíróság elnöki delegációjának látogatása a Kúrián

A Magyar Közigazgatási Bírák Egyesületének szakmai fóruma a Kúria dísztermében a minisztérium képviselőinek részvételével

A Kúria bírái, az Országgyűlés elnöke és a meghívott vendégek a *Himnusz*t éneklék a bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvény megalkotásának 150. évfordulója tiszteletére rendezett konferencián az Országház Felsőházi üléstermében

Dr. Sperka Kálmán vette át „Az Év Bírája 2018-ban” elismerést a Kúria elnökétől a legfőbb bírói fórum Teljes Ülésén

Az Európai Bírák Egyesülete delegációjának megbeszélése a Kúria elnökével

Kúriai delegáció részvétele az ACA-Europe berlini konferenciáján

Dr. Darák Péter a Magyar Okleveles Adószakértők Egyesületének tanácskozásán

A Lett Köztársaság Legfelsőbb Bírósága igazgatási vezetőinek tanulmányútja a Kúrián

A Közép- és Kelet-Európai Főbírák IX. Konferenciája Pozsonyban

A Kúria vezetőinek félévzáró sajtótájékoztatója a Múzeum Kávéházban

A Marokkói Királyság igazságügy-miniszterének látogatása a Kúrián

Dr. Madarász Gabriella szóvivő és dr. Tóth Kincső tanácselnök sajtóbeszélgetésen tájékoztatja az újságírókat a Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának összefoglaló jelentéséről

Nemzetközi terrorizmus és az illegális migráció témájában szervezett nemzetközi konferencia Budvában

A német Szövetségi Pénzügyi Bíróság és a Kúria közös szemináriuma

A jogászai hivatásrendek nevében a Kúria elnöke és elnökhelyettese köszöntötte a 75 éves dr. Bánáti Jánost, a Magyar Ügyvédi Kamara elnökét

Az Európai Környezetjogi Fórum (EELF) éves konferenciája Utrechtben

A Kúria elnöke, a legfőbb ügyész és a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elnöke közös szándéknyilatkozatot írt alá az 1945–1956 közötti időszak törvénytörő pereinek feltárása érdekében a Kúria dísztermében

Megbeszélés a Holland Királyság Legfelsőbb Bíróságán

A Tóry Gusztáv Jogi Szakkönyvtár vezetője beszél a *Kihívások és trendek az igazságszolgáltatásban és a szakkönyvtárakban* címmel megrendezett szakmai konferencián a Kúrián

Az Emberi Jogok Európai Bírósága elnökhelyettesének és magyar bírójának kúriai látogatása

Dr. Sulyok Tamás, dr. Darák Péter és dr. Erdő Péter az *Erkölc és jog* című kúriai konferencián

A francia Semmitőszék és Államtanács bíráinak látogatása a Kúrián

A Kúria és az Alkotmánybíróság által szervezett jogi műhelybeszélgetés a Kúria Bírói Klubjában

Horvát felsőbbbírósági bírók látogatása a Kúrián

Az Alkotmánybíróság és a Kúria elnöke interjút ad a Karc FM rádióknak

A Kúria Sajtótájékoztatójának és a kar Munkajogi Tanszékének filmvetítése a győri Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karán

Dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese értékeli a Kúria korrupcióellenes tevékenységét a Belügyminisztérium, a Kúria, az Állami Számvevőszék, a Legfőbb Ügyészség, az Országos Bírósági Hivatal, a Közbeszerzési Hatóság és a Magyar Nemzeti Bank közös tanácskozásán

Dr. Vaskuti András kúriai bíró interjút ad a Jogász Cafe online magazinnak

Szlovénia legfőbb ügyészének találkozója a Kúria képviselőivel

A Kúria évváró sajtótájékoztatója a Múzeum Kávéházban

Jótékonyági adventi ünnepség a Kúrián

Belföldi események

- *2019. január 23.* – Dr. Sulyok Tamás, az Alkotmánybíróság elnöke és dr. Darák Péter, a Kúria elnöke megbeszélést tartott a Kúrián.
- *2019. február 1.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke, dr. Frivaldszky János, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanszékvezető tanára és Süveges Gergő, újságíró az ember és a jog viszonyáról, a tudományág végső céljáról, valamint a jog és a vallás kapcsolatáról beszélgetett a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán.
- *2019. február 14.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke beszámolt a Kúria tevékenységéről az Igazságügyi Bizottság előtt.
- *2019. február 18.* – A Parlament plenáris ülése elfogadta a Kúria elnökének beszámolóját.
- *2019. február 26.* – Dr. Kovács Zsuzsanna átveszi a Magyar Védjegykultúráért Díjat Budapesten. A Magyar Védjegy Egyesület a Kúria Polgári Kollégiuma bírójának az iparjogvédelem és a szerzői jog területein végzett közel három évtizedes tevékenységét ismerte el a kitüntetéssel.
- *2019. március 8.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke is részt vett az *Alkotmányos EU-dentitás 2019* című konferencián Budapesten. A szakmai eseménynek a Magyar Tudományos Akadémia adott otthont.
- *2019. március 22.* – Dr. Darák Péter az igazságosság és a jog viszonyrendszeréről beszélt a *XXVII. Jogi Beszélgetések* konferencia második napján Kaposváron. *A kiegyenlítő állam esélyt teremt* című előadásában kifejtette, hogy az igazságos bánásmód iránti igény velünk született. A Kúria elnöke a „Jogállam – jó állam” mottó mentén megrendezett tanácskozáson kiemelte, az igazság lelki és szociális szempontból is személyiségünk része.
- *2019. április 15.* – A Magyar Közigazgatási Bírák Egyesülete, az Igazságügyi Minisztérium és az Országos Bírósági Hivatal (OBH) a szervezetenként elkülönített új közigazgatási bírósági rendszer kialakításáról rendezett fórumot a Kúrián.
- *2019. április 16.* – A Holokauszt Magyarországi Túlélőinek Emléknapja alkalmából rendezett ünnepségen dr. Darák Péter, a Kúria elnöke is részt vett.
- *2019. április 17.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke a jogrendszerről, az igazságszolgáltatásról, a joggyakorlat aktuális kérdéseiről, a Kúria működéséről és saját bírói pályájáról is beszélt a Corvinus Egyetemen tartott előadásán.
- *2019. április 2.* – A Kúria és az Országgyűlési Könyvtár szorosabbra fűzte könyvtárszakmai kapcsolatát. Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Such György, az Országgyűlés Hivatal főigazgatója 2019. márciusában állapodott meg a két jogi szakkönyvtár szakmai kooperációjáról.
- *2019. április 24.* – A Kúria nagyszabású ünnepi konferenciát szervezett a bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvény megalkotásának 150. évfordulója tiszteletére. A tanácskozást az Országház Felsőházi üléstermében tartották, és a rendezvény egyúttal a Kúria 2019. évi első Teljes Ülésének délelőtti programját is képezte.

- 2019. május 7. – A Munkaügyi Bírák Országos Egyesülete *Az új perrendtartási szabályok alkalmazásának tapasztalatai és a munkaügyi ítélkezést érintő kihívások* címmel konferenciát és közgyűlést rendezett a Kúria Dísztermében.
- 2019. május 29. – Az Alkotmánybíróság dísztermében bemutatták *Az Alaptörvény érvényesülése a bírói gyakorlatban* című, négykötetes könyvsorozatot. A tanulmányok a két intézmény által meghirdetett tudományos pályázat keretében, összesen tizenhárom kutatócsoport munkájának eredményeként születtek.
- 2019. június 13. – Dr. Darák Péter a Magyar Okleveles Adószakértők Egyesületének tanácskozásán *A digitalizáció kihívásai a jogalkotásban és jogalkalmazásban* címmel tartott előadást az *Adózás Európában – XIII. Nemzetközi Adókonferencián*.
- 2019. július 8. – A Kúria Mailáth termében bemutatják a *Harminckét lap, amely megrengette a világot – Százéves a hozzáadottérték-adó rendszere* című tanulmánykötetet. A kiadvány a Soproni Egyetem és a Magyar Nemzeti Bank közreműködésével annak apropóján született, hogy százéves lett a hozzáadottérték-adó rendszere.
- 2019. július 18. – A Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Könyvtárának (KGRE ÁJK), a Kúria Tóry Gusztáv Jogi Szakkönyvtárának és a Fővárosi Törvényszék Könyvtárának könyvtárosai a kölcsönös tapasztalatcsere és a jogi szakkönyvtári kapcsolatok megerősítése céljából szakmai megbeszélést tartottak.
- 2019. szeptember 17. – A Kúria, a Legfőbb Ügyészség (LÜ) és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) megállapodtak abban, hogy együttműködnek az 1945–1956 közötti időszak törvénysértő pereinek feltárásában. A szervek a Kúria dísztermében megrendezett *Törvénysértő perek 1945 után – A kutatás lehetőségei* című tudományos konferencián közös szándéknyilatkozatot írtak alá. Az Emlékezés és emlékeztetés kutatási program résztvevői megerősítették elkötelezettségüket a kutatási programuk folytatására.

- *2019. szeptember 18.* – *Kihívások és trendek az igazságszolgáltatásban és a szakkönyvtárakban* címmel szakmai konferenciát rendeztek a Kúrián és a Fővárosi Törvényszéken. A hazai jogi szakkönyvtárak képviselői harmadik alkalommal tartották meg egynapos tanácskozásukat. A rendezvényt idén is az Országos Bírósági Hivatal (OBH), a Kúria Tőry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára és a Fővárosi Törvényszék Könyvtára szervezte, együttműködve a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) Jogi Szekciójával.
- *2019. október 2.* – Milyen a viszonyrendszer az erkölcs és a jog között? Mi rejlik a jog mögött? Miben érhető tetten a jog erkölcsi alapállása? – Ezekre a kérdésekre is kereste a választ a Kúrián tartott szakmai konferencia, amelyet a legfőbb bírói fórum rendezett *Erkölc és jog* címmel.
- *2019. október 7.* – A Kúria és az Alkotmánybíróság jogi műhelybeszélgetést rendezett a Kúria Bírói Klubjában. A rendezvény része volt annak az alkotmányos együttműködésnek, amelynek keretében a két szervezet 2016-ban indított közös kutatási programot az Alaptörvény érvényesülésének vizsgálatára.
- *2019. október 25.* – Megünnepezték a Polgári Igazságszolgáltatás Európai Napját az Országos Bírósági Hivatal székházában. A rendezvényen beszédet mondott dr. Varga Judit, igazságügyi miniszter, dr. Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal (OBH) elnöke, dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Szabó Nikoletta, a Miskolci Törvényszék bírása.
- *2019. november 5.* – A Kúria sajtóelnöke, a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium szóvivője és a Büntető Kollégium titkára a Hajdúböszörményi Bocskai István Gimnázium hallgatóit fogadta a Nyitott Bíróság program keretében a Kúrián.
- *2019. november 6.* – Elsődleges feladata a bíróságoknak, így a Kúriának is a közbizalom megteremtése, a szakértelem biztosítása és a gyors ítélkezés előmozdítása – jelentette ki dr. Darák Péter az Országgyűlés Igazságügyi bizottságának ülésén. A szakbizottság megvitatta a Kúria elnökének a Kúria jogegység biztosítása és az önkormányzati normakontroll körében elvégzett 2018. évi tevékenységéről elkészített országgyűlési beszámolóját.
- *2019. november 15.* – Az Eötvös Loránd Tudományegyetem konferenciát rendezett a Magyar Tudomány Ünnepe. Az esemény zárszavát dr. Darák Péter, a Kúria elnöke mondta el.
- *2019. november 23.* – Dr. Darák Péter részt vett az Ügyvédek Napja alkalmából rendezett ünnepségen.
- *2019. november 25.* – A Kúria Teljes Ülést tartott.
- *2019. november 27.* – Az Alkotmánybíróság (AB) és a Kúria szakmai műhelybeszélgetés-sorozata tudományos eszmecserevel folytatódott a taláros testület székházában.
- *2019. november 28.* – Bemutatták dr. Simonné dr. Gombos Katalin *Európai jog – Az Európai Unió jogrendszere* című könyvét a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen.
- *2019. november 29.* – Jogi innovációs konferenciát tartottak a Wolters Kluwer rendezvényén. Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke kerekasztal-beszélgetésen vett részt.
- *2019. november 29.* – 70 éves a Magyar Iparkamara választott bírósága. Dr. Darák Péter beszédet mondott ez eseményen.

- 2019. december 3. – Dr. Wlassics Gyula emlékére rendezett konferenciát az Országos Bírósági Hivatal. Dr. Darák Péter beszédet mondott az eseményen.
- 2019. december 4. – A korrupció ellen társadalmi összefogásra van szükség a közélet tisztasága érdekében – hangsúlyozták Magyarország állami szerveinek vezetői. A Belügyminisztérium, a Kúria, az Állami Számvevőszék, a Legfőbb Ügyészség, az Országos Bírósági Hivatal, a Közbeszerzési Hatóság és a Magyar Nemzeti Bank közösen értékelte az elmúlt év korrupcióellenes tevékenységét a budapesti Igazságügyi Palotában.
- 2019. december 13. – A Szakmák élőben valamint a Nyitott Bíróság program keretében a Baár-Madas Református Gimnázium, Általános Iskola és Diákotthon tanulói látogatást tettek a Kúrián.

A sajtó tájékoztatásával és a Kúria kommunikációjával kapcsolatos legfontosabb események

- 2019. december 10. – Dr. Darák Péter és a Kúria vezetői félévzáró sajtótájékoztatót tartottak a Múzeum Kávéházban, ahol a Kúria elnöke a visszajelzések évének nevezte a 2019-es esztendőt.
- 2019. július 2. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke sajtóreggeli keretében tájékoztatta a sajtó és médiumok képviselőit a Kúria 2019. első félévi tevékenységéről, a legfontosabb ítéletekről, joggyakorlat-egységesítő tevékenységet érintő döntésekről. Az eseményen dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese és a Kollégiumok vezetői is beszámoltak a hatáskörüket érintő témákról.

Fontosabb interjúk

- 2019. január 29. – A tárgyalás vezetése és méltóságának megőrzése kizárólag az egyedül eljáró bíró, illetve a tanácselnök jogosultsága – jelentette ki dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese a *Magyar Idők*nek adott interjújában.
- 2019. január 31. – A keresztyén ember sajátja a rendíthetetlen értékrend. E nélkül nincs magas színvonalú jogász hivatásgyakorlás – hangsúlyozta dr. Darák Péter, a Kúria elnöke a Magyar Katolikus Rádióknak adott interjújában.
- 2019. február 15. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke interjút adott a *Mandiner* hírportál *Precedens* című rovatában. A beszélgetésben szó esett a bírói hivatás rendszerváltást követő változásáról, az új eljárásjogi szabályok újításairól és a Kúrián kialakított szakmai műhely fontosságáról is.
- 2019. május 9. – A magyar és a nemzetközi jogszabályok biztosítják, hogy a külföldön teljesített szolgálati idő is beszámítson a hazai nyugellátásba. A Kúria határozatát, annak jogi tartalmát és következményeit a Kúria szóvivője, dr. Madarász Gabriella ismertette a Kossuth Rádióban.
- 2019. május 20. – A fiatalkorúakra és a fiatal felnőttekre vonatkozó büntetőjogi szabályokról nyilatkozott dr. Vaskuti András, a Kúria Büntető Kollégiumának bírója a Duna TV *Kétfény* című bűnügyi magazinműsorában.
- 2019. június 4. – A feltételes szabadságra bocsátás intézményéről is beszélt dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese a Hír TV *Riasztás* című bűnügyi magazinműsorában.

- 2019. június 7. – Az Alkotmánybíróság és a Kúria közötti alkotmányos párbeszéd az Alaptörvény által létrehívott alapjogi bíraskodás rendszeréből fakad, amelynek hasznát, jogfejlesztő hatását főként a jogkereső polgárok élvezik – mondta el a két intézmény vezetője, dr. Sulyok Tamás és dr. Darák Péter a Karc FM *Bírósági akták* című műsorának adott közös interjújában.
- 2019. május 30. – A magyar büntetőjog karakteréről, az állami szuverenitásról és a nemzetköziesedés folyamatának hatásáról is beszélt dr. Márki Zoltán, a Kúria Büntető Kollégiumának tanácselnöke a *Mandíner* hírportál *Precedens* című rovatának adott interjújában.
- 2019. június 20. – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának szóvivője sajtó-háttérbeszélgetésen számolt be az ún. devizahiteles érvénytelenségi perek jogalkalmazói gyakorlatát vizsgáló Konzultációs Testület legutóbbi üléséről.
- 2019. június 23. – Szükségessé válhat az óvadék kiszabását érintő bírósági döntések gyakorlatának vizsgálata – emelte ki dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese a Kossuth Rádióknak adott interjújában.
- 2019. július 3. – Az új közigazgatási perrendtartás gyakorlati érvényesülésének vizsgálatára hív életre konzultációs testületet a Kúria – erősítette meg dr. Darák Péter az InfoRádióknak adott interjújában. A legfőbb bírói fórum vezetője az *Aréna* című műsorban kiemelte, hogy a Kúria mellett eddig is működtek jogkérdéseket vizsgáló szakmai grémiumok, amelyek célja, hogy a már első fokon jelentkező kérdésekre időszerűen lehessen reagálni.
- 2019. július 8. – Dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese arról nyilatkozott a *Magyar Nemzet*nek, hogy az elmúlt két és fél évben 29, az 1956-os forradalmat követő megtorló büntetőperben 136 résztvevő ellen hozott ítélet semmisségét igazolta a Kúria. Ezzel próbál elégtételt szolgáltatni a mai magyar igazságszolgáltatás azokért a tettekért, amelyeket az akkori hatalom bosszúból követett el, eltiporva az igazságszolgáltatás alapelveit.
- 2019. július 11. – A Kúria mellett működő devizahiteleket vizsgáló konzultációs testület nem egyedi ügyeket dönt el, nem jogegységesítő eszköz, hanem állásfoglalásokat fogalmaz meg – mondta dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának szóvivője az InfoRádióknak adott interjújában.
- 2019. július 18. – Dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese interjút adott az Inforádió *Paragrafus* című műsorában az 1956-os bosszúálló bírói ítéletek semmisségének tanúsításával kapcsolatban.
- 2019. augusztus 1. – A munkajog olyan jogviszonyt szabályoz, ami alapvetően eltér a polgári jogban szabályozott viszonyrendszertől – mondta dr. Tálné dr. Molnár Erika, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának helyettes vezetője az InfoRádióknak adott interjújában.
- 2019. október 2. – A jogról, erkölcsről és tisztességről, valamint a három fogalom összefüggéseiről beszélt a Kúria elnöke a közmédiában. Dr. Darák Péter a Kossuth Rádió *Jó reggelt Magyarország*, valamint az M1 *Ma reggel* című műsorainak nyilatkozott annak apropóján, hogy a legfőbb bírói fórum *Erkölc és jog* címen rendhagyó szakmai konferenciát szervezett aznap Budapesten.
- 2019. október 13. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Sulyok Tamás, az Alkotmánybíróság vezetője interjút adott a Karc FM rádió *Bírósági Akták* című jogi magazinműsorában. A beszélgetés apropóját a legfőbb bírói fórum által szervezett *Erkölc és Jog* című szakmai konferencia adta.

- 2019. október 28. – Az 1956-os forradalomban és szabadságharcban részt vettelt megtorló elítélések törvényi semmisségének Kúria általi igazolásáról adott exkluzív interjút dr. Márki Zoltán a *Magyar Hírlap*nak. A Kúria Büntető Kollégiumának tanácselnöke a napilapnak elmondta, az „ilyen ítélet meghozatala visszaélés a hatalommal, a kiszabott büntetések végrehajtása önbíráskodás, a halálbüntetéseké pedig előre megfontolt módon megvalósított gyilkosság.”
- 2019. november 18. – Milyen minősítő körülményeket állapíthatnak meg a bíróságok az emberöléssel összefüggő ügyeknél? Többek között erre a kérdésre is válaszolt dr. Vaskuti András, a Kúria Büntető Kollégiumának tanácselnöke a Duna TV *Kétfény* című műsorában.
- 2019. november 25. – A külvilágban kifejtett és a sértettekre gyakorolt hatás alapján, az elkövető célja és megállapítható tudatállapota alapján kell vizsgálni, hogy a terhelt emberölés előkészületét követte-e el – mondta dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese a Duna TV *Kétfény* című műsorának adott interjújában.
- 2019. december 9. – Az erkölcs és a jog közötti kapcsolatáról adott interjút dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Erdő Péter bíboros, esztergom–budapesti érsek a *Válasz Online* hírportálnak. A legfőbb bírói fórum vezetője az interjúban kifejtette: „a bírói szubjektum általában egy közös társadalmi felfogáson és értékítéleten alapul. A bírák benne élnek a magyar társadalomban, maguk is megtapasztalják azokat a helyzeteket, amelyekbe a peres felek is belekerülhetnek, és így döntenek.”
- 2019. december 23. – A *Jogász Café* jogi szakmai internetes portál interjúját készítette dr. Vaskuti András. A Kúria Büntető Kollégiumának bírója beszélt hivatásáról, ítélkező tevékenységéről és oktatói munkájáról is.

Sajtó-háttérbeszélgetések és sajtómegjelenések a Kúria jogegységítő tevékenységéről

- 2019. február 27. – Új tájékoztató kisfilmet készített a Kúria. Az ötperces rövid videó címe *Határidők a Kúria előtti felülvizsgálati eljárásokban*. A kisfilm bemutatja a felülvizsgálati eljárás folyamatát és ügyszakonként ismerteti a legfontosabb határidőket.
- 2019. március 6. – Az új Polgári perrendtartás tavalyi hatálybalépését követő perindítási tapasztalatokat, a keresetlevelek befogadásának, illetve visszautasításának gyakorlatát vizsgálta a Kúria idei joggyakorlat-elemző csoportja – számolt be az újságíróknak dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke a Kúrián. Elmondta, hogy a szakértői grémium hamarosan megkezdte munkáját.
- 2019. július 10. – A Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának összefoglaló jelentése segítséget nyújt az alsóbb fokon ítélkező bíróknak az eljárásjogi és anyagi jogi szabályok egzakt alkalmazásában – mondta dr. Tóth Kincső, a Kúria tanácselnöke a Sajtótitkárság által szervezett sajtó-háttérbeszélgetésen.
- 2019. szeptember 23. – A versenytilalmi megállapodásokra és a tanulmányi szerződésre vonatkozó munkajogi szabályok értelmezésével kapcsolatos bírói gyakorlatot elemezte a Kúria joggyakorlat-elemző csoportja dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna, kúriai bíró vezetésével. Az eredményes munka bemutatására a Sajtótitkárság sajtó-háttérbeszélgetést szervezett a Kúrián.

A Kúria videofilmes projektjei

- 2019. január 28. – A Kúria videókat tett közzé angol nyelvű felirattal is. A *Kúriai esetek* című sorozat három része, illetve a legfőbb bírói fórum tájékoztató kisfilmjei az angol nyelvű honlapon tekinthetők meg.
- 2019. március 28. – A *Kúriai esetek* című videós kerekasztal-beszélgetés újabb epizódját mutatta be a Kúria egy felsőoktatási intézményben. A Kúria Sajtótitkársága a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Rendésztudományi Karán vetítette le a jogos védelmi helyzet megállapításával és a vádlott felmentésével végződő büntetőügyről szóló videófilmet.
- 2019. július 4. – Elkészült a *Kúriai esetek* videós kerekasztal-beszélgetés sorozat két újabb epizódja. Az egyik kisfilm egy tragikus büntetőügyet mutat be, amelyben egy család halálra éhezette gyermekét. A másik videóban a szereplők arról beszélgetnek, kit és miért terhel felelősség, ha egy munkavállaló (kéményseprő) munkája során súlyos balesetet szenved.
- 2019. október 22. – A győri Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karán szervezett filmvetítést a Kúria Sajtótitkársága és a kar Munkajogi Tanszéke.

Nemzetközi események

Részvétel külföldi eseményeken

- 2019. január 24–26. – Dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának fősztályvezetője részt vett az Emberi Jogok Európai Bírósága ünnepi évnyitó ülésén és az ahhoz kapcsolódó nemzetközi konferencián Strasbourgban.
- 2019. február 10–12. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke, dr. Kalas Tibor, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának kollégiumvezetője és dr. Patyi András, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának tanácselnöke látogatást tett a Lengyel Köztársaság Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságán Varsóban.
- 2019. február 26–27. – Dr. Horváth M. Tamás, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása részt vett az Európa Tanács *A mesterséges intelligencia fejlődésének hatása az emberi jogokra és a demokráciára* című konferenciáján Helsinkiben.
- 2019. március 25–26. – Dr. Heinemann Csilla, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása részt vett az Európai Unió Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságai és Államtanácsai Egyesületének (ACA-Europe) konferenciáján Dublinban.
- 2019. április 2–4. – Dr. Patyi András, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának tanácselnöke hivatalos látogatást tett a Cseh Köztársaság Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságán Brnóban.
- 2019. május 8–9. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett a Heidelbergi Egyetem nemzetközi adójogi szemináriumán Heidelbergben.
- 2019. május 10. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke, dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke, dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása, dr. Vaskuti András, a Kúria Büntető Kollégiumának bírása, dr. Pomeisl András, a Kúria Polgári Kollégiumának főtanácsadója, dr. Horváth Georgina, a Kúria Büntető Kollégiumának főtanácsadója és dr. Naszladi Georgina, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírósági titkára részt vett a heidelbergi Ruprecht-Karls Egyetem, a Heidelbergi Tudományos Akadémia, a Kúria és az Alkotmánybíróság nemzetközi konferenciáján Heidelbergben.
- 2019. május 12–14. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Patyi András, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának tanácselnöke részt vett az Európai Unió Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságai és Államtanácsai Egyesületének (ACA-Europe) konferenciáján Berlinben.
- 2019. május 26–28. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának fősztályvezetője részt vett a Közép- és Kelet-Európai Főbírák IX. Konferenciáján Pozsonyban.
- 2019. június 2–4. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Patyi András, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának tanácselnöke részt vett a horvát Közigazgatási Bíróság és a német Szövetségi Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság közigazgatási bíráskodásról szóló konferenciáján Opatijában.
- 2019. június 5–7. – Dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának fősztályvezetője részt vett a Felsőbb Bíróságok Hálózatának ülésén Strasbourgban.

- *2019. június 13–14.* – Dr. Vezekényi Ursula, a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke és dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett az Európai Versenyjogi Bírák Szövetségének éves konferenciáján Koppenhágában.
- *2019. június 23–27.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Molnár Gábor Miklós, a Kúria Büntető Kollégiumának tanácselnöke részt vett a nemzetközi terrorizmus és illegális migráció témájú nemzetközi konferencián Budvában.
- *2019. augusztus 22–31.* – Gerencsér Judit, a Kúria Tóry Gusztáv Jogi Szakkönyvtárának vezetője részt vett a Könyvtári Egyesületek és Intézmények Nemzetközi Szövetségének éves szakmai konferenciáján Athénban.
- *2019. augusztus 27–31.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett az Európai Környezetjogi Fórum (EELF) éves konferenciáján Utrechtben.
- *2019. szeptember 4–7.* – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása és dr. Horváth M. Tamás, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása részt vett az Európai Jogi Intézet (ELI) éves konferenciáján és közgyűlésén Bécsben.
- *2019. szeptember 8–10.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke, dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke és dr. Höltszl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda fősztályvezetője látogatást tett a Holland Királyság Legfelsőbb Bírósága elnökénél Hágában.
- *2019. szeptember 8–9.* – Dr. Patyi András, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának tanácselnöke részt vett az Európai Unió Közigazgatási Legfelsőbb Bírósági és Államtanácsai Egyesületének (ACA-Europe) konferenciáján Brnóban.

- *2019. szeptember 8–9.* – Dr. Berkes Bálint, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda bírósági titkára részt vett az Európai Unió Igazságügyi Hálózatának konferenciáján Luxembourgban.
- *2019. szeptember 13–14.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Heine-mann Csilla, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása részt vett az Adójogi Bírák Nemzetközi Egyesületének (IATJ) konferenciáján Cambridge-ben.
- *2019. szeptember 24–25.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett az Európai Unió Törvényszéke alapításának 30. évfordulója alkalmából megrendezésre került konferencián Luxembourgban.
- *2019. október 9–11.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett a Münche-ni Kelet-Európai Jogi Intézet és a Regensburgi Egyetem közös nemzetközi hallgatói szemináriumán Regensburgban.
- *2019. november 6–8.* – Dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke részt vett az Európai Bírák Konzultatív Tanácsának plenáris ülésén Strasbourgban.
- *2019. november 12–15.* – Dr. Molnár Gábor Miklós, a Kúria Büntető Kollé-giumának tanácselnöke részt vett az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet konferenciáján Taskentben.
- *2019. november 14–15.* – Dr. Vezekényi Ursula, a Kúria Polgári Kollé-giumának tanácselnöke és dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett az Európa Tanács és az Európai Versenyjogi Bírák Egyesületének konferenciáján Brüsszelben.
- *2019. november 17–19.* – Dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke, dr. Katona Sándor, a Kúria Büntető Kollégiumának tanácsel-nöke és dr. Horváth M. Tamás, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollé-giumának bírása részt vett az Európai Unió Bírósága által szervezett Európai Bírák Fórumán Luxembourgban.
- *2019. november 18. – december 7.* – Dr. Döme Attila, a Kúria Polgári Kollé-giumának megbízott tanácselnöke részt vett a Nemzetközi Jogi Együttmű-ködés (IRZ) Multilaterális Hospitációs Programján Königswinterben.

Nemzetközi delegációk a Kúrián

- *2019. január 22.* – Az ENSZ Fogyatékkal Élő Személyek Jogai Bizottsága küldöttségének látogatása a Kúrián.
- *2019. február 4.* – A Finn Köztársaság Közigazgatási Legfelsőbb Bírósága elnökének látogatása a Kúrián.
- *2019. február 5.* – A Velencei Bizottság szakértői delegációjának látogatása a Kúrián.
- *2019. február 7.* – Dunja Mijatović, az Európa Tanács emberi jogi biztosának látogatása a Kúrián.
- *2019. február 21.* – A Holland Királyság igazságügy-miniszterének látogatása a Kúrián.
- *2019. március 12.* – Bosznia-Hercegovina Legfelsőbb Bírói és Ügyészi Tanácsa delegációjának látogatása a Kúrián.
- *2019. március 23.* – A Berlini Tartományi Bíróság delegációjának látogatása a Kúrián.
- *2019. március 26.* – A Bambergi Táblabíróság bíráinak látogatása a Kúrián.
- *2019. április 4–6.* – Az ukrán Legfelsőbb Bíróság elnöki delegációjának látogatása a Kúrián.
- *2019. április 25.* – A Vietnámi Szocialista Köztársaság legfőbb ügyészének látogatása a Kúrián.
- *2019. április 25.* – Az Európai Bírák Egyesülete delegációjának látogatása a Kúrián.
- *2019. május 13.* – Jogászcsoport látogatása az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) AIAKOS csereprogramja keretében.
- *2019. május 14–16.* – A Lett Köztársaság Legfelsőbb Bírósága igazgatási vezetőinek látogatása a Kúrián.
- *2019. május 30.* – A Bielefeldi Egyetem joghallgatóinak látogatása a Kúrián.
- *2019. június 21.* – A Marokkói Királyság igazságügy-miniszterének látogatása a Kúrián.
- *2019. június 21.* – A libanoni igazságügy-miniszter látogatása a Kúrián.
- *2019. június 24.* – Az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat csereügyszékeinek látogatása a Kúrián.
- *2019. július 9–10.* – A német Szövetségi Pénzügyi Bíróság elnöki delegációjának látogatása a Kúrián.
- *2019. július 11.* – A kaliforniai Santa Clara Egyetem joghallgatóinak látogatása.
- *2019. szeptember 26–27.* – Dr. Paczolay Péter, az Emberi Jogok Európai Bírósága magyar bírójának és Robert Spano, a Bíróság elnökhelyettesének látogatása a Kúrián.
- *2019. október 10.* – A francia Semmítőszék és Államtanács bíráinak látogatása a Kúrián.
- *2019. október 11.* – Dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiuma tanácselnökének előadása a budapesti Francia Intézetben a Francia–Magyar Jogi Nap szimpóziumon.

- *2019. október 14–25.* – Dr. Petr Angyalossy, a Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bírósága büntetőbírójának tanulmányútja az Európai Unió Legfelsőbb Bírósági Elnökeinek Hálózata 2019. évi csereprogramja keretében.
- *2019. október 18.* – Horvát felsőbbbírósági bírók látogatása.
- *2019. október 29.* – Szlovénia legfőbb ügyészének látogatása a Kúrián.
- *2019. november 15.* – Az Európai Jogi Intézet (ELI) főtitkárának látogatása a Kúrián.

